॥ ಶ್ರೀ ॥



ಬಸವೇಶವಿಜಯವು



...ಹಾವಿದ್ವಾನ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ

...ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ

...ನೂತನವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

...ರುವ ಕೋದಂಡರಾಮ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರ್

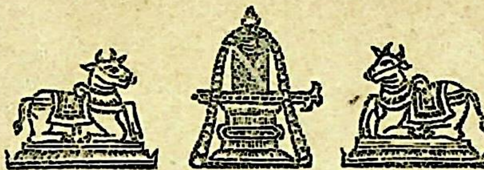
ಬಿ. ಎ. ಕೋದಂಡರಾಮಶೆಟ್ಟರಿಂದ

ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಕ್ರಯ ರೂ. ೧—೮—೦

Please return this volume on or before the date last stamped
Overdue volume will be charged 1/- per day.

|| ಶ್ರೀ ||



ಬಸವೇಶವಿಜಯವು

ಎಂಬೀವಚನಗ್ರಂಥವು

ಆಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್, ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ

ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ

ನೂತನವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಇದರ ವಿಶಿಷ್ಟಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ

ಮೈಸೂರಲ್ಲಿರುವ ಕೋದಂಡರಾಮ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರ್

ಬಿ. ಎ. ಕೋದಂಡರಾಮಶೆಟ್ಟರಿಂದ

ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.



ಕೋದಂಡರಾಮ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಮೈಸೂರು, 1926

ಕ್ರಯ ರೂ. ೧—೮—೦

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸರ್ವವಿಷಯಾಮೃತ

ಆಸ್ತಿಕರಾದ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ವಾದುದಷ್ಟೆ! ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾ ಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಲಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಭಾಗಗಳೂ, ವಿವಾಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಾನುಕೂಲ್ಯವನ್ನು ನೋ ಕೊಳ್ಳುವ ಪಟ್ಟಿಯೂ, ಬಾಲಗ್ರಹ ನಿವಾರಣೋಪಾಯವೂ, ಅನೇಕ ರೋ ಗಳಿಗೂ, ಭೂತಗಳಿಗೂ ಉಚ್ಚಾಟನಕರವಾದ ಯಂತ್ರಗಳೂ, ಮಂತ್ರಗಳೂ ಶಕುನಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳೂ, ಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯ, ಶತ್ರುವಶ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಶ್ಯಗಳ ಯಂತ್ರಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಕ್ರಮಗಳೂ. ಭೀತಿಶಂಕೆ, ಲಾಭಾಲಾಭ ಇವು ಯಂತ್ರಗಳೂ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ, ಅಶ್ವಾದಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾಕ್ರಮವ ಪುರುಷಲಕ್ಷಣಗಳೂ, ಸುಮಂಗಲಿ, ವಿಧವೆ, ಪತಿವ್ರತೆ, ಜಾರಿಣಿ, ಇವರ ಲಕ್ಷ ಗಳೂ, ವಾರಶಾಂತಿ, ತಿಥಿಶಾಂತಿ, ನಕ್ಷತ್ರಶಾಂತಿ ಇವುಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳ ಕ್ಷೌರ, ಉಪನಯನ, ಗರ್ಭಾದಾನಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ದಿನಶುದ್ಧಿಯ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವೂ, ಗೌರಿಪಂಚಾಂಗವೂ, ನೆರಳಿನಿಂದಲೇ ಕಾಲವನ್ನು ಯುವ ಕ್ರಮವೂ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪಯುಕ್ತವಿಷಯಗಳು ಅಡ ಗಿವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವೊಂದಿದ್ದರೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರನ್ನೂ, ವೈದ್ಯರನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸ ಆವಶ್ಯಕವಿರುವುದಿಲ್ಲ. **ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯನ್ನು ಕೊ ಇದನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಒಂದೂವರೆ ಸಾ ರೂಪಾಯಿ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು!** ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಲ್ಪಿಶಾಸ್ತ್ರ, ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಮುದ್ರಿಕಶಾಸ್ತ್ರ, ದೇಶಾ ಪೂರ್ವಾಚಾರ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿವೆ! ೨೨೮ ಪು ಳುಳ್ಳ ಈ ಮಹದ್ಗ್ರಂಥದ ಬೆಲೆ ೧-೮-೦ ಮಾತ್ರ. ಜಾಗ್ರತೆಯಾ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವುದು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಬ್ಬಂಧಿಸಿ:- ಬಿ. ಎ. ಕೋದಂಡರಾಮಶೆಟ್ಟಿ
ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬುಕ್‌ಸೆಲರ್ಸ್, ಸಂತೇಪೇಟೆ, ಮೈಸೂರು

ಪೀಠಿಕೆ.

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ವೇದಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಸ್ವಾಮಿಾ ನೀನು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ತೋರಿಸೆ ನಲು ಶಿವನು ತನ್ನ ಚಿದ್ಧರ್ಮಾಂಶದಿಂದ ರೇಣುಕಾದಿಪ್ರಮಥರನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿ, ಪ್ರಕೃತಿಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಯಿಂದ ಅಂಡಜ, ಉದ್ಭಿಜ, ಸ್ವೇದಜ, ಜರಾಯುಜ ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಕೃತ ಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಪರಶಿವನು ತನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮಥರೊಳಗೆ ರೇಣುಕ, ದಾರುಕ, ಗಜಕರ್ಣ, ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಎಂಬುವರನ್ನು ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥವಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಹಿಡಿದು, ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಜನಾಮಗಳಿಂದಲೂ, ತ್ರೇತಾ ಯುಗ, ದ್ವಾಪರಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯದೇಹಗಳೊಡನೆ ಅವತರಿಸಿ ಪರಿಪಕ್ವಾಂತಃಕರಣರಾದ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದವರಿಗೆ ವೀರಶೈವಮತ ವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಮರುಳಸಿದ್ಧ, ಏಕೋರಾಮ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಾಮಗಳಿಂದ ಅಯೋನಿಜರಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸಿ, ಶಿವ ಮತದ ಚತುರಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರು ವಾಗ, ಕರ್ಣಾಟದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೈನಬೌದ್ಧಾದಿ ಮತಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಶಿವಮತದ ಏಳಿ ಗೆಗೆ ವಿಘ್ನವುಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಶಿವನು ನಾರದಮುನಿಯ ಮುಖ ದಿಂದ ತಿಳಿದು, ಶಿವಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ವೃಷಭನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲಾಗಿ ಆತನು ಕರ್ಣಾಟದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಾಗವಾಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನೆಂಬ ಸ್ಮಾರ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಾದಾಂಬೆಯ ಅಥವಾ ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪಡೆದು ಬಸ ವನಾಮವಂ ತಳೆದು ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ಉಪನಯನವಂ

ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಕೂಡಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಸೋದರಮಾವನಾದ ಬಲದೇವಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳಾದ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಲದೇವನ ಅನಂತರ ಬಿಜ್ಜಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಂ ಪಡೆದನು. ಈ ಸಂಗತಿ ನಡೆದು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದೊಡೆ:—ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ನೋಡಿದಹಾಗೆ ರೇಣುಕಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ವ್ಯಾಸೋಕ್ತ ಬಸವಪುರಾಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಇದು ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಕುರಿಯ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯರು ಆಂಧ್ರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಶಾಲೀವಾಹನಶಕ ೧೩೭೯ ರಲ್ಲಿ ಭೀಮಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದೀರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಈಚೆಗೆ ಶಂಕರಾರ್ಯಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ನಾನು ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಬರೆದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಬಸವೇಶವಿಜಯುವೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟೆನು ಇದು ಪ್ರತಮತಃ ವೀರಶೈವ ಮತ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯೆಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲದೊಡನೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ್ರಂಥವನ್ನೋದುವವರಿಗೆ ವೀರಶೈವ ಮತಾಚಾರಗಳ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವದರಲ್ಲಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿ,
ಆಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್,
ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರಕ್ಷಂ.

ಮೈಸೂರು,
೨ನೇ ಡಿಶಂಬರ್ ೧೯೨೬.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸದಾರರಿಗೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿಳಾಸ—ಕೋದಂಡರಾಮ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ,
ಸಂತೇಪೇಟೆ, ಮೈಸೂರು.



ಆಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್, ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ
ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ.

ಶ್ರೀ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯೂ, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ, ಅನುಗ್ರಹ, ತಿರೋಧಾನವೆಂಬ ಪಂಚಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧೀಶ್ವರನೂ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ನಿತ್ಯತೃಪ್ತತ್ವ ಅನಾದಿಬೋಧತ್ವ, ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ, ಅಲುಪ್ತತ್ವ ಅನಂತತ್ವವೆಂಬ ಷಟ್ಛಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನೂ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯೂ, ಉಮಾಪತಿಯೂ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ, ತ್ರಿಣೇತ್ರನೂ, ನೀಲಕಂಠನೂ, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನೂ, ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲಾಶ್ರಯನೂ, ವೇದವೇದಾಂತಾಗಮ ಪುರಾಣಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಭೂತನೂ, ಷಡಧ್ವಾತೀತನೂ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣನೂ ಆದ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಲಹಲಿ.

ಕ್ಷೀರದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯೂ, ಚಂದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪೂ, ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವೂ, ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೂ ಇರುವಂತೆ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಅವಿನಾಭಾವದಿಂದಿರುವ ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತ್ರಿಕರಣವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು

ಶಿವನಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿಸೋಮೇಶಲಿಂಗದಿಂದಾವಿರ್ಭವಿಸಿ, ಸಕಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶಂಗೈದು, ವಿಭೀಷಣಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಲಂಕೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು, ಏಕಕಾಲದೊಳ್ ಕೋಟಿರೂಪವನಾಂತು ಕೋಟಿಲಿಂಗಗಳಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಬಂದು, ವೇದಾಗಮ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಮತಗಳಂ ಖಂಡಿಸಿ, ವೀರಶೈವಮತವಂ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ಚರಣಾರವಿಂದಂಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಿವನೇ ಜಗತ್ಕರ್ತನು ಶಿವಭಕ್ತರೇ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರು, ಶಿವಭಕ್ತಿ ಶೂನ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಧಮ ಪಾಷಂಡರು ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರ

ಕಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಅಷ್ಟಾವರಣ ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಏಕತ್ವವಂ ಪಡೆದ ಶಿವಭಕ್ತಿದುರಂಧರನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವೆನು.

ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರವಾದಿಗಳೊಡನೆ ವಾದಪಂ ಮಾಡಿ, ವೇದಾದಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಶಿವನೇ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದೃಷ್ಟಾಂತರಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಂದುಮಾಧವನನ್ನು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನೈದಿಸಿ ಶತ್ರುಪಕ್ಷವಂ ಮುರಿದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಂ ಹೊಂದಿದ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಮಂಚಣಪಂಡಿತರು ನನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಲಿ.

ಶಿವಪ್ರಸಾದವೇ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು, ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿಯಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಏಳುದಿನ ಪರ್ಯಂತರ ಅಗ್ನಿಯೇ ದೊರೆಯದೆ ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವುಂಟಾದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತರಾದ ಪರಮತದವರಿಂದ ಜಯಪತ್ರಿಕೆಯಂ ಪಡೆದು ವ್ಯಾಸಮುನಿಪ್ರಣೀತಮಾದ ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮತಾಂತರಂಗಳಂ ಖಂಡಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಲಪರವಾದ ವೈದಿಕವೀರಶೈವ ಭಾಷ್ಯವಂ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತರ ಚರಣಕಮಲಂಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನೀನು ಲಿಂಗಧಾರಣ, ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬಹುದೇ ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಕೃತ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣಾದಿಗಳು ವೇದಗಮಸಂಮತವಾದುದರಿಂದ ವೈದಿಕ ವೀರಶೈವಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದವುಗಳೆಂದೊಡಂಬಡಿಸಿ, ವೆಲ್ಲಗೊಂಡ ಮಹಾದೇವಯ್ಯನಿಗೆ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾದಗಳಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ವೆಲ್ಲಾಡುಚೋಳನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಮುಖದಿಂದ, ವೈಷ್ಣವ, ಮೀಮಾಂಸಕ, ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮುಂತಾದ ಮತಾಂದರಂಗಳಂ ಖಂಡಿಸಿ ಶಿವಾಧಿಕ್ಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೀರಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತವಂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯಪೀಠವಂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತರಂ ಹಗಲಿರುಳು ಸ್ಮರಿಸುವೆನು.

ಶಿವಭಕ್ತಿಗಿಂತ ವೇದಾಧ್ಯಯನವು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲವೆಂದು ವಾದವಂಮಾಡಿ, ಶುನಕನ ಬಾಯಿಂದ ವೇದವಂ ಹೇಳಿಸಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿದವನಿಗೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಡುವವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಲ್ಲಬಸವನಿಂದ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸಿದ ಹರದತ್ತಾಚಾರ್ಯನ ಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆರಗಿ ಧನ್ಯನಾಗುವೆನು.

ಶರೀರವನ್ನೂ, ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ, ಶಿವನಿಗೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ಶಿವನೇ ಸಮಸ್ತಭಾಗ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವ್ಯಾಪಾರಗಳಂ ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲೆಡಬಿಡದಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಮೋಕ್ಷವಂ ಪಡೆದ ಸಕಲ ಶಿವಶರಣರೇ ನನಗೆ ಗತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರೇ ಈ ಗ್ರಂಥವಂ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲೆಂದು ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು.

ಕೋದಂಡರಾವ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮೈಸೂರು.

	ರೂ	ಅ.	ಪೈ
ಟೀಕಾ ಜೈಮಿನಿ	3	8	0
ಮೂಲ ಭಗವದ್ಗೀತೆ	0	10	0
ಜೈಮಿನಿಭಾರತ	1	8	0
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸರ್ವವಿಷಯಾಮೃತ	1	8	0
ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ	2	8	0
ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	0	3	0
ಶ್ರೀರುದ್ರ ನಮಕಚಮಕ	0	2	0
ಶಿವಗೀತಾ	0	4	0
ಸಂಕ್ಷೇಪ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ	0	3	0
ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಮ್ಮನ ಚರಿತ್ರೆ	0	1	0
ಶಿವರಾತ್ರಿಕಥೆ	0	1	0
ಮೂಲ ಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕ	0	1	0
ತೆನ್ನಲರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಹಾಸ್ಯರಸ ಕಥೆಗಳು	0	3	0
ಹದಿನಾರುವರುಷದ ಬಾಲಗ್ರಹ ಚಿಕಿತ್ಸೆ	0	1	0
ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ	0	1	0
ರವಿರಹಸ್ಯಮಾಲಾ	0	1	0
ಮಂಗಳಗೌರಿಹಾಡು	0	1	0
ಶುಕ್ರವಾರದ ಗೌರಿಹಾಡು	0	1	0
ಭಜಗೋವಿಂದಸ್ತೋತ್ರ	0	1	6
ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	0	2	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವ್ರತ	0	3	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥೆ	0	2	0
ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ	0	1	0
ಸಟೀಕಾ ಭಗವದ್ಗೀತೆ	0	12	0
ದೇವಲಮತಧರ್ಮ	0	6	0
ಪ್ರಥಮಕಾಂಡ ಅಮರಕೋಶ	0	1	0
ಬಸವೇಶವಿಜಯ	1	8	0
ನಿಜಲಿಂಗಶತಕ	0	1	0
ನವಗ್ರಹಚಿಂತಾಮಣಿ	0	3	0
ತ್ರಿಕಾಂಡ ಟೀಕಾ ಅಮರ	1	0	0



ಸಚಿತ್ರ ಪದ್ಯನಳಚರಿತ್ರೆ

ಕನಕದಾಸರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಳಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡ ಭಾರತ, ಜೈಮಿನಿಗಳಂತೆ ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯ ಪದ್ಯರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನೇಕವೇಳೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥವು ಅನೇಕ ದೋಷಗಳೊಡನೆ ಕೆಲವರಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಉಭಯಭಾಷಾ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ವಿಷಯವು ರಸಿಕರಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ವೇದ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಅಂಥಾಕವಿಯುಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳಿರಬಾರದೆಂದೂ ಅವು ಈಚಿನ ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣದ ದೋಷಗಳಿರಬಹುದೆಂದೂ ಎಣಿಸಿ ಮ|| ಆಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ಅನೇಕ ಹಳೆಯ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪಾಠಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ವಹಿಸಿರುವ ಶ್ರಮವು ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಈ ಸಾರಿ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತೋರಿಸಿ, ಮೊದಲಿದ್ದ ಅಸಮಂಜಸವಾದ ಪಾಠವನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪುಟದ ಕೆಳಗೂ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಳದಮಯಂತಿಯರ ಮನೋಹರವಾದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದೆ. ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ನಳಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೋದುವುದರಿಂದ ಸಕಲವಿಧವಾದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವೂ ಸಂಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂಬುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಷಯವು. ಗುಣೈಕಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ, ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ತಿದ್ದಿದ ಈ ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಕ್ರಯ ಪ್ರತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ೬ ಆಣೆ ಮಾತ್ರ.

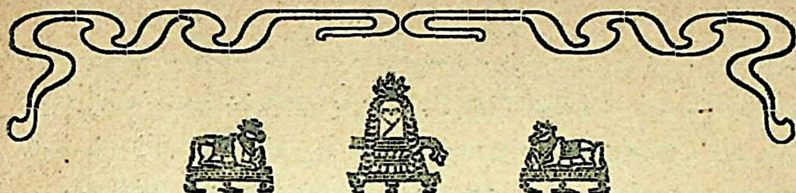
ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸ— ಕೋದಂಡರಾವ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ,

ಸಂತೇಪೇಟೆ, ಮೈಸೂರು.



ಮೈಸೂರು ಹಳೇಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾದ ಎಂ, ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಈ ಸಕ್ಚ್ಯಯನ್ನು ಸಪ್ಲೈಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ



ಬಸವೇಶವಿಜಯವು

ಕಂದ ‖ ನಾರದಮುನಿಪನಮಾತಂ । ಗೌರೀಪತಿಕೇಳ್ದು ಕರೆದುವೃಷಭನನೊಲವಿಂ ।
ಕಾರುಣ್ಯದಿನಿಳೆಯೊಳ್ನೀ । ನೋರಂತವತರಿಸೆನುತ್ತು ಮಾಜ್ಞೆಯನಿತ್ತಂ ‖

ವೃತ್ತಂ ‖ ಶ್ರೀಮದುಮಾನನಾಂಬುಜ ದಿನೇಶ ನುಪಾಶ್ರಿತ ಭಕ್ತರಕ್ಷಕಂ ।
ಧಾಮನಿಧೀಂದು ವಹ್ನಿನಯನಂ ಕಮಲಾಕ್ಷ ಮುಖಾಮರಾರ್ಚಿತಂ ‖
ಹೇಮ ಮಹೀಧ್ರಚಾಪನಖಿಲಾಗಮ ಸನ್ನುತನಾದ್ಯನವ್ಯಯಂ ।
ಕಾಮಿತಸಂಪದಂಗಳ ನನಾರತಮೀಗೆಮಗೊಲ್ದು ಶಂಕರಂ ‖

ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಪರಶಿವನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ರಜತ ಮಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೈಲಾಸನಾಮಕವಾದ ಒಂದಾನೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠಪರ್ವತವು ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದು. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ದೇವಗಂಗೆಯ ಹನಿಗಳಿಂದ ತಂಪಾದುದಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆಯ ಮಕರಂದ ಗಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ಪರಶಿವನ ಆಭರಣರೂಪವಾದ ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕುದುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ವಾಯುವು ನಿರಂತರವೂ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನ ಜಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ

ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಈ ಕೈಲಾಸ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಗಲಿರುಳುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೇರುವನ್ನು ಧನುಸ್ಸಾಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ಪರಮೇಶನನ್ನು ತನ್ನ ಯಾವದೋ ಒಂದು ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೈಲಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪರ್ವತವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸಿರುವ ಜಲವೇ ದೇವಗಂಗೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾನೆಯೇ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನೆನಿಸಿತು. ಅದರ ತಪ್ಪಲಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯದೊಳಗಣ ಹಳ್ಳಿಯೇ ಅಳಕಾವತಿಯಾಯಿತು. ಈ ಕೈಲಾಸದಮುಂದೆ ಮೇರುಪರ್ವತವು ತೇಜೋಹೀನವಾಯಿತು. ಪಾರಿಯಾತ್ರಪರ್ವತವು ವ್ಯಾಕುಲತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತವು ನಿಷ್ಫಲವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದಾಯಿತು. ಹೇಮಕೂಟ ಪರ್ವತವು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಔತುಕೊಂಡಿತು. ಈ ವಿಧವಾದ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಾವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕಾಲಕಳೆದುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಅನೇಕ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಮನನಶೀಲರಾದ ಪ್ರಮಥರು ಸಭೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವಿಶೇಷವನ್ನು ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಶಿವಸೇವೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಶಿವನು ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು, ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಪಾರ್ವತೀಸಹಿತನಾಗಿ, ಜಯೆ ವಿಜಯೆಯೆಂಬ ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಸಭಾಮಂಟಪವನ್ನೈದಿದನು. ಆಗ ಪರಶಿವನು ತ್ರಿಪುರನಾಶಕನೂ, ದುರಹಂಕಾರಿಗಳ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಮುರಿಯುವವನೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಾಣನಾಥನೂ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆಂಬ ಕಹಳಾಧ್ವನಿಯು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಶಿವಸೇವಾ ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಬಂದದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆ ಧ್ವನಿಯನ್ನಾಲಿಸಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಮಥರೂ ಶಿವಸಭೆಗೆ ಬಂದು ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕಾಲಂಕೃತರಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಥರು ಅರಳಿದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾಗ್ನಿರೂಪವಾದ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಮನೋ

ಹರವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಗಂಗಾನದಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿರೋಭಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಜನನ ಮರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಕರುಣಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನರಸಿಂಹನ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ವರಹಾವತಾರನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೋರೆದಾಡೆಯ ತುಣುಕಿನಿಂದಲೂ, ಕೂರ್ಮಾವತಾರನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಬೆನ್ನೋಟೆಯಿಂದ, ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತೆಗಳ ಅಸ್ಥಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎದೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅವಿರ್ಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಿಡಿಗಳುಳ್ಳ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರನೇತ್ರದಿಂದ ತಿರಿಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಕುಂಕುಮ ರಸದಿಂದ ಗುರುತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿವಂತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಗಜಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡಿ ದಕ್ಷಧ್ವಂಸ, ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರ, ಮನ್ಮಥದಹನ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ, ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥ, ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ವಚನದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಪುರಾತನನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿಯೂ, ಮಿಥ್ಯಾಭೂತವಾದ ಅವಿದ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೊಳಗಾಗದವನಾಗಿಯೂ, ನಿಷ್ಕಳಂಕನಾಗಿಯೂ, ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮರ್ಮಗಳೆಂಬ ದೀಪಗಳಿಗೆ ಹಣತಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಯಾವನಿಗೆ ಭೂಮಿಯೇ ರಥವೂ, ವಿಷ್ಣುವೇ ಬಾಣವೂ, ಮೇರುಪರ್ವತವೇ ಧನುಸ್ಸೂ, ತ್ರಿಪುರವೇ ಗುರಿಯೂ, ಆಯಿತೋ; ಅಂಥಾ ಧನುರ್ಧಾರಿಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು, ಯಾವನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆ ವೀರಭದ್ರನು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ

ಬಂದಿದ್ದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೈಸಿದನೋ, ಆ ವೃಷಭವಾಹನನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಯಾವನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ವೀರಭದ್ರನು ಶತ್ರುವಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನರಸಿಂಹನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಅಂಥಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಎಲೈ ಧವಳಾಂಗನೇ ಯಾವ ಜನಗಳು ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ನೀನು ಹೊಂದಿ, ಅವರಿಗೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆಯಾ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ, ಇಂದ್ರನು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೊಡನೆಯೂ, ನಾರಾಯಣನು ಸಕಲ ಲೋಕಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪ್ರಳಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಗ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತೋತ್ರವು, ಸತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಆ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಮನಸ್ಸು ಅಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶಿವದರ್ಶನಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರನಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರವೇಶವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಂದು, ಜಗದೀಶನಾದ ಪರಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮುಂದಿರುವ ಮಹಾಕಾಳನೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವನು ಮಹಾಪ್ರಭುವೇ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು; ಸ್ವಾಮಿಯು ಪ್ರಮಥರಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಎಳೆದು ದೇವತೆಗಳಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಬಿದ್ದಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡವರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಸಿದ್ಧರು, ಗಂಧರ್ವರು, ವಿದ್ಯಾಧರರು, ಕಿನ್ನರರು, ಮೊದಲಾದವರೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ, ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಪ್ರಮಥರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾಮಗಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಆಗಮಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರು, ಕೆಲವರು ಯಜ್ಞವಿಧಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು, ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದರು, ಕೆಲವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ತಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿಯು ಮನೋಹರವಾದ ತನ್ನ ಬೃಹತಿಯೆಂಬ ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾ

ಪರಶಿವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರೌಢವಾದಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮಂಗಳಕರವಾದ ಸಂಗೀತರಸವೆಂಬ ಬೆಳ ದಿಂಗಳುಳ್ಳಂಥ ಆ ನಾರದನ ಮುಖಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಚಿತ್ತಾವಧಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಪರಶಿವನು ಅವಧಾನಸಹಿತನಾಗುತ್ತಿರ ಲಾಗಿ, ಸಭೆಯು, ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾವಿಚಾರದಿಂ ಡಲೂ, ಭೃಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರ ನರ್ತದಿಂದಲೂ, ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತಾಯಿತು. ನಾರದನು ಸಂಗೀತಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪರಶಿವನಿಂದ ಬೆಸಗೊಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭೂಲೋ ಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ನೋಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು :—ಎಲೈ ಜಗದೀಶನೇ ! ನಾನು ಕೇದಾರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಫಲವಾದ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರತೀರ ಕ್ಕೈದಿದೆನು. ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯವಾದ ರಾಮನಾಥಲಿಂಗವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಆ ಬ ಳಿಕ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಾಘ್ರಪುರಿಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮನಂಗೊಳಿಸುವ ನಟೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು. ಅನಂತರ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವ ರನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಗೆ ಜನನಸ್ಥಲವೆನಿಸಿದ ಕಾಂ ಚೀ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಿ, ವಟಾರಣ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ ಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪಾಶಾನಗರಿಗೆ ಹೋದೆನು. ಪರಿಪೂರ್ಣನೂ, ವೇದಾಂತ ವೇದ್ಯನೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರನೂ, ಅನಾದಿಯೂ, ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನೂ ಆಗಿರುವ ನೀನು ನೆಲಸಿರುವ ಆ ಪಾಶಾನಗರಿಯಿಂದ ಬೇ ಡರ ಕನ್ನಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿರೀತಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿಯೂ, ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ದುರ್ಲ ಭವಾಗಿಯೂ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ದರ್ಶನೀಯವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಭೂಕೈಲಾ ಸವೆನಿಸುವ ಕಾಳಹಸ್ತಿಯನ್ನೈದಿದೆನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರ ನಂಬಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಗಮೋಕ್ತಾಚಾರರೂಪ ವಾದ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯು ರಾಮೇಶ್ವರ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಕಾಳಹಸ್ತಿಯ ಪರ್ಯಂತ ವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ಆಂ

ಧ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕು, ಶ್ರೀಶೈಲ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ವೇದಾಗಮ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಂಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆಚಾರಗಳಿಗೂ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ, ವಿಧೇಯರಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಧನ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಹೀನವಾದ ಆ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕರ್ಣಾಟದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದವರನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೆದರಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಪದೇಪದೇ ಗರ್ವಿಷ್ಠರ ದರ್ಶನಗಳುಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ಕುಗ್ಗಿದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಈಗ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಭೆಗೆ ಬಂದೆನು. ಹೀಗೆ ನಾರದಮುನಿಯಿಂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಭೂಲೋಕದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಶಿವನು ಕೇಳಿ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ವೃಷಭೇಶ್ವರನನ್ನು, ನೋಡಿ ಭ್ರೂಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕರೆದನು. ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಎರಡನೆಯ ಶಿವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಕೂಡಲೇ ಶಿವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು ವೃಷಭೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು— ನೀನು ಭೂಮಿಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಸಕಲ ದುರ್ಮತಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನೆಂಬೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪುತ್ರಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನಂದಿವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಎಲೈ ವಿವೇಕಿಯೇ ನೀನು ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅನೇಕವಿಧವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಪಾಷಂಡ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿರುವವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ವೀರಭದ್ರನೇ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆ

ಗೊಳಿಸುವರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಟಕಾಸುರನೆಂಬೊಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ನನ್ನನ್ನು ತನಗೆ ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದನು. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೊಂದಿದ್ದೀಯೆ; ಆದಕಾರಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಯಾವಾಗ ಶಿವಭಕ್ತನ ಕೈಯ ಆಯುಧದಿಂದ ಸಂಹೃತನಾಗುವೆಯೋ ಆಗ ನಿನಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ನನ್ನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾ, ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಪದಿಂದ ಪುಣ್ಯವೂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕೂ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ನೆರಳೂ, ಕೆಟ್ಟವನಿಂದ ಗುಣಾಢ್ಯನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಂತೆ, ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ದೂಷಿಸುವಂಥಾ ದುರಾತ್ಮನಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮತವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆ ರಾಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಬಲದೇವನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಆತನು ನನ್ನನ್ನೇ ದೇವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ನನ್ನ ಭಕ್ತನನ್ನೇ ಕುಲವಂತನನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ವೀರಶೈವನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಂಗೆಯು, ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಆ ಬಲದೇವನಿಗೆ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಆತನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೈದು, ಜಂಗಮಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿಬರಲಿ. ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಗಂಗೆಯು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ, ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಮಥನ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ? ಎಂದು ಗಂಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಿವನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ಏನೆಂದರೆ, ಎಲೌ ಗಂಗೆಯೇ! ಭೃಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ನನ್ನ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕರನ್ನು, ಪ್ರಮಥರೆಂದು ತಿಳಿ;

ಈ ವೃಷಭೇಶ್ವರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸು. ಹೀಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಶಿವನ ಮಾತನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇಳಿ, ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಮಿಾ! ನೀನು ಈಗ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಸತ್ಯದಿಂದಲೋ ಬೆಸಸೆಂದಳು. ಪರಶಿವನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ,—ಎಲೌ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಕೇಳು, ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಮೊದಲನೇ ಅಂಶವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸತ್ಪುರುಷರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆನು. ಸಕಲವಾದ ವೇದಮಾರ್ಗ ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಕರಚರಣಾದ್ಯವಯವಗಳುಳ್ಳಂಥ, ವೃಷಭಸ್ವರೂಪನಾದ ನನ್ನ ಕಲೆಯು ಮಹಾ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿತು. ಈ ವೃಷಭರೂಪವಾದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವೇದಗಳೇ ಆಭರಣಗಳೂ, ಓಂಕಾರವೇ ಮುಖವೂ, ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಂಗಗಳೂ ಶಿವಾಗಮವೇ ಚಿತ್ತವೂ, ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳೇ ಅಂಡಕೋಶವೂ ಆದುವು. ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ; ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ, ವೇದ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳೇ ಅವಯವವಾಗುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಈ ವೃಷಭೇಶ್ವರನ ಸೇವೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈತನಿಲ್ಲದೆ ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ವೀರಶೈವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಈ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ನನ್ನ ದೇಹಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಧವಾಹನತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಲೌ ದೇವಿಯೇ ಪ್ರಳಯವಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲದಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಸಮುಸ್ತಲೋಕಗಳೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಶಿಲಾದನಾಮಕನಾದ ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯು ಅನೇಕವಾದ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ವರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಶಿಲಾದಖುಷಿಯು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ನನ್ನ ಅಂಶವಾಗಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ, ವೃಷಭೇಶ್ವರನಿಗೆ ನೇಮಿಸಲು ; ಆತನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಒಂದಾನೊಂದಂಶದಿಂದ

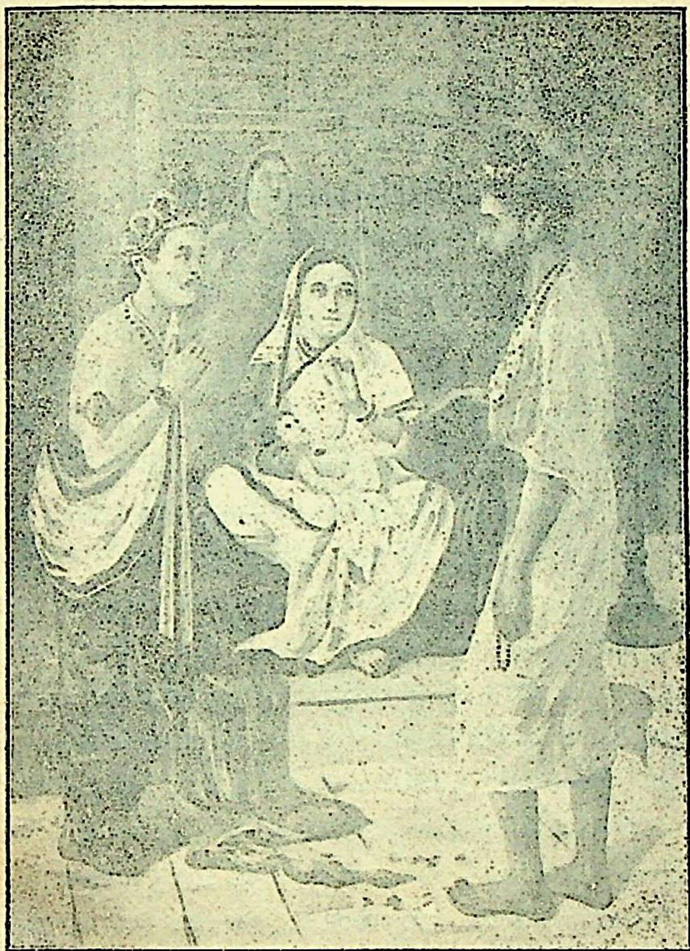
ಶಿಲಾದಮುನಿಯು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಹಸನುಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯಾದ ಶಿಲಾದನು ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಜಟಾಜೂಟದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಕೌಪೀನಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆತನಿಗೆ ನಂದಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು. ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಕ್ಷೀರವು, ಗುರುಪಾದಧ್ಯಾಸವೇ ಬೆಣ್ಣೆಯು, ಸಕಲವೇದಗಳೇ ತೊದಲುಮಾತುಗಳು, ಶಿವಜ್ಞಾನವೇ ದಾದಿ ಯೆನಿಸಿದುವು. ಆ ನಂದೀಶನು ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲದ ನೈರುತ್ಯದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಶ್ರಮವನ್ನಾಶ್ರೈಸಿದನು. ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಹಣ್ಣೆಲೆ, ನೀರು ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ನಿರ್ಮಲಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ವಿಧವಾದ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಅನೇಕದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ತತ್ವಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸಿದವನಾಗಿ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ಪದಂತೆ ವಾಯುವನ್ನೂ, ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಮುಂಗಾರುಹನಿಯನ್ನೂ, ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ನಂದೀಶನು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಂದುಕಾಲನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ನಾಲ್ಕಗ್ನಿಗಳ ನಡುವೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹಗಲಿರುಳುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗದಂಥ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖದಮೇಲೆ ಮಳೆಹನಿಗಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕುತ್ತಿಗೆಯುದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಮತ್ತು ತಂಪಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಡಗಿಸುವಂಥವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಮಂಜಿನ ಧಾರೆಯಿಂದ ಮುಸುಕಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಿಮಕಾಲದ ದಿನಗಳನ್ನು ಅರೇಕಲ್ಲುಗಳಮೇಲೆ ಕಳೆದನು. ನಿಶ್ಚಲನಾದ ನಂದೀಶ್ವರನು ಇಂದ್ರನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ

ತನ ಶರೀರವು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೃಶವಾದಂಥಾದ್ದಾದಾಗ್ಯೂ ತೇಜೋಮಯ ವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟವನ್ನಿಟ್ಟ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೋಕವನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ನನ್ನ ಫಾಲಾಗ್ನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದಂಥ ಮತ್ತು ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ, ಅದ್ಭುತವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಂಥ ಆತನ ತಪೋಮಹಿಮೆಯು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಕುಲಾಚಲಗಳೂ, ದಿಗ್ಗಜಗಳೂ, ಆದಿಕೂರ್ಮನೂ, ಆದಿಶೇಷನೂ, ಭೂಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದರಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥರಾದರು. ಸೂರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಗ್ರಹಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೇಜೋಗರ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಮಿಯೆಂಬ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯವು ಮತಿಗೆಟ್ಟಿತು, ಆಮೆಗಳು ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡವು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೊಸಳೆಗಳೂ ಬಳಲಿಹೋದುವು. ಅಲೆಗಳು ದಡವನ್ನು ಮೀರಿ, ವಿಪರೀತ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುವು. ಆ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಉದುರಿದುವು. ದಿಗ್ಭಿತ್ತಿಗಳು ಅದುರಿದುವು. ಭೂಮಿಯೂ, ಪರ್ವತಗಳೂ, ಕಂಪಿಸಿದುವು. ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಸಂತೋಷವು ಅಡಗಿತು. ಗಾಳಿಯೂಕೂಡ ಪ್ರಳಯದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಸುವಹಾಗೆ ಬೀಸಿತು. ಭಯಂಕರವಾದ ಮೋಡಗಳು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಗುಡುಗುಗಳಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದುವು. ಆ ಮೇಘಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಘರ್ಷಿಸುವದರಿಂದ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದುವು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಂದೀಶ್ವರನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕರಗಿದವನಾಗಿ, ತಪಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಪರರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿಕನಾದವನು ನೇಗಿಲುಗಳಿಂದ ಉತ್ತು ಹುಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೊಲವನ್ನು ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ನಾನಾವಿಧ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಜಡತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಯೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದನು. ಧೂಳು, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣದಿರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಪ್ವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ಪ

ರ್ವತದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಂಡು, ಅದರಮೇಲೆ ಕು ಳಿತನು. ಪದ್ಮಾಸನದಿಂದೊಪ್ಪುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಣ ವಾಯುವಿನ ಸಂಚಾರವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಆಧಾರಚಕ್ರದ ಆ ಕುಂಚನದಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಯೋಗದಿಂದ ಉನ್ನತವಾಗಿಯೂ, ಇ ರುವ ಆತನ ದೇಹವು ನಿಶ್ಚಂಚಲವಾಗಿತ್ತು. ಆಧಾರಸ್ಥಾನವೆಂಬ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂಥ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಂಥ, ಕುಂಡಲಿನಿಯನ್ನು ಬ್ರ ಹ್ಮರಂಧ್ರಸ್ಥಾನಪರ್ಯಂತರವಾಗಿ ಏಳಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಳೊಡನೆ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದನು. ಸಂಸಾರಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿವಯೋಗಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದ ನಂದೀಶ್ವರನ ಮನಸ್ಸು ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆತಾನೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸೀತು? ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನುಮಾಡಿ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತೆಯೆಂಬ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಆತ್ಮಾರ್ಪಣವೆಂಬ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನನ್ನ ಸಾಮರಸ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸಿದನು. ಇತರರಿಗೆ ದೊರೆಯಲಾರದಂಥ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸಾರೂಪ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಭ್ರಮರ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಭ್ರಮರಾಕಾರವನ್ನೇ ಪಡೆದ ಹುಳುವಿನಂತೆ ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳು ತ್ರಿಣೇತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಕಪ್ಪುಗೊರಳನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಶೂಲಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾಗಿಯೂ, ಭಸ್ಮಲಿಪ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ನಂದಿಕೇಶನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥವೇನು? ಬೇಡೆನಲು, ಆ ಜಿತೇಂದ್ರಿ ಯಶಿರೋಮಣಿಯು ಆ ಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ, ಬಹು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಭಕ್ತಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು, ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಗೌರ ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಣಾಧೀಶತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ನಾನು ಶಿವಾಗಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಲ್ಲೆನೋ ಹಾಗೆ ಇವನೂ ಬಲ್ಲನು. ಆದಕಾರಣ ಇವನಿಗೂ ನನಗೂ ಭೇದವೆಂಬುವದು ನಾಮಧೇಯದಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲ್ಲ.

ಮೊದಲನೇ ಅವತಾರದ ವೃಷಭನೆಂಬ ನಾಮವೇ ಈಗ ಬಸವನೆಂದಾಗಿರುವುದು ಎಲೌ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಯಾವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಸವಾ ಎಂಬ ಶಬ್ದವುಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಾನು ಗುರುರೂಪನಾಗಿ ದೇಹವನ್ನೂ ಲಿಂಗರೂಪನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಜಂಗಮ ರೂಪನಾಗಿ ಧನವನ್ನೂ ಈತನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸಕಲಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ನನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು, ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನೂ, ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನೂ, ಗಣಾಧಿಪತಿಯೂ, ನನ್ನ ಕಂಚುಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನೂ, ಜಗದಾಶ್ರಯನೂ ಆಗಿರುವ ಈತನು ಮಮಕಾರರೂಪನಾಗಿ ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಎಲೌ ಪಾರ್ವತಿಯೇ! ನನ್ನ ಅಂಶವಾದ ಅಯ್ಯಾ ನಂದೀಶ್ವರನು ನನ್ನಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು. ಇತರರಿಂದ ಪೂಜ್ಯನೆಂಬುವುದನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಆದುದರಿಂದ ಗಂಗೆಯು ಇಂಥಾ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಸೇವಿಸಲಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪರಶಿವನು ವೃಷಭೇಶನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ವೃಷಭವನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಉನ್ನತವಾದ ರೋಹಣಾಚಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೀಚವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಕಪ್ಪೇ ಚಿಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮುತ್ತುಗಳು ಜನಿಸುವಂತೆ ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥ ಪ್ರಮಥರು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನೀಚಕುಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜನಿಸಿದರು. ಮನೋಹರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಪೂರ್ಣನೂ ಸತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವವನೂ, ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲವುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ವೃಷಭೇಶನು ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿವಯೋಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಪುತ್ರಸಂತಾನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಉದರವನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಯೋಗವೆಂಬ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.



ಬ ಸ ವೇ ಶ್ವ ರ ಜ ನ ನ ವು.

ಕಂದ || ಅಗಜಾನಾಥನಬೆಸದಿಂ | ದೊಗುಮಿಗೆಯಿಂವೃಷಭನಿರದೆಮಾಧವಪತ್ನಿಗೆ ||
ಸುಗುಣವತಿಮಾದಲಾಂಬೆಗೆ | ಮಗನಾದಂಪ್ರಮಥರಿರದೆಧರೆಯೊಳಗೊಗೆದರ್ ||

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಪತಿಯಾದ ಮಾದಿರಾಜನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸೂಚಕವಾದ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು

ಧರಿಸಿದಳು. ನೂತನವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತಿಯೆಂಬ ಅಮೃತಪಾನದಿಂಸುಖಿತಳಾದ ಮಾದಲಾಂಬಿಗೆ ಮನೋಹರಗಳಾದ ಇತರ ರಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅರುಚಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಕಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ವೃಷಭೇಶನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಶಿವದೂತನ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಧವಳಲೋಚನೆಯಾದ ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಗೆ ಭವಿಗಳು ಅಡಿಗೆಯಂಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವಾಸನೆಗಳು ಸೈರಿಸದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಓಕರಿಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಶುಭ್ರಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಕೆಯ ದೇಹವು ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಅತಿನಿರ್ಮಲವಾದ ವೃಷಭೇಶನ ದೇಹಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆಕೆಯ ದೇಹದ ಧಾವಳ್ಯವು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಸರದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧರಸದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಆಕೆಯ ಕಪ್ಪಾದ ಕುಚಾಗ್ರಗಳು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ವೃಷಭೇಶನ ಮೂಗಿನ ಕಪ್ಪಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಸಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತಿರುವ ನಡುವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುಚಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದರಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ತಗುಲಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ತನಾಗ್ರವು ಕಪ್ಪಾಯಿತು. ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಅಲಸಳಾದ ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಒಳಗಿರುವ ವೃಷಭನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಯೋಗನಿದ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಮಸುಳಿಸಿದ ತ್ರಿವಳಿಯುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಗೋಚರವಾಗುವ ರೋಮರಾಜಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ, ಉನ್ನತವಾದ ಹೊಕ್ಕಳುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಕೆಯ ಸೊಂಟವು ದಪ್ಪವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಅಂಗವು ಬಳಲಿದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದಲೂ ಬಿಳುಪಾದ ಕೆನ್ನೆಯಿಂದಲೂ, ಕಪ್ಪಾದ ಸ್ತನಾಗ್ರದಿಂದಲೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸಂಚಾರದಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿತು. ರತ್ನಖಚಿತಗಳಾದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳು ಅನೇಕಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಯ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಅಗರು ಮೊದಲಾದ ಅನುಲೇಪಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ

ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತಳಾದ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಮಾಹೇಶ್ವರಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಬಲಸಂಪನ್ನಳೂ ಆಯಾಸಹೀನಳೂ, ಆದಳು. ಆಕೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯಪಡುತ್ತಿದಾಗ್ಯೂ, ಶಿವಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ರುದ್ರಾಕ್ಷವೃಕ್ಷಗಳ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂದ್ರನ ನಂದನವನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೈಲಾಸಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವನಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಮತ್ತು ಶಿವನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಆತನಮುಂದೆ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದಳು. ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿಯೂ, ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಉಪಮನ್ಯು ಮುಂತಾದ ವೀರಶೈವಮುನಿಗಳು, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿಯ ವೀಣಾಗಾನವನ್ನೂ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಮದ್ದಳೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನೂ, ಕೇಳಿದಳು. ಭೃಂಗೀಶನ ನರ್ತನವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ತಾಯಿ! ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಮಾದಾಂಬೆಯೇ ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥಳಾದೆ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಳಾಗು; ಎಂಬ ಇಂಪಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಕೂಡ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ರಮದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ತಾನು ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದಾಗ್ಯೂ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದನು. ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲ ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ತುದಿಯಿಂದ ಗುದಸ್ಥಾನವನೊತ್ತಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಬಲಗಾಲನ್ನು ದೃಢವಾಗಿರಿಸಿ, ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಣವಾಯುವೆಂಬ ದಂಡದ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಕುಂಡಲಿನಿಯೆಂಬ ನಾಡಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿಸಿ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆಕುಂಡಲಿನಿಯನ್ನು ಅದರ ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಸೂರ್ಯಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾದ ಷಟ್ಚಕ್ರಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತ ಧಾರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸ್ಫಟಿಕದಂಡದೊಳಗಿರುವ ಹವಳದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಆ ಕುಂ

ಡಲಿನಿಯನ್ನು ಜಾರುತ್ತಿರುವ ಪರೆಯು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಬಾವನ್ನು ಕುಣಿಸುವಂತೆ ಕುಣಿಸಿ, ಹಾವಾಡಿಗನ ಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗದೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಆ ಗರ್ಭಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥಳಾಗಿ, ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೈದಿ, ವೃಷಭೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಿಂದು, ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಾಮೀ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಂಭತ್ತನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹತ್ತನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನನಗೆ ಮೂರುವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುವು. ಈ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸು. ಸಂತತಿ ಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದಳು. ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ಮಾತು ಹೊರಟಿತು. ಆಗಲೇ ವೃಷಭೇಶ್ವರನ ಕೊಂಬುಗಳ ನಡುವೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು ಭ್ರಮರಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಯೆಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಾಜ್ಞಳಾದ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಉಪಶ್ರುತಿಯಿಂದ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿದನೆಂದು ಆನಂದಬಾಷ್ಪವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಆ ಪ್ರಸಾದಕುಸುಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸಖಿಯರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಪತಿಯಾದ ಮಾದರಸನಿಗೆ ನಂದೀಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆತನುಕೂಡ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ ಆಕೆಯು ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅಮೃತೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಸಮೀಪಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ತರಂಗದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು. ಆ ಬಳಿಕ ಒಂದಾನೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಶಿವಪೂಜೆಗೈದು, ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನಾಸ್ವಾದಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಶಿಶುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು, ನಿಷ್ಕಲವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿವನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ

ಮಲಗಿರುವ ಮಗುವು, ಗಂಗಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಧವಳವಾದ ಮಳಲುಗುಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯ ಮರಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಗುರುರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೆಲವು ಪ್ರಮಥರೊಡನೆ ಮಾದಲಾಂಬೆ ಮಲಗಿರುವ ಮನೆಯನ್ನೈದಿ, ಕರುಣಾರಸಭರಿತವಾದ ನಯನದಿಂದ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಸ್ತವನ್ನಿರಿಸಿ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಮಗುವಿನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದನು. ಈ ಶಿವದೀಕ್ಷಾ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆ ಶಿಶುವು ಗಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿಯನ್ನು ಸಾಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಬಾಲಕನ ದೇಹಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನ ಸೋಂಕಿನಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ನೇತ್ರಕಮಲವು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅರಳಿತು. ತರುವಾಯ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಎಂಟುವರ್ಷವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆತನು ಕೋಮಲವಾದ ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಕುಡಿಗಳಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಂಥ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ರಭಾಗವುಳ್ಳಂಥ, ಐದುಜಡೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತ್ರಿರೇಖೆಯೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮೂರು ಪ್ರವಾಹಗಳುಳ್ಳ ಗಂಗಾನದಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿಯೂ, ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಗೊಂಚಲಿನಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಂಥ ರಕ್ತಚಂದನ ತಿಲಕದಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದನು. ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಣಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತಾಮ್ರಮಯವಾದ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಣಯುಗ್ಮದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನೂ ಆವರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಕಂಠವಿಷವೋ ಎಂಬಂತೆ ಯೋಗಪಟ್ಟವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಗಲುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಪರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುದರಿಂದ ಅತಿನಿರ್ಮಲವಾದ ಸರ್ಪದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಶಿವಸೂತ್ರದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎದೆ

ಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಮುಖದ ನೂರೆಂಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಣಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮಣಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ, ಧರಿಸಿದ್ದನು. ನೂತನವಾದ ಗಜಚರ್ಮದಂತಿರುವ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದನು. ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಸೇದಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸೊಂಟವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಹಸ್ತಕಮಲದ ನಾಳವೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಭಸ್ಮಘುಂಟಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಅಧೋಮುಖಗಳಾದ ಕಮಲಗಳೊಳಗಿರುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕರುಣಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಳ್ಳವನೂ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಸೌಜನ್ಯದಂತಿದ್ದನು. ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಣದಿರುವ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಶರಣಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನು ಆ ಮಾದಲಾಂಬೆಯನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಮಗಳೇ! ಪುತ್ರವತಿಯಾಗು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಎಲೌ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯೇ! ಕೂಡಲಿ ಸಂಗಮವೆಂಬುದೊಂದು ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರವಿರುವುದು. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕೂಡ ಮರೆತು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾವನವಾದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನು ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಪಸರೋವರಗಳು ಕೂಡ ತೀರ್ಥಗಳು; ಅಲ್ಲಿನ ಪಾಮರರೆಲ್ಲರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳು; ಅಲ್ಲಿನ ಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು. ಅಲ್ಲಿನ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಾಮಧೇನುಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾಪೇಕ್ಷೆಯೆಂಬುವದೇ ಬೈಗುಳು. ಅಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬುವದೇ ಪೆಟ್ಟು. ಲಿಂಗಪೂಜಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂಬುವದೇ ವಧೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಶಿವಯೋಗಿಯು ನಾನು; ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು

ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರು. ಬಸವರಾಜನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಈ ಪುತ್ರನು ಭಕ್ತಿಗೆ ನಿಧಿಯಾಗುವನು. ಶಿವ ಸಮರ್ಪಿತವಲ್ಲದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನಾದರೂ ಈತನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಡಬೇಡ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕೂಡಲೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಆಗ ಶಿವಭಕ್ತರ ಬಲಗಣ್ಣು ಹಾರಿತು. ಭೂಕಾಂತೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸುವುದೆಂದು ಶಿವಗಣಂಗಳು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ನರ್ತನವಂ ಮಾಡಿದರು. ಶಿವದೂಷಕರ ಹೃದಯಗಳು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದುವು. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವು ಮೇಘಾವರಣಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಥಳಥಳಿಸಿತು. ಶಿವಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವ ಚಂದ್ರನಾದ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರಗಳಾದ ಗುಣಗಳೊಡನೆ ಬಸವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಉದಯಿಸಲು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹೂವುಗಳ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತು. ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ ನಿರ್ಮಲಗಳಾದುವು. ವಾಯುಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬೀಸಿದುವು. ಆಕಾಶವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಜಲಾಶಯಗಳು ತಿಳಿಯಾದುವು. ಶಿವಾರ್ಚಕರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟುವು. ದುರ್ಮತದವರ ಭಯದಿಂದ ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಲಿಂಗಾಂಗಿಗಳ ಹೃದಯಗಳು ಸಮಾಧಾನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದುವು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಿದುವು. ಮಹಾತ್ಮರ ಅವತಾರವು ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸಂತೋಷಕರವಲ್ಲವೇ ?

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶೋದಯವೆಂಬ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕರ್ಮನಿರಸವಂ

ಕಂದ|| ಎಂಟನೆಯ ಬರಿಸದೊಳ್ಪಿತ | ನುಂಟಾದುಪನಯನ ಮೆಸಗುತಿರೆ ಪಳಿದದನು ||
ತ್ಕಂಟಕಮಂ ಕೂಡಲಿಗುರೆ | ದಾಂಟಿದನುಕ್ಕೆ ವದೆದೀಕ್ಷೆ ವಡೆಯಲ್ಬುಗ್ಗುರುವಿಂ ||

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿಶುವಿನ ತೇಜೋವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೋ ಎಂಬಂತೆ ವಿರೋಧಿಮತಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ದೀಪಗಳು ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬತ್ತಿಗಳುಳ್ಳವುಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಆರಿಹೋದವು. ಅವರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾ ಹಾ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಾತುಗಳು ತೊದಲುಬಿದ್ದವು. ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗಳು ಗೆಳಿತವಾದುವು, ಬಳಿಕ ಮಾದರಸನು ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನನ್ನು ಮಕ್ಕಳುಳ್ಳವರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ವಿಭೂತಿ ವೀಳೆಯಂಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಪಾದತೀರ್ಥದಿಂದ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅವರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಪುತ್ರನ ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಧರಿಸಿ, ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವನೆಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಮಾದರಸನನ್ನು ನೀನೇ ಧನ್ಯನೆಂದು ಹೊಗಳಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದರು. ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿದಾನಂದವನ್ನು ಒಳಗೆ ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು. ಮಾದಲಾಂಬೆಯು ಪುತ್ರನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೊರಗೆ

ಹೊರಟುವೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ತೋರುವ ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಾಯಿಯು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ಪುತ್ರನಾದ ಬಸವೇಶನು ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಜೈಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮುಳ್ಳಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. ಬಾಲಕನು ದೀಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ದೀಪವು ತನ್ನ ಹಿಂದಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥವಾದದ್ದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಭಕ್ತಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಬಸವೇಶನು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಡದಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಹೊಟ್ಟೆ ಮಗ್ಗುಲಾಗುವ ಬಸವೇಶನು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಏಳಿಗೆಯಿಂದ ಕುಂದುವ ವೇದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ದುಃಖಿತೆಯಾದ ಭೂಕಾಂತೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದನು. ಮೊಗಮಡಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಬಾಲಕನು ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ದೀರ್ಘದಂಡನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. ಮೊಗಮಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿರುವಾಗ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯು ತಿರಿಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ, ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ,

ಅದನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುವನೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದನು. ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ವೃಷಭತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ, ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ವೃಷಭೇಶ್ವರನು ತಾನು ಕಲಿಯುಗವನ್ನು ಕೃತಯುಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಊರಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಚಲವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಬಸವೇಶನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ರಾಶಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯ ಬೆರಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೇ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತವನಾಗಿ, ಕೆಡದಿರುವ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯ ಜಯಸ್ತಂಭದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಅನುಚಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟೇನು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆದಾಡಿದನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಆದಿಶೇಷನ ಹೆಡೆಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯುಂಟೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಈಕಡೆಗಾಕಡೆಗೆ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಅಧರ್ಮವೆಂಬ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಂಡಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಜಂಗಮಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವಂಥಾವನಾಗಿ, ಆ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಆಡಿದನು. ಔದಾರ್ಯಶೀಲನಾದ ಬಸವೇಶನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಕಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಣವಸಹಿತವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರವನ್ನು ಜಪಿಸಿದನು. ಎಂಟನೇ ವರ್ಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ಮಾದರಸನು ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜೋಯಿಸರೊಡನೆ ಲಗ್ನವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶನು ತಂದೆಯನ್ನು

ನೋಡಿ, ಎಲೈ ತಂದೆಯೇ! ಇಷ್ಟು ತವಕದಿಂದ ಯಾವ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು; ಮಾದರಸನು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ಕುಲಾಲಂಕಾರನಾದ ಪುತ್ರನೇ ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಂದೆಯು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಸವೇಶನು ಎಲೈ ಜನಕನೇ! ನಿನಗೇನು ಭ್ರಾಂತಿ ಹಿಡಿಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೇ ಪೈತ್ಯವು ತಲೆಗೇರಿತೋ ನೀನು ನನ್ನ ಜನ್ಮದಿನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆತು, ಈಗ ಇಂಥಾ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುಸುತ್ತೀಯೆ. ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥವಾದ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವನು ದ್ವಿಜಸಂಸ್ಕಾರವೆಂಬ ಉಪನಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೃತದ ಸವಿಯಿಂದುಂಟಾದ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನು ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾನೆಯೇ? ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಯಾವನು ತಾನೇ ಅನಿತ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿರುವ ಕರ್ಮದ ಬೇರನ್ನು ಕೀಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ಉತ್ತಮ ಶಿವಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಉಪನಯನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು? ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯನಾದವನು ಹೇಗೆತಾನೇ ಸ್ವರ್ಗದ ದಾಸಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದಾನು? ಶಿವಲಾಂಛನವೆನಿಸಿರುವ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಯಾವನು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾದಿ ನೀಚ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ? ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಎಂಥವನಾದರೂ ಗಾಜನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ಎನಲು; ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಮಾದರಸನು ಬಸವೇಶನಾಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಗನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ:—ಎಲೈ ಪುತ್ರನೇ! ದ್ವಿಜಚಿಹ್ನೆಯು ಶಿವಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲವೇ? ಏತಕ್ಕೆ ನೀನು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ? ಈ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನಾರಾಯಣನ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹುರಿಯೇ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಂಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೈಮೂಳೆಯೇ ದಂಡವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನರಸಿಂಹನ ದೇಹದಿಂದ ಸುಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಚರ್ಮವೇ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬ್ರಹ್ಮನ ತಲೆಯೋಡೇ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡು

ತ್ತದೆ. ದ್ವಿಜರಿಂದ ಜಪಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಿವನೇ ಅಧಿದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮವಿರುವುದು. ದೇವತೆಗಳೊಳಗೆ ಶಿವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬದಾಗಿ ಆಗಮವಚನವುಂಟು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶಿವಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಲ್ಲವೇ ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೇವರು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ವೇದವಚನವುಂಟು. ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಶಿವನ ಅಷ್ಟ ತನುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ತನುವಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಬಸವೇಶ್ವರನೇ ! ನೀನು ಹುಡುಗತನದ ಚಪಲತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸುಮ್ಮನಿರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ದ್ವಿಜರು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಂದ ಮಾತಿಗೆ ಬಸವೇಶನು ನಕ್ಕು, ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ :—ಮೂಢಾತ್ಮರ ಸಂಗದಿಂದ ಮಂಕಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ತಂದೆಯೇ ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧರು, ಪ್ರಾಕೃತರು ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ. ಶಿವದೀಕ್ಷಾಸಂಪನ್ನರಾದ ವೀರಶೈವರೇ ಶುದ್ಧರು. ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವರೇ ಪ್ರಾಕೃತರು. ವರ್ಣ ಆಶ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಶಿವನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೊಂದು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು. ಶಿವಕುಲಸಂಭೂತರಿಗೆ ಶಿವಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಾಚಾರವೂ, ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಕೃತರೆಂಬವರಿಗೆ ಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾರವೂ, ವಿಹಿತವಾಗಿರುವದು. ಈ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವಿಭಾಗವು ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಜನ್ಮದಿಂದುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಚನವು ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ವೀರಶೈವನು ಶಿವಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಪಶುಧರ್ಮವು. ಶಿವನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಪತಿಧರ್ಮವು. ವೈಶ್ವದೇವ, ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ ಮೊದಲಾದುವುಗಳೇ ಪಶುಧರ್ಮಗಳು. ಶಿವಪ್ರಸಾದ, ಸ್ವೀಕಾರ, ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಲಿಂಗಧಾರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳೇ ಪತಿಧರ್ಮಗಳೆಂದು, ವೇದಾಗಮಂಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಪಶುಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಉಪನಯನವಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧನಾದವನು ಪಶುಧರ

ಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಆಚರಿಸಕೂಡದು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಚರಿಸಿದರೆ ನರಕವಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಸದಾನಂದ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ, ಎಲೈ ವೇದದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದವರೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗರೂಪವಾದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹಸ್ತಪೀಠದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರೆ ಲಿಂಗವು. ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶಿವನೇ ಅಧಿಪತಿಯು, ಶಿವಾಧಿಷ್ಠಿತವಾದ ಲಿಂಗವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಆ ಶಿವಲಿಂಗ ಸಂಗದಿಂದ ದೇಹವು ನಿರ್ಮಲವಾಗುವುದು. ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು. ಯಜ್ಞೋಪವೀತದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ ? ಇದರ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಧನ್ಯವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ತಲೆಯ ಕೂದಲುಗಳಿಗೆ ಮುಂಡೆಯರ ಕೈಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ? ವೀರಭದ್ರನ ಕೈಯಿಂದ ಸುಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ನರಸಿಂಹನ ಶರೀರದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಿರಾತನ ಕೈಯಿಂದ ಸುಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಡು ಹುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ? ಮೂಢನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮುತ್ತುಗದ ಕೋಲನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೂಳೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ? ಶಿವನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾದದ್ದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಎಲೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ದೊನ್ನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ? ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಶಿವನ ಮುಖ್ಯದೇಹವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅನೇಕದೇವತಾಸ್ವರೂಪವಾದ ತ್ರಿಪದಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ? ಆದರೆ ದಯಾಸಮುದ್ರನಾದ ಗುರುವು ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗವಂ ಮಾಡುವಾಗ ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಾಯತ್ರಿಯು ಶಕ್ತ್ಯಂಶವು. ಷಡಕ್ಷರೀಮಂತ್ರವು ಶಿವಾಂಶವು. ಈ ಎರಡು ಮಂತ್ರಗಳೂ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಕ್ತನಾದವನು ಶಕ್ತ್ಯಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿವಾಂಶವನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭೃಂಗೀಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರುದ್ರಕುಲೋತ್ಪನ್ನ

ನೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ. ಅನೇಕ ದೈವೋಪಾಸಕರೂ, ಶಿವೇತರದೇವತೋಪಾಸಕರೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶಿವವಂಶಜರಲ್ಲ. ಶಿವಧ್ಯಾನವೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿಯೂ, ಶಿವಪೂಜೆಯೇ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಿರಂತರವೂ ಅದನ್ನಾಚರಿಸುವವರಾಗಿಯೂ, ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ರುದ್ರಕುಲಸಂಭವರು. ಅಗ್ನಿಯು ಶಿವನ ತನುವಾದರೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಅವನ ಹಸ್ತಗಳನ್ನೂ, ನಾಲಿಗೆಯನ್ನೂ, ಏಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು ? ದಧೀಚಿಯಿಂದಲೂ ಗೌತಮನಿಂದಲೂ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮರು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಪಾಷಂಡರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಮುಖ್ಯಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ವೀರಶೈವ ಮುಂತಾದ ಶೈವಮತಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸತಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮರಾಗಿರಿ. ಇದು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಶಾಪದಗ್ಧರೂ ಪಾಷಂಡರೂ ಆದವರು ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಲಿಂಗಧಾರಣ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೂರರಾದ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥರಾದವರನ್ನು ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತವರು ದೇಹಾನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ತತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ದುಷ್ಟಜನಗಳ ದೂಷಣೆಗಳಿಂದ ಯಾವ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದು ? ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಿಗಳು ಬಗುಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅವಮಾನವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ? ದಧೀಚಿ, ಗೌತಮ ಮುಂತಾದ ಶಿವಭಕ್ತಮುನಿಗಳ ಶಾಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜನಗಳು ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಶುಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಮುಳ್ಳುಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಧೀಚಿ, ಗೌತಮ ಮುಂತಾದವರು ದ್ವಿಜಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬಾಲೋಚನೆಯು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರಬಹುದು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ದ್ವಿಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದು ಪರಿಪಕ್ವಾಂತಃಕರಣರಾದ ಮೇಲೆ ಶಿವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಬೇರೆ ಜನರ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದಾರ್ಥದಮೇಲೆ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಬಹುದು. ರಾಜಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊ

ಶ್ಚಿತ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಬಹುದೇ ? ಅದರಂತೆ ಮೊದಲೇ ಶಿವಮುದ್ರಾಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ನಾನು ಈಗ ಬೇರೆ ಮುದ್ರೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಉಪನಯನವಿಲ್ಲದವರಾದಾಗ್ಯೂ ಚಂಡೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದವರು ಸರ್ವಜ್ಞರೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತರೂ, ಪೂಜ್ಯರೂ ಆಗಿಲ್ಲವೇ ? ಇದಲ್ಲದೆ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ; ಆತನು ಸುಂದರನಂಬಿ ಯೆಂಬ ಭಕ್ತನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮುನಯರಾಜನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಲ್ಲವೇ ? ಹೀಗೆ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಮಾತನ್ನು ಮಾದರಸನು ಕೇಳಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಎಲೈ ಮಗನೇ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ಉಪನಯನದಿಂದಲೇ ಆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವುಂಟಾಗುವುದು. ಅಂಥಾ ಉಪನಯನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವರು ? ಎನಲು, ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬಸವೇಶನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ :—ಶಿವನ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವೇದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ತುಟಿ, ದವಡೆ, ಹಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಅವಯವಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದುಂಟಾದ ಆಗಮಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳಲ್ಲವೇ ? ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಶಿವಾಗಮವು ವೇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲೈ ತಂದೆಯೇ ಶಿವಾಗಮಗಳ ಸಾರವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ. ವೀರಶೈವಮತಸ್ಥರಿಗೆ ಉಪನಯನವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶಿವದೀಕ್ಷಾರೂಪವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ವೇದಾಧಿಕಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯು ಗರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—ವಂಶಾವಳೀ ಪ್ರಯಾತಾನಾಂಲಿಂಗಧಾರಣಶಾಲಿನಾಂ ॥ ಜ್ಞಾನಿನಾಂಶಿವಭಕ್ತಾನಾಂಶೂದ್ರತ್ವಂನೈವವಿದ್ಯತೆ ॥ ನಮಕೇಚಮಕೇಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಂತ್ರೇಚವೈದಿಕೇ ॥ ತೇಷಾಮೇವಾಧಿಕಾರೋಸ್ತಿಶಿವದೀಕ್ಷಾಪ್ರಭಾವತಃ ॥ ಎಂಬ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಚನಗಳ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಜನ್ಮನಾಜಾಯತೇಶೂದ್ರಃ ಕರ್ಮಣಾದ್ವಿಜಉಚ್ಯತೆ ಎಂಬ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉಪನಯನವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಕೃತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಂಶೀಯ

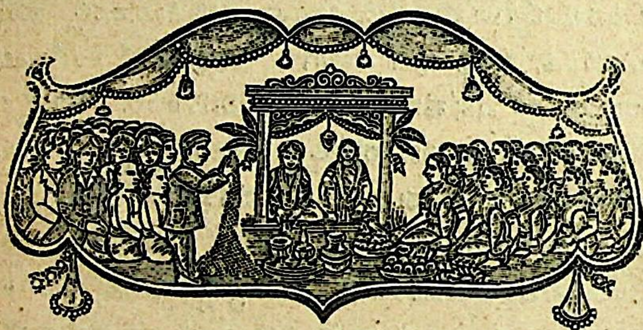
ರಿಗೆ ಶೂದ್ರತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಷ್ಟೆ. ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯದಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರ ಕರಾದ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಪನಯನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶೂದ್ರತ್ವವಿಲ್ಲ. ಶಿವದೀಕ್ಷಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವೇದಾಧಿಕಾರವುಂಟು. ತಪಸ್ಸು, ಕರ್ಮ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನ, ಜ್ಞಾನ ಎಂಬಿವೇ. ಮಹಾವೀರಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪಂಚ ಯಜ್ಞಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆಯೇನೆಂದರೆ ;—ಶಿವಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಹ ವನ್ನು ಶೋಷಿಸುವುದೇ ತಪಸ್ಸು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕೃಛ್ರ, ಚಾಂದ್ರಾ ಯಣ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಶಿವಪೂಜೆಯೇ ಕರ್ಮ; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪಶು ವಿಶಸನರೂಪವಾದ ಬಾಹ್ಯಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಕೂ ಡದು. ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ, ಪ್ರಣವ, ಶ್ರೀರುದ್ರಾನುವಾಕ, ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಾ ಭ್ಯಾಸವೇ ಜಪವು ; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವೇತರದೇವತಾವಿಷಯಕವಾದ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಓದಕೂಡದು. ಶಿವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವದೇ ಧ್ಯಾನ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಸ್ವರೂಪಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಶಿವಾಗಮಾರ್ಥ ವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿವಯಜ್ಞವು ಐದುವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಪಂಚ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಯಾವನು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಭಕ್ತನೆನಿಸುವನು. ಹೀಗೆಂಬ ವಾತುಲಾಗಮದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವವಚನವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿ ನಿಂದ ಉಪಾಸನಮಾಡುವದೇ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮೊದ ಲಾದ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೋತ್ರಮುಂತಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗ ಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದೇ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಭಸ್ಮಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವಾಗ್ನಿಮುಖದಿಂದ ಬಾಹ್ಯಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವೀರಾಗಮ ಮೊದ ಲಾದ ಶಿವಾಗಮಗಳ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಶಿವಾಚಾರಗ ಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ತಿಳಿ. ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನಾದಿ ಪಶುಧರ್ಮಗ ಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿಯೂ,

ಇರುವ ದ್ವಿಜರು ಲಿಂಗಧಾರಣಾದಿ ಪತಿಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತತ್ಪರರಾಗಿಯೂ ಶಿವಪೂಜಾ ನಿರತರಾಗಿಯೂ, ಅನ್ಯದೇವತಾ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಸಮಾನರಾದಾರು? ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಾಟಿಯಾಗಬಲ್ಲವೇ ಹೇಳು. ದ್ವಿಜಕರ್ಮವೆಂಬುವುದು ಅನೇಕ ನಾಯಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯಂತಿರುವುದು. ಈ ಶಿವಕರ್ಮವಾದರೋ ಪತಿವ್ರತೆಯಂತೆ ವೀರಶೈವನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಎಲೈ ತಂದೆಯೇ! ನೀನು ಶಿವಪೂಜೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಾಕೃತಜನದ ಭಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಖದಿಂದಿರು. ಎಲೌ ಜನನಿಯೇ ನೀನು ಕೂಡ ತಂದೆಯ ಪಾದಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾಗಿದ್ದು ಜಂಗಮ ಪಾದಪೂಜೆಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೋ ಶಿವಮುದ್ರೆಗಳ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೂ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಷುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ನೀವು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ನೀವು ನನಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದಿರಿ. ಪ್ರಾಕೃತಾಚಾರಗಳಿಗೆ ದೂರವಾದ ಶಿವಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ನಾನು ಅನಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾದ ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಪುತ್ರನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ತಂದೆಯಾದ ಮಾದರಸನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಕುಲವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಯಿತು. ತಾಯಿಯು ಧನ್ಯಳಾದಳು ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಾಫಲ್ಯಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಬಸವೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಬಸವೇಶನು ಜನನೀ ಜನಕರನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೊರಟನು. ಅವರುಕೂಡ ಇದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬಲದೇವನ ಮಗಳಾದ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಗೆ ಸಂಗಡಗಾತಿಯಾಗಿರೆಂದು ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಜಯೆಯೆಂಬ ಪಾರ್ವತೀಸಖಿಯ ಅಂಶದಿಂದಹುಟ್ಟಿದ ಕನ್ಯೆಯಾದ ಬಸವೇಶನ ಸಹೋದರಿಯು ಆತನ ಜತೆ

ಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟಳು. ಆಕೆಯ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ಚನ್ನಬಸವನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವನು. ಆಗೆ ಬಸವನು ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಲ್ಲ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗಿಂತಲೂ, ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನಾದ ಶ್ವಪಚನಾದರೂ ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಂಬ ಶಿವಾಗಮ ವಚನವನ್ನು ನೆನೆದು ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತದ್ವಾರಪಾಲಕನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮನಿರಸನವೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.



ಬಸವೇಶ ವಿವಾಹಾದಿವರ್ಣನಂ

ಕಂದ|| ಬಲದೇವಮಾತ್ರಿ ತನ್ನಯ | ಕುಲವತಿಯೆನಿಸಿರ್ಪ ಮಗಳನತಿಮುದದಿಂದಂ |
ಸುಲಲಿತಗಂಗಾದೇವಿಯ | ನೊಲಿದಿತ್ತಂ ಕೂಡಲಿಯೊಳೆಬಸವಂಗೊಲವಿಂ ||

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ತಂಭವಾಗಿಯೂ, ಕೃಪಾವಶವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಮಾರ್ಗದ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು

ವುದರಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕಮಲಗಳಂತಿರುವ ಪಾದಗಳನ್ನಿರಿಸುವದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಅಮೃತಸರದಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಡೆಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಾಗವಾಡಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಕ್ತಿಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಧನ್ಯೆಯೂ ಕನ್ಯೆಯೂ ಆಗಿರುವ ಸಹೋದರಿಯಾದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಕಾರಣವೇ ವಿವೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೈರಾಗ್ಯದಂತೆಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿವಜ್ಞಾನದಂತೆಯೂ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಪಸ್ಸಿನಂತೆಯೂ, ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪಡಿಯಾರಿಯು ನೋಡಿ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ಪ್ರಮುಥರೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದಿರ್ಗೊಂಡನು. ಬಸವೇಶನು ಕೂಡ ಆತನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಭಕ್ತನ ಆಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಆ ಬಸವೇಶನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಂಧುವನ್ನು ಸಂಧಿಸುವವನಂತೆ ಆ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಇದಿರ್ಗೊಂಡರು. ಬಸವೇಶನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಲವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮರು ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದು ವಿವೇಕಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯಷ್ಟೆ. ಬಿಜ್ಜಲರಾಯನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬಲದೇವನು, ಮಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ವರನಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕನ್ಯೆಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಬಸವೇಶನ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಈ ವರನು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವರನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆಪ್ತರಾದ ಭಕ್ತರಿಂದನುಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅವರೊಡನೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೆಂಬ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲೌಕಿಕ ಭ್ರಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಆ ಬಲದೇವನು ಪಡಿಯಾರಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಆ ಪಡಿಯಾರಿಯ ಮನೆಯು ಬೀದಿಯು ಹೇಗೆತ್ತೆಂದರೆ

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾನಿರತರಾದವರಿಂದ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೀಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ, ಪ್ರತಿ ಗೃಹದ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನಂದಿಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದುದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಚೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ ಶಿವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳ ವೇದಿಕೆಗೆಳುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ವಿಕಸಿತವಾದ ಹೂವುಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ಜಲದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಮೆತ್ತಗೆಬೀಸುತ್ತಿರುವ ವಾಯುಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥಾದಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಆ ಬೀದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಸವೇಶ್ವರನಿಂದ ವಾಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪಡಿಯಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಕನ್ಯಾಸಮೇತನಾಗಿ, ಬಸವೇಶನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನೈದಿದ ಬಲದೇವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಪರಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನೈದಿದ ಹಿಮವಂತನಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಶವೇಶನನ್ನು ಕಂಡು, ನಮಸ್ಕರಿಸಲು, ಆತನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆತನ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ಬಲದೇವನು ಪರಸ್ಪರೋಪಚಾರಗಳು ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ವಿನಯದೊಡನೆ ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ—ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಮಾಂದಾಂಬೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಿಯಾದ ನೀನು ಜನಿಸಿದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಂಶವು ಧನ್ಯವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಪಾದನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯೂ, ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ ಉನ್ನತಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುತ್ಸಿತ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಗಿಯೂ ಶಿವೋಕ್ತಮಾರ್ಗವನ್ನು ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಂತೆ ಇನ್ನಾವನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಆತನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಈಕೆಯು ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಆ ಬಲದೇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ

ಸ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಆಕೆಗೆ ಗುರುವಾದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಶಿವದೀಕ್ಷಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಸತ್ಪುರುಷರು ಸಫಲ ಮನೋರಥರಾಗುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ ? ಬಳಿಕ ಬಲದೇವನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಅವನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕರೆತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಪುರು ಷನನ್ನು ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ಆಪ್ತರೊಡನೆಯೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವೇಶನು ಆ ಪುರುಷನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಆಭ ರಣಗಳನ್ನು ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಸಂಗಡಲೇ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ಅನೇಕ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ಸೇನೆಗ ಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡುಬಂದನು. ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಸವೇಶನು ಅಲಕಾವತಿಗೆ ಸಮಾನವಾ ಯೂ ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ ಮಂಗಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು. ಆ ಪುರದ ಅಗಳ್ತೆ ಯು ಪಾತಾಳದಿಂ ಬರುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವ ನಾಗಾಂಗನೆಯರ ದೇಹದ ಕುಂಕುಮ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಿನ್ನದ ಒಡ್ಯಾಣವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಅಗಳ್ತೆಯು ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ ಪ್ರಾಕಾರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಸತ್ಯಲೋ ಕದ ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಪ್ರಕಾ ಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕ ರತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆ ಯು, ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಧವಳಾಂಬರ ವೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೋಟೆಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಸ್ಫಟಿಕಶಿಲೆಗಳ ಕಾಂತಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪುರವು, ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದೊಂದು ದ್ವೀಪದ ಬೆಡಗನ್ನು ಧರಿಸಿತ್ತು. ಸ್ಫಟಿ ಕಶಿಲೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲಣ ಬುರುಜು ಗಳ ಸಾಲು, ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘ ಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪುರದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿಡ

ಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ವಿಮಾನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆ ಪುರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಪ್ಪಾದ ಧ್ವಜಪಟವು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಹುವೆಂಬ ಊಹೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಪುರದ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನಗಳ ಸಮೂಹದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಂತೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪುರದ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಗಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂದ್ರ ಚಾಪದ ಲೀಲೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜವೀಥಿಯ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ರತ್ನಕಾಂತಿ ಪರಂಪರೆಯು, ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಂದ್ರದ ಫುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೈತಲೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಫಟಿಕ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಬದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೇವಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಿರವಾದೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಆ ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳಾದ ವೇಶ್ಯೆಯರು ತಾವು ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ಸ್ವಸ್ಥಿರಾನಂದ ಶಾಲಿಗಳೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೋಡುವವರಿಗೆ ರೆಪ್ಪೆಮುಚ್ಚದಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಸುಖವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಪುರದ ವೇಶ್ಯಾಸಮೂಹವು ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮನ್ಮಥನು ಆ ಪುರದ ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯರ ಕುಚವನ್ನು ಗಾಲಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಯೌವನವನ್ನು ರಥವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಹುಬ್ಬನ್ನು ಬಿಲ್ಲನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಕಣ್ಣನ್ನು ಬಾಣವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಯೌವನಸ್ಥರನ್ನು ಜೈಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಂ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಳಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನಗಳಿಂದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ ಸಮೇತತ್ವವನ್ನೂ, ಮುಖಗಳಿಂದ ಕಮಲ ಸಮೇತತ್ವವನ್ನೂ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಗಳುಳ್ಳತನವನ್ನೂ, ಕುಚಗಳಿಂದ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳುಳ್ಳ ಭಾವವನ್ನೂ

ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಲತಾಂಗಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರೋವರಗಳು ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಸಮುದ್ರಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿಯೂ, ಹವಳಗಳಿಂದ (ಪ್ರವಾಳ) ಶೋಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಕಮಲಾ ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪುರದ ಸರೋವರಗಳು ಸಮುದ್ರಗಳಂತೆ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆ ಪುರದ ರಾಜಗೃಹದ ಕಲಶದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೇಘಮಂಡಲವು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಹಿಡಿದ ರಾಹುಮಂಡಲವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುವದು. ರತ್ನಖಚಿತವಾಗಿಯೂ, ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪುರದ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲಣ ಕಲಶವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕ್ರೀಡಾ ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ರತಿಸೌಖ್ಯವನ್ನ ನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ರತ್ನಮಯವಾದ ಆ ಪಟ್ಟಣದರಮನೆಯ ಕಲಶವು ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘದಿಂ ಕೂಡಿದಾಗ, ನೋಡುವವರಿಗೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಕೂಡಿರುವರೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಮನೆಗೆ ಬಳಿದಿರುವ ಸುಣ್ಣದ ಹೊಳಪಿನಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿಬಿಡೀಕೃತವಾದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ಕಳಂಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪುರದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲಾಮಯಗಳಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ ಬಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಬಚ್ಚಲುಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆ ನೀರನ್ನು ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆಗಳು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು ಮತ್ತು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ನೀಲ ರತ್ನಮಯಗಳಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿದಾಗ; ಹೊಳೆಯುವ ಮಿಂಚುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮೇಘಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುವು ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ನೀಲ ರತ್ನಮಯಗಳಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೇಘಗಳೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿರುವ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿರುವ ನೀಲರತ್ನಮಯವಾದ ಆ ಪುರದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಜನವು ನೋಡುವದು ಇದೇನು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವು

ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವದೋ ಎಂಬ ಊಹೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪುರದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ರತ್ನಮಯವಾದ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿಮಾನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಪುರಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಚ್ಚೆಯ ಮಣಿಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪುರದ ಪಚ್ಚೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕಾಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಇತ್ತಲಾಗಿ ಅತ್ತಲಾಗಿ ನೋಡುವನು. ನಿಬಿಡವಾದ ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಆ ಪುರದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಕೃತರಾಶಿಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಶಿವಾಲಯದ ಗೋಪುರವು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಶಿವನ ಕಿರೀಟವೋ ಎಂಬಂತೆ ರಂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಧ್ವಜಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತೋರಣಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಧೂಪದಿಂದ ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೀದಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಸವೇಶನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಸವೇಶನು ಬರುತ್ತಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕುತೂಹಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರು. ಕೆಲವರು ಹೆಂಗಸರು ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ತವಕದಿಂದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಉತ್ತರೀಯವಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಅರ್ಧಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಟರು. ಅವರೊಳಗೊಬ್ಬಳು, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸತಕ್ಕ ರತ್ನದ ನೇವುರವನ್ನು ಕಡಗವೆಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಡ್ಯಾಣವನ್ನು ಹಾರವೆಂದು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪನ್ನು ಕಸ್ತೂರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ,

ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆಯೆಂದರಿತು ಕಣ್ಣಿನಲಿಯೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಕಿಟಿಕಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಬರುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೀಯವು ಜಾರಿಹೋದಾಗ್ಯೂ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ವಾಸಮಾರುತಕ್ಕಾಗಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿರುವ ತುಂಬಿಗಳಿಂದ ನೀಲವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ಪರವಶಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯ ಮಡಿಪನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ತನ್ನ ಕಟಿಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕುಚಕುಂಭಗಳ ಭಾರವನ್ನೂ ಬೈದುಕೊಂಡಳು. ಈತನೇ ಮಾದಾಂಬಿಕೆಯ ಗರ್ಭವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಾಯನಾದವನು. ಮತ್ತು ಶಿವಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲಿಗೆ ಭ್ರಮರದಂತಿರುವವನು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಪರಶಿವನೇ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಮೃತರಸವನ್ನೆರೆಯುವ ಬಸವೇಶನೆಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಈತನಿಗೆ ಇಟ್ಟನು. ಈತನು ಶಿವಭಕ್ತ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದವನೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ವ್ರತವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವನ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತ್ರಿಭುವನವನ್ನೂ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತ್ತಿರತಿಶಯದಿಂದ ಕುಲವೆಂಬ ಕಪಟವನ್ನು ಓಡಿಸಿದವನು. ಆದಕಾರಣ ಬಲದೇವನು ಈತನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಗೆ ವರನನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದನು. ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗಂಗೆಯೇ; ಬಸವೇಶನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನೇ, ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಪಂಚ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಸವೇಶನು ಬಡಿಯಲ್ಪಡುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ದಿಗಂತಗಳು ಶಬ್ದಾಯಮಾನವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ಮಾವನಾದ ಬಲದೇವನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಸಮೂಹವು ತನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಭಕ್ತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅನಂತ

ರದಲ್ಲಿ ಆ ಭಕ್ತರ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಗೃಹವನ್ನೈದಿ, ಪರಿಮಳದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಂಡು, ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾದ ಜಲದಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಶಿವಪಾದೋದಕ ಪ್ರೋಕ್ಷಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಆಶ್ರೈಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಬಲದೇವನು ಬಂದು, ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತಮಾಹೇಶ್ವರರುಗಳು ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾಡಿ, ವಧೂವರರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳು ಆ ಸಭೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಆಪ್ತರಾದವರೊಡನೆ ಬಲದೇವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಭದ್ರಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಶಿವಭಕ್ತ ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಂದ ಅಕ್ಷತಾರೋಪಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಬಸವೇಶನು ಗುರುದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ ಆಪ್ತರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೈದಿದನು. ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ವಾಸದಿಂದ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಾಲಯದ ಗೋಪುರವನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಕೂಡ ಗುರುರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ಆಲಯದ ಬಾಗಿಲ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಬಸವೇಶನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಾದಿದ್ದನು. ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಬಂದು, ಕುಳಿತಿರುವ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಆತನ ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನೂ, ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ತೊಳೆದನು. ಗುರುವಾದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದವನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಹಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದನು. ಎಲೈ ವತ್ಸನಾದ

ಬಸವೇಶನೇ ಶಿವಭಕ್ತ ಸಂತತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಕ ರಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೀರಶೈವರಿಂದಲೂ ಹೊಂದಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಆಚಾರವನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಕುರುಡನಾಗಿಯೂ, ಪರದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಪರದೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಾವರಣ ಪಂಚಾಚಾರ ಪರಾಯಣನಾಗಿಯೂ ಇರು. ನನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ನನ್ನನ್ನಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸು. ರೋಗಪೀಡಿತನಾದವನು ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಕಹಿಯನ್ನು ಎಣಿಸದಂತೆ ಆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನೆಣಿಸಬೇಡ. ಸತ್ಪುರುಷ ರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ, ದರಿದ್ರರಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ವನ್ನೂ, ಶಿವಭಕ್ತ ದ್ವೇಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಡು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗ ಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ವಹಿಸು. ಅದರಿಂದ ಸ್ನೇಹ ಮೊದಲಾದ ಆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಭಕ್ತರು ಕಠಿನ ವಚನಗಳಿಂದ ಗದರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆದಾಗ್ಯೂ, ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದಾಗ್ಯೂ ಅವರನ್ನೇ ಪೂಜಿಸು. ಶಿವಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದಿರುವದು ಯಾವದೋ ಅದೆಲ್ಲಾ ಸೇವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಯೋ ಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವದು ಇಷ್ಟವಾದದ್ದೋ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿವನನ್ನೇ ಕೇಳು. ಶಿವನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ. ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿ, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಂಗಮೇಶನು ಇಂಪಾಗಿಯೂ, ನಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಮರಳಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಆಲಯದೊ ಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಬಸವೇಶನ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದ ವರು ಆಲಯದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಏನೆಂದರೆ :— ಈತನು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನೇ ಸರಿ, ತಪಸ್ವಿ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದನು. ಸಂಗಮ ನಾಥನಿಗೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ನಾವುಗಳು ಬಸವೇಶನ ಸೇವೆ ಯಿಂದ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾದೆವು. ಯಾಕಂದರೆ :—ಈಗ ನಾವು ಪರಶಿವನನ್ನು

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದೆವು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸೆಯುಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ಬಸವೇಶನು ಸಂಗಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿಯು ಬಸವೇಶನ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಹೇಳಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಲರಾಯನು ಬಲದೇವನು ಹೋದನೆಂದು ಕೇಳಿ ದುಃಖದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ :— ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಂತೆಯೂ, ಶುಕ್ರನಿಂದ ವೃಷಪರ್ವನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ರಾಜನ ಸಭೆಯಂತೆಯೂ, ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಸಭೆಯು ಇದುವರಿಗೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಾವಿಕನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಆ ಬಲದೇವನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಆ ಬಲದೇವನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೊಳಗೆ ಯಾವನಾದರೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನಿದ್ದರೆ, ಆ ಬಲದೇವನ ಅಧಿಕಾರ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆ ಪುರುಷನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಕಲರೂ—ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬಸವನಾಮಕನಾದ ಆ ಬಲದೇವನ ಮಗಳ ಗಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಈ ಅಧಿಕಾರಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ, ಸಕಲ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಭೂಮಂಡಲವು ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಗುವದು ಮತ್ತು ಬಸವೇಶನು ಮಂತ್ರಿಯಾದರೆ, ಈ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕೈವಶವಾಗದಿರಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಅವರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಗೌರವವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಪ್ತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರುಗಳು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸದ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ನಿಂತುಕೊಂಡು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಏನೆಂದರೆ :—ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಲದೇವನಿಂದ ವಹಿ

ಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೀನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ನಿನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಎಲೈ ಬಸವೇಶ್ವರನೇ ಶಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಅಮೃತಪಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯವು :—ಶಾಲ್ಯನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿನ ಸವಿಯುಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಹಾಗಾದರೂ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಆ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬಿಜ್ಜಳನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ನೀನು ವಹಿಸಲೇಬೇಕು. ಬಿಜ್ಜಳನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ನೀನು ಅವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸಮಸ್ತ ಜನಗಳಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಪ್ತರು ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಬಸವೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಬಿಜ್ಜಳನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಶಿವಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಶರಣರ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಅವರುಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಸತ್ಪುರುಷರುಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರುಗಳು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಬರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಆ ಬಿಜ್ಜಳನು ತನ್ನ ದೂತರುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು, ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ರಾಜನಿಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯಾಯ ಬೀದಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪೂರ್ಣಕುಂಭ, ಧ್ವಜ, ತೋರಣ, ಕನ್ನಡಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಾವುದದಳತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುರಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಭರಿತರಾದರು. ಮಿತ್ರಭೇದ, ಸುಹೃಲ್ಲಾಭ ಮೊದಲಾದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದಾಶ್ರೈಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೈನ್ಯವು, ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡಿತು. ಕುದುರೆಗಳ ಗೊರಸುಗಳೆಂಬ ನೀಳಲ್ಪಟ್ಟ ನೆಲದಿಂದೆದ್ದ

ಧೂಳಿಯು ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದ ಸುರಿಯುವ ನೀರಿನ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ಅಡಗಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು ರಾಜಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಆ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕಲ್ಯಾಣಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಎದುರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಪ್ತರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಸ್ತಲಾಘವವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆನೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಇಳಿದನು. ಆ ರಾಯನು ಕೂಡ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸುವರ್ಣಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಎಲೈ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಬಸವೇಶನೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಲದೇವನಿಂದ ಯಾವ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ನೀನು ಈಗ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳುನೂರು ಮದ್ದಾನೆಗಳೂ, ವಾಯುವೇಗವುಳ್ಳ ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳೂ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಹನ್ನೆರಡುಲಕ್ಷ ಪಾಯ್ದಳವೂ, ಒಂದುಕೋಟಿ ಧನವೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಒಂದುಕೋಟಿ ರತ್ನಗಳೂ, ಮಿತಿಯಲ್ಲದ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಯೂ, ನೂರು ದೊಡ್ಡ ದುರ್ಗಗಳೂ, ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಕುಲಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೇಗುಣ, ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿಯೂ, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಬೊಕ್ಕಸದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬಲದೇವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಕಲರನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ, ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ; ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ವಾಹನಗಳಿಂದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವಮಂತ್ರಿಯು, ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂಥ ಶಿವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಯೆಂಬುವದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರದ್ದು ? ಆದರೆ ನೀನು ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗು. ತ್ರಿಭುವನವನ್ನೂ ತೃಣೀಕರಿಸಿರುವ

ಪ್ರಮಥರು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಭೇದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ದೂರ್ವಾಸ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತಿಳಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಬಿಜ್ಜಳನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಬಲದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಳಿದು ರಾಯನು ಹೊರತಾಗಿ ಸಕಲರಾದ ರಾಜಕೀಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆಯಾ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಸವೇಶನು ಅಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಆದಾಯ, ವ್ಯಯ ಮೊದಲಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಣಕರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತರು, ಪ್ರಧಾನರು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಅವರವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದು, ರಾಜಾಜ್ಞೆ ನಡೆಯದಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ಸ್ಯನ್ಯಾಯವು ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಗೆ ಭಂಗವುಂಟಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಬಲನಾದ ಶತ್ರುವು ಬಂದು, ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜನು ಆಜ್ಞಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕು. ಈ ಭೂಕಾಂತೆಯು ಆಜ್ಞೆಯೆಂಬ ದೂತಿಯಿಂದ ಕರತಲಪ್ಪಟ್ಟ ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದೂ, ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೂ ರಾಜಧರ್ಮವಲ್ಲದೆ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದು ಮೊದಲಾದದ್ದು ರಾಜಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಸುಶ್ರುತನೆಂಬ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರೀಣರಾದ ವೈದ್ಯರಂತೆ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ರಾಜ್ಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜನು ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿ ವಾತಾದಿ ತ್ರಿದೋಷರಹಿತನಾಗಿ ಬಾಳ್ವ ರೋಗಿಯಂತೆ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುವನು. ಇವು ಮೊದಲಾದ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಗಳಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪುರೋಹಿತಾದಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಬಸವೇಶನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶನು ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಪೈರು ಪಚ್ಚೆಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಶಾಲವಾಯಿತು. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವು ದಿನಕ್ರಮದಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮಂಗಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಶತ್ರುಮಂತ್ರಿಗಳು, ಬಸವೇಶನಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಿಸ್ಪೃಹರಾಗಿ ದುರ್ಬಲಗಳಾದ ಎತ್ತುಗಳಂತೆ ವಿಮುಖರಾದರು. ಬಸವೇಶನು ಪರರಾಜರನ್ನು ರಥಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಕುದು

ರೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಆನೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಜೈಸದೆ ಬರೀ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಜೈಸಿದನು. ಗುಣಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನೂ, ಒಂದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಸನ್ನಮುಖನೂ, ಪ್ರಿಯವಚನಗಳನ್ನಾಡುವವನೂ ಆದ ಆ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಶರೀರವಂ ಧರಿಸಿರುವ ಸತ್ಪುರುಷತ್ವವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದರು. ಬಸವೇಶನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯತ್ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದನು. ನಿತ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಶಿವನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ, ಭಕ್ತರ ಕುಲವನ್ನು ಯಾವುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವನನ್ನು ಕೂಡ ಯಾಚಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾಚಕರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಶಿವನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪರರನ್ನು ದೂಷಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮವೇ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭವಿಯಾದವಗೆಳಿಗೆ ದಾನವಂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವನಾಮಾಮೃತವಂ ಪಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಬಂಧುತ್ವವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದ್ಯೂತಾದಿ ವ್ಯಸನಗಳಿಗೂ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಕರಣಗಳಿಗೂ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ವಶನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಸಂಗಡವಾದರೂ ದೈನ್ಯವಂ ತೋರಿಸದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ವೇದಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ ವೇದಬಾಹ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಶಿವಾಗಮವನ್ನು ಸಾರುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನಪ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವುದು ನಡಿಸಬೇಕೋ ಸಂಸಾರ ನಾಶಕವಾದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಚರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಬಸವೇಶನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಮಥರು ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಂಕುಶವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲವೆ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ಎಲ್ಲಾಕಡೆಗ

ಳಿಂದಲೂ ಬರುವಂಥಾವರಾದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಕೆಲವರು ಆತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಭೋಜನಾಪೇಕ್ಷಿಗಳು. ಕೆಲವರು ಶಿವಾರ್ಚನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು. ಕೆಲವರು ಆಚಾರ್ಯವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಾದ್ದರಿಂದ ಛತ್ರಚಾಮರಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು. ಕೆಲವರು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವನ್ನು ವಾಂಛಿಸುವವರು. ಕೆಲವರು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಕೆಲವರು ಈ ಬಸವೇಶನು ಹೆಸರುವಾಸಿಗಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರು, ಕೆಲವರು ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳು. ಕೆಲವರು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಕಾಯಿಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರು. ಕೆಲವರು ಕ್ಷೀರಪಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರು. ಕೆಲವರು ಹುರಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಭಕ್ತರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಲಿಂಗಧಾರಣಾದಿ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಜನಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಕದಲ್ಲಿ ವಿಮುಖರಾದವರು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನೇ ಭುಂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗೊಂದಂಗವಾದ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಲಿಂಗಧಾರಣಾದಿ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲದ ಭವಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಅವರನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೂ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖಗಳುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಭಸ್ಮಲೇಪನದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವರು. ಕೆಲವರು ಲಿಂಗಾವಧಾನಿಗಳು, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮಿಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವರು ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವರು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವರು ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವಡು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವರು ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಧರಿಸಿ; ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಸಂಧಾನವುಳ್ಳವರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ್ಯಾವದು ಇಷ್ಟವೋ ಅದನ್ನು ಬಸವೇಶನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಅವರುಗಳು

ಆ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು. ಇಂಥಾ ಮಹಾತ್ಮರಾದವರು ಲಕ್ಷಣದಮೇಲೆ ಎಂಭತ್ತುಸಾವಿರ ಮಂದಿ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಬಸವೇಶನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರ, ಕರ್ಪೂರವೀಳೆಯ, ಹೂವು, ಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ, ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜನಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕಪ್ರಕಾರವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕವಿಧ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ರೂಪನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಒಬ್ಬ ತಾಂಬೂಲ ವಾಹಕನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ:—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ದೇಹದ ನೆಳಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸದವನಾಗಿಯೂ, ತಡೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಾರು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಧೂಳಿಯಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಸಂತತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಹಸ್ತತಲದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ರಪ್ಪೆಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಹೊಳೆ, ಕೊಳ, ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಮರ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಮ್ಯರಿಂದಲೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕುದುರೆ, ಎತ್ತು, ಆನೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಂಭಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಾಕೋ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಆತನು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕೆದರುತ್ತಾನೆ. ಈತನು ಯಾವ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಚರಿಸುತ್ತಾನೋ ಆಯಾ ಕಡೆಗೆ ವಾಯುವೂ ಕೂಡ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದ ಬಂಟನಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಾನೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡು, ದಂಡಿಯಿಲ್ಲದ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸ

ಮಾನಗಳಾಗಿ ಆತನ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೆ! ಸರ್ವೋ ತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು. ಪ್ರಭುವೇ! ರಕ್ಷಿಸು. ಪ್ರಭುವೇ! ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪ ಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಮೂ ರ್ತಿಸ್ವಾಮಿಯ ದಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶುಕಮಹರ್ಷಿ ಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಮಾಚಯ್ಯನು:—ಎಲೈ ಬ ಸವೇಶನೇ; ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ವಸ್ತು ಬರುತ್ತದೆ ನೋಡೇಳು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ದನು. ಬಸವೇಶನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಎದ್ದು ಪಾದ್ಯ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತ, ಧೂಪ, ದೀಪ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರು ವ ಪರಿಚಾರಕರಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಎದುರುಗೊಂಡನು. ತಾಂಬೂಲವಾ ಹಕನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಆಯಾಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮುಖ್ಯತತ್ವಾರ್ಥವೋ ಎಂಬಂತೆ ಬರು ತ್ತಿರುವ ದೋಷರಹಿತನಾದ ಆ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಬಸವೇಶನ ಮುಖವೆಂಬ ಕಮಲವು ಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ದರ್ಶನದಿಂದ ವಿಕಸಿತ ವಾಯಿತು. ಆತನ ದೇಹವು ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ಆ ಕಮಲದ ನಾಳದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬಸವೇಶನು ಆ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ದಂಡಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿ, ವಿಧ್ಯು ಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ರತ್ನಗಳೆಂಬ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅ ರ್ಚಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಮುಂಚಿದ್ದ ಗಣಾ ಧೀಶ್ವರರು ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನೂ, ಅವನ ಪೂಜೆಯ ಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ ಹೊರ ಟರು. ಬಸವೇಶನು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನವನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ, ಹೋದದ್ದನ್ನು ಹು ಡುಕುವಂತಾಗುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಹೊರಟುಹೋದ ಗಣಂಗಳ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದನು. ಮನೋಜ್ಞವಾದ

ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶಾಕಪಾಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಅನ್ನರಾಶಿಯನ್ನು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಭಕ್ತಿಭಾರದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದವನಾಗಿ, ಪ್ರಭುದೇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಅನ್ನದ ತುತ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಬಸವೇಶನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುತ್ತು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಸುರಗಿಯ ಚಾಡಯ್ಯನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ಬಸವೇಶನಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷದ ಎಂಬತ್ತುಸಾವಿರ ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬುಂಜಿಸಿದನು. ಆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿರುತಿರುಲು, ಬಸವೇಶನು ಭಯವನ್ನೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಚನ್ನಬಸವೇಶನು ಬಸವೇಶನ ಮನೋವ್ಯಸನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗೆ ದೀಪದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ಈ ಚನ್ನಬಸವೇಶನ್ಯಾರೆಂದರೆ:— ಬಸವೇಶನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಉದಿಸಿದವನು. ನಾಗಾಂಬಿಕೆಯ ಗರ್ಭವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಾದವನು. ಶಿವನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಷಣ್ಮುಖಸ್ವಾಮಿಯು ಷಟ್ಸ್ಥಲವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚನ್ನಬಸವನ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದನು. ಈ ಚನ್ನಬಸವೇಶನ ಮುಖಚಂದ್ರನಿಂದ ಹೊರಟಂಥ ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯವೆಂಬ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಯೋಗಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಹೃದಯಗಳೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗಳ ವನವನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಚನ್ನಬಸವೇಶನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಭಯದಿಂದ ಪರವಶನಾದ ಬಸವೇಶನ ಸಮೀಪಕ್ಕೈದಿ, ಆತನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಒಂದೇ ತುತ್ತನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವೇ. ನಿನ್ನನ್ನು ಅನ್ನವನ್ನಾಗಿಯೂ ; ನನ್ನನ್ನು ಶಾಕಪಾಕವನ್ನಾಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜಗದ್ರೂಪನಾಗಿಯೂ, ದುಃಖನಾಶಕನಾ

ಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಭುವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಚನ್ನಬಸವೇಶನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೀಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವನು ನೋಡಿ, ತಂದೆಯಾದವನು ಕಾರ್ಯಜ್ಞನಾದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಪಡುವಂತೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಜಗದ್ರೂಪನಾದ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ; ಮೂರು ಲೋಕವೂ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟಿತು. ಮರದ ಬೇರಿಗೆ ನೀರನ್ನೆರದರೆ ಆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದೇ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಬಸವೇಶನು ಆ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ತಾನೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಭುವಿನ ಮುಂದೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೋ ಒಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾರೂಪ್ಯ ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಶಿವನಂತೆಯೇ ತೋರುವ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಈತನೇ ನನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಪಾರ್ವತಿಯು ಸಂಶಯದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಳು. ಪ್ರಮಥರು ಆಕೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಶರಭ, ಮೊಲ, ಕಪಿ, ಈ ಮೃಗಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ಧರಸಿದವರಾದರು. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿಯು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಪಡೆದು, ಆತನ ಎಡದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಳೆದು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು. ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕರಾದ ಪ್ರಮಥರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅಧಿಕವಾದ ರುಚಿಯಿಂದಲೂ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಮಹಾದೇವನು ಮಂದಹಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ಸಖಿಯರೊಡನೆ ರಾಣಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು,

ಗಂಗೆಯನ್ನೂ, ಸಂದನವನಾಭಿಮಾನದೇವತೆಯರನ್ನೂ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪತ್ನಿಯರನ್ನೂ, ಸಿದ್ಧರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಧರರ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ, ಲವಣಸಮುದ್ರ ಸುರಾ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕ ಸಮುದ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಕುಬೇರನನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ವಾಯುವನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ನೆನೆದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದೇವಾಂಗನೆಯರೂ, ಆ ದೇವಪುರುಷರೂ ಬಂದು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿಯು ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಪುರುಷ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಅವರವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದಳು. ಆ ಗಂಗಾದೇವಿಯುೂ ಅಮೃತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸೌಗಂಧಿಕ ಕಮಲಗಳ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜಲದಿಂದ ಪಾನಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಳು. ನಂಧನವನಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯುು ನಾನಾ ವಿಧಗಳಾಗಿಯೂ, ರುಚಿಕರಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ತಮತಮ್ಮ ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶಚೀದೇವಿ ಮುಂತಾದ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪತ್ನಿಯರು ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕುಬೇರನು ಶಾಕಪಾಕಾದಿಗಳ ರುಚಿಗೂ, ಸುವಾಸನೆಗೂ, ಕಾರಣವಾದ ಅನೇಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಅಡಿಗೆಯ ಕೆಲಸದ ಯಜಮಾನಿಯಾದಳು. ಅನೇಕ ವಿಧ ಪಾಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ತಾನೇ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ರುದ್ರದಾಸಿಯರು ಆ ಪಾಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಾಹದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಈ ಕಡೆ ಆ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುವು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದುಂಟಾದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸತಕ್ಕ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದ ಆಕೃತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರಜತಾದ್ರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಬೆಳುದಿಂಗಳಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಅನ್ನರಾಶಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾ

ದುವು. ಮೇಲೋಗರ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉಪಕರಣಗಳು ಪಾಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪರಿಮಳ ಗುಣಾತಿಶಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸುಗಂಧಮಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಲಡ್ಡು ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಕಡುಬು ಮುಂತಾದ ಭೋಜ್ಯ, ಸೀಕರಣೆ ಮುಂತಾದ ಲೇಹ್ಯ, ಕುಟ್ಟಿಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಚೋಷ್ಯ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಪೇಯ ಎಂಬೈದು ಪ್ರಕಾರವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಸಮೀಪಕ್ಕೈದಿದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮಥಬಾಲಕನನ್ನು ಕರೆದು, ಪ್ರಮಥರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕರೆಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ನಟಿಸಿ ನನ್ನ ದೇವನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು. ಆ ಮೇಲೆ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ನೀನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಉತ್ತರದಿಙ್ಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಖಿಯಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೋಪಕರಣಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗಣಾಧೀಶ್ವರರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದ ಅನ್ನರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಕರಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಕೋಡುಗಲ್ಲಿಗೆ ಸಮಾನಗಳಾದ ತುತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಬುಂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕನಾದ ಪ್ರಮಥಸೇವಕನನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಜಗದೀಶನನ್ನಾಗಿಯೇ ಊಹಿಸಿದರು. ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳೆಂಬ ಶಿಖರಗೆಳುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಶಾಕಪಾಕಗಳೆಂಬ ತಪ್ಪಲುಗಳುಳ್ಳವುಳಾಗಿಗಿಯೂ, ತುಪ್ಪದ ಧಾರೆಯೆಂಬ ಗಿರಿನದೀ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅನ್ನರಾಶಿಗಳೆಂಬ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಮಥರನ್ನು ಕರೆತರುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ನೋಡಿ, ನಾಚಿಗೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೈ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು

ವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯುಂಟೇ? ಸಮುದ್ರದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಯು ಸಮರ್ಥವಾದೀತೆ? ಈತನು ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೇ ಹೊರ್ತು, ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವನು. ಇತರರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಲ್ಲದ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ಮಹಾತ್ಮರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿದು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಈ ಪ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವ ಬಸವೇಶನನ್ನೂ, ಚನ್ನಬಸವೇಶನನ್ನೂ, ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ನೋಡಿ, ಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯನಾಗಿ ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ, ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಭಕ್ತನು ಕೂಡ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವನು. ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಚನ್ನಬಸವನೂ ಇಬ್ಬರೇ ಹೊರ್ತು ಮೂರನೆಯವನು ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಾಕ್ಸಿದ್ಧಿಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಚನ್ನಬಸವೇಶನನ್ನು ಮೂರ್ಧಾಘ್ರಾಣವಂಮಾಡಿ. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶವಿವಾಹಾದಿವರ್ಣನವೆಂಬ
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಚೋರಪ್ರಸಂಗ, ಮಲ್ಲಿನಾಥಾದಿ ಭಕ್ತಚರಿತ.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಚೋರರು ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವ

ರಾಗಿ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬಸವೇಶನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರು ಬಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬದನೆಯ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಲಿಂಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಿ, ಎದೆಯಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ, ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಳಹುಗುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಳ್ಳರೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳವು ಭವಿಗಳ ಕಾಲಸೋಂಕಿಗೆ ಎಷ್ಟೋದೂರವಾದದ್ದು. ಈಗ ಚೋರರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತು ? ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಈ ಚೋರರು ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೋಘವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಕತಾಳನ್ಯಾಯದಿಂದ ಈ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಚೋರರನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದು ಗಂಧವು, ಇದು ಪುಷ್ಪವು, ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬಂದ ನಾವು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆವೆಂದು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ತಿರಿಗಿ ಬಸವೇಶನು ಆ ಚೋರರನ್ನು ಕುರಿತು, ಈಗ ನೀವು ಏನನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೀರಿ. ಲಿಂಗವಿಹೀನರು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಅವರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಬದನೆಕಾಯಿಯು ಗೊತ್ತಾಗುವದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೆದರಿ, ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬೆವರ ಹನಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬದನೇಕಾಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಸವೇಶನ ವಚನವೆಂಬ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಶಿವಲಿಂಗಾಕಾರವಂ ಹೊಂದಿದ ಆ ಬದನೆಯ ಕಾಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಮತ್ತು ಬಸವೇಶನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯು ತಗಲಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಪೂಜಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದವರಂತೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮುಂಚಿನ

ಭಾವವು ಅಳಿದುಹೋದದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅದು ಮೊದಲಾಗಿ ಸದ್ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸದಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸಿದರು.

ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಾದರೂ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಯಮವಂ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಧುಜನದೊಡನೆ ಪರದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟು, ಮಾರ್ಗವಶದಿಂದ ಅರಣ್ಯದ ನಡುವೆ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಕಾಣದೆಹೋದದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಆ ದಿವಸವನ್ನು ಕಳೆದು, ಮೂರನೇದಿನ ಎದ್ದು ಜೊತೆಯವರ ಸಂಗಡ ಹೊರಟನು. ಆ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯುವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಮಿತ್ರರು, ಭಾವಮೈದುನ ಮೊದಲಾದ ಬಂಧುಗಳು ಹೆದರಿ ಅಯ್ಯಾ! ಈತನು ಮುದುಕನು, ಇದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೋವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾಲವಾದರೋ ಉಗ್ರವಾದ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ದಿನವೂ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಈತನು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಒಂದು ಕಪಟೋಪಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಒಂದು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಳ್ಳವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನಟ್ಟು, ಕಾಡಿನ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಬಂದು ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲೈ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೇ ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯವು ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡು ಬಾ ಎಂದು ಅವರಿಂದ ಕರತೆರಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯನ್ನೈದಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆತನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆ ಬಳ್ಳವು ಕೂಡ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗರೂಪವಾಯಿತು. ತಿರಿಗಿ ಅಡಿಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯಾವದೋ ಒಂದುಕಡೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಮಲ್ಲಿನಾಥನನ್ನು ಆತನ ಭಾವ ಮೊದಲಾದ ಬಂಧುಗಳು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು,

ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು, ಆ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡುಬಾ, ಆ ಬಳ್ಳವು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಲಿಂಗಾಕಾರದಿಂದಿದ್ದು, ಈತನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಲ್ಲಿನಾಥನು ಆ ವಂಚಕರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಠಿಣೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಆ ಗುಡಿಸಲಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಶಿವನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಬಳ್ಳವು ಬಳ್ಳದಾಕಾರವುಳ್ಳ ಲಿಂಗವೇ ಆಗಿರಲು ಅವರುಗಳು ನೋಡಿ, ಭೀತಿಯಿಂದ ನಡುಗುವ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪದೇಪದೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸುಗಳನ್ನಿರಿಸಿ, ಕೋಪಾತಿರೇಕದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಮಲ್ಲಿನಾಥನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಶಿವನು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದ ಭಾಗ್ಯದ ಮೊಳಕೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ದಿವಸ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ವಿನಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲ್ಲಿನಾಥನನ್ನು ತಂದೆಯಂತೆಯೂ, ಗುರುವಿನಂತೆಯೂ, ರಾಜನಂತೆಯೂ, ದೇವರಂತೆಯೂ, ಭಾವಿಸಿದರು.

ಕಾಟಕೋಟನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಜನ್ಮನಿವರ್ತಕನಾದ ಕಾಟಕೋಟನೆಂಬೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಕುರಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಕಾಯುವಂತೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುರೀಹಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕುರಿಗಳ ಹಾಲಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನ ಅವನ ತಂದೆಯು ಕುರೀಮಂದೆಯ ಹಾಲಿನ ಧಾರೆಯಿಂದ ಕುರೀಹಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹಂಬಲವನ್ನೇ ಮರೆತಿರುವ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಪಗೊಂಡು ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದು ಬೇಗನೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನೆಂದು ಕಾಟಕೋಟನಿಂದ ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕುರೀಹಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕಾಲಿಂ

ದೊದೆದನು. ಕಾಟಕೋಟನು ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದನು. ಶಿವಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನಾಚರಿಸುವವನು, ವಧೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೆ ? ಆ ಹುಡುಗನು ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕೈಲಾಸದ ಬಾಗಿಲಕದವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೊಡಲಿಯು ಆ ಕದಕ್ಕೆ ಕೂಚಿಯಾಯಿತು. ತಂದೆಯ ತಲೆಯು ಬೀಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶಿವಪುರದ ಅಗುಳಿಯು ಸಡಿಲಿತು. ತಂದೆಯ ತಲೆಯು ಬೀಗದಕೈಯ್ಯೋ ? ಈಶ್ವರನು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನು. “ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ನಂಟ, ಇವರೊಳಗೆ ಯಾರೇ ಆದರೂ, ಶಿವಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನಾಚರಿಸುವವರು, ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಗೆ ಯೋಗ್ಯರು ” ಎಂಬ ಶಿವಾಗಮ ವಚನದ ಅರ್ಥನನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಭಕ್ತನೇ ಕೃತಾರ್ಥನು. ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಫಲವಿಲ್ಲವೇ ? ಭಕ್ತನಾದ ಕಾಟಕೋಟನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಯುಧದ ಪ್ರಹಾರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆತನ ತಂದೆಯು ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಭಕ್ತನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜೋಳದ ರಾಶಿಯು ಸ್ಫಟಿಕಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾಯಿತು. ಇದು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ. ಶಿವನು ಭಕ್ತರ ಮನೋಭಾವನೆಗೆ ಅನುಗುಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಬಸವೇಶನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬದನೆಯಕಾಯಿಯು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆ ಚೋರರು ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರಾದರು ಎಂದು ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಸಂತೋಷವನ್ನನುಭವಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬ ನಿಯಮವಂತನಾದ ಭಕ್ತನು ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಸವೇಶನು ತೈಲವನ್ನೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹತ್ತು ಖಂಡಿಗ ಮುತ್ತುಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಯಾಚಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶನು, ಆ ವ್ರತಸ್ಥನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುಂದೆ ಸುರಿದಿದ್ದ ಜೋಳದರಾಶಿಯನ್ನು ಮುತ್ತುಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಆಕ್ಷಣವೇ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೋಳದರಾಶಿಯು ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಭಕ್ತನಹಾಗೆ ಮುಕ್ತಾತ್ಮಕವಾಯಿತು. (ಜೋಳದರಾಶಿಯ ಪರವಾಗಿ ಮುತ್ತುಗಳರೂಪವನ್ನು

ಹೊಂದಿತು ಎಂದರ್ಥ. ಭಕ್ತನಪರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನಾದನು ಎಂದರ್ಥ.) ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಅವ್ರತಿಯೆಂಬ ಸ್ವಾತಿಯಸಾನ್ನಿಧ್ಯವುಳ್ಳ ಆನಂದವೆಂಬ ಮೇಘೋದಕದಿಂದ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಹಿಂದೆ ಬಂಕಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ರತಸ್ಥನು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಒಂದು ಕೊಳಗ ಹಾಲನ್ನೂ ಯಾಚಿಸಿದನು. ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಬಂಕಯ್ಯನು ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಆತನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆತನ ಪಾದತೀರ್ಥಜಲವನ್ನು ಬಂಜೆಹಸುವಿನಮೇಲೂ, ಅದರ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಗೂಟದಮೇಲೂ, ತನ್ನಮೇಲೂ, ತನ್ನ ಮನೆಯಮೇಲೂ ಚಿಮಿಕಿಸಿದನು. ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಕೆಚ್ಚಲುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಕರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರ ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿದಂಥ ಆ ಗೂಟದಿಂದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಆ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ವ್ರತಸ್ಥನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದೆವು. ಬಸವೇಶನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಜೋಳಗಳು ಮುತ್ತಾದವು. ಭಾವನಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾದ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಮಥರಿಗೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವುತಾನೇ ದುರ್ಲಭವು? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದುಂಟಾದ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂಕೂಡಿದ ಭಕ್ತಗುಣವು ಪ್ರಶಂಸೆಯಂಮಾಡಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನು ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಜಂಗಮಾಕೃತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ತನಗೆ ಮೂರನೇಕಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಬಸವೇಶನ ವಂಚಕತನವನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಿನಗೆ ಮೂರನೇಕಣ್ಣು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡು ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಓಡಿ

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಟನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಂತೆ ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಬೇಡ, ಭಯಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಏತಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ದೇವರ ದಾಸಯ್ಯನಂತೆ ನಿಧಿಯನ್ನೂ, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಂತೆ ಮಗನನ್ನೂ, ಸುಂದರನಂಬಿಯಂತೆ ಆಶ್ರಯದಂಡವನ್ನೂ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನಂತೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ತಿರುನೀಲಕಂಠನಂತೆ ಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದವನೆಂದರಿತು ವಂಚಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಎಲೈ ದೇವಾದಿದೇವನೇ ಇನ್ನೂ ಭಕ್ತರಸಹಾಯ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಸಂಪನ್ನನಾದವನು ಎಂದಿಗೂ ಭಯಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಕಾಟಕೋಟನು ನಿನಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವನು. ಕನ್ನಯ್ಯನು ಪೂಜಾಚಾರ್ಯನು ಪುಷ್ಪದಂತನು ಹೂವಾಡಿಗನು. ಅಣುಮೂರ್ತಿಯು ಸುಗಂಧವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ರೇಚವ್ವೆಯು ನಿನಗೆ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ಯೋಗವುಳ್ಳವಳು. ಮಾಚಯ್ಯನು ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವವನು. ಓಹಿಲೈಯ್ಯನು ಘಂಟಾನಾದವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ಎಲೈ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ ಸೋಮವ್ವೆಯು ನಿನಗೆ ನೀರಾಜನವನ್ನೆತ್ತುವವಳು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರನು. ಚಂಗಳೆಯು ನಿನ್ನ ಅಡಿಗೆಯ ಪರಿಚಾರಿಣಿಯು. ಅರಿಪಾಲನು ಸಂಬಳಕೊಡುವ ಕೆಲಸದವನು. ಮಾರಯ್ಯನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರುವವನು. ಚೋಳವ್ವೆಯು ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವವಳು. ಹೊನ್ನಯ್ಯನು ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವನು. ರೇಚಯ್ಯನು ವೀಳೆಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವನು. ಬಿಬ್ಬಭಾಸ್ಕರನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಿಯು. ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಂಡಿಯು ನಿನ್ನ ವೈದ್ಯನು, ಸಾಮವೇದಿಯು ಪುರೋಹಿತನು. ಮಾಯಿಭಟ್ಟನು ಪೌರಾಣಿಕನು. ಕವಿಕಂಪನು ವಿದೂಷಕನು. ವಾಗೀಶನು ಸ್ತುತಿಪಾಠಕನು. ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತನು ವಾಚಾಲಕನಾದ ಕವಿಯು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತನು ವಿದ್ವತ್ಪೂಜ್ಯನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸನು. ಮಾದಿರಾಜನು ರಸಜ್ಞನಾದ ನಿನ್ನ ವೈಣಿಕನು. ಶಂಕರಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಸಂಗೀತಕಾರನು. ಕೇಶಿರಾಜನು ನಿನ್ನ ಶಾಸುಭೋಗನು. ಗಣನಾಥನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಧಾನನು. ಜಗದೇವಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಮಂ

ತ್ರಿಯು. ಆ ಪ್ರಭುದೇವನೇ ನಿನ್ನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು. ಚೊಕ್ಕನಾಥನು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಸಹಣಿಗಾರನು. ಇರುವತ್ತಸು ನಿನ್ನ ಆನೆಗಳ ಗೊತ್ತುಗಾರನು. ರಾಮಯ್ಯನು ಏಕಾಂತದವನು. ಮಂಚಣಪಂಡಿತನು ನಿನ್ನ ದಾಸನು. ಶಂಕರದಾಸನು ನಿನ್ನ ಯುದ್ಧಭಟನು. ಏಣಾಂಕನು ಜಟ್ಟಿಯು. ಬಂಕಯ್ಯನು ಸುಂಕದವನು. ಸುರಗಿಯ ಚೌಡಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿಯ ಊಳಿಗದವನು. ಬಿಜ್ಜ ಮಹಾದೇವಿಯು ನಿನ್ನ ಸಾಕಿದ ತಾಯಿಯು. ಕಕ್ಕಯ್ಯನು ತಳವಾರನು. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಯು. ಸಕಲಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನು. ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕವನು. ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಮಡಿಮಾಡುವವನು. ಚೇರಮನು ನಿನ್ನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು. ಗುಂಡಯ್ಯನು ಕುಂಭಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಬೇಟೆಗಾರನು. ಚಂಡೇಶ್ವರನು ನಿನ್ನ ಗೋಪಾಲಕನು. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನು ನಿನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುವವನು. ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ ಮಲ್ಲಯ್ಯನು ನಿನ್ನ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು. ಬಂಕಯ್ಯನು ಹಸುವನ್ನು ಕರೆಯುವವನು. ಕೊಡಗೂಸು ನಿನಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸುವವಳು. ಭೋಗಯ್ಯನು ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಿತನು. ಹಲಾಯುಧನು ನಿನಗೆ ನೀತಿಭೋಧಕನು. ಈ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಊಳಿಗದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ಪ್ರಳಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇವಕನು. ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ! ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದೆನು. ಹಾಗಾದಾಗ್ಯೂ ಯಾರು ನಿನಗೆ ಭಕ್ತರೋ ಅವರೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು ನನಗಿವೆ. ನಿನಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಣ್ಣನ್ನಾದರೂ, ಆರನೆಯ ತಲೆಯನ್ನಾದರೂ, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದೇಹವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆನು. ನಿನ್ನ ಪಾದದಾಣೆ ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನಾದರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವೇಶನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ನುಡಿದು ಶಿವನನ್ನು ಜೈಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಸವೇಶನು ಶಿವನನ್ನು ಗೆದ್ದು; ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಚಾಮರ, ಕಹಳೆ

ಜಯಶಂಖಗಳ ವೈಭವದಿಂದ್ದನು. ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕಾಟಕೋಟನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಬಂಕಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುವವರ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಫಲಿಸುವವು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಚೋರಪ್ರಸಂಗ, ಮಲ್ಲಿನಾಥಾದಿಚರಿತವೆಂಬ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗೋಪಿಕಾ ಸಮುದ್ಧರಣವು.

ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಎಡಹುವದು ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳತಕ್ಕ ಜನವನ್ನು ತಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವನಂತೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ನೀನು ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ನೀಡಿದೆಯಲ್ಲಾ ಇದೇನು ಹೇಳು, ಎಂದು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ,—ಎಲೈ ರಾಯನೇ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಭಕ್ತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕಪಿಲೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಾವಿರಕೊಡ ಹಾಲಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕ್ಷೀರರಸವು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು, ಕೆಸರೆದ್ದಿರಲು, ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲತಿಯು ಬರುತ್ತಾ, ಕಾಲುಜಾರಿ ಬೀಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಸವಾ, ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ಶಿವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವಂತೆ ಆತನ ಭಕ್ತರು ಕೂಡ ಅಂಥಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯೋಗವುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯುಳ್ಳ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ

ನ್ನು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಯನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಾಸಿವೆಯಷ್ಟು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಿಗೆ ಕುಂಬಳಕಾಯಷ್ಟು ಭ್ರಾಂತಿಯು ಇರುವದೆಂಬ ಪರಿಹಾಸದ ಮಾತು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಕ್ಕಸು. ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ರಾಯನು ಗರ್ವದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನೊಡನೆ ನಕ್ಕು, ತನ್ನ ಕಂಚುಕಿಗಳಿಗೆ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ, ಆ ಗೊಲ್ಲತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡುಬನ್ನಿರೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅವರು ರಾಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಒಂದುಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಗೊಲ್ಲತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ರಾಯನಬಳಿಗೆ ಕರತಂದರು. ರಾಯನು ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಅಳಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವಳಾಗಿಯೂ, ಕುಚಯುಗ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಾರದಿಂದ ಬಳಲಿ ಅಲಸವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ನಿಟ್ಟುಸುರುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವವಳಾಗಿಯೂ, ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಹನಿಗಳಿಂದ ಗುರ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಚುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಕೆಸರಿನ ಹನಿಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವಳಾಗಿಯೂ, ಶಂಖದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ ಭಸ್ಮರೇಖೆಯಿಂದ ಚಿಹ್ನಿತವಾದ ಹಣೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ತಲೆಯ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ ಒಂದೊಂದುಕಡೆ ಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಂ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ದೂಷ್ಯವಾದ ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಸವನಾಮವೆಂಬ ಅಮೃತರಸಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವದರಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೋಷವುಳ್ಳದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಕೆಯು ಕೂಡ ಸಭಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಇಳಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ರಾಯನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದಳು. ರಾಯನು ಸೇವಕರಿಂದ ಕೇಳಿಸಲು, ಆಕೆಯು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಎ

ದ್ದದ್ದು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಗಲಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿದ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ—ರಾಜನೇ ನಾನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಮಾರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಕ್ಷೀರಪ್ರವಾಹದಿಂದುಂಟಾದ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಪುರದ ಒಂದು ಬೀದಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಡುಗಿದ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಬೀಳುವದಕ್ಕುಪಕ್ರಮಿಸಲು, ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಬಂದು ಕೈಯನ್ನು ನೀಡಿ ಕಾಪಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಗೊಲ್ಲತಿಯಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಯನು ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯೇ! ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಸವೇಶನು ಕೈಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಹೇಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಆ ಗೋಪಿಯು ವ್ಯಾಘ್ರಪುರಿಯೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪೊನ್ನಾಂಬಲನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದುದಿನ ತೋಟಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುಜಾರಲು, ಪೊನ್ನಾಂಬಲಪತಿಯಾದ ಪರಶಿವನೇ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಈಶ್ವರನು ಅವನ ದೀನಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕರಗಿದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಆತನ ಭಕ್ತನಾದ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕೂಡ ಜಾರಿಬೀಳುವವಳಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ವುಚ್ಚರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ! ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಯೋಗಿಯು, ಶಿವನ ಏಕಾಂತ ಸಭಾಸ್ಥಲದ ನಡುವೆ ವಿಹರಿಸುವನೆಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯ ವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕರತಂದನು. ಆಮೇಲೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಲಕ್ಷದ ತೊಂಭತ್ತು ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಭೂಲೋಕವನ್ನೈದಿರುವ ಪ್ರಮಥರು

ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೈದಿದ ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತನಾದ ಆ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೇ! ಬಸವೇಶನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾನೋ? ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಅವರೆಸ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಕಾರ್ಯಗೌರವದಲ್ಲಿ ಆದರಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮಿಂಚಿನಕಾಂತಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮೇಘಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಗಗನಚಾರಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು. ಶಿವನು ಕೂಡ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ವಿನಾಯಕ ಷಣ್ಮುಖರಿಂದಲೂ, ನಾನಾವಿಧ ವೇಷಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾದ ಮುಖಗಳೂ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪ್ರಮಥರಿಂದಲೂ ಆಶ್ರೈಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿತ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಸಭಾಮಂಟಪವನ್ನೈದಿ, ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹುಬ್ಬಿನ ತುದಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತುಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶಿವನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ ಹೇಳು; ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲು, ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಸ್ವಾಮಿಾ ಬಸವೇಶನು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾನೋ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೋ ಎಂದು ಕೇಳಲು? ಈಶ್ವರನು ಶಿವಯೋಗಿಯ ವಚನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಆದರಿಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಏನಂದರೆ– ಆ ಬಸವೇಶನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಕಲಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲವೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಲೋಕಗಳು ಹೇಗಿದ್ದಾವು? ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವು ರಾಕ್ಷಸಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಜೈಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನನ್ನು ಆಶ್ರೈಸಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅವನೇ ನಾನು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಶಿವನ ಹೃದಯಕಮಲದ ನಡುವೆ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವನಾಗಿಯೂ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದೆ ನೆಟ್ಟಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಶುಭ್ರನಾಗಿಯೂ, ಮಾಲಿಕೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಒಂದೇ ಕೈಯನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಳು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಾರ್ಯನಾದ ಆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯೋಗಿಯೂ, ಆತನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಮಥರೆಲ್ಲರೂ ಬೆರಗಾದರು. ಮೂರುಲೋಕಗಳ ಅಧಿಪತ್ಯವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಮೂರುಲೋಕಗಳ ಪಾಲನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಈತನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ತ್ರಿಭುವನದ ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ತ್ರಿಭುವನದ ರಕ್ಷಣೆಯು ಈತನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ನಾನು ಭಕ್ತಿವಂತರ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈತನಾದರೋ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮುತ್ತನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಭಕ್ತದೇಹಿಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈತನು ಭಕ್ತರ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಥಿರಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಮಥರು ನನ್ನನ್ನು ಶಂಭುವೆಂದೂ ಈ ಬಸವೇಶನನ್ನು ದ್ವಿತೀಯಶಂಭುವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರನಾಶಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವದು. ಈ ಬಸವೇಶನ ನಾಮಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಭಕ್ತರು, ನನಗೆ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ದ್ರವ್ಯ, ಧಾನ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹ ಮುಂತಾದುದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ, ಭಕ್ತರ ಕೈವಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ ಪರಶಿವನು ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ನಿನಗೆ ಭೂತಲವು ಸುಖಕರವಾಗಿದೆಯೋ ? ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಇದ್ದಾನೆಯೋ ? ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಲು; ಬಸವೇಶನು ಶರಣಾ

ರ್ತಿಯೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಾ ! ಪಾತಾಳವಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ, ಭೂಲೋಕವಾಗಲಿ, ಸಂಸಾರನಾಶದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಾನುಭವವು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿದೊರೆಯುವದೋ ಆಸ್ಥಲವು ನನಗೆ ಸುಖಕರವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿನ್ನ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊರತು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲೈ ಪರಶಿವನೇ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ವಾಸಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಹುಳು, ಚಿಟ್ಟೆ, ಹಕ್ಕಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗೇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವದು ಕೂಡ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬಸವೇಶನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಶಿವನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿ ಶಿವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಭೂಲೋಕವನ್ನೈದಿದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತರು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮಯೋಗಿಯ ವಚನವನು. ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಭಾವಿಸಿ, ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಯು ದೊರಕಿದಂತೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸಿದರ್‍ನು ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ಬಸವೇಶನ ಮಹಿಮೆಯು ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೂ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದೂ, ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾಲು ಜಾರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಏಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ ? ಎಂದಳು. ಹೀಗೆ ಆಗೊಲ್ಲತಿಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬಸವೇಶನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಆಗೊಲ್ಲತಿಯನ್ನೂ, ಬಸವೇಶನನ್ನೂ, ರಾಯನುವಿಶೇಷವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ನಾನವೇಳೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶಂಖಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದನು.

ಗೋಪಿಕಾ ಸಮುದ್ಧರಣವೆಂಬ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಬಸವೇಶನ ದ್ರವ್ಯದಾನ, ವಸ್ತ್ರದಾನಗಳು.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವುದ ರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ, ಸಮರ್ಥರಾದ ಹನ್ನೆರಡುಮಂದಿ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿಗಳೊ ಡನೆ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನೈದಿ, ಗಣಕರ ಮುಖದಿಂದ ದ್ರವ್ಯದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಂಚಿಸಂತೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ, ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರದಿಂದ ಮುದ್ರೆಗೈ ಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮನು ಬಂದು, ಯಾಚಿಸಲು, ಬಹು ಪ್ರೀತಿ ಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆತನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಉಳಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯ ನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕರೆಸಿ;— ಅಯ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಯೇ! ನನ್ನ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ದಾನಿಗ ಳೊಳಗೆ ಅಗ್ರೇಸರನಾದೆ. ಯಾವ ರಾಯನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಕೆರಳಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದವನಂತೆ ಕೆಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ರಾಯನ ಮಾತನ್ನು ಬಸವೇಶನು ಕೇಳಿ ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ! ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಬಾ ರದು. ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೂ ಇರುವಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಪರದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಹೇಗುಂಟಾದೀತು? ಮಾವಿನ ಚಿಗುರನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಒಗರಾದ ಗಂಟಲುಳ್ಳ ಕೋಗಿ ಲೆಯು ಒಣಗಿದ ಬಿದುರಿನ ಒಡಕೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದೇ? ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಯೊಳಗೆ ವಿಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳ ರಾಜಹಂಸವು ಬಗ್ಗಡವಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಅಲ್ಪಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಶರತ್ಕಾ ಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕುತೂಹಲ ವುಳ್ಳ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಅಂಧಕಾರಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿ

ಷುತ್ತದೆಯೇ ಏನು ? ಅದಂತಿರಲಿ, ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು, ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ನಾನು ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಯಾವ ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನೋ ಅದು ಅವನದು. ನಾನು ರಾಜದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟೇನು ? ಆತನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾನು ? ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಬಸವೇಶನ ಮಾತಿಗೆ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಗಣಕರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಹಣ ತುಂಬಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಧನವಿರುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಬೀಗವನ್ನು ತೆಗೆಸಿ, ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು; ಬಸವೇಶ್ವರನ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ದುರಾತ್ಮರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೋಪಿಷ್ಠನಾಗಿ ಕರ್ಣಕಠೋರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತಗೆದು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಸವೇಶ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಚಾಡಿಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವನೋ ಅವನನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವೆನು. ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನೂ ಕೂಡ ನರ್ಮಸಖರೊಡನೆ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆಯ ದಾಸಿಯು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ಜಂಗಮನು ಕೊಡತಕ್ಕ ವೇತನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಿಬಂದು, ತನ್ನ ಒಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ಆಕೆಯು ಆ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ನಾಯಕನಾದ ಜಂಗಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಆತನು ಬಂದು, ಆವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಬೇಡಲು, ಬಸವೇಶನು ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ, ಆಕೆಯುಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ಹರಿದು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಹಾಕಲು, ಅದು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕವಾದ ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ವಸ್ತ್ರರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ

ಸಭಾಜನಗಳು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಮೇಘದಿಂದೊಂದುಹನಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯು ಅನೇಕ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ ಜಂಗಮನು ಅನೇಕ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೈದಿದಳು. ಆಗ ಭಕ್ತರು ಶಿವನೆಂಬ ಮಹಾನಿಧಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಚನ್ನಬಸವನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಸವೇಶನು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾ; ವಿರೋಧಿಮತವನ್ನಡಗಿಸುತ್ತಾ, ಭಕ್ತ, ಮಾಹೇಶ ಮೊದಲಾದ ಆರುಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನ ದ್ರವ್ಯದಾನ, ವಸ್ತ್ರದಾನಗಳೆಂಬ
ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಆ ಬಳಿಕ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಬಸವೇಶನ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದವನು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಧೋಮುಖನಾದನು ಚಂಡಕಿರಣನಾದ ಸೂರ್ಯನು, ತೇಜಸ್ಸಮೂಹವನ್ನು ಎಳೆದುಗೊಂಡು, ಸಂಧ್ಯಾನಟನಾದ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಗೆ ನಾಟ್ಯವೇಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ಕಾಲನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಡಗಿದ ತಾಮ್ರದ ಗಳಿಗೆವಟ್ಟಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ

ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದುಃಖಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿದನು. ಋಷೀಶ್ವರರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಂಜೆಯು, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು. ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಸಂಧ್ಯಾರೇಖೆಯು, ಕುಸುಂಬೇ ಬಣ್ಣದ ಮನ್ಮಥನ ಧ್ವಜಪಟವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಭಕ್ತರು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿತೋ ಎಂಬಂತೆ, ಹೊಂಗೆಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಂಥ, ಅಂಧಕಾರ ಪರಂಪರೆಯು ಲೋಕವನ್ನಾವರಿಸಿತು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸಾಯಂಕಾಲದೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಕಾಶಲಕ್ಷ್ಮಿಯರತ್ಯಾಯಾಸದಿಂದುಂಟಾದ ಸ್ವೇದೋದಕದ ಹನಿಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದುವು. ಮತ್ತು ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಕಪ್ಪಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಲನೆಂಬ ಪುರುಷನಿಂದ ಚೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಬೀಜಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿಯೂ, ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು. ಬಸವೇಶನು ಆ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಪಾದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಆ ಮುಗ್ಧ ಸಂಗಯ್ಯನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಕರ್ಪೂರ. ವೀಳೆಯಗಳನ್ನೂ, ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಯೌವನಸ್ಥರಾದ ಕೆಲವು ಭಕ್ತರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ವೇಶ್ಯಾಗಮನವು ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆಯೆಂದೆಣಿಸಿ ಅವರ ಕೂಡ ವೇಶ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಬಸವೇಶನು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯೊಡನೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಬ್ಬ ಭೃತ್ಯನೊಡನೆ ವೇಶ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ವೇಶ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ, ಆ ಭೃತ್ಯನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೈಲಾಗಿನಿಂದ ವೇಶ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೈದಿದನು. ಆಗ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಂಗು

ರುಳುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿನವನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಗಣಿಕಾಂಗನೆಯು ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನ ಅಸ್ತ್ರಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಖಿಯರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಆತನ ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದು, ಬೆನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಬಗ್ಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿ ಆತನ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ತಾನೇ ಕೈಲಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು, ಪಾದಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಕೆದರಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಗಳಾದ ಭ್ರಮರಗಳ ಝಂಕಾರಗಳಿಂದ ಮನೋಹರಗಳಾದ ಸೋಪಾನಪಙ್ತಿಗಗಳಿಂದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನೇರಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೇಳಿಕಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ಸೊಳ್ಳೆತೆರೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘದಂತಿರುವ ಆಚ್ಛಾದನವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ನೊರೆಯಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ (ಮತ್ತು) ಚಿನ್ನದ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ (ಮತ್ತು) ಮುತ್ತುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಲಾಮಂಚ, ಕಸ್ತೂರಿ, ತಾವರೆಹೂವು, ಸ್ಯದಿಲೆ ಇವುಗಳಿಂದ ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿದ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲುಗಳಿಂದ ಆಶ್ರೈಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ತಲೆಯಕಡೆ, ಕಾಲ್ಗಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯ ತುಪ್ಪಟವಂ ತುಂಬಿದ ದಿಂಬುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಮಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಬೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿರುವ ತಾಂಬೂಲದ ಚಿನ್ನದ ಸಂಬಳಿಗೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕೆಳಗಡೆ ರತ್ನಮಯಗಳಾದ ಹಾವುಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ, ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಒಂದು ಮಂಚವನ್ನು ನೋಡಿ; ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ,,ಇದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ

ದೊಡ್ಡವರ ಪೂಜಾಸ್ಥಾನವಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮಂಥಾವರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನಿಡಬಾರದು" ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ಚಿತ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಲೂ, ತುಂಬಿದವಳಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆ ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೌ ಶೋಭನಾಂಗಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವೂ, ಕೌಪೀನವೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳೂ, ಜಡೆಮುಡಿಯೂ, ಏಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಇಂಪಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರೌಢೆಯಾದ ಆ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯು ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಒಳಗೇ ಹುಸಿನಗೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಈ ನನ್ನ ದೇಹವು ದ್ವೀಪಾಂತರದಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ; ನೋಡೆಂದು ಅರಿಸಿನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಭವಿದೃಷ್ಟಿಯು ತಗಲೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಧವಳ ವರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ, ನುಣುಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಖ ಕಾಣಿಸಿದವುಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಮುತ್ತಿನಸರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತಗಳಾದ ಸಣ್ಣ ಜಡೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಲೆಯ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ನಮ್ಮ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕರು ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಕಾಂಚಿ ಮೊದಲಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯನಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಆಚಾರವನ್ನೇ ಅಧಿಕವಾದದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿದನು. ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಸರಸೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತಳಾದ ಆವೇಶ್ಯೆಯಂತೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕು ಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳಂಥಾದ್ದಾಯಿತು. ಶಿವನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ ಹೋಗದಿದ್ದ ತನ್ನ ಕಳಂಕವನ್ನು ಭಕ್ತಸೇವೆಯಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸಿದನು.

ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ಬಸವೇಶನ ಕೀರ್ತಿಪರಂಪರೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದ ನೊರೆಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಉದಯಿಸಿತು. ಆಗ ಲೋಕವು ಆದಿಶೇಷನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶಿವನ ನಗೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿಯೂ, ರಜತಾದ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾಶ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮಿತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು. ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು; ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ಆತನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಿ, ತನ್ನ ಸಖಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೇ ಕಾಳಿ! ಶಿವಪೂಜಾಸ್ಥಳವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಸಾರಿಸು. ಎಲೇ ಗೌರಿ! ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರದ ಧೂಳಿಯಿಂದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಎಲೇ ಪಂಚಾನನೆ! ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಮುಂದಿರಿಸು. ಎಲೆ ಧೂಪಿನಿಯೇ! ನೀನು ಧೂಪವನ್ನು ಬೀಸು. ಎಲೇ ದೀಪಿನಿಯೇ! ನೀನು ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗು. ಎಲೇ ತಾರಾಕ್ಷಿಯೇ! ನೀನು ತಾಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಎಲೇ ವೇಣಿಕೇ! ನೀನು ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸು. ಎಲೇ ಕಲ್ಪಲತಿಕೇ! ನೀನು ಕಹಳೆಯನ್ನೂದು ಎಲೇ ಶಂಖಿನಿಯೇ! ನೀನು ಶಂಖವನ್ನೂದು. ಎಲೇ ಚಂದನಲತೇ! ನೀನು ಕಂಸಾಳವನ್ನು ಬಡಿ. ಎಲೇ ಚಂಡಿಕೇ! ನೀನು ಘಂಟಾನಾದವನ್ನು ಮಾಡು. ಎಲೇ ಚೂತಲತಿಕೆ! ನೀನು ಮದ್ದಲೆಯನ್ನು ನುಡಿಸು. ಎಲೇ ರುದ್ರಾಣಿ! ಪ್ರೌಢವಾದ ಅಭಿನಯ ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸು. ನಾನು ಶಿವನಿಗೆ ಅನೇಕವಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವೆನು. ನೀವು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಖಿಯರಿಗೆ ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ತಾನು ಆಲಸ್ಯ ರಹಿತಳಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಸಾವಧಾನೆಯಾಗಿ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಯಾದ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವ ಪರ್ಯಂತರ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿರುವ ದೀಪಗಳು;- ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ದರ್ಶನವು ದುರ್ಲಭವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ದುಃಖದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಳೆಗುಂದಿದುವು. ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ದರ್ಶನನಿಂದ ಪಾಪ ಸಮೂಹವು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವಂತೆ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವು ಕ್ಷೀಣವಾ

ಯಿತು. ಸೂರ್ಯೋದಯುವಾಗಲು, ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು ವೇಶ್ಯಾಗಮನ ದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದೆದ್ದು, ಬಸವೇಶನ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿ— ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ! ವೇಶ್ಯಾಗಮನವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ? ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆನು; ನೀನು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆ ಸುಖಾನುಭವವು ನಿನಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಆಕೆಯ ಆಚಾರ ವನ್ನು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಕೌಪೀ ನವೂ, ಶುಭ್ರವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳೂ, ಹೊಂಬಣ್ಣದ ವಿಭೂತಿಯೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಾದ ಜಡೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಆಕೆಯ ಸಖಿಯರೂಕೂಡ ಆ ವಿಧವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅವರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪೂರ್ವವಾದ ಆಗಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಈಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆನು. ಜ ನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ವೇಶ್ಯಾಗಮನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂಥಾ ಭಾಗ್ಯವು ಹೇಗೆತಾನೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು ? ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು—ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮುಗ್ಧತನವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಂಟೇ ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಬಸವೇಶನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಶಿವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢರಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಕೆಲವರು ಇದ್ದಾರೆ.

ರುದ್ರಪಶುಪತಿ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಪಶುಪತಿ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂ ದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕನಿಂದ ಓದಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾ ಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಕೌಸ್ತುಭ, ಚಂದ್ರ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಇವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಮಥನದ ಕಥೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾ ಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕನು ವಿಷೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದಾಯಕನಾದ ಶಿವನು ಲೋ

ಕರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಆ ವಿಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರುದ್ರ ಪಶುಪತಿಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೊರಳುತ್ತಾ, ಹಾಹಾಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅತ್ತು, ಸ್ವಾಮೀ! ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದು ಯಾವನು ಬದುಕುತ್ತಾನೆ ? ಯಾವನು ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುವನು. ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಾಗ್ಯೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹಾಗೇಕೆ ಅವಿವೇಕವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಕರುಣಾಳುವಾದ ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಿಷವನ್ನು ನುಂಗಿದೆ. ಇತರರ ಬುದ್ಧಿಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಕೇಡುಂಟಾಗುವದೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ ? ಇಂದ್ರನು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು, ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನು ತಾನೇ ಅನುಭವಿಸಿದನಲ್ಲವೇ ? ನೀನು, ಘಾತುಕವಾದ ವಿಷದೋಷದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ, ಎಲೌ ಪಾರ್ವತಿಯೇ! ಶಿವನು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಬಹುದೇ ? ಈಶ್ವರನ ವಿಷಪಾನವನ್ನು ನೀನು ಬಿಡಿಸಕೂಡದಾಗಿತ್ತೇ ? ಎಲೈ ಚಂಡೀಶ, ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಿ. ಎಲೈ ಶಿವನೇ ಪುತ್ರರಾದ ಗಣಪತಿ ಷಣ್ಮುಖರಾದರೂ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಶಿವನೇ ! ಆ ವಿಷವನ್ನು ಉಗುಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಕೊಡು. ಆ ವಿಷಪರಿಹಾರಕವಾದ ಔಷಧವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು;—ಎಲೈ ಮಗನೇ! ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೇ ಕೊಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆತನು ಎದ್ದು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲೈ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನೇ ವಿಷವನ್ನುಗುಳು: ನಿನಗೆ ಯಾವ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದು ? ಲೋಕವು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಹಿತವಾಗಲಿ; ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದ ಶೂನ್ಯವಾದದ್ದಾಗಲಿ, ಎಂಬೀಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದವರು ಲೋಕವನ್ನು ನುಂಗುವುದರಲ್ಲಿ ತವಕಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೆನೆದು, ನಡಗುವ ದೇಹವುಳ್ಳವ

ರಾವರು. ಶಿವನು ನಕ್ಕು, ರುದ್ರಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು;— ಎಲೈ ವತ್ಸನೇ! ನನ್ನ ಕಂಠದ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಿಷವು ನನ್ನನ್ನು ಏನಮಾಡಬಲ್ಲದು, ಎಂದು ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಲು, ರುದ್ರಪಶುಪತಿಯು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಈ ವಿಷವು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಣಭಯವುಂಟಾಗುವುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷವನ್ನು ಗುಳು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ ದೃಢಪ್ರತಿಜ್ಞನಾದ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಮರಳಿ ಶಿವನು ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ, ಭಯಪಡಬೇಡ. ಈ ವಿಷವು ಕಂಠಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಯುಧಸಹಿತನಾಗಿ ವಿಷವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರು; ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆತನನ್ನು ತೊಡೆಯನ್ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು.

ಅರ್ಕಭಕ್ತನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಚನ್ನಬಸವೇಶನೇ ಕೇಳು; ದ್ರವಿಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನವಾದ, ಸುಂದರವಾದ ಎಲಿಯೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮವುಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಕನಾಮಕನಾದ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದುದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಜೇಡರ ಹುಳವನ್ನು ನೋಡಿ, ಲಿಂಗವು ದೂಷಿತವಾಯಿತೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಫೂತ್ಕಾರದಿಂದ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಗಂಡನು ಕೋಪದಿಂದ ನೋಡಿ, ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನ್ನ ಬಾಯುಗುಳಿನ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ನೆನೆಸಲ್ಪಟ್ಟನು ಎಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಮಾರನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಉರುಬಿದ ಭಾಗವು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿಯೂ, ಉಳಬದಿದ್ದ ಭಾಗವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರಲು, ಆ ಭಕ್ತನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆದರಿ, ತೌರುಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆರಗಿ ಕರೆದುತಂದು, ಶಿವಲಿಂಗದ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿಸಿ;— ಎಲೌ ಸುಶೀಲೇ! ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇಹವನ್ನು ನೆನ್ನೇ ದಿನದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದಿಂದ

ಬೊಬ್ಬೆಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡು. ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದನು. ಆಕೆಯು ಬೊಬ್ಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೂಢನಾದ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಶಿವದ್ರೋಹಿಯಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಪರಶಿವನು ಆಕೆಯ ಮುಗ್ಧಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಜಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮುಗ್ಧಭಕ್ತೆಯಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಶಿವನಿಗೆ ತಾಯಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ತಾಯಿಯಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೂದಲು ಏಕೆ ಜಡೆಗಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು, ದೇಹವು ಯಾವಾಗಲೂ ವಸ್ತ್ರರಹಿತವಾಗಿಯೂ, ಧೂಳಿಯಿಂದ ಮಲಿನವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೀತೇ ? ತಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಗದೆಯಿಂಥಲೂ, ಸಾಂಖ್ಯನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ? ಕನ್ನಯ್ಯನು ಪಾದುಕೆಯಿಂದೊತ್ತಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ನೀರನ್ನು ಏಕೆ ಉಗುಳುತ್ತಿದ್ದನು ? ತಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ಮಗನ ಹಾವುಗಳ ತೊಡಿಗೆಯನ್ನೂ, ಹುಲಿದೊಗಲ ಉಡಿಗೆಯನ್ನೂ; ಭಿಕ್ಷೆಯೆತ್ತುವುದನ್ನೂ, ಸ್ಮಶಾನವಾಸವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನಾಥತ್ವವೇ ನಿಮಿತ್ತವು. ಬಾಣಾಸುರನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದನು. ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯು ಅರ್ಧದೇಹವನ್ನೇ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಇದು ಪಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲವೇ ? ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯನು ತಾನು ಮಡಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರಿಗಿಕೊಡದೆ, ಹೆಂಡತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಆಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಆಕೆಯು ಶಿವನಿಗೆ ನಾನು ತಾಯಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಾಲಕ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಇಡಲು, ಶಿವನುಕೂಡ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಬಾಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕಣ್ಣು

ಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಭಕ್ತೆಯು ರೋದನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಸ್ತುತಿಯಿಂದಲೂ, ಗಾನದಿಂದಲೂ, ಕಥೆಯಿಂದಲೂ ಲಾಲಿಸಿದಳು. ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯನಾದವನೇ ! ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನೇ! ಮನ್ಮಥಧ್ವಂಸಿಯೇ! ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನೀನು ಅಳಬೇಡ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡದವನೇ! ದೇವತಾಶ್ರೇಷ್ಠನೇ !ಪೂಜ್ಯನೇ ! ನೀನುಅಳಬೇಡ. ಭಕ್ತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದವನೇ! ಜನ್ಮವೆಂಬವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯಾದವನೇ! ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನೇ! ನೀನು ಅಳಬೇಡ ಎಂದು ಜೋಗುಳವನ್ನು ಪಾಡಲು, ಆ ಶಿಶುವು ಗಾನಸಹಿತವಾದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ; ಆಕೆಯು ತೊಡೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಂಡು, ವಿನೋದಕರವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಏನೆಂದರೆ—ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಇತರರಾದ ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಯಜ್ಞಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಆ ಯಜ್ಞಗಳು ಸಾಂಗಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ಜಂತುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದುವು. ಆಗ ಶಿವಕಿಂಕರರು ದಕ್ಷನನ್ನು ಶಿವದ್ರೋಹಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಯಜ್ಞಾತ್ಮಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಥರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದನು. ಆ ವೀರಭದ್ರನು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಅಯಾಸ ವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇಬಾಣದಿಂದ ಛೇದಿಸಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಏಳು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪೂಷನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಹೊಸಗಲಾಗಿ ಜನಗಳು ಆ ಪಾದಮರ್ದನದಿಂದುಂಟಾದ ಜಡ್ಡನ್ನು ಕಳಂಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಉಗುರಿ

ನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತನ್ನ ಎಡದ ಕುಚಾಗ್ರವನ್ನು ಸರಸ್ವತಿಯು ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾಜಿಸುವ ನೆವದಿಂದ ಮರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾದ ಚಕ್ರಪಾಣಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಅವುಗಳಿಂದ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನು ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದುದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಮಥರೊಡನೆ ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಬೂದಿಯನ್ನು ಮೈಗೆ ಸವರಿಕೊಂಡು ನೆಗೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಭದ್ರಕಾಳಿಯೊಡನೆ ವೃಷಭಾರೂಢನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹೀಗೆಂಬ ದಿವ್ಯಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಎದ್ದ ಶಿಶುವೇಷದ ಶಿವನಿಗೆ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೆಸರು ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಾದಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ತಲೆಯುತನಕ ತೀಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಣೆಗೆ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು, ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒರಸಿದ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಬಾಲೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು ; ಶಿಶುವಾದ ಶಿವನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಅಜೀರ್ಣ ರೋಗವುಂಟಾದಂತೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಹನಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಉಬ್ಬರಿಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವನಾದನು. ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯು ಮಗನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮರಣವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ಬಹುದುಃಖಿತಳಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಜೋಯಿಸನ ಬಳಿಗೈದಿ ಅಯ್ಯಾ ಜೋಯಿಸನೇ! ನನ್ನ ಮಗನು. ಬುದ್ಧಿ, ಜಾಠರಾಗ್ನಿ, ಧಾತು, ಬಣ್ಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿಯಾದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ, ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾದರೂ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ತಿಳಿಯೆ; ನೀನು ಹೇಳು. ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು;

ಆತನು ಎಲೌ ಪೂಜ್ಯಳೇ ನಿನ್ನ ಮಗನ ನಡತೆಯು ಲೋಕವನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಕೂಡದು. ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲೌ ಮಂಗಳಾಂಗೀ! ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅಜೀರ್ಣ ರೋಗ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬಳು ತಾನು ತಿಂದು ರುಚಿನೋಡಿದ ಮೂರು ಎಂಜಲು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮೂವತ್ತು ಕೊಳಗ ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮೆದ್ದನು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಕೊಟ್ಟ ತಂಗಳು ಗಂಜಿಯನ್ನು ಕುಡಿದನು. ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಸರುಕಾಳಿನ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಕವಳಿಸಿದನು. ಒಬ್ಬ ಸಾಮವೇದಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸತ್ತ ಕರುವಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅನ್ನದೊಡನೆ ಕಲಸಿ ಭಕ್ಷಿಸಿದನು, ಕಿರಾತನಿಂದ ಎಂಜಲು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಟ್ಟ ಮಾಂಸವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿಂದನು. ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿವಂತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ಕಾಪಾಲಿಕ ವೇಷದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಯಾಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಿಂದನು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಬಳ್ಳ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದನು. ಸುರಗಿಯ ಚೌಡಯ್ಯನು ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನದ ತುತ್ತುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದನು. ಎಂದು ಹೇಳಿದಜೋಯಿಸಿಗನ ಮಾತನ್ನು ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ರೋಗವು ಬಹು ಅಪಥ್ಯ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ; ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಉಬ್ಬರಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊಟ್ಟೆಯೂ, ಬೆವತಿರುವ ಮುಖವೂ ಉಳ್ಳ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೈ ಮಗನೇ! ನಾನು ನಿನಗೆ ತಾಯಿಯಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥಾ ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಕೋಮಲಾಂಗನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ ? ಎಲೈ ಮಗನೇ ನೀನು ತಾಯಿೞ ತಾಯಿೞ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕೂಗುವೆ. ಯಾವಾಗ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವುಗಳಾಗುವೆನು ? ನಿನಗೆ ಬಂದಿರುವ ರೋಗವು ಅಜೀರ್ಣದೋಷವೋ, ಮತ್ತೊಂದೋ. ಇದಕ್ಕೆ ಔಷಧವನ್ನು ತಿಳಿಯೆನು. ನೀನು ಏನುಮಾಡುತ್ತೀಯಾ

ಆಮೇಲೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುವೆನು. ಹೀಗೆ ಆಕೆಯು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ತನ್ನ ಮಗನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಕೈಯಿಂದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ, ತಿರುಗಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುನೋಡಿ, ಪರವಶಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ತಿರಿಗಿ ಎದ್ದು, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವುಳ್ಳ ಆಕೆಗೆ ಶಿವನು ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತಾಯಿಾ ! ಚಿಂತೆ ಪಡಬೇಡ. ನನಗೆ ನಿನ್ನಂಥ ತಾಯಿಯೂ, ನಿನಗೆ ನನ್ನಂಥ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಎಂದು ಶಿವನು ಆಕೆಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವೃಷಭವನ್ನೇರಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು.

ಕೋಳೂರು ಕೊಡಗೂಸಿನ ಕಥೆ.

ಶಿವದೇವನೆಂಬೊಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಿಗೆ ಒಂದು ಬಳ್ಳ ಹಾಲನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ನಿಯಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದುದಿನಆತನು ಶಿವನಿಗೆ ಕ್ಷೀರಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕನ್ಯೆಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಕನ್ಯೆಯು ಹೊತಾರೆ ಎದ್ದು ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಹಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೈದಿ, ಭೋಗೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಹಾಲನ್ನಿರಿಸಿ;— ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ ! ಸ್ವೀಕರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಡಗಿದಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಹಾಲನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ ಈ ಹಾಲನ್ನು ಏಕೆ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಪೂರ್ವದಂತೆ ಹಾಲು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿಲ್ಲವೋ ? ಮಂದವಾದ ಕೆನೆ ಇಲ್ಲವೋ ? ಹಾಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಂಪೂ, ರುಚಿಯೂ ಇಲ್ಲವೋ ? ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಬಾಳೇಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ, ಈಗ ಕಾಯಿಸಿದ ತುಪ್ಪ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ. ಇವುಗ

ಳೊಳಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ, ಹೇಳು. ,, ಇವಳ ತಂದೆಯಾದರೂ ತಾಯಿಯಾದರೂ ತರಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗಿಯಾದ ಇವಳು ತಂದಿದ್ದಾಳೆ ,, ಎಂದು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ನಾಳೆ ಬರುವರು. ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ದೀರ್ಘದಂಡನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಇದ್ದು, ಮರಳಿ ಎದ್ದು, ಆ ಹಾಲನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಳುತ್ತಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಒದರಿಕೊಂಡು, ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾ, ಹಾಹಾಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಳಾಗಿ, ಹೊರಳಿ, ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಣ ಕಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಲು; ಚಂದ್ರಧಾರಿಯಾದ ಶಿವನು ಆ ಮುಗ್ಧೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಶಿವನು ಆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಆ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅದು ಮೊದಲಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ತಂದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಶಿವನು ಆಕೆಯಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪುಣ್ಯಶೇಷವೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಶಿವದೇವನು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಿಂದ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಬಂದು, ಗ್ರಾಮಪ್ರವೇಶವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಗೆ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಹಿಂತಿರುಗಿಹೋಗುವಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಬಳಿಕ ತನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ತಲೆಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ, ಹಸು, ಹಣ, ದವಸಗಳ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೇಳಿದಮೇಲೆ, ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರಿದಾಗಿರುವ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕಂಡು ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು;— ನೀನು ಶಿವನಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ನಿವೇದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ? ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಲು; ಆಕೆಯು; ತಂದೆಯೇ ! ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಾನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶಿವನೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದಳು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಳಿನ ಹೊತ್ತಾರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ಎಂದು ಪದೇಪದೇ ಬೆದರಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ

ಬಂದು ಮಾರಣೆ ದಿನ ಹೊತಾರೆ ಎದ್ದು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಗಳ ಕೂಡ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭೋಗೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಸನ್ನಿಧಿಗೈದಿದನು. ಶಿವನು ಆದಿನ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಆಕೆಯು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯದಿರಲು; ಶಿವದೇವನು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ ಮಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೋಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರಲು; ಹುಡುಗಿಯು ನೋಡಿ, ಸ್ವಾಮಿಾ! ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಶಿವನಿಗೆ ಮರೆಬಿದ್ದಳು. ಶಿವನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಂಕಾರಗೆಳಿಂದ ತಡೆದು, ಆಕೆಯನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಶಿವದೇವನು ಲಿಂಗದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಮಗಳ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧನಾದನು. ಬಳಿಕ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಮಥರೂ ಬಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಶಿವದೇವನನ್ನು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಈಗಲೂ ಭೋಗೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಗಳ ಪಙ್ಕ್ತಿಯು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ದಿನೇದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ದೀಪದ ಕಲಿಯಾರ ಕಥೆ.

ಕಾಂಚೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ದೀಪದ ಕಲಿಯಾರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತನು ಮತ್ತೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಅರಣ್ಯದನಡುವೆ ಒಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ;—ಯಾವ ಪುರುಷನಾದರೂ ಜನಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳುಳ್ಳ ಶಿವನಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು! ಈತನು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು. ಹಿಂದೆ ಐಶ್ವರ್ಯಭರಿತವಾದ ಅವರ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟನು. ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟನು. ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ

ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಅಪಮಾನಪಡಿಸಿ, ಅವರ ಮುಖಗಳನ್ನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಬಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೆಲವರು ಋಷಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಈತನಿಂದ ದೂಷಣೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಕೋಪಗೊಂಡು, ಮಾಟವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಐದನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಉಗುರಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ ಚಿವುಟಿದನು, ನರಸಿಂಹರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೇಹದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿದನು. ಆದಕಾರಣ ಈತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈತನಿಗೆ ಭೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ದುರ್ಗಸ್ಥಳವಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯಾರಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಆಳವಾದ ಅಗಳುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಟೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶತಘ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ದೀಪಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೋಟೆಗಳು, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತಾದಿ ಮಹೌಷಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲುಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಗಂಭೀರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯುಧಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಉನ್ನತವಾದ ಬಿರುದಾವಳಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಭಟರನ್ನು ಪ್ರತಿದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಿಸಿ, ತಾನು ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡುಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾಗಿ ಕಾವಲುಗಾರರೊಡನೆ ಪ್ರಮಾದವಿಲ್ಲದೆ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಿ; ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವನಿಗೆ ಆರುಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಕಲೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರ್ಚನೆಯು ಆಗಮೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು; ಹೊಸದಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದೆ, ಇದ್ದದ್ದನ್ನೇ ವ್ಯಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ದೀಪದ ಕಲಿಯಾರಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆತನು ದರಿದ್ರನಾಗಲು, ಮದೋ

ದಕಧಾರೆ ಸುರಿಯುವದು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಆನೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಗಳು ಬಿಡುವಂತೆ ಆತನ ಆಳುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಸಹಾಯಕರೆಲ್ಲರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋದಾಗ್ಯೂ ಸಹಾಯಂ ಬಯಸದ ದೀಪದ ಕಲಿಯೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂತಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ದೃಢವ್ರತನಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಲಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನನಾದ ಆತನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕೋಟೆಯ ಕಾವಲಿಗೋಸ್ಕರ ಬದ್ಧಕಂಕಣನಾಗಿ, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಯಂ ಪಿಡಿದು ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ವನಕೈದಿ, ಒಣಗಿದ ಅನೇಕ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಮರಗಳನ್ನೂ, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕೋಟೆಯ ಬಳಿಗೆ ತಂದು, ಏಂಗಡಿಸಿ, ಆಯಾ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ದೀಪಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಭಕ್ತನ ಚಿತ್ತದಾರ್ಢ್ಯದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯನು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮತ್ತೊಂದುಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಆ ಭಕ್ತನಿಂದ ಹತ್ತಿಸಲ್ಪಡುವ ದೀಪಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಅಂಧಕಾರವು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಕ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ಆ ಭಕ್ತನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ದಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಖಡ್ಗನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕಾವಲುಗಾರನಾಗಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರಟು, ಕೋಟೆಯ ನಡುವೆ ಹೊತಾರೆ ಕೂಡಿಸಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೌದೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಆ ಉರಿಗಳಿಂದ ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಧಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಆ ಭಕ್ತನು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೂಡ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಕೊಯ್ದು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ಮೊಳದಳತೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕೈದೀವಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಹುಲ್ಲಿನ ದೊಂದೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉರಿದುಹೋಗಿ, ಒಂದೇಒಂದು ಉಳಿಯಿತು. ಆತನ ಅದೃಷ್ಟವಶದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿಯಲು, ಅಮಿಕಿದ್ದ ಹುಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸಿವುಡನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಉರಿಸುವದಕ್ಕುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಉರಿದು ಒಂದು ಹಿಡಿಯ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಯಲು, ಆದರ ಉರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿದನು. ಜುಟ್ಟಿಗೆ ತಗಲಿದ ಆ ಬೆಂಕಿಯು ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಬ್ರಹ್ಮ

ರಂಧ್ರದಿಂದ ಹೊರಟ ಆತ್ಮಾಗ್ನಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಪರಶಿವನು ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರೊಡನೆ ಬಂದು, ಆ ಭಕ್ತನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಎಲೈ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯೇ! ನನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂದು ಕರೆಯಲು; ದೀಪದ ಕಲಿಯಾರನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಎದ್ದು, ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಮಿಾ ಈ ಲಿಂಗವನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉನ್ನತವಾದ ಕೋಟೆ. ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದನು. ಶಿವನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವಾಲಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಲಿಂಗಸಹಿತವಾಗಿ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯೆಂಬೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಕಾಂಚೀಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ತಾಂಡವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹು ದುಃಖಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವ ಸಮಿಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಚಕನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿನಯದೊಡನೆ;—ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನೇ! ಈ ಸ್ವಾಮಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ ಎಡಗಾಲನ್ನು ನೆಲದಮೇಲಿಡಲಾರನು. ಮಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಲಗಾಲಾದರೋ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲು, ಸೊಂಟ, ಕತ್ತು, ಈ ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಟ್ಟವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇನುಕಾರಣ ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಲು, ವಂಚಕನಾದ ಅರ್ಚಕನು ಆ ಮುಗ್ಧನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಒಳಗೆ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಅಯ್ಯಾ! ಈ ದೇವನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ವಾಯುರೋಗಬಾಧೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದರೆ ಈ ರೋಗವು ಪರಿಹಾರವಾದೀತು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮುಗ್ಧನಾದ ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯು ಆ ಮಾ

ತನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮನೆ, ಗದ್ದೆ ಮೊದಲಾದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ, ಆ ಹಣವನ್ನು ತಂದು, ಆ ಅರ್ಚಕನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ' ಈ ಸ್ವಾಮಿಯ ರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಮೋಸಗಾರನು ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಕಾಸಿದ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವದೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಳ್ಳು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಹೊಂಗೆ, ಲಕ್ಕಿ' ಎಕ್ಕ, ದತ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕಾಯಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಹೊತಾರೆ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎರೆದನು. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಕಾಯಿಸಿದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ವಾಯು ತೈಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ತಾಂಡವೇಶ್ವರನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತೊಡೆದನು. ಇವು ಮೊದಲಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಆ ಧೂರ್ತನಾದ ಅರ್ಚಕನು ಮುಗ್ಧಭಕ್ತನ ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು; ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯು ಕಪಟವೈದ್ಯನ ಔಷಧಗಳಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಗುಣವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ, ದುಃಖದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಚಾಳಕನಾಗಿಯೂ, ಧೂರ್ತಧುರಂಧರನಾಗಿಯೂ, ವ್ಯಥೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಅರ್ಚಕನು, ಮುಗ್ಧನೂ, ಕಪಟವನ್ನರಿಯದವನೂ, ವ್ಯಥೆಪಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು— ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ! ನೀನೇನನ್ನಾಲೋಚಿಸುತ್ತೀಯೆ , ನಾನು ಇಷ್ಟು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಶಿವನ ಅಂಗಗಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದದೆ, ಮುಂಚಿನಂತೆಯೇ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಯಾವ ರೋಗವು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಔಷಧಗಳಿಂದ ಶಾಂತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಆ ರೋಗವನ್ನು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣರು, ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಾತರೋಗ ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ರೋಗಗಳು ಮಹಾರೋಗಗಳೆನಿಸುವವು. ಔಷಧಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದುಕಡೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವು. ನಾವುಗಳು ಕೂಡ ಈ ರೋಗವು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಕೈಗಂಡ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆವು. ಏನುಮಾಡತ

ಕ್ಕದ್ದು. ಈ ರೋಗವು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವೈದ್ಯನು ಈ ರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸೇವಕನಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯು ದುಃಖಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ "ರೋಗಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸಾಯುವದಕ್ಕಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಹ್ಯಾಗಿರಲಿ?" ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ದೃಢಚಿತ್ತನಾಗಿ, ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮಂಗಳಕರನಾದ ಪುರುಷನು ಎದ್ದು, ಆತನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಆತನೇ ಶಿವನು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಭಕ್ತನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನಿರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಎಲೈ ಪುತ್ರನೇ! ನಾನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡುವವರ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥ, ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಂದೆ ನೋಡಲ್ಪಡದಂಥ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಆ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆದಿಶೇಷನು ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾದನು. ಆ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಧರಿಸಲಾರದೆ ಆದಿಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನೋಟೆಯು ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾನು ತಿರುಗುವ ವೇಗವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಗಿರ್ರನೆ ಸುತ್ತಿದುವು. ಕುಲಾಚಲಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಗಲಿ ಧ್ವನಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದುವು. ಸಮುದ್ರಗಳು ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಆಕಾಶನೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು. ನಕ್ಷತ್ರಸಮೂಹವು ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯಂತೆ ಉದುರಿತು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ ಪಾದದ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ತಗಲಿದ್ದರಿಂದುಂಟಾದ ಮಹಾನಾದವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಟಾಹದ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನಾವರಿಸಿತು. ಒಲೆದಾಡುವ ಜಡೆಗಳ ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ದೇವಗಂಗೆಯಿಂದ ಜಾರಿದ ಹನಿಗಳು ಶ್ರಮಗೊಂಡ ಆಭರಣಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದುವು, ಜಡೆಗಳು ಉಜ್ಜುವದರಿಂದ ಹೊರಟ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತರಸವು ಬೀಳುವದರಿಂದ ಕಪಾಲಗಳು ಚೇತನಗೊಂಡು, ಅಟ್ಟಹಾಸವಂ ಮಾಡುವ ನರ್ತನವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವು. ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು

ಮುಚ್ಚಿದ ಡಮರುಗದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಇದು ಆ ನಾಟ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಹೊರತು ವಾಯು ಮೊದಲಾದ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನೇ ರಕ್ಷಕನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಸಕಲ ಅಶುಭಗಳ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಬಂಧುವಾದ ಶಿವನು ಹೇಳಿ, ಸಂತುಷ್ಟನನ್ನು ಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯವಿಮಾನವನ್ನೇರಿಸಿ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

ಕಣ್ಣಪ್ಪನ ಕಥೆ.

ದಕ್ಷಿಣಕೈಲಾಸವೆಂಬ ಒಂದಾನೊಂದು ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠವಿರುವದು. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಶಿವನೆಂಬ ಒಂದಾನೊಂದುಮರವು (ಕಣ್ಣಪ್ಪನ ಅಭಿಷೇಕಜಲದಿಂದ ಸೇಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ) ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪುಷ್ಪಕೋರಕದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ, ತರಂಗಗಳಂತೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ವರ್ಣಮುಖರಿಯೆಂಬ ನದಿಯು ದಿಗಂತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಡುತ್ತಾ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಅದು ಶಿವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಕಲ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬೊಂದು ವಿಶೇಷಗುಣವು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರಾತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ಇಬ್ಬರು ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಆಗಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಶಿವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಆನೆ, ಹುಳ, ಕಿರಾತ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕೂಡ ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಕಣ್ಣಪ್ಪನು ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಸಂತೋಷವು ಗಂಗಾನದಿಯ ತೆರೆಯ ನೀರಿನ ಅಭಿಷೇಕದಿಂದಲೂ, ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಪವನ್ನರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರುಚಿಯ ಅರ್ಪಣವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಷ್ಟೆ. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಪ್ಪನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಶಿವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು. ಎಂದರೆ ಮೊದಲು ರುಚಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಧಿಕವಾದ ಮಹಿಮೆ

ಯುಳ್ಳ ಆ ಪರ್ವತದ ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅರಣ್ಯವಿಧೆ. ಆ ವನವು ಸಿಂಹ ಶರಭ, ಹುಲಿ, ಆನೆ, ಘೇಂಡ, ಮುಂತಾದ ಮೃಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಭರಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಖಾಂಡವನವೋ ಎಂಬಂತಿರುವದು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಯಮಪುರಿಯಾಗಿಯೂ ಘಾತುಕರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಒಂದು ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯವಿರುವದು. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಮೃಗಗಳ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮಾಂಸವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ವನಮಹಾಕಾಳಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಕಿರಾತವೀರರಿಂದಲೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಿರಾತವೀರರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಧನುಸ್ಸೇ ಆಯುಧವು ; ಬೇಟೆಯೇ ಸಾಧನೆಯು ; ನಾಯಿಗಳೇ ಸೇವಕರು. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗಳ ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಬೆಳದಿಂಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದ ಪೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಕಿರಾತಸ್ತ್ರೀಯರು ಹುಬ್ಬೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡೆಗಣ್ಣೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ, ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಯೌವನಸ್ಥರೆಂಬ ಹುಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಕಿರಾತಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖಕಮಲವು ಕಡೆಗಣ್ಣಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಹುಲ್ಲೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಕಿರಾತರಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳ ಕುಂಭಗಳೂ, ಸೊಂಡಿಲುಗಳೂ, ಗಮನಗಳೂ ಸೇರಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಬೇಡಿತಿಯರ ಸ್ತನಗಳೂ, ತೊಡೆಗಳೂ, ನಡಿಗೆಗಳೂ ಆಗಿ, ತಿರಿಗಿ ಆ ಕಿರಾತರನ್ನೇ ಹೊಡೆಯುವವು. ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಸಿಂಹದ ನಡುವಿನಂತೆ ನಡುವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಆನೆಯ ಕುಂಭದಂತೆ ಕುಚವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬೇಡಿತಿಯರು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕಿರಾತರಿಗೆ ಮೃಗಸಮೂಹವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರ ಹುಡುಗರು ಆನೆಯತಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಸರ್ಪದ ತಲೆಯ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣುಮಿಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸು

ವರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗಸರು ಹಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಒನಕೆಗೆಳಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟುವರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಿರಾತರಿಗೆ ಎಲೆಗಳೇ ವಸ್ತ್ರಗಳು ; ಗುಲುಗುಂಜಿಯಸರಗಳೇ ಆಭರಣಗಳು ; ಆನೆಯ ಮದೋದಕವೇ ಮನೋಹರವಾದ ಗಂಧಾನುಲೇಪನವು. ಈ ತೆರದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತನು, ಧನ, ಮನಗಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಕನ್ನಪ್ಪನೆಂಬೊಬ್ಬಕಿರಾತಾಧಿಪತಿಯುು ಇದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು. ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಕಿರಾತರೊಡನೆ ವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಗೋ ಇವು ಸಿಂಹಗೆಳಿರುವ ತಾಣಗೆಳು. ಇವು ಆನೆಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮನಸ್ಸುಬಂದಕಡೆಗೆ ಮೃಗಗಳ ದಾರಿಯನ್ನು ಆಶ್ರೈಸುತ್ತಾ, ವನಾಂತರಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು, ಆಗ ಕನ್ನಪ್ಪನು ತನಗೆಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ವನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ, ಬಹು ಬಳಲಿದವನಾಗಿ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು, ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಯೋಗಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕನ್ನಪ್ಪನು ನೋಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಂ ಕೊಡುವ ಆತನ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿದನು. ಆಗ ಜಗದೀಶನು ಕನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿ ಸಫಲವಾದ ದಯಾರಸದಿಂದ ನನೆದ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೋ ! ಎಂಬಂತೆ ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ! ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹರಿದಾರಿಯ ದೂರದೊಳಗೆ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವಿರುವದು ; ಅದೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು ; ಅದನ್ನು ನೀನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಸೇವಿಸು ; ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಕನ್ನಪ್ಪನು ಕೂಡ ಕನಸಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಾಣದೆ, ಸ್ವಪ್ನವೆಂದೇ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಒಂದು ಹರಿದಾರಿ ದೂರಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕನಸಿ

ಸಲ್ಲಿ ಕಂಡ ನಿಧಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ನೋಡಿದವನಹಾಗೆ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮಹೇಶನೇ ಇವನು. ಈತನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು. ಈತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವದಕ್ಕೂ, ಈತನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈತನನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ದೂಳು, ಮುಂತಾದ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲ. ಈತನಿಗೆ ಈಗ ಪರ್ಣಶಾಲಾವಾಸ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ, ಮಾಂಸಾಶೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವೆನು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ:—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮೀ! ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರೊಳಗೆ ಕಲಹವುಂಟಾದದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಕೋಪಗೊಂಡು ವನಕೈದಿದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಉಮ್ಮತ್ತಿಯ ಹೂವಿನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೆ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಿರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಗಂಗೆ ಗೌರಿಯರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವು ಹೆಚ್ಚಿ, ವಾಗ್ವಾದವುಂಟಾದದ್ದರಿಂದ ಏನೂ ಬೇಡವಾಗಿ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದೆಯೋ? ಅಂತ್ಯಜಾತಿಯವನಾದ ಚನ್ನಯ್ಯನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಜನಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವನಕೈದಿದೆಯೋ ವಾಮಾಂಗವನ್ನು ಗೌರಿಯ ದೇಹದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡೆನು; ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗವನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆಯೋ? ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಂದರನಂಬಿಯು ನೇಮಿಸಿದ ದೂತಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು, ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದೆಯೋ? ತಾನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಗಳನ್ನೇ ಕ್ರೀಡಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಹುಲ್ಲೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಯಾವಕಡೆಗೋ ಹೋದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಡವಿಗೆ ಬಂದೆಯೋ? ಬಹಳ ಊಹೆಗಳಿಂದೇನು? ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವಶದಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಸಾರ

ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಬಂದು ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಾಯಿತು? ನಿನ್ನ ವಾಹನವಾದ ಮುದಿಯೆತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಅದು ಯಾವಕಡೆ ಇದೆ ಹೇಳು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ; ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿ, ಇವುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಈ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಇಲ್ಲದೆ ನೀನು ಈ ಭಯಂಕರವಾದವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದೇ? ಬೇಡರಹುಡುಗರು, ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಹುಲ್ಲೆಯಮರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಆನೆ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದವನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಸಿಂಹದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದಿರುವವನಾದುದರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ದ್ವೇಷಿಯಾದ ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಮೃಗಗಳು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಶರಭಗಳೂ ಸಿಂಹಗಳೂ ಇವೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳೂ ಹುಲಿಗಳೂ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನೀನಿರುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಲವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಾಡೆಮ್ಮೆಯಹಾಲೂ, ಅದರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯ ಪಾಯಸವೂ ಇವೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಕ್ವವಾಗಿಯೂ, ಸಣ್ಣಬಿತ್ತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಸುಗಂಧದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸುವಾಸನೆಗೊಳಿಸುವದಾಗಿಯೂ, ಜೇನಿನಿಂದ ಕಲಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬೇಲದಹಣ್ಣು ಇದೆ. ಎಲಚೀಹಣ್ಣು, ನೆಲ್ಲೀಕಾಯಿ, ನೇರಿಲಹಣ್ಣು, ಅತ್ತೀಹಣ್ಣು, ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ನಾನಾ ವಿಧಗಳಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಇವೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಂಸವೂ, ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಂಸವೂ, ಕೊಬ್ಬಿನ ರಸಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಂಸವೂ, ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಸೀಹಣ್ಣು ಅಥವಾ ಯಾವ ಮಾಂಸವು, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿನ್ನ ಮುಂದಿಡುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಶಿವನೇ ನಡೆ. ಬೇಡರಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪದೇಪದೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ದನು. ಆಗ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದವನಂತೆ, ಅಲ್ಲಾಡದೆಯೂ ಉತ್ತರವಂ ಕೊಡದೆಯೂ ಇರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕನ್ನಪ್ಪನು ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆ ಯಿಂದ ಶಿವನು ಕಿವುಡನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗ ಈ ಹಸಿ ವನ್ನು ಶಮನಪಡಿಸಿದಮೇಲೆ ನನ್ನೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅಶಕ್ತನಾದೀತನು ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಶಕ್ತನಾ ದಾನು ? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಕೈಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳನ್ನೂ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಮೃದುವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ, ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವನಕ್ಕೈದಿದನು. ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಯನು, ಸುಂದರನು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸರು ಅನೇಕ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಮನೋಲಯವುಳ್ಳ ಅವರ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ದೇವೇಂದ್ರರ ಅಧಿಕಾರಗಳೊಳಗೆ ಯಾರ ಅಧಿಕಾರವು ನಿಮಗೆ ಬೇಕು ? ಕೊಡುವೆನು ಹೇಳಿರಿ. ಎಂದನು. ಆ ರಾಕ್ಷಸರೀರ್ವರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶಿವ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ;—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನಮ್ಮ ಜಲಂಧರಾಸುರನ ಬಾಹುದಂಡಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಹೋ ಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಮಗೇನು ಫಲವು ? ನಮ್ಮ ಸೋಮುಕಾಸುರನಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವ ನಾಗಿ ಮೂಗತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪದವಿಯಿಂದ ನಮಗೇನು ? ನಮ್ಮ ತಾರಕಾಸುರನ ಪರಾಕ್ರಮಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶೌರ್‍ಯವುಳ್ಳ ಹಗಲಿನ ದೀಪದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಹೀನವಾದ ಇಂದ್ರನಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಮಗಾ ಗುವುದೇನು ? ಎಂದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶಿವನು ಯಾವದು ನಿಮ ಗಿಷ್ಟವೋ ಹೇಳಿರಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆನಲು ; ಆ ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರೂ;— “ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನಮ್ಮ ದೇಹಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಷ ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಪೆಯಮಾಡು.” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಶಿವನು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ರಾಕ್ಷಸರಿರಾ ! ನೀವು ದಕ್ಷಿಣಕೈಲಾಸವೆನಿಸಿದ ಕಾಳಹಸ್ತಿ ಪರ್ವತದ

ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹೆಂಡತಿಯರು, ಇವರೊಡನೆ ಮೃಗರೂಪದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಿ ; ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಪ್ಪನೆಂಬ ನನ್ನ ಭಕ್ತನಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಂದು, ಮಾಂಸವನ್ನು ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಗೊಳಗಾಗಿ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಮೃಗರೂಪದಿಂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕನ್ನಪ್ಪನು ನೋಡಿ, ಒಂದೊಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಒಂದೊಂದುಮೃಗವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಕಾಸಿ, ಮಗ್ಗಿಸಿ, ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಹದವಾಗಿ ಬೆಂದು ಪಕ್ವವಾಗಿ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದುವುಗಳನ್ನು ಎಲೆಗಳಮೇಲೆ ರಾಸೀಹಾಕಿ, ಆ ರಾಸಿಯನ್ನು ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ದೊನ್ನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ತಾನು ಮೊದಲು ರುಚಿನೋಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಮಾಂಸಖಂಡವು ಸವಿಯಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ತೋರುವದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆದೊನ್ನೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಬಾಯನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಪಾತ್ರೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು, ಶಿವಲಿಂಗದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಆ ಲಿಂಗದ ಮಸ್ತಕದಮೇಲೆ ಅರ್ಚಕನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಕೆರಗಾಲಿನಿಂದ ತಳ್ಳಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ನೀರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಎರಚಿ, ದೊನ್ನೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ಮುಗ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಕನ್ನೈಯ್ಯನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವನಿಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ; ಮುಂಚಿನ ಪೂಜಕನು ಕನ್ನಪ್ಪನ ಅಪೂರ್ವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಬಹು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಈ ಶಿವಾಲಯವು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಅತಿ ದುಃಖಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ

ಹೊರಗೆ ಬಿಸಾಡಿ, ಶ್ರೀರುದ್ರ, ಚಮಕ, ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಣಮುಖರೀ ನದಿಯ ಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ. ಯಾವನೋ ಕಿರಾತನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಹೇಗೆ ಅವನನ್ನು ಸೈರಿಸಲಿ ಎಂದು ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾರನೇದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಬೇಡನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಪೂಜಕನು ಆಗ ಕೋಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಗಿಡದ ಹೊದರಿನೊಳಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ಬಳಿಕ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನೈವೇದ್ಯ, ಅರ್ಘ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದಂತೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಿ. ನಿಶ್ಚಲಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮುಂಚಿನ ಪೂಜಕನು ಕನ್ನಪ್ಪನ ಅಪೂರ್ವಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ತಿರಿಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಏನಂದರೆ—ಈ ಕಿರಾತನ ತಲೆಯಾಗಲಿ, ಬಾಯಾಗಲಿ, ಕಾಲಾಗಲಿ, ನೂರು ಹೋಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ, ನಿತ್ಯನೂ, ಆಗಿರುವ ಶಿವನು ಈ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಶಿವಭಕ್ತನ ಹಸ್ತಕಮಲವೆಲ್ಲಿ? ಕಿರಾತನ ಕೆರಗಾಲೆಲ್ಲಿ? ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅಭಿಷೇಕಜಲವೆಲ್ಲಿ? ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿದ ನೀರೆಲ್ಲಿ? ನಿರ್ಮಲಪುಷ್ಪವೆಲ್ಲಿ? ಕೂದಲುಗಳೊಳಗೆ ಮುಡಗಿದ ಪುಷ್ಪವೆಲ್ಲಿ? ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನೈವೇದ್ಯಾನ್ನವೆಲ್ಲಿ? ಕಿರಾತನ ಎಂಜಲ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲಿ? ಅಯ್ಯೋ ಆ ಕಿರಾತನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿವನು ಏಕೆ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ? ಒಂದುವೇಳೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಿರಾತಜಾತಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಸಾಂಖ್ಯನ ಕಯ್ಯ ಕಲ್ಲೆಸುಗೆಯಿಂದಲೂ, ಅರ್ಜುನನ ಬಿಲ್ಲಿನೇಟಿನಿಂದಲೂ, ಕೋಪಗೊಳ್ಳದ ಶಿವನಿಗೆ ಈ ನೀಚ ಕಿರಾತನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದ್ದು? ಶಿವನು ಈ ಕಿರಾತನ ಕಾಲಿನೇಟುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಈಶ್ವ

ರನು ಬೇಕಾದರೆ ಸೈರಿಸಲಿ. ಈ ಮನುಷ್ಯಾಧಮನನ್ನು ನಾನು ಸೈರಿಸಲಾ ರೆನು. ಶಿವದ್ರೋಹವನ್ನು ತಿಳಿದು ಯಾವನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪಾಪಿಷ್ಠನು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರು ವೆನು, ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತನೂ, ಆಯುಧಪ್ರಯೋಗವನ್ನರಿಯದವನೂ ಆಗಿರು ವೆನು. ಆ ಕಿರಾತನು ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾ ರಣ ಇವನೊಡನೆ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾ ದರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆದರುವದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ:—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜೇಡರಹುಳವು ತನ್ನ ನೂಲಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿವಾಲಯ ವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿತಲ್ಲವೇ ? ನನಗೆ ಬೇರೆ ಸಹಾ ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಶಿವನ ಸಾಹಾಯ್ಯವೆಂಬ ಬಲದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗಿ. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕವಚದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಶಿವನಾಜ್ಞೆಯೆಂಬ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಶಿವದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣ ಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಾರನೇದಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ! ದ್ರೋಹಿಗೂ, ನನಗೂ, ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಯುದ್ದವು ನಡೆಯುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ನೀಚನಿಗೆ ಅವಸಾನವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮಿ ಬ್ಬರೊಳಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅವಸಾನವಾಗಲಿ, ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿ, ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬೇರೊಂದಾಲೋಚನೆಯಿ ಲ್ಲದೆ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹೊದರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ದೇವತಾಸಾರ್ವ ಭೌಮನಾದ ಶಿವನು ಆ ಅರ್ಚಕನಿಗೆ ಮುಗ್ಧಭಕ್ತನಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಭಕ್ತಿಭಾವ ವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಲಿಂಗದ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಯು ವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಬಂದು ಮುಖವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿ ರುವವನಾಗಿಯೂ, ಕಣ್ಣೀರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ನೇತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಉತ್ಸಾಹಗುಂದಿ, ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟು, ಜಾಗ್ರ ತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಪೂಜೆಯಂಮಾಡಿ. ಮುಂದೆ ನಿಂತು. ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿ! ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಬಲಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆತನು ನಿನಗೆ ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹವನ್ನು

ಬಹು ದುಃಖಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ಬಟ್ಟೆಯ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಬಾಯ ಶಾಕದಿಂದ ಬೆಚ್ಚಗೆಮಾಡಿ, ಪದೇಪದೇ ಒತ್ತಡವಂ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಬಟ್ಟೆಯು, ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೋಯುತ್ತಿರಲು, ಬಸವಳಿದನು. ಆ ಲಿಂಗದ ಒಂದು ಕಡೆಗಣ್ಣನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಅಮುಕಿಗೊಳ್ಳಲು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ಚೀರ್ಕೊಳವೆಯಿಂದ ಹೊರಟಂತೆ ಜಲಧಾರೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು, ಕಣ್ಣೀರಧಾರೆಯು ರೆಪ್ಪೆಯ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿತು. ಕೈಯಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಅದಿಮಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಣ್ಣೀರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹರಿಯುತ್ತಾ, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತದೋ ಎಂಬಂತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಕಣ್ಣೀರು ನಿಲ್ಲದಿರಲು, ಕನ್ನಪ್ಪನು ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ಏನುಮಾಡಲಿ? ಯಾರ ಕೂಡ ಹೇಳಲಿ? ಯಾರು ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಹೇಳುವರು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಎಲ್ಲಿರಲಿ? ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಲಿ? ದೇಹವಂ ಬಿಡುವೆನೆಂದರೆ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡುವುದೇನು? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅತಿದುಃಖದಿಂದ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೋ ಎಂದರೆ ಈ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆನಂದಲಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲ. ದಯಾರಸಪ್ರವಾಹವೆಂದರೆ ದಯಾರಸವು ತಂಪಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಬೆಚ್ಚಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಣ್ಣು ನಷ್ಟವಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಈತನ ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವರು ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. ದುಷ್ಟರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ದೇವತೆಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಣೇತ್ರನಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಒಳಗೇ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ಅಡವಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಹೊಳೆ, ಊರು, ಪಟ್ಟಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನಂಥಾ ಲಿಂಗಯ್ಯಗಳು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಎದ್ದು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಗಾಜುಗಣ್ಣೋ ಪರೆಗಣ್ಣೋ ಕತ್ತಲೆಗಣ್ಣೋ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗದಿಂದ ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ

ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗವನ್ನೂ ಕಾಣೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಔಷಧವನ್ನೂ ತಿಳಿಯೆನು. ಹಿಂದೆ ರೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವನು ವೈದ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರುವ ಈ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಇಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿರಿದು, ತನ್ನ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಮಸೆಯುವಂತೆ ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಮಸೆದು, ಅನಾದಿಯಾದ ಮಾಯಾವಾಸನೆಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಾಟುವಂತೆ ಕಣ್ಣಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ನಾಟಿ, ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಶಿವನನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಭವರೋಗವನ್ನು ಕೀಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಶಿವನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಟ್ಟಂತೆ, ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಪೂಜಾರ್ಹವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಷ್ಪವು ಸಾಲದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನರ್ಪಿಸಿದನು. ಕನ್ನಪ್ಪನು ಅಂತಹ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ, ಶಿವನ ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೇತ್ರವನ್ನರ್ಪಿಸಿದನು. ಲಿಂಗಾನುಸಂಧಾನಿಯಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಶಿವನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಲಿಂಗಾನುಸಂಧಾನಿಯಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಕಣ್ಣನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಪೂಜಾಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಬೆರಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಕಣ್ಣನ್ನರ್ಪಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಡಲು ಕನ್ನಪ್ಪನ ನೇತ್ರವು ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಂಜನವಾಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುವುದು ನಿಂತಿತು. ಕನ್ನಪ್ಪನ ಕಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಶಿವನ ಬಲಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ನೀರು ನಿಲ್ಲಲು, ಕೂಡಲೇ ಎಡಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಾವಿರವಾಲಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿತು. ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕನ್ನಪ್ಪನ ನೇತ್ರದಸಂಗವು ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಶಿವನ ಎಡಗಣ್ಣು

ಕಣ್ಣೀರಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕನ್ನಪ್ಪನು, ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳುವಾಗ ಉಂಟಾದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ದುಃಖಗೊಂಡಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಶಿವನ ಎಡಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿತು. ಕಣ್ಣೀರು ನಿಂತುಹೋದ ಶಿವನ ಬಲಗಣ್ಣನ್ನೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಆತನ ಎಡಗಣ್ಣನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ದುಃಖದಿಂದಲೂ ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರವ್ರತಸ್ಥನಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನು, ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಆ ಎಡಗಣ್ಣಿಗೂ, ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಂತೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನೇ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಕೆರಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಶಿವನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ಪರಶಿವನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಆತನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಮಳೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕನ್ನಪ್ಪನ ನೇತ್ರವು ಹಿಮಕಾಲದಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಿರಿಯಾಳನು ಮಗನ ಮಾಂಸದಿಂದಲೂ, ಚನ್ನಯ್ಯನು ಸಹಭೋಜನದಿಂದಲೂ, ಶಿವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದರು. ಕನ್ನಪ್ಪನಾದರೋ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಪೂಜಕನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು, ಕನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಏನಂದರೆ :—ಎಲೈ ಮಹಾನುಭಾವನೇ, ದಯಾಸಮುದ್ರನೇ, ಭಕ್ತರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನೇ, ಜಯಶಾಲಿಯಾಗು. ಶಿವನ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತದ ಪರಿಮಳದಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶಿವನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಕಲೆಗೆ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಪಾದುಕಾಸ್ಪರ್ಶವಾಗುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಚಂದ್ರಕಳೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಗ್ಧ [illegible] ಕೂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ದಯಾಗುಣದಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರಪಾಶವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು

ವುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಿನ್ನ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ನೀಚರ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹವಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಸತ್ಪುರುಷರೊಡನೆ ದ್ವೇಷಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೇದೆಂಬ ನೀತಿಯು ಸತ್ಯ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ— ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ನಾನು ಶಿವನನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಇದರಂತೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೋಟಮಲ್ಲನೆಂಬ ಮೂರ್ಖನು ತನ್ನ ಮೋಟುಗೈಯಿಂದ ದಸರಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಆಕ್ಷಣವೇ ಕೈಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಿವದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನು ಕನ್ನಪ್ಪನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿನಗೇನುಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು, ಕನ್ನಪ್ಪನು ಶಿವನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ಪೂಜಕನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಪ್ಪನ ದಯಾರಸಭರಿತವಾದ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಸುಖಿತನಾಗಿ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಉತ್ತಮವರವನ್ನೇ ತಾನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರನು ಅವನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಿರಿಗಿ ಆ ಲಿಂಗದ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಕನ್ನಪ್ಪನು ಜಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರನ ವಿಗ್ರಹ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ನಿಷ್ಕಪಟವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಅಮೃತರಸದಿಂದ ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಭಾಸದರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮುತ್ತು ಶಿವನ ದಯೆಯಂ ಸಂಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಗಳಾದ ಮುಗ್ಧರ ಎಂಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾದರು. ಯಾವ ವಿವೇಕಿಯು ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನ ಕಥಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದದಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವೈರಾಗ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರುದ್ರಪಶುಪತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾವರವಿಷವಾದರೂ ಜಂಗಮವಿಷವಾದರೂ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಅರ್ಕನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸಕಲ ರೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನ ತಾಯಿಯಾದ ಬಿಜ್ಜವ್ವೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಪಠಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಸಕಲ ಜನಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಶಿವಸಮಾನರಾದ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುವರು. ಪರಮೇಶನ ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂಬ ಪ್ರವಾಹದ ಕಾಲುವೆಯಾದ ಕೋಳೂರು ಕೊಡಗೂಸಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಪಠಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಪರದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ದೀಪದಕಲಿಯಾರೆಂಬ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯವಾದ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠನಾದ ಯಾವನು ಗಂಭೀರವಾದ ನಾಟ್ಯನಮಿತ್ತಂಡಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ವಾಯು ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳನ್ನು ಜೈಸಿ, ನೂರು ಸಂವತ್ಸರಗಳ ತನಕ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವವನು ವೇದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾದ ನಿತ್ಯತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೈದುವನು

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಸಂಗಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮೂದರಸರ ಕಥೆ.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರಗಳಾದ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಮುಗ್ಧರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ನಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಬಸವೇಶನು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಂಬನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಶಿವನನ್ನು ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನಂತೆ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಸವೇಶನು ಭಕ್ತರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಮಾಧವನೆಂಬೊಬ್ಬ ರಾಜನು ಭೂಮಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ, ಜಗದ್ರೂಪವಾದ ಸಕಲೇಶ ಲಿಂಗವೇ ತನಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಇಷ್ಟದೈವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾವಣವೀಣೆ, ರುದ್ರವೀಣೆ, ಕೈಲಾಸವೀಣೆ, ಕೂರ್ಮವೀಣೆ, ಕಿನ್ನರವೀಣೆ ಮೊದಲಾದ ವೀಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಮಂಡಲ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ದೇವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೀಣೆಯು ಶಿವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಆ ವೀಣೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕುರಂಜಿ, ಭೈರವಿ, ಬಂಗಾಳ, ಗೌಳ, ತೋಡಿ, ಗುಂಡಕ್ರಿಯೆ, ದೇವಕ್ರಿಯೆ, ಮಧುಮಾಧವಿ, ರಾಮಕ್ರಿಯೆ, ಲಲಿತೆ, ವಸಂತ, ಪಲಮಂಜರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಸ್ತ್ರೀರಾಗ ಪುರುಷರಾಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಯಕರಾಗದೊಡನೆ ಆಯಾಯ ನಾಯಿಕಾ ರಾಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ, ನೂತನವಾಗಿಯೂ, ಸರಸವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವಂಥ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ನಾನಾವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಕ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಡೆಗಣ್ಣುಳ್ಳವನೂ, ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ, ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿ

ದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಚಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಮತಂಗನನ್ನೂ, ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೂ, ಆಂಜನೇಯನನ್ನೂ, ವಿಶ್ವಾವಸುವನ್ನೂ, ತುಂಬುರ ನಾರದರನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಆ ವೀಣೆಯು ಬಾಜಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಧ್ವನಿಮಾಡದೆ ನಿಲ್ಲುವ ಪರ್ಯಂತರ ಸಕಲೇಶನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಾನವಂ ಮಾಡುವನು. ಹೊತಾರೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂಕಾಲ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಸಕಲ ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ನಡತೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಮಾನವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಾದ ಕೈ ಕೆಳಗಣ ರಾಜರಿಂದ ಸೇವಿಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲದಿಂದ ಕೆಲವರು ಮಹಾತ್ಮರು ಬರಲು, ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀಶೈಲದ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಾಮಕನಾದ ರಾಜನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು. ಆ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ತನಗೂ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನಾಶ್ರೈಸಿದನು. ಆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಚೂರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಗಳೇ. ಗಿರಿ ನದೀ ಜಲವೆಲ್ಲವೂ ತೀರ್ಥವೇ, ಧೂಳಿಯೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಸ್ಮವೇ. ಕಿರಾತನು ಕೂಡ ಮಹರ್ಷಿಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವೃಕ್ಷಮೂಲವೂ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮವೇ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೇ ತಪಸ್ಸು. ಆ ಪರ್ವತದ ಕಿಬ್ಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗವೂ, ಅದರ ಶಿಖರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವೂ, ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು. ಆ ಮಾದರಸನು ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಸ್ಫಟಿಕ ರತ್ನಗಳ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ, ಪರುಷದ ಕಲ್ಲಿನ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಶಬ್ದವೇಧಿ ಶಿಲೆಗುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಟಗಳನ್ನೂ, ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಬಿಲ್ವ ವೃಕ್ಷಗಳ ಪಂಗ್ತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಚಿತ್ರ ಗಿರಿ ನದಿಗಳನ್ನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷನದಿಗಳನ್ನೂ, ವಿಭೂ

ತಿಯ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ವಿಭೂತಿಯ ಮರಗಳನ್ನೂ, ವಿಭೂತಿಯ ನದಿಗಳನ್ನೂ ವಿಭೂತಿಯ ಗಣಿಗಳನ್ನೂ, ಲಿಂಗರೂಪವಾದ ಪರ್ವತ, ಲಿಂಗವೃಕ್ಷ, ಲಿಂಗದನದಿ, ಲಿಂಗದಗಣಿ, ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಜಂಗಮಪರ್ವತ, ಜಂಗಮವೃಕ್ಷ, ಜಂಗಮಗುಲ್ಮ, ಜಂಗಮಲತೆ, ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಮಾತಾಡುವ ಬೆಟ್ಟ, ಮರ, ಹೊದರು, ಇವುಗಳನ್ನೂ, ನೀರಿನ ಬೆಟ್ಟ, ನೀರಿನಮರ, ನೀರಹಕ್ಕಿ, ನೀರಿನ ಮೃಗ ಇವುಗಳನ್ನೂ ನಾನಾ ವರ್ಣದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರೂಪವುಳ್ಳ ಮರ, ಕಲ್ಲು, ಬಳ್ಳಿ, ಹೊದರು ಇವುಗಳನ್ನೂ, ದೇವರೂಪಗಳೂ, ಭೂತರೂಪಗಳೂ, ಆದ ಬೆಟ್ಟ, ಹೊದರು ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಗಂಧರ್ವ, ಸಿದ್ಧ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ರೂಪಗಳಾದ ಕಲ್ಲು, ಬೆಟ್ಟ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಚಲಿಸುವ ನೆಳಲುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ದೂರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ನೆಳಲುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ನೆಳಲಿಲ್ಲದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಬಳ್ಳಿ ಮರಗಳ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಮರಗಳನ್ನೇರಿ ಮರಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ವೃಕ್ಷರಾಜಗಳನ್ನೂ, ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪರ್ವಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿದ ಪುರುಷರಿಗೆ ತ್ರಿಭುವನವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಆ ವಿಧವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ತಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಗಳಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಅಂತಹ ಮರಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತಿದವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ರೂಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಪರ್ವತ, ವೃಕ್ಷ ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಬಂಧುಜನಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರಾಲಿಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಉದುರುತ್ತಿರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಫಲಗಳುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಬುಡವನ್ನು ಕಡಿದರೆ ತಿರಿಗಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮರಗಳನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನ ಸಂಗಡ ಹುಟ್ಟಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿ ಅಸ್ತಂಗತಗಳಾಗುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಪಾತಾಳ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಗಳಾದ ಪರ್ವತ, ವೃಕ್ಷ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಮರಗಳನ್ನೂ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮಸೆಯುವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಉರಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ,

ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ಅಂಥಾ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಆ ವಿಧವಾದ ಕೊಳ, ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ನದಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಚಿನ್ನದಮೊಗ್ಗೆ, ಚಿನ್ನದಹಣ್ಣು, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿನ್ನದ ಮರಗಳನ್ನೂ, ಬಾಳೆ, ಹಲಸು, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ನೇರಿಲೆ, ಹತ್ತಿ, ಈ ಜಾತಿಯ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಫಲಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ ಉತ್ತಮ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನದಿಂದಲೂ, ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಪುರ, ಅಟ್ಟ, ಕೋಟೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ಹಳದಿಯಾಗಿಯೂ, ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ, ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ವರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಸೌಗಂಧಿಕ, ಕಮಲ, ನೈದಿಲೆ, ತಾವರೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಪಾದರಿ, ಎಂಬ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಇತರ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಂಬೆಗಳುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಒಂದೇ ಬುಡವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಕೆಂಪು, ಹವಳ ಚಿನ್ನ, ಇವುಗಳ ವಿಕಾರಗಳಾದ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಗುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಗವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಮೇಘಗಳಿಂದ ಜಲಸೇಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಗವುಗಳಾಗಿಯೊ, ಸಸ್ಯಾಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ತೀರ್ಥಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇಚನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಜಾಲ ಮುಂತಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೂಪಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರಗಳಿಂದ ಹಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಗಂಧವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ ಮೊದಲಾದ ಹೂವಿನ ಮರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ತೃಣಜ್ಯೋತಿ, ಮುಂತಾದ ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನಾದೀಪಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅಡಿಕೆಯ ಮರ ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ವೀಳಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಆಯಾಯ ಹೆಸರಿನ ಗೃಹಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ವೃಕ್ಷೇಶ್ವರನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಎಂದು ವೃಕ್ಷಪಂಗ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ವೃಕ್ಷಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಎಲೈ ಗಿರೀಶನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ

ಸ್ತುತಿಮಾಡುವ ಪರ್ವತಲಿಂಗವನ್ನೂ ಮೃಗಗಳ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ಮೃಗೇಶ್ವರನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಮೃಗಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಮೃಗಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷೀಶನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಕ್ಷಿಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಸರ್ಪಲಿಂಗವನ್ನೂ ಭ್ರಮರಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರಪತಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಭ್ರಮರಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಅಂತರ್ಮುಖರಾದ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುನಿಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಶಬರರ ಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲೈ ಶಬರೇಶನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ರರಾದ ಕಿರಾತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಶಬರಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಹೊರಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಹುತ್ತಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿ ವೀರಾಸನ ಮುಂತಾದ ಆಸನವಂ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಉದ್ದವಾದ ಜಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಎಡಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿ, ಬಲಗಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಪಸ್ಸಂ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನೂ, ತಲೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ಮಂತ್ರಪುನಶ್ಚರಣೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಿಡುಕುತ್ತಿರುವ ತುಟಿಯುಳ್ಳ ತಾಪಸರನ್ನೂ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತೇಜಸ್ವಿಗಳನ್ನೂ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ನಡುವೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಪರ್ಯಂತರ ಮುಳುಗಿದ ಅವಯವವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳಿಂದ ನೆನೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಪಪರಾಯಣರನ್ನೂ ಮಂಜಿನ ತುಂತುರುಗಳ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಕಾರಕೊಂಡು ಗಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ, ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ವೃಕ್ಷಗಳು ಕೊಡುವ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಬಳಲಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನೂ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಲ್ಲಭೆಯರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಧರ್ವಪುರುಷರನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಸುಖದಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವದಂಪತಿಗಳನ್ನೂ, ದೇವಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ,

ಅವರ ಪತಿಗಳನ್ನೂ, ಬಿಲಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ, ಅವರ ಪತಿಗಳನ್ನೂ, ಲತಾಮಂಟಪಗಳ ನಡುವೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ವನದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಗಂಡಭೇರುಂಡ, ಆನೆ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ, ಇವುಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನೂ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಶರಭ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಗಳನ್ನೂ, ಆ ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವವನಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯು ಕೂಡ ಹಾಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಾದರಸನಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಟ್ಟವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಮಾದರಸನು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ ಆತನನ್ನು ಕಂಡು, ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಏನಂದರೆ—ಇದೇನು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಮರವೋ? ಅಥವಾ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಬೆಟ್ಟವೋ? ಇಲ್ಲವೇ ಭಸ್ಮದ ಬೆಟ್ಟವೋ? ಮರವಾದರೆ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳಿರಬೇಕು ಈ ಆಕಾರವು (ಐದು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.) ಪರ್ವತವಾದರೆ, ಅನೇಕ ಶಿಖರಗಳಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಖರವೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸೋ? ಇಲ್ಲವೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿವರೂಪವೋ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೆರೆಯಡಗಿದ ಸಮುದ್ರವೋ? ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸಾದರೆ ಅದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವರೂಪನಾದರೆ ಅದು ತಪಸ್ವಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರವಾದರೆ, ಅದು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕಳವಳಗೊಂಡವನಾಗಿ, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತೊಳಲಿ, ಬಳಲಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೈದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿದೆಯೋ? ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾದರಸನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಒಂದಾನೊಂದು ಪುರುಷಾಕೃತಿಯು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಮೂರ್ತಿಯ

ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶಿರೋಭಾಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೂರುವರ್ಷಗಳತನಕ ಸುತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಶಿವನಕಿರೀಟವನ್ನು ಕಾಣುವೆನೆಂದು ಹೋಗಿ, ಬಳಲಿದ ಮನಸುಳ್ಳವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ಹಿಂತಿರಿಗಿದವನಾಗಿ—ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಎಂಟುವರ್ಷಗಳತನಕ ಹುಡುಕಿ, ಆ ಪಾದವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹಿಂದೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಶಿವನ ಪಾದವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹಿಂತಿರುಗಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು, ಆಶ್ಚರ್ಯಕುತೂಹಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಪವಿತ್ರವಾದ ನಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ತೋರಿಸು, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವವನಾಗಿಯೂ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅಶುದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ನೋಡುವೆನು ? ವೇದಗಳು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಹಿಂತಿರಿಗಿದುವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ ನಾನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟರವನು ? ಆದುದರಿಂದ ಮರೆಹೊಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಕರುಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡಿ, ಅಡ್ಡಬಿದ್ದನು. ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿಯು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದಿರುವ ಮಾದರಸನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆತನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ,—ಅಯ್ಯಾ ನೀನು, ಬಹುಸಾಹಸವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ ? ಎಂದುಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ; ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ; ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಇದ್ದು, ಶಿವಕಥಾಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಚಿರದುಕ್ಷಣ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದು, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿ

ದ್ದೇನಂದರೆ:-ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನೇ ನೀನು ತಿರಿಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಾದರಸನು,-ಮಹಾನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವಾಗ ಯಾವನು ಪರಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದಾನು ? ಯೋಗಿಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಹ್ಯಾಗೆ ತಿರಿಗಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವೆನು ? ಎಂದು ಪೇಳಲು ಆಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಯತಿಯುಕೇಳಿ, ಒಳ್ಳೇದೊಳ್ಳೇದೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವನಾಗಿ, ಆತನನ್ನು ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಒಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಅಯ್ಯಾ ಮಾದರಸನೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿನಿಂತು, ತೇಜೋಮಯವಾಗಿಯೂ, ರೋಗರಹಿತವಾಗಿಯೂಇರುವ ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ನಿಶ್ಚಲಚಿತ್ತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನೊಂದು ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರು, ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ತನ್ನಾಶ್ರಮವನ್ನೈದಿದನು. ಮಾರನೇದಿನದಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಆತನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ, ತಿರಿಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯು, ಬೇವಿನ ಚಿಗುರಿಗೆ ಸಮಾನಗಳಾಗಿಯೂ, ಗಾಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಾಡುವವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಲೆಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದುದಾಗಿಯೂ ಕುರುಚುಗಡ್ಡ, ಕೂದಲುಹುಟ್ಟದಿರುವ ಕೆನ್ನೆ, ಅಗಲವಾದಮೋರೆ, ಅಗಲವಾದಕಿವಿ, ಅಡ್ಡಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಮೆಡ್ಡಗಣ್ಣು, ಗಂಟುಹುಬ್ಬು, ಸೊಟ್ಟಾದ ಅಪ್ಪರಮೂಗು, ಚಪಲವಾದ ಕರೀಗುಡ್ಡೆಯುಳ್ಳಕಣ್ಣು. ಇವುಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ನೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ, ಉಡುಕೊಂಡಿರುವ ನರಗಳು, ಬಹಳ ಹಳ್ಳವಾಗಿರುವ ಎದೆ, ಸಣ್ಣಕೈ, ಡೊಂಕಾದ ಮುಂಡಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನು, ಮೋಟಾದ ತೊಡೆ, ದಪ್ಪವಾದ ಮೊಳಕಾಲು, ದೂರದೂರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಕಾಲ್ಬೆರಳು ಇವುಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾರುಬಟ್ಟೆಯ ಚಿಂದಿಗಳು, ಮುಳ್ಳುತೆಗೆಯುವ ಚಿಮುಟ, ಬರಗುಳ, ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೊಗಲಚೀಲ, ಕತ್ತರಿ, ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ನೊಗೆಗಳಿಂದಕೂಡಿದ ನೆಲು, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕುರೀಮರಿ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೆವರುಹನಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಗೊಲ್ಲರ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೋಲನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಒಂದೊಂದುಸಾರಿ ಒಂದೇಕಾಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದುಸಾರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದಕಾಲಿನಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದೂಳಿನಿಂದ ಮಲಿನನಾಗಿ, ತವಕಗೊಂಡು ದೂರಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಕುರಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಶು ಶು ಶೂ, ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲಂಕಾರಗಳುಳ್ಳ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗೊಲ್ಲರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕುರಿಗಳ ಮಂದೆಯಿಂದೆ ಸಹಿತನಾಗಿ ಮಾದರಸನ ಸಮಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆತನು ಕುಳಿತಿರುವ ಮರದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕುಡುಗೋಲ ತುದಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಆ ಕುರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ, ಆಮಾದರಸನಿಗೆ ನೆಳಲಾಗಿರುವ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ದೊಡ್ಡಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿದನು. ಆಗ ಮಾದರಸನು ಹಾಗೆ ಕಡಿಯುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು:–ಎಲೈ ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನೀಚಗೊಲ್ಲನೆ, ನೀನು ನನಗೆ ನೆಳಲಾಗಿರುವ ಈ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಕಡಿದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ; ಈ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಈ ಮರವನ್ನೇ ಕಡಿಯಬೇಕೇ ! ಎಲಾಪಾಪಿ, ಪರಹಿಂಸಕ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಮರವಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು; ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯು ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪರಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ; ಯೋಗಿಶಿರೋಮಣಿಯೇ, ಭಲಾ ! ಭಲಾ !! ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಭಲಾ ಭಲಾ ! ವೈರಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನನೇ ಭಲಾ ಭಲಾ ! ಶಾಂತಿಗುಣವುಳ್ಳವನೇ, ಭಲಾ ! ಭಲಾ !! ಕೋಪವೆಂಬ ಮದಗಜದ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕೊಳವು ತಾನೇ ಬಗ್ಗಡವಾಗುವದಿಲ್ಲ ? ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು ನೀರು ಬೆಂಕಿಗಳಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕೋಪದಿಂದ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವೂ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮದಿಂದ ಪಾಪವೂ, ಪಾಪದಿಂದ ನರಕವೂ, ಉಂಟಾಗುವದು. ಆದಕಾರಣ ಕೋಪಿಷ್ಠನು ಪಾಪಿಯಾಗಿ ಕೆಡುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪವು ವಿವೇಕದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯೋ ? ಧ್ಯಾನದ ಸಾರವೋ ?

ವೈರಾಗ್ಯದ ಅಲಂಕಾರವೋ ? ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವೋ ? ಅನೇಕ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗಾಶ್ರಯವಾದ ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ನೆಳಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮರವಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೂ ನಿನ್ನ ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೂ ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳೊಳಗೆ ಕೋಪ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನು ನೀನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರ್ಯರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೊಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕರಡಿಯನ್ನು ಕಂಬಳಿಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಾನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಅದು ಬಿಡದಿರಲು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡವನಹಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವವಳು ತನ್ನ ಸೆರಗನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೂ ಕೋಪದಿಂದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವಳು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಹಾಗೂ ಸಂಸಾರ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಾವಲನ್ನಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವಹಾಗೊ, ಸರ್ವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೂ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ನೀನು ಆಶ್ರಯವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಹುಚ್ಚುಬಿಟ್ಟಿತು ಒನಕೆಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ಭ್ರಾಂತಿಹಿಡಿದವನ ಹಾಗೆ ವಿರಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನೆಳಲಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಜೂಜು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೋ ಹಾಗೆ ಶಾಂತಿಗುಣವಿಲ್ಲದ ತಪಸ್ಸು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಲು, ಮಾದರಸನು ನಾಚಿಕೊಂಡು, ದುಃಖಪೀಡಿತನಾಗಿ ಬರೀಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಿಯದು ? ಉಪಾಯವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಶಿವನು ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ ? ಕಾಯಾಗಿರುವದು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹಣ್ಣಾದೀತೆ ? ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಅಪಕ್ವವಾದ ಮನಸ್ಸು ಹ್ಯಾಗೆ ಶಾಂತಿಗುಣಕ್ಕೆ ತಿರಿಗೀತು ? ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾದರಸನನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಯೋಗಿಯು ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ಎಂತೆಂದರೆ.— ಅಯ್ಯಾ, ಮಾದರಸನೇ, ನೀನು ಅಪಕ್ವಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ನಿನ್ನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆನು. ಅಯ್ಯಾ ಮಗನೇ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ವೃಷಭೇಷನು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶಿವಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾ, ವೀರಶೈವಾಚಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿರು. ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿರು. ಆಮೇಲೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯೇನು ? ಹೇಳು. ಎಂಬದಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಗುರುವು ಕೇಳಲು, ಮಾದರಸನು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು— ಸ್ವಾಮೀ, ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವೆನೆಂದರೆ ಅದು ಮಾಯೆಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದದ್ದು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದರೋ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೆಂಡತಿ, ಸ್ವರ್ಗವಾದರೆ ಅನಿತ್ಯವಾದದ್ದು. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೇಳುವೆನೆಂದರೆ, ಅದು ಶಿವನ ಪದಾರ್ಥ, ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾತರಲ್ಲೂ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆತನು ಎದ್ದು ಹೊರಟು, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಬಸವೇಶನ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಮೇಲೆ ಆತನ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಆತನ ದರ್ಶನದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾ, ಏಳುತ್ತಾ ಇರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಮಾದರಸನು ಆ ಬಸವೇಶನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಬಸವೇಶನೂ ಕೂಡ ಆತನನ್ನು ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಗುರುವಿನ ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರು ಓದುತ್ತಾರೋ, ಯಾರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮಾದರಸರ ಕಥೆಯೆಂಬ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮಡಿವಳ್ಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಕಥೆ

ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೆಹೊಂದಿದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ, ವೀರಶೈವರೊಳಗೆ ಮೊದಲು ಎಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೂ, ವೀರಭದ್ರನ ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರವೂ, ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಸಮೂಹವುಳ್ಳವನೂ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನೂ, ತನ್ನ ಅಧೀನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ವೀರರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನೂ, ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನೂ, ಜನನಮರಣಗಳಿಗೆ ದೂರನೂ, ದಯಾರಸದಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರನ್ನು ಕೂಡ ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಖ್ಯಾತನೂ, ವಿನಯಸಂಪನ್ನನೂ, ಆದ ಮಾಚಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಹಿಪ್ಪಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ, ನಿರಂಕುಶವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬಸವೇಶನ ಕೀರ್ತಿಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಬೆಳ್ದಾರೆಗಳುಳ್ಳ ಬಸವೇಶನ ದಯೆಯೆಂಬ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನಾದಬಸವೇಶನನ್ನು ಕಂಡು, ಆತನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತಾನೂ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಭಕ್ತರ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೈಲಿಗೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದರಿಂದ ಪರೋಪಕಾರ ಹೀನತೆಯೆಂಬ ಕೈಗಳ ಮೈಲಿಗೆಯು ಕೂಡ ತೊಳೆಯಲ್ಪಡುವುದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಭಕ್ತಿವಂತನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಆದ ಮಾಚಯ್ಯನು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಗಸನಾದನು. ಹೊತಾರೆ ಎದ್ದು ಭಕ್ತರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗೆ ಯಾವದೋಒಂದು ನಿರ್ಜನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಒಗೆದು, ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದ ಒಣಗಿಸಿ, ಕೈಲಾಸ

ಗಿರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆಯಗೆಂಟನ್ನು ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಭಕ್ತರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೈದಿ, ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಂಮಾಡಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಣೆಮಾಡಿ, ಯಾವಭಕ್ತನು ಯಾವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೇಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ವಸ್ತ್ರದ ಯಜಮಾನನಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವನ ಯಶಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಏಕಾಳಿ, ಧವಳ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ರಜಕಭಕ್ತರಿದ್ದರು. ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಮಾಚಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪರಿಮಿತವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವುದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಮಾಚಯ್ಯನ ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿ ಅವನ ಮೈಸೋಂಕಲು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ಮಾಚಯ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಆಯುಧದಿಂದ ತಿವಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಆ ದೇಹವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಎಸೆದನು. ಅವನ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ, ರೋದನಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು, ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರನಾಗಿಯೂ, ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಅಗಸನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಭವಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಜನರು, ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಆತನು ನೋಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಈದಿನ ಅಗಸನು ಬರು

ವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೂಟೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಒಬ್ಬನು ಮುಟ್ಟಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಇನ್ನೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯ' ಅವನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನ ದೇಹವು ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೋ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮರೆಮಾಡುತ್ತಾನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಶಿವಭಕ್ತರು ರಾಕ್ಷಸರೋ ? ದೈತ್ಯರೋ ? ಮನುಷ್ಯರೂಪಿನ ಹುಲಿಗಳೋ? ದಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದುತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡ್ಯ, ಕೇರಳ, ಪಾಂಚಾಳ, ಘೂರ್ಜರ, ಮಾಗಧ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಾಧೀಶ್ವರರಿಂದಲೂ ಮೀರಲ್ಪಡದ ನನ್ನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಗಸನು ಮೀರುತ್ತಾನೆ. ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಆ ಅಗಸನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಚಾತುರ್ಯವು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾದವನು ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಅಪರಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆಟೋಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವಂ ಹಿಡಿದಿರುವವನು ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಿರಾಯುಧನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಮೊದಲು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದವನನ್ನು ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಾವೇ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊರೆಯಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದೆಂದಿಗೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವನ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವೋ ; ಯಾವನು ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವನೋ, ಯಾವನು ಗ್ರಾಮಚಂಡಾಲನೋ ; ಅಂಥಾ ಅಗಸನು ಕೈಚಿಟಿಕಿಯ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ತನ್ನಾಗಮವನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಚೇಲಸ್ನಾನವೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೋ ಅಂಥಾ ಅಗಸನು ಜನಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ತಾನು ಸಹಿಸುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನನ್ನು, ರಾಮನು ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಶಂಬೂಕನೆಂಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವನು ವಧೋದ್ಯುಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಆ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದೂ, ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿ

ಸದಿರುವುದೂ ರಾಜರಿಗೆ ಮಹಾ ಪಾಪಕಾರಣವೆಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ. ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾವುತನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ನಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ನೀನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಭಯಂಕರವಾದ ಅವನ ಘಂಟಾಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಬರುವ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಆನೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡು, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದು ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ರಜಕನಮೇಲೆ ಆನೆಯನ್ನುನುಗ್ಗಿಸಿ ಭಲ್ಲೆಯಂತಿರುವ ಅದರ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳುವಂತೆ ಮಾಡು. ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನನ್ನು ಬಸವೇಶ್ವರನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ರಾಯನೇ ಮುಂದಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಕೇವಲ ರಜಕನೆಂಬದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಈ ಕ್ರೂರವಾದ ದುಡುಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು, ,, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರಃ ,, ಎಂಬ ವಚನಕ್ಕೆ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಈತನು ಸಕಲ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಮೊದಲನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದಲೂ ಅಸುರರಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ ಉಪದ್ರವಗಳಿಗೆಡೆಯಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಆದಿಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮವೊಂದರಿಂದಲೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ಯೆಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ವೈಶ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲ. ವೈಶ್ಯನಲ್ಲ ಶೂದ್ರನಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದುಜಾತಿಯವನೂ ಅಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಲ್ಲ. ಗೃಹಸ್ಥನಲ್ಲ. ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಲ್ಲ. ಸನ್ಯಾಸಿ ಅಲ್ಲ. ತನ್ನಾಜ್ಞೆಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನಾಚರಿಸುವವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನೇ ರಜಕನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲ. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಆತನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ದಾರಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವದು ಮೊದಲಾದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕೇಳುವದೇನು ? ಆದಕಾರಣ ಈತನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ

ಬೇಕೇ ಹೊರತು ವಿರೋಧಿಸಕೂಡದು, ಯಾವಕಾರ್ಯವು ಸಾಮೋಪಾಯ ದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ದಂಡೋಪಾಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸುವುದ ಕ್ಕಾಗದು. ಶಿವಕಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನದಮೇಲೆ ಬಲಿಷ್ಠರ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣಾವತಾರಿಯಾದ ಪರಶುರಾಮನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತ ವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಶಕ್ತಿಯೇನೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬಸವೇಶನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ, ತಾನು ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಮಾವುತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾವುತನು ಕ್ರೂರರಾದ ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಣ ಭಟರೊಡನೆ ಆನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮಾಚಯ್ಯನು ಬರುವ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಚಾಚಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಜನರು ಮಾಚಿದೇವನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಡೆದಿರುವ ಆ ಭಟರನ್ನು ಸಿಂಹದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಆನೆಗಳಂತೆಯೂ, ಹುಲಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಕರುಗಳಂತೆಯೂ ನೋಡಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಮಾಚ ಯ್ಯನು ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ವಾಯುವಿನಹಾಗೆ ಮಡಿಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಡಿದಾಗ್ಯೂ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಡ್ಡವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತಿರುವ ರಾಯನ ಗಜರಕ್ಷ ಕರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಆಕಾಶಕ್ಕೊಗೆದು, ಮದಿಸಿದ ಗಜಾಸುರನ ಬಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಬರುವಂತೆ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಎಳೆದು ಮುಂದಕ್ಕೂ, ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಸೂಕಿ, ಗರ್ಜಿ ಸಿದನು. ಆನೆಯು ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ನಡೆದು, ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಮಾವಟಿಗರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡು ಎದುರಾಗಿ ನುಗ್ಗಲು; ವೀರನಾದ ಮಾಚಯ್ಯನು ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡಿ, ತಿವಿ ಯುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ, ಕಿವಿ ಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದಿರುವ ಆನೆಗೆದುರಾಗಿ ಹೋದನು. ಆಗ ಗಜಪಾಲ ಕರು ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಮೇಘಗಳು ಪರ್ವತದಮೇಲೆ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುವಂತೆ ಅವನಮೇಲೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಪ್ರಯೋ

ಗಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಭಟರಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯುಧಗಳು ಮಾಚಯ್ಯನ ಖಡ್ಗಾಯುಧದಲ್ಲಿ, ಮೇಘಗಳಿಂದ ಸುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಳೆಗಳು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅಡುಗುವಂತೆ ಅಡಗಿಹೋದವು. ಬಳಿಕ ಉತ್ಸಾಹಗುಂದಿದವರೂ ನಿರಾಯುಧರೂ ಆದ ಸಮಸ್ತ ಭಟರೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಭೈರವನಂತಿರುವ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಭೀತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಮಾಚಯ್ಯನು ವೇಗದಿಂದ ಹಾರಿ ಆ ಮದಗಜದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವನಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲರು ಮೂರ್ಛಿತರಾಗುವಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಾವಟಿಗನನ್ನು ಪಾದದಿಂದ ಒದೆಯಲು, ಅವನು ಸಿಡಿಲುಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಶಿಥಿಲವಾದ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಯು ಬೆಟ್ಟದಮೇಲಣಿಂದ ಉರುಳುವಂತೆ ಆನೆಯ ಮೇಲಣಿಂದ ಉರುಳಿದನು. ಆಗ ಅದರ ಕೊಂಬುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ಚಂಡನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೀರಭದ್ರನು ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಎಸೆದಾಡಿದಂತೆ ಎಸೆದಾಡಿದನು. ಮಾಚಿದೇವನೆಂಬ ಮಹಾಸಿಂಹವು ಆನೆಯನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ, ಕತ್ತಿ ಎಂಬ ಉಗುರಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಸೀಳಿತು. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಮಾಚಿದೇವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಸವೇಶನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆದು, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಕುರಿತು ಬಸವೇಶನು:—ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನಿನ್ನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರಯೂರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಚೋಳರಾಯನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ದಾನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದಲೂ, ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಪಟ್ಟಣವು ಅಲಕಾವತಿಯನ್ನೂ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಶಿವಾಗಮಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ನಂದೀಶ್ವರನೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇರುವತ್ತನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಇವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೂ, ಶೀತೋಷ್ಣಾದಿ ದ್ವಂದ್ವ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದವನೂ, ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳ ಕುಲವನ್ನು ಧ್ವಂಸ

ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಾಹಸಿಯೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನೂ, ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದವನೂ. ಶಿವಾಗಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಾಚಾರಪರಾಯಣನೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಂಧುವೂ, ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ, ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾದ ಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವನೂ, ಭಕ್ತರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವನೂ, ಅವರ ದ್ವೇಷಿಗಳ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಆಪ್ತರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನು ಪೂಜಾಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೋಟವನ್ನೈದಿ, ಅಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೆದರಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಉದುರಿದ ಕೇಸರಗಳುಳ್ಳವುಗಳೂ ಮುರಿದುಹೋದ ದಳವುಳ್ಳವುಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಅರಳಿದವುಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ತಗಲಿ, ಒಡೆದುಹೋದ ಎಸಳುಗಳ ಸಂದುಗಳಿಂದ ಮಕರಂದವು ಸುರಿದು ಬಾಡಿರುವವುಗಳೂ, ಒಂದುರಾತ್ರಿ ಕಳೆದವುಗಳೂ, ಆದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪರಿಮಳದಿಂದ ಹುದುಗಿರುವವುಗಳೂ, ಒಳಗೆ ಮಕರಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಕೇಸರ ಸಮೂಹವುಳ್ಳವುಗಳೂ, ಅರಳುತ್ತಿರುವ ದಳಗಳುಳ್ಳವುಗಳೂ, ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ಕಾಯಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ಅರಳುವವುಗಳೂ, ಮನೋಹರಗಳೂ, ಆಗಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ; ಮದಹತ್ತಿದ ಅರಸನ ಒಂದಾನೊಂದಾನೆಯು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ಹಿಡಿಯಲು, ಶಿವಮಹಾದೇವ, ಎಂಬದಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು. ಇರುವತ್ತನು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪರಭಯದಿಂದುಂಟಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾನು ಯಾವಾಗಲೂ, ದುಃಖಿಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುದ್ದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ

ದೀನವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಿವನಂತೆ ಬಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಓಡಿಬಂದು, ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಮದಗಜದ ಸೊಂಡಿಲನ್ನೂ, ಅದರ ದಂತಗಳನ್ನೂ ತಾವರೇ ದಂಟನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೊಂಡಿಲುಳ್ಳ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಾವಟಿಗನು ಬೀಳಲು; ಆ ಆನೆಯು ವಜ್ರಾಯುಧದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಶಿಖರವುಳ್ಳ ಪರ್ವತದಂತಿತ್ತು. ರಾಜನು ಇರುವತ್ತನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ಆನೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಭಯದಿಂದ ತಾನೇ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಭೃತ್ಯನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಜಮಾನನನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲಾಲಿಸು. ನಾನು ಈ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಮಾನನಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಆನೆಯ ಯಜಮಾನನಾದ ನಾನೇ ಈ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ದಂಡನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ. ಖಡ್ಗದಿಂದ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಛೇದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ, ಅವನ ಕಯ್ಯನ್ನು ಹಿಡಿದುನಿಲ್ಲಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ—ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಆನೆಯೂ, ಆನೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತನೂ, ಮಾವಟಿಗನೂ, ಈ ಮೂವರೂ ಎದ್ದು ಬಹುಕಾಲ ಜೀವಿಸಲಿ. ಇರುವತ್ತನಿಗೂ, ನಿನಗೂ, ಜಯವಾಗಲಿ, ಕಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆಯೂ, ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

ಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಬಾವೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರವ್ರತಸ್ಥನೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಧೀರನೂ, ಶೂರನೂ, ವೀರನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಯಥಾರ್ಥವಾದಿಯೂ, ಜಂಗಮಪೂಜಾಸಕ್ತನೂ ಆದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಜೋಳದ ರಾಶಿಯು ಶಿವಲಿಂಗರೂಪವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆತನು ಶತ್ರುಗಳೆಂಬ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ

ವಾಗಿದ್ದ ತೋಟವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಒಬ್ಬರಾಜನು ಜಯಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಆ ತೋಟದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಳಿಸಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದಾನೆಯು ಮದಿಸಿ, ಆ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು, ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ' ಶಿವನು ಗಜಾಸುರನನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಂಕರಿಸಿದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಹುಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಆಕ್ಷಣವೇ ಆನೆಯು ಆ ಹುಂಕಾರವೆಂಬ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗತರನಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅರಸನು ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಂದು, ಬೊಮ್ಮಿದೇವನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆರಗಿ—ಎಲೈ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ಶರಣಾಗತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೇ ! ಮದದಿಂದ ಕುರುಡಾದ ನನ್ನ ಆನೆಯು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನು ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ವಿನಯದಿಂದ ಬಗ್ಗಿರುವ ಆ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ನನೆದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು.

ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಬದುಕಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನೇ ಮಾಚಯ್ಯನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆನೆಯನ್ನೂ, ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬದುಕಿಸು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಣಾಮೃತಪ್ರಾಯವಾದ ಮಾತನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ಕೇಳಿ, ಆ ಬಸವೇಶನೊಡನೆ ಮಾಚಯ್ಯನಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನನ್ನು ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಮಹಾತ್ಮರಾದವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವನ್ನಿಡು. ನಿನ್ನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನೂ, ನರಸಿಂಹನೂ ಗುರಿಯಾಗದೆ

ಹೋದರು. ಮಿಕ್ಕಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು; ಬಿಜ್ಜಳಾದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಎನಲು, ಮಾಚಯ್ಯನು ಬಸವೇಶನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಕೋಪಶಾಂತಿಯಂ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಸೀಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನಾಳುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ರಾಶಿಯಾದ ಆ ಅಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಎರಚಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಆ ಆನೆಯು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಮೊದಲು ಆತನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷನು ಕೂಡ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದು ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಟೆಯು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಬಂದು ಹೆಗಲನ್ನು ಸೇರಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಚಯ್ಯನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನೆರೆದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೈದಿದನು. ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದು ಬದುಕಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ ರಾಣಿವಾಸವನ್ನೈದಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಸ್ತುತಾನೇ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದೀತು ?

ಭಯದಿಂದ ಪರವಶರಾದವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಇರುವತ್ತನೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಭುಜಶೌರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಪಠಿಸುವವನಿಗೆ ವೀರರು, ಕುದುರೆ, ಆನೆ, ಇವುಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಭೀತಿ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ. ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ರಾಜನನ್ನು ಕರುಣದಿಂದ ನೋಡಿ, ತನ್ನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಾಹೂರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಅಪಮೃತ್ಯು ಭಯವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವದೂಷಕರಿಗೆ ಶೂಲಪ್ರಾಯವಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಾಚಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವವನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಶಿವಲೋಕವನ್ನೈದುವನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಳ್ಳಮಾಚಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣ

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶಂಕರ ದಾಸಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾಚಯ್ಯನು ಬಸವೇಶನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ವಾಕ್ಯಗಳೆನ್ನು ಗಾಯಕನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಾಥ! ಇಂಥಾ ದುರ್ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಡುವಿಗೆ ತ್ವರೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟನು. ಬಸವೇಶನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—

ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಾನು ಗರ್ವಿಷ್ಠನೂ, ಕೋಪವನ್ನು ಜೈಸದಿರುವವನೂ, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರನಾದವನೂ, ಕೆಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನೂ, ಅಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ದೂರಸಾದವನೂ, ಕಾಮದಿಂದ ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾದುವು. ನನ್ನ ಬದುಕೂ, ನನ್ನ ಜನ್ಮವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾದುವು. ಸಂಗಮೇಶಸ್ವರೂಪನೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡದ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷದ ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಗೀತಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾದುವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾಚಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—

ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ! ನೀನು ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು, ದುರಹಂಕಾರಿಯು, ದುಷ್ಟರಿಂದ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ದುಷ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನು, ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಅಂಥಾ ನಿನ್ನಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯು ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ನೀನು ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಯಾಚಕರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಧನವ

ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ ? ಭಕ್ತನಾದವನು ತನ್ನದನ್ನು ತಾನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಾನೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರದನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಭಕ್ತನಿಗೆ ನೀನು ಬೊಕ್ಕಸದ ಅಧಿಕಾರಿಯಂತೆ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ. ಆನೆಯನ್ನು ಹಂದಿಯಂತೆಯೂ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಾಯಿಯಂತೆಯೂ, ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಯಂತೆಯೂ, ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೀನು ಕೊಡುವ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ದ್ರವ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನವು, ಭಕ್ತರಾದವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಕರುಣದಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾಚಕರಾಗಿ ನೀನು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಬಡತನದಿಂದಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ದುರ್ಲಭ ವಾದದ್ದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಶಿವನು ಹೊರತು ಮತ್ಯಾವನು ಕೊಟ್ಟಾನು ? ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ! ಅಪಾರವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಭಕ್ತರ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪಾದದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕೊಳದ ತಡಿಗೆ ಎರಚಿದನು. ಆ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟು ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ರತ್ನರಾಶಿಗಳಾದವು. ಆಗ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡು ವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಶಿವನೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಮಾಚಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶ ದಿಂದ ಹೂವಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಮೂಹವು ಮಾಚಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಿವನೇ ಅನೇಕ ರೂಪನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಮಾಚಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು, ಪ್ರಧಾನರು, ಪುರೋಹಿತರು ಇವರುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದವ ನಾಗಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಈ ಮಾಚಯ್ಯ ನಿಂದ ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಹೀಯಾಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವೇಶನು, ಭಯಪಟ್ಟ ಮನ ಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ, ನಾನು ಶಿವಭಕ್ತ ಭೃತ್ಯರಭೃತ್ಯ ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ ದಾಸನು. ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಧಿಯಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವನ್ನು ತಿಳಿ ದವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನೋಡು. ನೀನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ನಾನು ದಾಸನು. ನೀನು

ನಿರ್ಮಲನು. ನಾನು ಕೊಳೆಯುಳ್ಳವನು. ನೀನು ವಿಶೇಷವಾದ ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು. ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಿಯು. ನೀನು ದಾತೃವು. ನಾನು ದರಿದ್ರನು. ನೀನು ಮೈತ್ರಿ, ಮುದಿತ, ಕರುಣ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಎಂಬ ಚಿತ್ತಪರಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನು. ನಾನುದುರ್ಗುಣಭರಿತನು. ನೀನು ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಸ್ಮಿತೆ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಅಭಿನಿವೇಶ ಎಂಬ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದಮುಟ್ಟಲ್ಪಡದವನು. ನಾನು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದಲೂ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ದುಷ್ಟನು ಮತ್ತು ದುರ್ಗುಣಿಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲನೆಯವನು. ನೀನು ಮೂಢಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯು, ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯನಾದ ಪಶುವು. ನೀನು ಭಾಗ್ಯವಂತನು, ನಾನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು. ನೀನು ನಿಷ್ಕಾಮಿಯು. ನಾನು ಕಾಮಾಂಧನು. ದುರ್ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣವೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತು? ಗಾಜು ತುಂಬಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನವು ದೊರೆಯುವದುಂಟೇ? ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಆಶ್ರಿತರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಟ್ಟತನವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕಳಂಕವನ್ನು ತಗೆದು, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಕಳಂಕಿಯೆಂದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಎಲೈ ಯೋಗಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಾಚಯ್ಯನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು, ಪುರಾತನರ ವಚನಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲವು ಬಹಳವಾಗಿ ಮುಂಕಾಯಿತು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ತನ್ನ ದೇಹಾಲಿಂಗನೆಯಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ! ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯೂ, ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವೂ, ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವೂ, ಸತ್ಯವೂ, ಗುರುಜನದಲ್ಲಿ ನಮ್ರತೆಯೂ, ನಿರಹಂಕಾರವೂ, ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲತೆಯೂ, ಪೂಜ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಯವೂ, ಎಂಬ ಗುಣಗಳೇ ಭಕ್ತಿಯಲಕ್ಷಣವು. ಎಲೈ ವಿನಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಬಸವೇಶನೇ ಹೆದರಬೇಡ, ಕೆಲವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವರಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ತಂದೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಕೊರಡೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಅವನನ್ನು ವ್ಯ

ಥೆಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾರಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೋ? ಅಗಸನು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬಹಳವೇಗದಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದೇನು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೋ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೋ ? ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೋ ? ಅದರಲ್ಲಿ ತೂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋ ? ಕಬ್ಬಿನ ರಸವು ಕೊಪ್ಪರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರಳುವಂತೆ ಕುದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದೇನು ಸಿಹಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೋ ? ಅಥವಾ ಆ ರಸವನ್ನು ಇಂಗಿಸುವುದಕ್ಕೋ? ರತ್ನವು ಸಾಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಜ್ವಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅದರ ದೋಷವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೋ ? ಅದರ ಗೌರವವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೋ ? ಹಾಲನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಷಿಸುವದೆಂಬುವುದು ಸಕಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುಗಳಾದವರು, ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಬೆದರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದಲೂ, ಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಲ್ಲವೇ ? ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂಬುವದು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲ. ಚಿಲ್ಲದ ಬೀಜದ ಪುಡಿಯು ಕದಡಿದ ನೀರನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲದೆ, ಕೆಸರನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ! ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಸತ್ಪುರುಷನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹನಾದವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆತನು ಅವನಿಗೆ ಶತ್ರುವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಕೇಳೈ ಬಸವೇಶನೇ ಶಂಕರದಾಸನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮನಿರುವನು. ಆತನು ಬಹಳ ತಪಸ್ವಿಯೂ. ಕಾಲ, ಕರ್ಮ, ಮುಪ್ಪು, ಮರಣ, ಜನ್ಮ, ಇವುಗಳಿಗೆ ದೂರನೂ; ಜ್ಞಾನಾನಂದಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದವನಕಿ: ಕಾಮಕ್ರೋಧಾ

ದಿಗಳಿಲ್ಲದವನೂ. ವೀರಭದ್ರನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನೂ. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಹಣೆ ಗಣ್ಣುಳ್ಳವನೂ, ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಲನಾದನೂ, ಜನನಮರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನೂ, ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೂ, ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ದೈವಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನೂ, ಆಗಿರುವನು. ಆತನು ಸೂಜಿಯ ಕಾಯಕದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಐದು ಮಾನ ಭತ್ತದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಜಡೆಯಶಂಕರ ನೆಂಬ ಉಪನಾಮವುಳ್ಳ ಆತನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಮನೆಗೈದಿದನು. ಈ ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನು ಬಹುಕಾಲದತನಕ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೆಯ್ದು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಆ ಶಿವನಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಫಲ ವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಆ ಶಂಕರ ದಾಸಯ್ಯನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆಬಂದ ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನನ್ನು ಎದರುಗೊಂಡು, ತನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಆತನನ್ನು ಭಸ್ಮಪ್ರದಾನ ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆ ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಆತನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂ ದರೆ—ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು ಶಿವಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಮನಸುಳ್ಳ ವನಾದಾಗ್ಯೂ ಶಿವಾನುಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆತನಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಬಡತನವಿರುವದಾಶ್ಚರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಬಂಧುವಾದ ಜೇಡರ ದಾಸ ಯ್ಯನು ಹೇಳಲೂ, ಆತನ ಪತ್ನಿಯಾದ ದುರ್ಗಾಂಬೆಯು ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಧಾನ್ಯ ವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಶಿವನಿಗೆ ಎರಡನೇದೇಹವಾಗಿರುವ ಶಂಕರದಾಸನು ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ,—ಭಲಾ! ನಾನು ಕೇಳದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಜೇಡರದಾಸ ಯ್ಯನು ತಾನಾಗಿ ನನಗೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶಿವನಿಗೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆತನಿಂದ ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡದಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು

ಕಳುಹಿಸಿ, ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದಾನು ? ಎಂದು ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಹೇಳಿ, ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದನು. ಅದು ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ರತ್ನಸಮೂಹಗಳೊಡನೆ ಸಮಸ್ತವಾದ ಸಮುದ್ರ ಜಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಆಕ್ಷಣವೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧಾನ್ಯನಿಧಿ ಬಯಲಾಯಿತು. ದುರ್ಗಾಂಬೆಯು ತನ್ನ ನಿಧಿಯು ಹಾಳಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಗೊಂಡು, ಭಕ್ತನಾದ ಶಂಕರದಾಸೆಯ್ಯನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪರವಶಳಾಗಿ, ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಸತ್ಪುರಷರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ; ಇಲ್ಲ, ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದೇನಾಗುವದು ? ಮದಗೆಜದ ಹಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಸಮುದ್ರದ ಆಳವನ್ನೂ, ಮಹಾತ್ಮರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಯಾವನು ತಿಳಿಯಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ತಾನೇಕೆಡುತ್ತಾನೆ. ಆಭಕ್ತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಐದುಮೂನ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದನೇಕರು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಾರೆ. ವರವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಶಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನಿರಾಶನಾದ ಶಂಕರದಾಸನು ವಿನೋದಕರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹಿಂತಿರಿಗಿಸಿದನು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಹೀಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು ; ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಪರಶಿವನು ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಆ ಶಂಕರದಾಸನಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಆಗ ಆ ಭಕ್ತನು; ಎಲೈ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಶಿವನೇ ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಬೇಡದಿದ್ದರೆ ನೀನು ನಾಚುತ್ತೀಯೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಫಾಲನೇತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಭಸ್ಮಲಿಪ್ತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜಟಾಜೂಟವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಯಮನಿಗೆ ಯಮನಾಗಿಯೂ, ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಪರದೈವಗಳೆಂಬ ಪತಂಗದ ಹುಳಗೆಳನ್ನು ಸುಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದಾರವನ್ನು ಪೋಣಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನೇತ್ರವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ದೀನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಕರುಣಾಸ್ವರೂಪಪನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ? ನಿನಗೆ

ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಇಂಥಾ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡು. ಇದರಿಂದ ದುರ್ದೇವತೆಗಳ ಗುಡಿಗಳು ಕೂಡ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ, ಎನಲು; ಆತನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈಶ್ವರನು-ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವಂಥಾದ್ದು ಅಗ್ನಿಯೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಆ ಅಗ್ನಿನೇತ್ರವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಶಿವನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೇತ್ರವು ಆ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು. ಉರಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆತನ ಹಣೆಗಣ್ಣು ಛಟಛಟ ಎಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿರಲು; ಗುಡಿಗಳಿಲ್ಲದ ಕೆಲವುದೇವತೆಗಳು ಗುಡಿಗಳುಳ್ಳ ಕೆಲವು ದೇವತೆಗಳ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿನ ದುಶ್ಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿವಾಸಿಸುವದಕ್ಕೂ ಅಶಕ್ತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಚ್ಛೈಸಿದವರಾದರು, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕೆಲವು ದೇವತೆಗಳು ಊರುಹೊರಗೆ ಗುಂಪುಗೂಡಿ, ದೀನಭಾವದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ಏನಂದರೆ ನನ್ನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗವು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲು; ನಾನು ಹೊರಗೆಬಂದೆನು. ಅದರಮೇಲೆ ಏನಾಯಿತೋ ನಾನು ಕಾಣೆನು. ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣವು ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಡುವಂತೆ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ನೇತ್ರದಿಂದ ಊರ್ಧ್ವಜ್ವಾಲೆಯುಳ್ಳ ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಹೊರಟು, ಮೈಲಾರನ ಗುಡಿಯಗೋಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆತನ ಮೂರು ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಸುಡಲು; ಮೈಲಾರನು ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಾನೆ. ಏಕನಾಥನು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾಲತೀದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ತನ್ನ ದಿಗಂಬರ ವ್ರತದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖವುಳ್ಳ ಪೋತರಾಜನು ಮೊದಲು ಕುಡಿದ ಆಡಿನ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಕಕ್ಕುವನಹಾಗೆ ಓಡುತಾನೆ. ಯಕ್ಷಿಣಿಯರು ಆತನ ಕಣ್ಣಿನ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗಳಿಂದ ಅಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸವರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಂತೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತ್ರಹೀನೆಯರಾದ ಯಕ್ಷಿಣಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಜಿನೇಶ್ವರನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ನವಿಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಯಿಂದ ತನ್ನ ವಿಕಾರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಾಟ,

ವೋಟ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರು ಚಂಡಾಲರಂತೆ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆವತುಕೊಂಡು, ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳಿಯರು, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ಗಣೇಶ ಇವರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕಳವಳದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿಗಿಲುಪಡುತ್ತಾ, ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ಅಯ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುವು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಹೋಗಿರಿ ? ಎಲ್ಲಾದರೂ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಉಳಿದರೆ ನಾವು ಹೇಳುವೆವು. ತಾನೇ ನೀರನ್ನು ದಾಟದವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ದಾಟಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದಾನೇ ? ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುವವನು. ಇತರರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಂ ಮಾಡುವನೇ ? ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗಿರುವ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ನೇತ್ರಪ್ರತಾಪವನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಎಲೈ ಗಣೇಶನೇ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನೇ ನೀವು ನಮ್ಮ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡಿರಿ. ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಆತನನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದರೆ ವಿನಯದಿಂದ ನಮ್ರರಾಗಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಎಲೈ ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ! ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೇನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡು; ಎಂದು ಕಾಳಿಯರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷ್ಣುವು ಅವರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಿದನು:—(ಏನಂದರೆ) ನೀವುಗಳು ಮೈಲಾರ, ಮುಂತಾದ ದೇವರುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆ ಶಂಕರದಾಸನ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡಿದರೆ ಆತನೇ ನಿಮ್ಮ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಚಣ್ಣಪಂಡಿತನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವೆಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದೆನು. ವ್ಯಾಸಮುನಿಯು ವಿದ್ಯಾಗರ್ವದಿಂದ ಕೇಶವನಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ದೈವವಿಲ್ಲವೆಂಬ ದುರ್ವಚನವನ್ನಾಡಿ ನಂದಿಕೇಶನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅಹಂಕಾರವಡಗಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಹಾವುಗೆ, ಕೊಡೆ, ವೀಳ್ಯದಸಂಬಳಿಗೆ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿ, ಸೂಜಿಸೂಲುಗಳ ಸಂಚಿ, ದರ್ಭಾಸನ, ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆತನು ತಾನೇ ಕರುಣದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಆಲಯುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮತಿಪಟ್ಟಾನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳೂ

ನಾವು ಹೋಗುವೆವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಟ್ಟಾಗಿಸೇರಿ ಹೊರಟರು. ಕಾಳಿಯರು ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದುಕಡೆ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಮೈಲಾರ ಮುಂತಾದ ದೇವರುಗಳೊಡನೆ ನಾರಾಯಣನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ದೇವತಾಸಮೂಹವು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಆ ಶಂಕರ ದಾಸನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಕೆಲವರು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಾಗೆನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಸ್ತೋತ್ರಪಠನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇವರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಶಂಕರದಾಸನ ಪಾದವನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ಫಾಲನೇತ್ರವಾದ ಆ ಶಂಕರದಾಸನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಲಯಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಕಾಂತಿವಿಹೀನರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ,—ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯದಿಂದ ಕಳವಳಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ಮೈಲಾರನು ಕೊಡೆಯನ್ನೂ, ಭೈರವನು ರತ್ನದ ಹಾವುಗೆಯನ್ನೂ, ಕಾಮವಲ್ಲಿಯು ವೀಳ್ಯದ ಭರಣಿಯನ್ನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ವಿಭೂತಿಯ ಚೀಲವನ್ನೂ ಡಾಕಿನಿಯು ಸೂಜಿದಾರಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ, ಹಿಡಿದು ಓಲೈಸಿದರು. ಏಕನಾಥೆಯು ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ನವಿಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಯನ್ನು ಕಸಬರಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಮನೆಯು ಕಸವನ್ನು ಗುಡಿಸುವ ದಾಸಿಯಾದಳು. ಕಾಳಿಯರು ಜಂಗಮರ ಆಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಭತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ

ನೋಟವನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಆ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನನ್ನು ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಲಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಗಲಿರುಳುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವೆಮಾಡುವುದರ ದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಿರುವ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶಂಕರದಾಸ ಯ್ಯನು ಕರುಣದಿಂದ ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆ ಆಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಮುಂ ದೆ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನೂ, ಶಿವನ ಪಾದುಕೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟು "ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಯು ತೀರಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಆ ದೇವತೆಗಳು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ದಯೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆಶ್ರೈಸಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಆತನನ್ನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವ ಆತನ ಪರಾಕ್ರಮಾಗ್ನಿಯ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನೆಂಬ ಅರಸನು ಸೈರಿಸ ದೆ, ತಾನು ಉಕ್ಕಿನ ಒಂದು ವಿಷ್ಣು ವಿಗ್ರಹನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಂ ಚಲೋಹಗಳಿಂದ ವರಸೆಯಾಗಿ ಐದು ಕವಚಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಒಂದಾನೊಂದು ವಸಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈಭವದೊಡನೆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿ, ಶಂಕ ರದಾಸಯ್ಯನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದವನೇ ? ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತ ನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದವನೇ ? ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸು ವುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರತಾಪವು ಪ್ರಕಾಶವಾದೀತು ? ಮೂರು ಕಣ್ಣಿನವನಾ ಗಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣಿನವನಾಗಲಿ, ಅಚ್ಯುತನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೋಡಲಿ, ಆಗ ಏನಾಗುವುದೋ ಅವನ ಪ್ರತಾಪಾತಿಶಯವನ್ನು ನೋಡೋಣ, ಎಂದು ಹೇ ಳಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ದುರ್ವಚನವನ್ನು ಶಂಕರದಾಸನು ಕೇಳಿ, ಮಂದಹಾ ಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ ದಾಮೋದರನ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಹೋ ಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ದಾಮೋದರನ ಆಲ ಯದ ಕಂಭಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಬೊಂಬೆಗಳು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರಂ ಸುರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅತ್ತವು. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಗುಡಿಯ ಅಂಗಣವು ರಕ್ತಧಾರೆಯಿಂದ ನನೆದುಹೋಯಿತು. ಗೋಪುರವು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಕಂಪಿ

ಸಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯ ಕಟ್ಟು ಕಿತ್ತು ಹೋದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೊರಳವಿಯೋಗದಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖದಿಂದ ರೋದನವಂ ಮಾಡುವಂತೆ ತುಂಬಿಗಳ ಝುಂಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಜಾರಿಬಿತ್ತು. ಆ ದಾಮೋದರನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ರತ್ನಕಿರೀಟವು ಯಾವನಿಂದಲೋ ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಪೂಜಕನು ತಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಟ್ಟ ನೈವೇದ್ಯವು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು ಸೇವಕರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಗುಡಿಯ ಪ್ರಾಕಾರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದನು. ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತೆರೆದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಿಡಿಯು ಹೊರಟು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮುಂದೆ ಕುಣಿದು ಮೊದಲು ಆ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿ ಆ ಮೇಲೆ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯ ತನಕ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಅದರ ತಾಪದಿಂದ ಕರಗಿದ ಪಂಚಲೋಹಸಮುದಾಯವು ಶಂಕರದಾಸನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಅದರ ವೇಗದಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಲಯವು ಶತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಿನ್ನವಾಗಿ, ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಟಚಟತ್ಕಾರದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಬ್ದಾಯಮಾನಗಳಾದುವು. ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನು ಕೂಡ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅವಿಧೇಯತ್ವವನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಯಪಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದದ್ದು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಥನು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಪತಿಯೇ ನಾವು ಆತನ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ, ಮಾಯವಾಗಿರುವ ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಯನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತರ ಸೇವೆಗೋಸ್ಕರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕಾರವಂಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆತನ ಮಠಕ್ಕೈದಿ

ನೋಡುವಲ್ಲಿ ನಾನಾಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದು, ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಬಂದವು ಏನಂದರೆ—ಎಲೇ ಕಾಳಿಯೇ ! ನೀನು ಪಾದ ಪೂಜೆಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಎಲೇ ಗಂಗೆಯೇ ! ನೀನು ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಗಂಧವನ್ನೂ ಮುಂದಿಡು. ಎಲೇ ಲಂಕೇಶ್ವರಿಯಾದ ಶಂಕರಿಯೇ ! ನೀನು ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಎಲೇ ಜಾಲಂಧ್ರದೇವಿಯೇ ! ನೀನು ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಗದ್ದುಗೆಗಳನ್ನು ಇಡು. ಎಲೇ ಶಾರದೆಯೇ! ನೀನು ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಎಲೇ ಹಿಂಗುಳಾದೇವಿ ನೀನು ವೀಳೆಯವನ್ನು ನೀಡು ಎಲೇ ಮಣಿಕಾದೇವಿಯೇ ! ನೀನು ಬೀಸಣಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆಬೀಸು.

ಈ ವಿಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ, ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯನಾದ ಆ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಶಿವಪೂಜೆಯ ವೇದಿಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪತಿವ್ರತೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾದ ಶಿವನಂತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಆಶ್ರೈಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಏನೋ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ತಾನು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಾಣದವನಂತಿರುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಶರಣಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು, ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದ ಮರ್ರ್ಯಾದೆಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನ ನಿಧಿನಾಶವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಸಿನಗೆಯೊಡನೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ,—ಎಲೈ ಶಿವನಚಿತ್ತವನ್ನು ಎಳೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನೇ! ನೀನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೆಯ್ದುಕೊಟ್ಟು ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಶಿವನಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ನೀನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ನಿಧಿಯನ್ನು

ಕುಶಲರಾದ ಕಳ್ಳರೇನಾದರೂ ಕದ್ದುಕೊಂಡುಹೋದರೋ ? ಅಥವಾ ಬಹಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದುದರಿಂದ ಕ್ಷೀಣವಾಯಿತೋ ? ಅದು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತೋ ಹಗಲಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೋ ಘನವಾದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಖಡ್ಗಪಾಣಿಗಳಾದ ಅನೇಕವೀರರಿಂದ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಲ್ಪಡದ ಉತ್ತಮಪದಾರ್ಥವು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಕಮಲಾಕ್ಷನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಕೂಡ, ಆಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ತೋಳುಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗವೆಂಬ ಮಂಟಪದೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುವವನಾದಾಗ್ಯೂ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರನು ಬೆಂಕಿಯಕಿಡಿಗಳನ್ನೇ ಕೆದರುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಸರ್ಪಗಳಸಂಗಡ ಅಮೃತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು ಶಿವದಾಸಯ್ಯನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನಾಶವಾದದ್ದರಿಂದ ಬಹುದುಃಖಗೊಂಡಿರುವ ಆತನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಇದರಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗಿಯೆಂದು ಹೇಳಲು; ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಚರಣಕಮಲಗಳ ದೂಳುಬಿದ್ದು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವ ಆ ನೆಲವನ್ನು ಅಗೆದನು. ಆಗ ಅಗಿದ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಸುವರ್ಣರಾಶಿಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನಿಗೆ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ತನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆತನನ್ನು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಘನವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಗುರುವಾದ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವು ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದರೊಳಗೆ ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಯು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆತನ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು. ಬಳಿಕ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನು ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನ ಹಣೆಗೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದಕಾರಣ ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಪರಶಿವನು ಅಹಂಕಾರಪಡುವವರಿಗೆ ದೂರನಾಗಿಯೂ, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಮೀಪಸ್ಥನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದಾಸ ಶಿವದಾಸರೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಪ್ರಮಥನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾದಾಗ್ಯೂ (ಯುದ್ಧಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ) ಮದುರೆ ಎಂದು (ಮನೋಹರವೆಂದು) ಜನಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕಾಂಚೀಪಟ್ಟಣವು ದ್ರವಿಡದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗಾಣ, ಬೀಸುವಕಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವು. ದೀಪಗಳು ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತದಿದ್ದರೂ ಉರಿಯುವವು. ಆದರಲ್ಲಿ ಕುಚಗಳೆಂಬ ಗುಚ್ಛಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ತುಟಿಯೆಂಬ ಚಿಗುರುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕಾಮಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೆಂಬ ಲತೆಯು, ಕಂಪಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆ ಪುರದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಪ್ರಾಣಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಆ ಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾವಿನಮರವು ತನ್ನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನಕ್ಕೂ ಕಾರಣರಾಗಿಯೂ, ಪರಸ್ಪರ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುಂದರರಾದ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ಮುನಿಗಳು ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಾದ ಮರಣವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಧ್ವಂಸಕವಾದ ಜನ

ನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭರಣೀನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಒಂದುದಿನದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ವೃಷಭದ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಘಂಟೆಯ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಬರುವುದು. ಇಂಥಾ ಕಾಂಚೀನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಂತರುಗಳೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಮೂಹವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ತನು, ಮನೋ ಧನಗಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳಿತ ಶರೀರನಾದವನನ್ನು ಶಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವನು ಅನೇಕ ಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಕಾಪಾಲಿಕಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಶಿವನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಹಸ್ರ ಮಾಹೇಶ್ವರಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ನಿರಂಕುಶವಾದ ವ್ರತವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಚೀಲಾಳನೆಂಬ ಮಗನೊಡನೆಯೂ, ಚಂಗಳೆ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಇದ್ದನು. ಶಿವನು ಆತನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾಪಾಲಿಕ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

ಸರ್ಪದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರಕಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜಟಾಜೂಟವು ತಾಳೇಗರಿಯನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟು ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿದ ಕೂದಲಾಯಿತು. ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರ ತಲೆಯೋಡುಗಳನ್ನು ಕರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಬಿಳುಪಾಗಿರುವ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ನರಸಿಂಹ, ಗಜಾಸುರ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರ, ಇವರ ಚರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರವರ್ಣದ ಕಪಿನಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ನರಸಿಂಹನ ಮತ್ತು ವರಾಹನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳ ಎಲುವುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಒಳಗಡಗಿರುವ ಅಮೋಘವಾದ ತತ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಶಬ್ದಾಯಮಾನವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದವನ್ನು ಬಲಗಾಲಲ್ಲಿ ಕಡಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿತತ್ವಗಳೆ ಪಂತಿಯೆಂಬ ನಾಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವ ಆ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ನಾದ, ಬಿಂದು, ಎಂಬೆರಡುಮಣಿಗಳ ತಾಡನೆಯಿಂದವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ

ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಣವವೆಂಬ ಡಮರುಗವನ್ನು ಬಲಗೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಶಿವನು ಆಶ್ಚರ್ಯಕವಾದ ಭೈರವವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಂಚೀಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ಅದರಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಡಮರುಗವನ್ನಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ದಿವಸ ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಯಾರೊಬ್ಬ ಜಂಗಮರೂ ಬಾರದೇಹೋದದ್ದರಿಂದ ಸಿರಿಯಾಳನು ದುಃಖಗೊಂಡು ಜಂಗಮರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ, ಭೈರವವೇಷದ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಯು ಅಮೃತಸರೋವರವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಆ ಭೈರವನು ಇತರರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಾದರೂ ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ತನ್ನ ಭೋಜನ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ,—

ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ಕೇಳು. ನಮಗೆ ಆರುತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಭೋಜನವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾದಮೇಲೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮನೋಹರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಿಷ್ಕಪಟವಾದ ಸೌಜನ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕುಲವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗನನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳೇ ಪುತ್ರಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಂದು ಅವನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿಸುವದಾದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಕೇಳಿ, ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಭೈರವನ ಭೋಜನ ನಿಯಮದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ— ನಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಭೈರವಮುನಿಯ ಭೋಜನನಿಯಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನಲು, ಆತನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಶ್ವೇತವನನಾಯಕೆಯೆಂಬ ಪರ್ಯಾಯನಾಮವುಳ್ಳ ಚಂಗಳೆಯು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ಪತಿಯೇ ನಿನಗೇನು ಭ್ರಾಂತಿಹಿಡಿಯಿತೇ ? ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಂದೆತಾಯಿ

ಗಳು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡುವರು? ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಯಾವ ವಿವೇಕಿಯುತಾನೇ ಇತರರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸ್ಯಾನು? ಆದಕಾರಣ, ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಚೀಲಾಳನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾ. ನೀನು ದೇಹವನ್ನೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದಳು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಚಂಗಳೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದ ಮಳೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಯಕೆಯೆಂಬ ವೃಕ್ಷವು ಫಲಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿದು, ಚೀಲಾಳನು ಓದುವ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಕೋಟೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಕನಾಗಿಯೂ, ವಂಶಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬಹುಸಂತೋಷದಿಂದ ಕರೆತಂದನು. ಬಂದಂಥಾ ಆ ಚೀಲಾಳನಿಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಆ ಮಗನನ್ನು ತಾಯಿಯು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಂದೆಯು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಶಿವನಿಗೋಸ್ಕರ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಪುತ್ರನ ತಲೆಯನ್ನು ಆತನ ಜನನಕಷ್ಟವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ನಿಂದಿತವಾದದ್ದೆಂದು ಬಿಡಲು; ಚಂದನಿಕೆಯೆಂಬ ದಾಸಿಯು ಇದನ್ನು ಆ ಕಾಪಾಲಿಕನು ಕೇಳಿಯಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಬೇರೆ ಮಡಗಿದಳು. ಚಂಗಳೆಯು ಅನೇಕ ರಸಗಳ ಸುವಾಸನೆಯು ಹೊರಡುವಂತೆ ಮಿಕ್ಕಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಾಕಮಾಡಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಡಿಗೆಯನ್ನೂ, ನಳಪಾಕ ಭೀಮಪಾಕಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಶಾಕಪಾಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಸಂತೋಷಿಸಿದನು. ಆಗ ಚಂಗಳೆಯು, ಎಲೈ ಪ್ರಿಯನೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಭೈರವಮುನಿಯನ್ನು ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಿಂದ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಭೈರವನು ಬಂದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಮುಂದೆ ನಿಂತು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘಟ್ಟನೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಧ್ವನಿಯಹಾಗೆ ಕೊಬ್ಬಿದ ಡಮರುಗಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಚಂಗ

ಳೆಯು ಹೊರಗೆಬಂದು, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಭೈರವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಭೈರವನು ಎಲೈ ಮಗಳೇ! ಪುತ್ರವತಿಯಾಗೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ದಂಪತಿಗಳು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ನಕ್ಕು ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ; ಪೀಠದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಚಂಗಳೆಯು ಆತನಮುಂದೆ. ಅಕ್ಕಿಯಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಷ್ಟದಳಕಮಲವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಮೇಲೆ ಕಂಚಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭೋಜನಪಾತ್ರೆಯನ್ನಿರಿಸಿ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ, ರುಚಿಕರವಾಗಿಯೂ, ಲಘುವಾಗಿಯೂ, ಜಿಡ್ಡುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವದಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಶಾಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಎರಡುಸಾಟಿಸಷ್ಟು ಬಡಿಸಿ, ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹುಯ್ದು ಅದರಮೇಲೆ ಮಗನ ದೇಹದಿಂದ ತೆಗೆದು ಪಾಕವಂ ಮಾಡಿದ್ದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದಳು. ಭೈರವನು ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿರೋಮಾಂಸವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಕೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅಯ್ಯಾ ಭಕ್ತನೇ ಸಕಲ ಅವಯವಂಗಳೊಳಗೂ ಶಿರಸ್ಸೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುವುದು, ಆ ಶಿರೋಮಾಂಸವು ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆಗ ಚಂಗಳೆಯು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುವ ತನ್ನ ಹಸ್ತಕಮಲವನ್ನು ಕೊಡಹಿಕೊಂಡವಳಾಗಿ, ತನಗೆ ದೈವವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಯಿತೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಳು. ಬಳಿಕ ಚಂದನಿಕೆಯು ತಾನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿರೋಮಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲು, ಚಂಗಳೆಯು, ಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯಳಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭೈರವನ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ಭೈರವನು,—ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಾದವನು ಅತಿಥಿಯ ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಹೆಂಡತಿಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿಯೆಂದು ಕೂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಚಂಗಳೆಯು ಆತನಮುಂದೆ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ, ಬಟ್ಟ

ಲನ್ನು ಮಡಗಿ, ಅನ್ನವನ್ನೂ ಮಗನಮಾಂಸವನ್ನೂ ವಿನಯದಿಂದ ಬಡಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ಭೈರವಜಂಗಮನು—ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು, ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಎಲಾ ಮಗಳೇ ನೀನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾ, ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವು, ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಪರಲೋಕಸಹಾಯಕನಾದ ಪುತ್ರ ನಿಲ್ಲಿವೋ ? ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ವೇದವಚನ ವುಂಟು. ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ದೂರರಾದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ ಕೂಡದು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಟ್ಟಲಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅನ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಸ್ವಾಮಿ ಆರೋಗಣೆಯಂಮಾಡಿರಿ ; ನನಗೆ ಮಗ ನುಂಟು, ಅವನು ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಭೈರವನು ಚಂಗಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳೇ ನೀನು ಪುತ್ರವತಿ ಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವ ಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡನೊಡನೆ ಹೊರಗೆಹೋಗಿ ಮಗನನ್ನು ಕರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಚಂಗಳೆಯು ಬಾಗಿಲಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಎಲೈ ಮಗನೇ ಭೈರವನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೇಗಬಾ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಜನ್ಮಾಂ ತರದಲ್ಲಿಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಮಗನೇ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಪುತ್ರವಂತರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಹೀಗೆ ತಾಯಿಯಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಚೀಲಾಳನು ಮುಂಚೆಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ವಿಕಸಿತವಾದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಚಲುವಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಶುಭ್ರವಾದ ಭಸ್ಮತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ದಿಂದ ಶೋಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ದಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಆರಾರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗ ಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚಿನ್ನದ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಣಗ ಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾ

ಗಿಯೂ, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವನಾಗಿಯೂ ತೋರು ತ್ತಾ ಜೊತೆಯಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಬಂದನು.

ಆಗ ಚಂಗಳೆಯು ಬಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಭೈರವನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ನೆನಸಿದಳು. ಭೈರವೇಶ್ವರನು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ದಂಪತಿಗಳ ದೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮರೆಯಾದನು—ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಆ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಭೈರವನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟು ಎಲೈ ಭೈರವನೇ ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೃತ್ಯನು ಬಂದನು. ನೀನು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೋ, ಎಲೈ ಪಾಪರಹಿತನೇ ಇಗೋ ಬಾಲಕನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೋಜನಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಬಂಧುವಾದ ಎಲೈ ಭೈರವಸ್ವಾಮಿಯೇ ನೀನು ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ? ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡು ನೀನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗದಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿದ ಮಗನಿಂದಾಗಲಿ, ಈ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣದಿಂದಾಗಲಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಪರಲೋಕವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮೃತನಾಗಿದ್ದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಭೈರವರೂಪನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವ ಆ ದಂಪತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಭ್ರಮರಧ್ವನಿಯಿಂದ ಶಬ್ದಾಯಮಾನವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಸುರಿಯಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಪಾರ್ವತೀಕಾಂತನು ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವೃಷಭೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತ ಪ್ರಿಯನಾದ ಆ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನನ್ನು ಆತನ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳೊಡನೆಯೂ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳೊಡನೆಯೂ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ನಿಂಬವ್ವೆಯ ಕಥೆ.

ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಪರಶಿವನ ಪ್ರತಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನಂದಿಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ತನ್ನ ಮಗನು ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಖಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುತ್ತಿರಲು ತಾನು ಶಿವನ ಸೇವಕನಾಗಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಕಲರೂ ಶಿವನಿಗೆ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶಿವನ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಾನಾದರೋ ಮಗನನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಆತನ ಕಿಂಕರನಾದೆನು. ಎಂದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶಾಂತರಾದ ಪ್ರಮಥರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸಕಲ ಭಕ್ತರೊಳಗೂ ತನ್ನನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶಿವನು ಆವನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ; ಆ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ನಿಂಬನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿಂಬವ್ವೆಯ ಮನೆಗೈದಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣದವನಂತೆ, ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಳೆಂದು ನೆರೆಹೊರೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಜಲವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಮಗನು ಮಂದೆಯನ್ನು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳಿಗೆ ಅದೇ ಜೀವನವು. ಆ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಹಣದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಶಿವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಿಂಬವ್ವೆಯು ಬಂದು ನೋಡಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆಯಂಗೈದು, ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡು

ವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಐದು ವಿಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶುಚಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕೊಡವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅರ್ಘ್ಯೋದಕವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಶಿವನು ಆಕೆಯ ಮಗನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ಈ ದಿವಸ ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನೂ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಯಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ, ಈಗ ಹೋಗಿ ತಿಂದು ಉಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಪ್ರೇರಿಸಲು, ಆ ಹುಡುಗನು ಹಸಿದಿದ್ದದರಿಂದ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿಂಬವ್ವೆಯು ಬಂದು ಮನೆಯಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ನಾಯಿ ನುಗ್ಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಒಂದು ಒನಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಾಯಿಯಂತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದಳು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗನು ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ನಿಂಬವ್ವೆಯು ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಬಂದು ಭಸ್ಮಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆ ಬಿಸಾಡಿ, ಹೊಸ ಭಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ, ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆದು ; ಶಿಷ್ಯಸಹಿತನಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಒಂದು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಪಾದಾರ್ಚನೆ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾದ ಬಾಳೆಯೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಶಾಕಪಾಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಿಸಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ಒಡಿಸಿ, ನಾಲಗೆಗೆ ಬಹಳ ರುಚಿಕರವಾದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನೇ ಕೊಡುವವನು. ಶಿವನೇ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವನು. ಈ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಂಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಶಿವನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಊಟವಂ

ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಠಿನವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ :—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನೀನೇಕೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಆಸೆಯುಳ್ಳವರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ. ತನ್ನ ಕಯ್ಯಾರ ಕೊಂದ ಮಗನನ್ನು ಯಾರು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಾನೇನು ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಂತೆ ಮಗನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಳೋ ? ಸಿರಿಯಾಳ್ವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೋ ? ಆದರೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಕಠಿನವಾದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಸಾಂಖ್ಯತೊಂಡನು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳ ಏಟುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ನಾನಾದರೋ ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಒನಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಕೂಡ ಆರೋಗಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಒನಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀರಿಂದ ಕಯ್ಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಕುಣಿದಳು. ತಿರಿತಿರಿಗಿ ರುಚಿಕರಗಳಾಗಿಯೂ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಾಕಪಾಕಗಳನ್ನು ಬೇಡಬೇಡವೆಂದು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ತಡೆದಾಗ್ಯೂ ಆವೇಶಬಂದವಳಂತೆ ಬಡಿಸಿದಳು. ಶಿವಾನಂದರಸವನ್ನಾಸ್ವಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಪರವಶಳಾಗಿ ಶಿವನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುಲೋಪವಿಲೋಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಆ ಶಿವನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದ ಆ ನಿಂಬಮ್ಮನ ಮೃತಪುತ್ರನನ್ನೂ ಮಗನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವ ಆಕೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಭೋಜನವಂಮಾಡಿ, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಶಿವನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತ್ರಿಣೇತ್ರಸಹಿತವಾದ ನಿಜರೂಪದಲ್ಲೂ ಆತನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಣಸಹಿತನಾದ ಪುತ್ರನಲ್ಲೂ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದ ಆ ನಿಂಬವ್ವೆಯು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ :—

ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ನೀನು ಮಾನಕಂಜರನ ಮಗಳ ಜಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆತನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಲಿಚ್ಛೈಸುವನಾಗಿ ಆತನ ಮನೆಗೆ ಯಾವವೃಷಭನನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ ? ತಿರುನೀಲಕಂಠನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಿನ್ನ ಕೊರಳು ಯಾವವಿಷದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ? ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಚ್ಛೈಸಿದವನಾಗಿ, ಹೋದಾಗ ಯಾವ ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದೆ ? ಹೆಗಲುಮೇಲೆ ಸತ್ತಕರುವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸಾಮವೇದಿಯ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಯಾವಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ ? ವೇದವಚನಗಳಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗಲಾರದ ನೀನು ಯಾವ ಫಾಲನೇತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಿಬ್ಬಭಾಸ್ಕರನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದೆ ? ಅಧಿಕವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜಟಾಜೂಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ? ಎಲೈ ದೇವನೇ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಯಾವದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಪಾದಪೂಜೆಯುಂಟೋ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ನೀನು ತೋರಿಸಿದ ರೂಪವು ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮಗನು ದ್ರೋಹಿಯು ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಡು. ಹೀಗೆ ಕೇವಲ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೇ ತೋರಿಸಿದರಿಂದ ಶಿವನು ಸಂತೋಷಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ :—ಸಿರಿಯಾಳ್ವನೇ ಕೇಳು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಂಡೇಶ್ವರನು ಕಾಟಕೂಟನು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೈಯಾರ ಕೊಂದು, ಮರಳಿ ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಗನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಭೂತಲದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ನನ್ನ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅರಳುವ ಸೌಗಂಧಿಕ ಕಮಲಂಗಳ ಮೊಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನನಗೋಸ್ಕರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತಂದ ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೂಸಿದಳು. ಅರ್ಚಕನಾದ ಶಿವಕಿಂಕರನು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಮೂಗನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹಾಕಿದನು. ಆ ವರ್ತ

ಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಹೂವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದ ಆಕೆಯ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಕಡಿದು, ಆಮೇಲೆ ಮೊಳಕೈಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ತೋಳನ್ನು ಛೇದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಇಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪುನಃ ಹಸ್ತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಆತನು ಆಕೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು.

ವೀರಚೋಳನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜಯಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿವನೇ ಒಡೆಯನೆಂದೂ ಆತನಿಗೆ ತಾನು ಮಂತ್ರಿಯೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಜೈಸಿದವನಾಗಿ, ಕೆಲವುಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಆ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆಂಟರು ಕೆಲವರು ಬಂದರು. ಆಕೆಯು ಅವರಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಧನವನ್ನೂ, ಧಾನ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿದಳು. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ರಾಜನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ—ತನ್ನ ಧನಧಾನ್ಯಗಳು ವ್ಯಯವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳುಹಲು, ರಾಜನು ಕೇಳಿ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯ ನೆಂಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ; ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ರಾಣಿವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನೂ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆಸೆದು, ಮೊನೆಯಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದನು. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಾನುಹೋಗಿ, ಆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆನು. ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇಗ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಗಾಯವಡೆಯದ ಬಸುರುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕರಚರಣಾದಿ ಅವಯವವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಸಾರೂಪ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನನಗೋಸ್ಕರ ಕೊಂದು, ಪುನಃ ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ನಿಂಬವ್ವೆಗೆ ಮಗನಮೇಲಣ ಇಚ್ಛೆಯೂ ನನ್ನಮೇಲಣ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಇಲ್ಲ

ವಲ್ಲಾ! ಈ ವೈರಾಗ್ಯವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಮಗನನ್ನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಹಲಾಯುಧ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಮೂಹದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಹಲಾಯುಧಯ್ಯನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಹಲಾಯುಧನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಆತನ ಜನನ ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಶಿವನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು ಏನಂದರೆ:—ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ನಿರಂಜನಪುರದಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಜ್ಜಮಹದೇವಿಯು ಮಗನಂತೆ ಸಾಕಿದಳು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲಣ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದಳು. ಸುರುಗಿಯ ಚೌಡಯ್ಯನು ಅನ್ನಪ್ರಾಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಕೆಂಬಾವಿ ಭೋಗಣ್ಣನಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣತನವನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ಚನ್ನಯ್ಯನಿಂದ ಊಟಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಬಂದಿತು. ದಯಾಳುವಾದ ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನಿಂದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಡುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ಮಾನಕಂಜಾರನು ಜಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಸೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾದನು. ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಪಿಟ್ಟವ್ವೆಯು ಕಲಿಸಿದಳು. ಸುಂದರನಂಬಿಯಿಂದ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ಭಿಕ್ಷುಕನಾದ ನನಗೆ ಸಿಂಧುಬಲ್ಲಾಳನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಮುನಯಭೂಪಾಲನು ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಣೆನು. ಜಂಗಮರಲ್ಲಿಯೂ, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಯೂ, ನನಗೆ ಓಡ್ಯಾಟವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಸಕಲಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯಗಳಾದ ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ಏಣಾಧಿನಾಥನು, ವಾಗೀಶನಾಥನು, ಶ್ವಪಚಯ್ಯನು, ವಲಗೊಂಡಪತಿಯು, ನೀಲಕಂಠನು, ಆರ್ಯಮನು, ಚೇರಮನು, ಕರಿಕಾಲನು, ಸೇದಿ

ರಾಜನು, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು, ಸುಂದರನು, ಇವರು ಮೊದಲಾದಭಕ್ತರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಾಣದ ದೇಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ನಾನು, ಕಾಂಚೀಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಹುದಿವಸವಿದ್ದೆನು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಆ ಭಕ್ತಿಯು ಆ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಲ್ಲದೆ ಇತರ ಭಕ್ತರುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವದಕ್ಕೂ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು. ಶಿವನನ್ನು ಎಳೆಯುವಂಥಾದ್ದು, ಈಷಣತ್ರಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾಚಿಕೆಪಡಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪುರಾತನರ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಂಜುಳವಾದದ್ದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಟಕೋಟ ಚಂಡೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಭಕ್ತರಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿರ್ವಂಚಕನಾದ ಭಕ್ತನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದವಳು, ಐದಾರು ವರುಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಆತನ ಮಗನೂ ಅಂಥಾ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೇ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದನಾಗಿಯೂ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಆಧಾರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕೊಂದು, ನಾನಾವಿಧವಾದ ಶಾಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಿವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಕಾಟಕೋಟ ಮೊದಲಾದವರು ಶಿವಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಶಿವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದರು. ಈತನಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲ, ಶಿವಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲನಾಗಿಯೂ, ಗುಣಾಢ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ತನ್ನ ಏಕಪುತ್ರನನ್ನು ಶಿವನಿಂದ ಬೇಡಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ಕೊಂದನು. ಕೊಂದರೂ ಕೊಲ್ಲಲಿ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಗನ ದೇಹವನ್ನು ಈಳಿಗೆಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಳು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯವು? ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ ಕತ್ತರಿಸಲಿ. ಮಗನ ಮಾಂಸವನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಅಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪರಿಮಳವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಬೇಯಿಸಿದಳು, ಏನು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡ ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಪಟ್ಟಣದ ಏಳು ಬೀದಿಯ ಜನಗಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ತನ್ನಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಭಕ್ತನೂ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಮಾನಳಾದ ಭಕ್ತೆಯೂ, ಅವರ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಮಗನೂ, ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರೂ ಇರಲಿ, ಚಂದನಿಕೆಯೆಂಬ ದಾದಿಯು ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮರಳಿಮರಳಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲಾಯುಧನು ಹೇಳಿದನು. ಏನೆಂದರೆ :—ಶಿವನು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನಾದನು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ಭಕ್ತನಾದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆದನು. ಭಕ್ತರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೈಸಿದ ಶಿವನು ಜಾಣನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಭೈರವನಿಂದ ಮಾಂಸವನ್ನು ನೀಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಭಕ್ತನೂ ಧೀರಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು, ಭೈರವನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಭೃತ್ಯನಾದವನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೋಸ್ಕರ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾದರೂ ಕೊಂದು ಅವನ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಒಡೆಯನಂತೆ ಸೇವಕನು ಎಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಶಿವನು ಸೇವಕನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು? ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಭಕ್ತನು ಹ್ಯಾಗೆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕೊಂದನು? ಕರುಣಾರಸಭರಿತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಭೃತ್ಯರಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಿಯು ಸರಿಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿವಂತರಾದ ಜನಗಳು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲೇಕೂಡದು. ಹೀಗೆಂದು ಆ ಜಂಗಮವೇಷದೀಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಘಂಟಿಯನ್ನು ಹೊಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿದನು. ಇದೆಷ್ಟಾಶ್ಚರ್ಯ? ಸಾರಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ:— ಈ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯವನ್ನಾಲೋಚಿಸಿದ ಶಿವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕನಾದ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗು, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಕಥೆ

ಯಲ್ಲೂ ಶಿವನ ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಯಾವನು ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗುವನೋ ಅವನು ಭಕ್ತರ ಗುಂಪಿಗೆ ಹೊರಗು. ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಶಿವನು ಕೇಳಿ, ಭಯಪಟ್ಟವನಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಚಂಗಳೆಯೊಡನೆ ಬರುವಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ನೆನೆದನು. ಶಿವನಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರ್ವತಿಯು ಚಂಗಳೆಯೊಡನೆ ಮುನಿಪತ್ನಿಯರ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿ ಆ ಹಲಾಯುಧನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಹಲಾಯುಧಯ್ಯನು ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದಿರೆದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆತನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರ್ವತಿಯು ಹಲಾಯುಧಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ ಹಲಾಯುಧನೇ ನೀನು ಭಕ್ತರೊಳಗೆ ಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ. ಎಲೈ ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ ! ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹಲಾಯುಧನು ಕೇಳಿ, ಎಲಾ ತಾಯೇ ! ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯೇನು ಹೇಳು. ಭಕ್ತರಪಾದಧೂಳಿಯ ಲೇಶವಾದ ನಾನ್ಯಾರು? ದಯಾನಿಧಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಎನಲು, ಪಾರ್ವತಿಯು—ಆಯ್ಯಾ ಭಕ್ತವರ್ಯನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯಾದರೂ ಹೀನಪತಿಯುಳ್ಳವಳಾದರೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವವಳಾದರೂ ದೂಷ್ಯಳೇ ಸರಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಸರಸ್ವತಿಯೂ ಅನ್ಯಪತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದುಂಟು. ಒಬ್ಬ ಪತಿಯಲ್ಲೇ ಆಸಕ್ತರಾದರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪಾರ್ವತಿಯು, ಇಗೋ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿರುವ ಈಕೆಯು ಸಿರಿಯಾಳ್ಳನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಶಿವನೇ ನನ್ನ ಪತಿಯು, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನೇ ಈಕೆಯ ಪತಿಯು, ನಾವು ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವದರಲ್ಲಿ ಭಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪತಿಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದೆವು.

ಈತನೇ ಶಿವನು. ಈ ತಪಸ್ವಿಯೇ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಭೆಯು ಬೆರಗಾಯಿತು ಶಿವನು ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪಾರ್ವತಿಯೂ,

ಚಂಗಳೆಯೂ ಭಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತರು. ಬಳಿಕ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಿದರು. ಸಿದ್ಧರೂ, ವಿದ್ಯಾಧರರೂ, ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರೂ, ಸೇವಿಸಿದರು. ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಮುನಿಗಳೂ, ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಮಂತ್ರ, ಲಯ, ಹಠ, ರಾಜ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಯೋಗಿಗಳು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಹುಲಿದೊಗಲಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ನಡುವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರದಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ಹಲಾಯುಧನು ಬಾಹ್ಯನೇತ್ರದಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಹಲಾಯುಧನು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವಂತೆ ನರ್ತನವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡಿದನು. ತ್ರಿಪುರಧ್ವಂಸಿಯಾದ ಪರಶಿವನು ರೋಮಾಂಚ ಕಂಚುಕಿತಾಂಗನಾಗಿಯೂ, ಆನಂದಬಾಷ್ಪದಿಂ ತುಂಬಿದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಹಲಾಯುಧಯ್ಯನನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗದ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಗಾಢಾಲಿಂಗನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕರುಣಾರಸಭರಿತಳಾದ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟಗಳಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಲಾಯುಧಯ್ಯನಿಗೆ ಶಿವನು ಹತ್ತುಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಒಂದು ವಿಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹಲಾಯುಧನು ವಿಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಶಿವನ ಅನುಮತಿಯಿಂ ಒಂಬತ್ತುಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶಿವನು ಹಲಾಯುಧನಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಸಿರಿಯಾಳ್ವನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಚಾಮರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಹಲಾಯುಧನ ಉತ್ತಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾವನು ಪ್ರತಿದಿವಸ

ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂಧು ಗಳೊಡನೆ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸುಂದರನಂಬಿ ಕಥೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ನೀನು ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಡು, ಭಕ್ತಿಗೂ, ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವು, ಹಾಲಿಗೂ ಮದ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿಧೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಬಸವೇಶನೇ! ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಅಹಂಕಾರ ಪಟ್ಟ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಪತ್ತನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಜೇಗೊಂ ಡವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಿರುಮಿಂಡನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ಅಧಿಕವಾದ ಸುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಾಪದಿಂದಲೂ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಭುಜಗಳುಳ್ಳವನೂ ಶಿವಾದ್ವೈತಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನ ಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನೂ, ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ಕಾಪಾಡು ವವನೂ, ಶಿವಭಕ್ತನನ್ನು ಶಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವವನೂ, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದ ವನೂ, ಮಮಕಾರವಿಲ್ಲದವರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಆಗಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತಿರುವಾಲೂರೆಂಬ ಶಿವಪುರವನ್ನೈದಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ವಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣವಂಮಾಡಿ, ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರಂಗಮಂ ಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರನಾಯಕನು ವೇಶ್ಯಾ ಗೃಹದಿಂದ ಶಿವನಿಂದ ಸಾವಿರ ವರಹ ಸಂಬಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋ

ಸ್ಕರ ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಮಂದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಗಧ ರಿಂದಲೂ, ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ, ಕವೀಶ್ವರರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಸಭರಿತ ಗಳಾದ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗೀತಗಾರರಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ವಿಟ, ವಿದೂಷಕ, ಪೀಠಮರ್ದಕರೆಂಬ ಭೋಗಸಖರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅನೇಕ ಬಿರುದಾ ವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅವ ರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಆಭರಣ ಮುಂತಾದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗಿ, ಸಮಾನವಯಸ್ಕರಾದ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕ್ರೀಡಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸು ವವನಾಗಿ, ರತ್ನದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಘಂಟೆಗಳ ಗೊಂಚುಲುಗಳಿಂದ ಮನೋಹರ ವಾದ ಚಿನ್ನದ ಬೆತ್ತದಕೋಲನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು, ಭಕ್ತರ ಸಭೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ, ಚಿನ್ನದ ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ವಿರುಮಿಂಡ ಯ್ಯನು ಆ ವಿಧವಾದ ಸುಂದರಸಂಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ಈ ಧೂರ್ತನ್ಯಾರೆಂದು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆ ಸಭೆಯು ಆ ವಿರುಮಿಂ ಡಯ್ಯನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನೂ, ಸುಂದರಸಂಬಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿತ್ತು ವಿರುಮಿಂಡ ಯ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನಾದ ಶಿವದ್ವಿಜನು ಕೇಳಿ, ನೀನು ಕೋಪ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ, ಆತನು ಶಿವನಿಂದ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು. ಈ ವಲ್ಮೀ ಕೇಶ್ವರನು ಆತನಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಗೂ ಸುಂದರಸಂಬಿಗೂ, ಕಲಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಶಿವನು ಮಿತ್ರನಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ ಆಕೆಯ ಪ್ರಣಯ ಕೋಪವು ಪ್ರಿಯವಚನಗಳಿಂದ ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಆ ಸುಂದರಸಂಬಿಯು ಬಾಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಬೇಡುಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾನೆ. ವಲ್ಮೀಕನಾಥನು ಈತನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೋ ತುಂಬುರು ನಾರದ ರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಈತನ ಗಾನದಿಂದಲೋ ಮಗನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಟ್ಟಿರು

ವಂತೆ ಈತನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವನು ಸುಂದರನಂಬಿಯ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಮೊಸಳೆಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರಲು ; ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಮೇಲೆ ಶಿವನು ಆದರ ಬಾಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದನು. ವಿರುವಿಂಡಯ್ಯನು ಶಿವಧ್ವಜನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ದಾರುಣವಾದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಏನಂದರೆ:—ಶಿವನಿಗೆ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಇವನು ಭಕ್ತನೋ ? ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸಿ, ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಶಿವನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಭಕ್ತನು ಕಾಪಾಡುವನು. ಭಕ್ತನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಶಿವನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರನು. ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಿರಲಿ ಈಗ ಆತನ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡುವೆವು. ಧೂರ್ತದುರಂಧರನಾದ ಈ ಜಾರನು ಇವನಿಗೆ ಸೇವಕನಾದ ಶಿವನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಮಗೆ ಹೊರಗು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೂರುಬಾರಿ ತಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ಹರಶಬ್ದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕಲಕಲಧ್ವನಿಯುಂಟಾಯಿತು. ವಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಂದರನಿಗೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತದೇಹಿಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲಿಚ್ಛೈಸಿದವನಾಗಿ, ಲಿಂಗವಿಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಕಾರನಾಗಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ—ಅಯ್ಯಾ ಸುಂದರನೇ ಇನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಸುಂದರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಪಾರ್ಶ್ವದ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೊರಟು ಒಂದು ಹರಿದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ವನವು ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ:—ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಮರಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಮೊಗ್ಗೆಗಳ ಕೊನೆಗಳುಳ್ಳ ಅಶೋಕ, ಅಡಿಕೆ, ಸುರಹೊನ್ನೆ, ಬಕುಳ, ನಿಂಬೆ, ಸೀಮಾವು, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮೊಲ್ಲೆ, ಬಂದುಗೆ, ಹೊಂಗೇದಗೆ, ತಾಳೆ, ಹೊಂಗೆ, ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮಕರಂದ ಪಾನದಿಂದುಂಟಾದ, ಮದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ತುಂಬಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಮಂದಮಾರುತನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸುಗಂಧಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ,

ವಸಂತನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಶೃಂಗಾರರಸ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಮನ್ಮಥನ ದಂಡಿನ ಪಾಳೆಯವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಗಳಾದ ಭ್ರಮರಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮೊಳಕಾಲುದ್ದಕ್ಕೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸುರಿದಿರುವ ಹೂವುಗಳ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪರಿಮಳಿಸುವ ಹೂವಿನ ಹುಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜಗಲಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಹಸ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ನಿಟ್ಟುಸುರುಗಳಿಂದ ಬಹು ಆಯಾಸವುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ದಾರಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ತೆಗೆದಿಟ್ಟನು. ಸುಂದರನು ಕೂಡ ಮಕರಂದರಸದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿಯೂ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆ ಉದ್ಯಾನದ ವಾಯುವಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶಿವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ಒತ್ತುತ್ತಾ—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಜಗದೀಶನಾದ ನಿನಗೆ ಭಯವೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಶಿವನು— ಅಯ್ಯಾ ಸುಂದರನೇ ಬೆಂಕಿಗೂ ಉರಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ, ಸ್ಫಟಿಕಕ್ಕೂ ಕಾಂತಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ ನನಗೂ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಭಕ್ತರ ಪ್ರಾಣಗಳೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳು, ಭಕ್ತರ ದೇಹವೇ ನನ್ನ ದೇಹವು, ಭಕ್ತರ ದೂಷಣೆಯೇ ನನ್ನ ದೂಷಣೆಯು, ಭಕ್ತರ ಸ್ತೋತ್ರವೇ ನನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರವು, ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವು.

ಮಮಾಪಿಕೋಪಿ ಭಕ್ತಾನಾಮಪಿಭೇದೋಽಲ್ಪಕೋಪಿನ ॥ ಅಗ್ನೇರ್ಜ್ಯೋತೇರಿವಾವಶ್ಯಂಸ್ಫಟಿಕಸ್ಯದ್ಯುತರಿವ ॥ ಭಕ್ತಪ್ರಾಣಾ ಮಮಪ್ರಾಣಾಃ ಭಕ್ತಾಂಗಂತುಮಮಾಂಗಕಂ । ಭಕ್ತನಿಂದೈವಮನ್ನಿಂದಾಮತ್ಸ್ತವೋಭಕ್ತಸಂಸ್ತವಃ ॥ ಭಕ್ತಪೂಜಾಂವಿನಾಪೂಜಾ ನಿಷ್ಫಲಾ ಮಮನಿಶ್ಚಿತಾ ॥ ಎಂಬುವುದು ಮೊದಲಾದ ಆಗಮ ವಚನವು. ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ನನಗೆ ಭಕ್ತನೇ ಆಶ್ರಯವು. ಭಕ್ತನೇ ದೇಹವು. ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಭಕ್ತರನ್ನು

ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಇರಲಾರೆನು. ಬಾಣಾಸುರನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾವಿರಸಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವದೊಂದು ದೇಹಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅವನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದು, ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಒಂದೇಸಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಗರ್ವಶೂನ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅವನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಾಯುತ್ತೇನೆ.

ಕರೆಕಾಲನೆಂಬ ರಾಜನು ಕಾವೇರೀ ನದಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವಾಗ ನಾನು ಪಿಟ್ಟವ್ವೆಗೆ ಸೇವಕನಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಹೊತ್ತೆನು. ನನಗೂ ನಿರಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಗರ್ವವಿಲ್ಲದವರೇ ಬಂಧುಗಳು.

ಕಲಿಕಾಮನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನಾಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಿರುವ ಸಾಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ವೇಶ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡುವ ದೌತ್ಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿ:—ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂಳೆಯರ ಮನೆಗೆ ದೌತ್ಯಕ್ಕೆ ಓಡಾಡುವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲವು ಕೆಂಪಾಗುವುದೆಂದು ಯಾವನೂ ಆಲೋಚಿಸುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಧಮನಾದ ಸುಂದರನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಂಧುವಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸುಂದರನು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೀಚಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಹೇಗೆ ಭೃತ್ಯನಿಗೆ ಭೃತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವದುಂಟು. ಭೃತ್ಯನು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವದೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಕಲಿಯ ವಿಲಾಸವು. ನಾನು ಸುಂದರನ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರೆನು ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಶಾಂತಿಪಡಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಯಾವಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೆಚ್ಚಾದ ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಯೋ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನಲ್ಲಾ. ನಿನಗೆ

ನಿಧಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ? ಸಿದ್ಧರಸವು ದೊರಿಕಿದಿಯೋ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜನಿಂದ ನಮ್ಮಜ್ಜನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಳೇ ಸಾಲವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಭಕ್ತರಮುಂದೆ ನೀನು ಯಾರು ? ಅವರಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯುಂಟೇ ? ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಶಿವನ ವಚನವನ್ನು ಸುಂದರನು ಕೇಳಿ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಶಿವನ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

ಯಾವನು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಗಂಧಸಮರ್ಪಣವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ವ್ರತವಂ ಪಿಡಿದು, ಅದರ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಯವಾಗಿ ವ್ರತಭಂಗವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲು, ಮೊಳಕೆಯನ್ನು ಗಂಧದ ಕೊರಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ತೇದು, ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಗಂಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಿವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ, ವ್ರತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನೋ ಆ ಅಣುಮೂರ್ತಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನುದಾಸನು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವನಿಗೆ ಸಾವಿರದೀಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಬರಿದಾಗಲು, ಧೈರ್ಯಗೆಡದೆ ಕಡೆಗೆ ದೇಹವನ್ನೇ ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಸ್ತಕವನ್ನೇ ದೀಪಪಾತ್ರೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಜಡೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ತೈಲರಸದಿಂದ ನೆನೆದ ಬತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ, ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದ ಕಡವಲನಂಬಿಗೆ ಭೃತ್ಯಾನುಭೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ತ್ರಿಕಾಲಡಲ್ಲೂ ಮಹಿಸಾಕ್ಷಿ ಗುಗ್ಗುಳದ ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ದೊರೆಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ವ್ಯಸನಗೊಂಡವನಾಗಿ, ನಾಗಕನ್ಯೆಯರ ಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ಲಾಘನೆಗಾಗಿ ತಲೆಯನಲ್ಲಾಡಿಸುವ ನಾಗನಾಥಲಿಂಗದಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಆ ಲಿಂಗದ ಚಲನೆಗೆ ಭಯಪಟ್ಟಿರುವ ರಾಜನಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಧೂಪದ ರಾಸಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನೋ ಆ ಕಲ್ಲಿನಾಥನಿಗೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಂಕರನಿಗೆ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಪಾಯಸವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅದರಿಂದ ಧನವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೀಣವಾದಾಗ್ಯೂ ವ್ರತಪ್ರಯತ್ನವು ಕ್ಷೀಣವಾಗದೆ, ಯಾರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಎಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಿ, ಭತ್ತವನ್ನು ತಂದು, ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ದಿನದಮೇಲೆ ಭತ್ತವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ದೊರೆಯದಿರಲು, ಐದು ದಿನಗಳವರಿಗೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು, ಆರನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎರಡುಮಾನ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ಕಾಲುಜಾರಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಆ ತಂಡುಲಸಮೂಹವು ಕೈಬೆರಳ ಉಗುರುಗಳನ್ನಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಂದು ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಎಡ್ಡು, ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ, ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸೊಂಟದಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿರುವ ಆದರಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಶಿವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ ಪಾರ್ವತಿಯ ದಯಾರಸಭರಿತವಾದ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆ ಅರಿವಾಲನಿಗೆ ನಾನು ನಿರಂತರವೂ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ, ಮೊದಲು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೀನನ್ನು ಶಿವನಿಗೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೀನುಗಳಿಂದ ದೊರೆದ ಧನದಿಂದ ಜಂಗಮಸೇವೆಯಂ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಒಂದುಸಾರಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಟೆಯು ದೊರೆಯದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಐದು ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಆರನೇದಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೀನು ಸುವರ್ಣಮಯವಾದದ್ದಾಗಿರಲು; ಅದನ್ನು ಶಿವನಿಗೆಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿತಿರಿಗಿ ಆ ಮೀನನ್ನೇ ಕಂಡು, ಇನ್ನೊಂದುಮಡುವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನೇ ಕಂಡು, ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂಮಾಡಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದಿವಾಹನನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾಗಿಯೂ, ನಾಶರಹಿತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆತನಿಂದ ಗಣಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ಇರುವೋತ್ತನಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದೇನೆ.

ಯಾವನು ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ, ಸಮಸ್ತ ವೈರಿರಾಜರಿಂದಲೂ ಕಪ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಒಬ್ಬ ಶತ್ರುವಿನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವನು ತನಗೆ ಅಪಜಯವಾಗುವದೆಂದು ನೆನಸಿ ಕಪಟದಿಂದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಶೈವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು ; ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬೇಗ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅವನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಛೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶಿವನಿಂದ ಸತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ಏನಾದಿನಾಥನ ದಾಸದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ದಿಗ್ವಿಜಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಶತ್ರುಗಳ ತಲೆಗಳ ಸಮೂಹದೊಳಗೆ ರಕ್ತದಿಂದ ನೆನದು ಜಡೆಯಂತಿರುವ ಒಬ್ಬನ ಕೂದಲನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದು ಶಿವಭಕ್ತನ ತಲೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಮಡಗಿ, ಶಿವನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ಕರೆಯೂರ ಚೋಳನಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನೂ, ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಯಾವನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶಿವನ ದರ್ಶನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಣದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗಣಿಕೆಯಿಂದ ಚೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಎಂಜಲ ನೀರಿನ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ಸೋಕಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತಾನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ನೀಲಕಂಠಾ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ಕೇಳಿ ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ, ನೀರೆರೆದು, ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಸ್ತೂರಿ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿದ ಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಹೂವಂ ಮುಡಿಸಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲತನಕ ಬಂದು ಬಿಡಲು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಮೆಲ್ಲ

ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿ, ತನ್ನ ಆಗಮನವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ತನ್ನ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಲುಷವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಪತಿಯು ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೆಳಸಿ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನೀಲಕಂಠನಾಣೆಯೆಂದು ಪತ್ನಿ ತಡೆಯಲು; ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾವ್ರತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಅನೇಕ ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಕಳಿದು, ಮುದುಕನಾಗಿರುವಾದ ಶಿವನು ಜಂಗಮವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಬಂದು, ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಡಗಿರೆಂದು ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಡಲೇ ಮಾಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಮಾಣವಂ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೀರವುಳ್ಳ ಒಂದು ಕೊಳದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಕೋಲಿನ ತುದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ ಶಿವನಿಂದ ಹೆಂಡತಿಸಹಿತವಾಗಿ ಆ ಕೊಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ನೋಡದಿದ್ದಂಥಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಮೇಲೆ ಪಡೆದು, ತಿರಿಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತುವರ್ಷಗಳಿದ್ದು ಅಪರಿಮಿತ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಮಹಾಪುರುಷರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೋ ಆ ತಿರುನೀಲಕಂಠನಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಆಸೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹಸ್ತವನ್ನೂ ತೋಳನ್ನೂ ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ನರಸಿಂಗ ಮೊನೆಯಾರಿಗೆ ನಾನು ಭೃತ್ಯಾನುಭೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸೇವೆಯಂಮಾಡಲಾರದೆ, ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ, ಕಾಷಾಯ ಮುಂತಾದ ಶಿವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಬಂದ ಮಲ್ಲನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ತನ್ನ ದಾಸೀಪುತ್ರನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ, ಅವನ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಗರ್ವದಿಂದ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆಹೋದ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದ ಹೆಂಡ

ತಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಯಾವನು ಶಿವನ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ಕಲಿಕಂಬನ ಆಳಿನ ಆಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಭಕ್ತರಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಕೆಲವು ಕಾಲದಮೇಲೆ ದರಿದ್ರನಾಗಿ, ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ನಡುಗಿಕೊಂಡು ಚಳಿಯಿಂದ ಬಾಧೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನನ್ನು ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಕರೆದು, ಆ ಮನೆಯ ಮರ ಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಅವುಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಪುಟಮಾಡಿ, ಅದರ ಉರಿಯಿಂದ ಶೀತಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ. ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ವೃದ್ಧನಿಗೆ ಕೆಸರುಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿದ್ದ ಬೀಜದ ಬತ್ತವನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಂದು, ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು, ಕಾಲದ ಹುರಿಯೋಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಹುರಿದು. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಪತ್ನೀಸಹಿತನಾಗಿ ಗಣಪದವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಶಿವಪಾದಕಮಲಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಮನಸುಳ್ಳವನಾದ ಆ ದಂಗುಳಿಮಾರನ ಭಂಟರ ಭಂಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭವಿಗಳಾಗಿರುವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಿಸಿ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾಗಮಾದಿಗಳಿಂದ ಬೋಧಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲದವರನ್ನು ಮನೆ, ತೋಟ, ಗದ್ದೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದಾಗಲಿ ಹಣ, ದವಸ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದಾಗಲಿ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಶಿವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾ ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಶಿವನೇ ಒಕ್ಕಲಿಗವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು :—ನಿನ್ನ ದೇಶದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನನಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಲು; ಅಯ್ಯಾ ಕೃಷಿಕನೇ ! ನಿನಗೆ ಮನೆ, ತೋಟ, ಮೊದಲಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ಭಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೋ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಸರಿಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರುವವನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತೇನೆಂದು ಕೂಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಆತನನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ

ಪ್ರಯತ್ನಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ವರವನ್ನು ಕೇಳೆನಲು ; ನೀನು ಶಿವಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವುದೇ ನನಗೆ ವರವೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಿವನಿಗೆ ಶಿವಚಿಹ್ನಧಾರಣೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ದೃಢವ್ರತಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗಣಪದವನ್ನು ಆಪ್ತರಾದ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಪಡೆದನೋ ಆ ಗಣಪಾಲನಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನು ದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕಡೆಗೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಿ, ಶಿವನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಆ ಮುಕ್ತಿನಾಥನ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವನು ಗುರುಕರುಣವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಮೋಕ್ಷಪದವಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಿರ್ವಾಣಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಅವಿದ್ಯಾದಿ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಮುಖವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಕಲ್ಲಿನಾಥನಿಗೆ ನಾನು ದಾಸಾನುದಾಸ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ವಿಕ್ರಮ ಚೋಳನೆಂಬವನು ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರಮೂರ್ತಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ರತ್ನದಗುಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಯಾವನು ಶಿವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನೋ ಮಾನಸಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಚತುರನಾದ ಆ ಪೂಸಲನಾಥನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮನ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ವರಹವನ್ನು ಪಡೆದು, ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲಭಕ್ತನಿಗೂ ರೂಪರುಚಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಕೂರ್ಮದೇವನಿಗೂ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ, ಈಗ ಇರುವ, ಮುಂದೆಹುಟ್ಟುವ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸುಂದರನಂಬಿಯು ಅನೇಕ ತಿರುಪಾಟುಗಳಿಂದ

ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವನಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗಿ, ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ,—ನಿಮ್ಮ ಪಾದಸೇವಕರ ಭೃತ್ಯರ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಆಳಾದವನು, ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಮರೆಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಎಂದು ಅನೇಕ ವಿನಿಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ಬಹು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ, ಆ ಮಿರು ಮಿಂಡಯ್ಯನ ಗಣಸಭೆಗೆದುರಾಗಿ ಬಂದನು. ಪ್ರಕಾಶವಾದ ವಿನಯವಚನ ಗಳಿಂದಲೂ, ಅನೇಕ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತ ರನ್ನು ಕೃಪೆಯುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಶುದ್ಧ ವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ನಿರಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತಿಯಿಂ ದಲೂ, ಯಾವದುತಾನೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಹೇಳಿದನು. ಬಸವೇಶನು ಮಾಚಯ್ಯನ ಶಿಕ್ಷಾವಚನಗಳೆಂಬ ಜಲಸ್ನಾನ ದಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆತನ ಪಾದೋದಕದ ಹನಿಗಳಿಂ ದಾದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಸತ್ಯಸಂಧನಾಗಿಯೂ, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಯೋಗೀಶ್ವರ ರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಇತರರಿಂದ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯಗ ಳಾದ, ಪಾಪರಹಿತಗಳಾದ, ನಿರುಪಾಧಿಕಗಳಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಮೈತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯಕಮಲವುಳ್ಳವ ನಾಗಿಯೂ, ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮ

ಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಯೋಗಿ ಇದ್ದನು. ಆತನು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನು ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಮಾರ್ಗದ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನು. ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನು. ಸಕಲಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು. ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. ಸರ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನು. ಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದವನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನು. ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ವಾಂಸನು. ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು. ಶೈವಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು. ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ದೇಹವನ್ನೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವನು. ನಷ್ಟವಾದ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವೆಂಬ ಮಹಾದ್ರವ್ಯವುಳ್ಳವನು. ಇಂಥಾ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಕಿನ್ನರಿಯೆಂಬ ವೀಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತುಂಬುರನನ್ನೂ, ನಾರದನನ್ನೂ, ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಗಾನವಂ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಗಾನಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೂರುವರಹಾ ತೂಕದಷ್ಟು ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಕೂಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದನು. ಆ ಧನದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪೂಡೂರೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಬಸವೇಶನ ಕೀರ್ತಿಪರಂಪರೆಯೆಂಬ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರದ ಪರಿಮಳದ ಪರಿಮಳಗಳಿಂದ ಸುವಾಸನೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಆತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛೈಸಿದವನಾಗಿ, ಸದ್ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಾಸ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದ

ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಆಗ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಬಸವೇಶ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ, ಆಯಾ ಶಿವಕಥಾಮೃತಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಳೆದು, ಆಮೇಲೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಸವೇಶನ ಸೇವೆಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ತತ್ವಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಆಲಯಕ್ಕೈದಿ, ಆ ದೇವನಿಂದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಪಡೆದು, ಆ ಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ, ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿಟನು ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಯ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುರಿಯು ಕತ್ತಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು, ದೈವಾಧೀನದಿಂದ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆ ವಿಟನು ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತಿರಲು; ದಯಾಳುವಾದ ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು—ಇದನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಡ. ಬಿಡು. ಈ ಕುರಿಯು ಪ್ರಾಣಭೀತಿಯಿಂದ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಇದರ ಕ್ರಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಬಿಡು, ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುತ್ತೀಯೆ ಎನಲು, ಆ ವಿಟನು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಿಡಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು—ಅಯ್ಯಾ, ಈ ಹಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಒಡೆಯನು. ಕುರಿಗೆ ನಾನೇ ಒಡೆಯನು. ಇದು ನಿಶ್ಚಯವು ಎಂದು ಹೇಳಿದಕ್ಕೆ ವಿಟನು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಆ ಕುರಿಗೆ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು. ವಿಟನು ಮತ್ತೊಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸೂಳೆಯಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಕುರಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಹು ಕಾಲವಾಯಿತು. ಈಗ ಬಂದಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ ! ಎಂದು

ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಿರಿಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿಟನು—ಎಲೆ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೇ! ಈ ದಿವಸ ದೈವಗತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಒಂದು ವಿಷಯವು ದೊರೆಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶವಾಯಿತೆಂದು ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕುರಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯತನಕ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ;—ಇಗೋ ಇದು ಸಾವಿರ ವರಹವೆಂದು ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಮಡಗಿದನು. ಆ ಸೂಳೆಯು ಆ ಹಣವನ್ನು ಕಯ್ಯಿಂದ ನೂಕಿ ವಿಟನನ್ನು ಕುರಿತು;—ಎಲಾ ದುಷ್ಟನೇ, ಕುರಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆದೇವತೆಯ ಬಲಿಗಾಗಿ ತಂದೆಯೋ? ಮಾರಿ ಲಾಭವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಂದೆಯೋ? ದೇವತೆಗೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಂಚಿನ ಕುರಿಯನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ವ್ರತವು ಪೂರೈಸುವುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಊಟವಂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆನಲು, ವಿಟನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಕುರಿಯನ್ನೇ ತಿರಿಗಿ ತರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿರುವ ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಹಿಡಿದನು. ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕೋಪಗೊಂಡು, ಕುರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿವ ಆ ವಿಟನನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲಾ ಧೂರ್ತನೇ! ನೀನು ಮೊದಲು ಕುರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಮಾರಿ ನನ್ನಿಂದ ಕ್ರಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು ಈಗ ತಿರಿಗಿ ಬಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀಯೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ಇದು ಕುರಿಯಲ್ಲ, ಬಸವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಆ ವಿಟನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಆ ಧೂರ್ತನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಪ್ರಾಕಾರದ ಹೊರಗೆ ಬಿಸಾಡಿ ಮುಂಡವನ್ನು ಎಳತಂದು, ಅಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಂಡರು. ಏನೆಂದರೆ:—ಸ್ವಾಮಿಾ! ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಅದು ಹಗ್ಗ

ವನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು, ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಆ ಹುಡುಗನು ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮನು :—ಎಲಾ ಈ ಕುರಿಯು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಇದು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉರಿದುಬಿದ್ದವನಾಗಿ ಬಸವೇಶನ ಕಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿಕೊಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ಬಸವೇಶಾ! ಆ ದುಷ್ಟಜಂಗಮನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದೆಯಾ? ಶಿವಭಕ್ತರು ಕರುಣಾಶಾಲಿಗಳು. ಕೋಪಾದಿಗಳನ್ನು ಜೈಸಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ. ಈಗ ನೋಡು-ಕ್ರೂರರೂ, ದಯಾಶೂನ್ಯರೂ, ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳೂ, ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ನೀರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುವದು, ಕೆರಗಾಲಿಂದ ಒದೆಯುವದು, ಮಾಂಸವನ್ನು ನಿವೇದಿಸುವದು, ಕಲ್ಲೆಸೆಯುವದು, ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು, ತಂದೆಯನ್ನು ವಧಿಸುವದು, ಸ್ವಜಾತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವದು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೇ? ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾದರೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಕೃತ್ಯವು. ಮಿಕ್ಕವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾದರೆ ಅಕೃತ್ಯವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ವಿಟನು ತರುತ್ತಿದ್ದ ಕುರಿಗೂ, ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧವು? ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬದುಕುವದನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಬಲದಿಂದ ದುಷ್ಟಭಕ್ತರು ತಮಗೆ ಯಾವಭಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದವರಾಗಿ, ಊರನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತಾರೆ, ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಬಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಪನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಅರಸನಾದಾಗ್ಯೂ ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶವನ್ನು ನೀವೇ ಆಳಿಕೊಂಡಿರಿ. ನಮಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವೇಕೆ? ಎಂದು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಬಸವೇಶನು ಕೇಳಿ;—ಅಯ್ಯಾ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯೇ! ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಡಬೇಡ. ಕರ್ಮನಿರತರಾದವರು, ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಶಿವಭಕ್ತರು ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸರು. ವಯೋವೃದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಾಧಿಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಿ

ಯು ಮೂಢನಂತೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನೇ ? ಎತ್ತು ಕರುವನ್ನು ಹಾಕಿತು ಎಂದು ಅರಿಯದವನು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದವರುಂಟೇ ? ವಾದಿ ಪ್ರತಿ ವಾದಿಗಳಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದಮೇಲೆ, ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬನ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಹ್ಯಾಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು ? ಆತನನ್ನು ಕರಿಸಿದರೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕಂದರೆ ಯೋಗಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾದ ಪುರುಷನಿಂದ ನಡೆದ ಸಂಗೆತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಆಗಲಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದ ಆಪ್ತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು, ಅವರು ತ್ರಿಪು ರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಬಳಿ ಗೈದಿ ;—ಎಲೈ ಶಿವಯೋಗಿಯೇ ಈಗ ಸಮಸ್ತ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಶಿವಭಕ್ತರೂಪ ದಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಭಕ್ತರು ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದವರು, ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳು' ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರು ಎಂಬ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಬಹಳವಾಗಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಂಧುಗಳ ಮೊರೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳು ಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು :: ಅಯ್ಯಾ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನು ? ನೀವು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಪರಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು ನನ್ನ ವಿರೋಧಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ವಿಚಾ ರಿಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ. ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಗೋ ಸ್ಕರ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರಿಯು ಭಯಪಟ್ಟು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು, ಓಡಿಬಂದು ಈ ಶಿವಾಲ ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ನೀಚವಿಟನು ನಡುಗುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಚಪಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ದೀನಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂ ಡನು. ಆಗ ನಾನು ಈ ಕುರಿಯು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಕೊಳೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಇದರ ಕ್ರಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ;—ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಲು, ನಾನು ಅಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟೆನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾಗಿ ಹೋದಮೇಲೆ ನಾನು ಬಸವನಿಗೆ ಒತ್ತುವಂತೆ ಆ ಕುರಿಗೆ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದೆನು. ಆ ವಿಟನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ತಿರಿಗಿ ಬಂದು, ಗರ್ವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ವೇಗದಿಂದ ಕುರಿಯನ್ನೆಳೆದನು. ಆಗ ನಾನು;—ಎಲೈ ವಿಟನೇ ನನ್ನಿಂದ ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕುರಿಯನ್ನು ಈಗತಾನೇ ನನಗೆ ಮಾರಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀಯೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ಇದು ಕುರಿಯಲ್ಲ, ಬಸವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ನನ್ನಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಆಗ ನಾನು ಆ ದುಷ್ಟನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದೆನು. ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾದ ನೀವು ನ್ಯಾಯವ್ಯಾರದು? ಅನ್ಯಾಯವ್ಯಾರದು ಎಂದು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿರಿ. ಶಿವಭಕ್ತರು ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಈ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆತನ ಮುಖದಿಂದ ಅವನ ಧೂರ್ತತ್ವವನ್ನೂ ನನ್ನ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಆ ರಾಜಪುರುಷರು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯುತನಕ ಕುರಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿಸುವದನ್ನೂ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಯನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪರಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಆ ಸಭಿಕರೊಡನೆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯ ಬಳಿಗೈದಿದನು. ಆಗ ಬಸವೇಶನು;—ಎಲೈ ಮಂಗಳಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನೇ, ಜಯಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಷೇಪವಾದವನೇ, ವಿದ್ಯೆಗೆ ಆಸ್ಥಾನದೀಪವಾದವನೇ, ಆಗಮ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದವನೇ, ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಲಂಬನವಾದವನೇ, ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಣಿಯಾದವನೇ, ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನಾದವನೇ, ಅವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ

ಕ್ಲೇಶಗಳಿಗೆ ದೂರನಾದವನೇ, ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ ಶಾಂತಿಯ ಪುಂಜವೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳವಾದವನೇ, ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರವಂಮಾಡಿ' ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ಪೂಜಕನು ವಿಟನ ವಧೆಗೆ ಹೆದರಿ, ದೇವಾಲಯದ ಕದಗಳಿಗೆ ಅಗುಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೂಚಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಮಂದಹಾಸದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಗುಳಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಿರುವ ಕದವನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಕೂಚಿಯ ಕೋಲಿನಿಂದ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗುಳಿಯು ಜಾರಿ, ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕದವು ತೆರೆಯಲು, ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳು:—" ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಶಿವನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಬಾಗಿಲತೆರೆದದ್ದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡೆವು. ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಈ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳದೆ ಬಿಡನು" ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು' ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕೇಳಿ' ಎದ್ದು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೈದಿ,—" ಎಲೈ ಶಿವನೇ' ಸುಂದರನು ಸ್ತನವನ್ನು ಪೀಠವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸ್ತನಾಗ್ರವನ್ನು ಲಿಂಗವನ್ನಾಗಿಯೂ ಭಾವಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದನು. ಈಗ ಹೋ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡು. ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನು ತನಗೆ ಜೈನಗುರುಗಳೊಡನೆ ವಾದವು ಬಿದ್ದಾಗೆ ಇರ.ವೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದನು. ಈಗ ಹೋ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡು ನಿತ್ಯಸಂತೋಷಿಯಾದ ಬಾವೂರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಜೋಳದರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದನು. ಈಗ ಹೋ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡು. ಎಲೈ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಾನು ಒಳ್ಳೇಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದವನಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಶಿವನನ್ನು ಕರೆದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೋ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಗೋವುಗಳೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ಮೃಗಗಳೂ, ಆನೆಗಳೂ, ಕುದುರೆಗಳೂ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಗಳಾದ ವೀರಶೈವರು ಹೊರತಾಗಿ ಸಕಲ ಮನುಷ್ಯರೂ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು.

ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಿಲ್ಲ ಬೆಂಕಿಯು ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾದ ಜ್ವಾಲೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಉರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದಿಕೂರ್ಮನೂ, ದಿಗ್ಗಜಗಳೂ, ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾದರು. ಭೂಮಿಯೂ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೂ, ಪರ್ವತಗಳೂ ಚಲಿಸಿದವು ಇಂದ್ರನೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳೂ, ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಬಿದ್ದರು. ಆಗ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಭವಿಮಂಡಲಿಯೆಲ್ಲಾ ಮೂರ್ಛಿತವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಮಂಡಲಿಯೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವು ಹಾಡುವ, ಕುಣಿಯುವ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಕೈಲಾಸಪುರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಏಳು ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಬಸವೇಶನು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ತೋತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ:— ಸದ್ಭಕ್ತಜನಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾದವನೇ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಗುಣದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನೇ, ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯೇ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನೇ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜೈಸಿದವನೇ, ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವವನೇ, ದಯಾನಿಧಿಯೇ, ಗುಣಸಮೂಹದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದವನೇ, ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವನೇ, ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುವ ಪ್ರತಾಪವುಳ್ಳವನೇ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವವನೇ, ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವನೇ, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಜೈಸಿದವನೇ, ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದೂರನಾದವನೇ, ಸಂಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸುವವನೇ, ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸು, ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡು. ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರು ಹೊರತಾಗಿ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಆತನ ಕೈಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನಾಗಿ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು, ಅಹೋ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಅಹೋ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ಶಿವನ ಹೋ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ನಿಂತಿತು. ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಅಹೋ ಶಬ್ದಧ್ವನಿಯು ಶಿವನ ವಾಕ್ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಂತ್ರವೋ? ಮೊದಲು ಹ್ಯಾಗೆ ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಮೃತವಾದವೋ ತಿರಿಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ

ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಬದುಕಿದುವು. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ:—

ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ, ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನೇ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನೇ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾಯಕನೇ, ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡು. ನಿನ್ನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈಶ್ವರನು ಹೋ, ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವನಾದನು ನೀನು ಅಹೋ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ನೀನೇ ಗುರು, ನೀನೇ ಭಕ್ತನು, ನೀನೇ ಜಂಗಮನು, ನೀನೇ ಈಶ್ವರನು, ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಕರುಣದಿಂದ ಅಭಯವನ್ನು ಮಾಡು. ನೀನು ಹೊರತು ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಲಿ ರಕ್ಷಕನಾಗಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಮೂಢರಾದ ನಮಗೆ ನೀನೇ ಪದೇಪದೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೀ, ನಾವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಡಿಸಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರಕೂಡದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡಲು, ಆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು,–ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ ಏಳು. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಿನಯವಂತನಾಗಿರು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು, ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಆ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಹೋದಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪಕ್ಕೆ ನಿಧಿಯಾಗಿಯೂ, ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹತನಾಗಿದ್ದ ವಿಟನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಶಿವಗಣಸಹಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕಲಿಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಶುದ್ಧವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ದುಃಖಿತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಿಕತನಾಗಿಯೂ, ಜಂಗಮಗಳನ್ನು ಆಶ್ರೈಸಿದವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಗಳ ಮುಖದಿಂ ಬಂದ ಪ್ರಸಾದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗವಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಾರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಸರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ವೀರಭದ್ರನಂತೆ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿಯೂ, ಪೂಜ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಲಿಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿ ಇದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಕುರಿತಲೆಯ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಕೋಡಿನಂತಿರುವ ಟಗರಿನ ಕೊಂಬನ್ನು ಒಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಂಕಾಳದಂತಿರುವ ಗದೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡಿದು, ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ:— ಅವ್ಮಾ! ಅಕ್ಕಾ! ತಂಗೀ! ಭಕ್ತರ ಭೃತ್ಯನಾದ ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನು. ಶಿವದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ ವೀರಭದ್ರನ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿಯೂ, ಮದರಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮದ್ದಾನೆಯಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಮಹಾಶರಣರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದ ಶಿಶುವಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ನಿರಹಂಕಾರಿಯಾದ ದುಗ್ಗಾಳಂಬೆಯ ಮಗನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿ ಚಂಗಳೆ ಇವರ ಅಣ್ಣತಮ್ಮನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು ಎಂದು ಭಕ್ತರ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕುರಿತು

ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಬದುಕಿದುವು. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ:—

ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ, ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನೇ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನೇ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾಯಕನೇ, ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡು. ನಿನ್ನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈಶ್ವರನು ಹೋ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವನಾದನು ನೀನು ಅಹೋ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ನೀನೇ ಗುರು, ನೀನೇ ಭಕ್ತನು, ನೀನೇ ಜಂಗಮನು, ನೀನೇ ಈಶ್ವರನು, ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಕರುಣದಿಂದ ಅಭಯವನ್ನು ಮಾಡು. ನೀನು ಹೊರತು ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಲಿ ರಕ್ಷಕನಾಗಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಮೂಢರಾದ ನಮಗೆ ನೀನೇ ಪದೇಪದೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೀ, ನಾವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಡಿಸಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರಕೂಡದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಸಾಸ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡಲು, ಆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು,—ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ ಏಳು. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಿನಯವಂತನಾಗಿರು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು, ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಆ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಹೋದಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪಕ್ಕೆ ನಿಧಿಯಾಗಿಯೂ, ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹತನಾಗಿದ್ದ ವಿಟನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಶಿವಗಣಸಹಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲೀ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕಲಿಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಶುದ್ಧವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ದುಃಖಿತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿಯೂ, ಜಂಗಮಗಳನ್ನು ಆಶ್ರೈಸಿದವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಗಳ ಮುಖದಿಂ ಬಂದ ಪ್ರಸಾದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗವಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಾರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ವೀರಭದ್ರನಂತೆ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿಯೂ, ಪೂಜ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಲಿಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿ ಇದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಕುರಿತಲೆಯ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಕೋಡಿನಂತಿರುವ ಟಗರಿನ ಕೊಂಬನ್ನು ಒಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಂಕಾಳದಂತಿರುವ ಗದೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡಿದು, ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ:— ಅಮ್ಮಾ ! ಅಕ್ಕಾ ! ತಂಗೀ ! ಭಕ್ತರ ಭೃತ್ಯನಾದ ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನು. ಶಿವದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ ವೀರಭದ್ರನ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿಯೂ, ಮದರಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮದ್ದಾನೆಯಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಮಹಾಶರಣರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದ ಶಿಶುವಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ನಿರಹಂಕಾರಿಯಾದ ದುರ್ಗಾಂಬೆಯ ಮಗನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿ ಚಂಗಳೆ ಇವರ ಅಣ್ಣತಮ್ಮನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು. ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ನಾನು ಬಂದೆನು ಎಂದು ಭಕ್ತರ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕುರಿತು

ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅವರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡು ಕೊಳಗದಷ್ಟು ಭತ್ತವನ್ನು ತಂದು, ಅದರಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸರಸವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಣ ಜಗಲಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಬಹಳವಾದ ಬಳಲಿದ ಹೃದಯಕಮಲ ಮುಖಕಮಲಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕಂಡು:— ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ವಚನವೆಂಬ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮವುಳ್ಳ ಆ ಭಕ್ತನು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ನಾನು ಶಿವಭಕ್ತರ ಸೇವಕನು, ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳುಳ್ಳವನು, ಶಿವನ ಮಗನು. ಬಡತನದಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸುಂದರನಂಬಿಗೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈಗ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನಿಂದ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ ಬಡತನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಲಿಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು:—“ ಆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಡ. ಅವನು ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಆ ಫಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗದ ನಿರಂತರಧ್ಯಾನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಆನಂದವು ಎಲ್ಲಿ ಬಂದೀತು ? ಭಕ್ತರಾದವರು, ಉನ್ನತಪದವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ದ್ರವ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮನೆಯು ಇನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿತನಕ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೀ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆಗ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಟಗರ ಕೊಂಬನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಗಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಗದೆಯಿಂದ ಬಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಕೊಂಬಿನ ರಂಧ್ರ

ದಿಂದ ಸುವರ್ಣಧಾರೆಯೂ ಸಾಕುಸಾಕೆಂದು ಆ ಯಾಚಕನು ಕೂಗುವತನಕ ಸುರಿಯಿತು. ಆಗ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಹೊದ್ದಿದ್ದ ದುಪಟಿಯನ್ನು ಜೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ ಹೂವಿನಂತಿರುವ ಆ ಸುವರ್ಣ ರಾಶಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ, ಎರಡು ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಎತ್ತಿ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರದೆ, ಒಬ್ಬ ಸಹಾಯ ಕನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಸವೇಶನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಸುವರ್ಣಭಾರ ವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಳಿಸಿ, ಬಸವೇಶನ ಸಂಗಡ, ತನ್ನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಡದೆ ಹೇಳಿದನು. ಬಸವೇಶನು ಆ ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮಹಿ ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದಾಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ, ಐಶ್ವರ್ಯವಾದರೋ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸದೃಶವಾ ದದ್ದು. ವಾಕ್ಕಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ದೂರವಾದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಶಿವನು ಹೊರತು ಯಾವನು ತಾನೇ ತಿಳಿದಾನು? ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದ ನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಕಾಮ ಧೇನುವು ಕಾಮಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವದು, ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಕಾ ಮಧೇನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಜೈಸಿದ ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡದೆಯೂ, ಚಿಂತಿಸದೆಯೂ, ಕಾಮಿಸದೆಯೂ ಇರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಎಂದು ಹೊಗಳಿ, ಆತನನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಪ್ತರಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆತನ ಮನೆಗೈದಿ ಆತನಿಂದ ಇದಿರೇಳುವದು ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆತನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಕಲ ಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು—ಅಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು, ಆತನು ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಶಿವನಿಂದ ಸಂಬಳ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ನಿಶ್ಚೇ ಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶಿವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಿರಿಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ನಮಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎರಡು ಕೊಳಗ ದಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ್ಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಮ್ಮ

ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸುವರ್ಣವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ! ಸಾವಿರ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ತರಿಸು. ನಾವು ಜೇಡರ ದಾಸಯ್ಯನಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಭೃತ್ಯರು. ನಮಗೆ ಧನಧಾನ್ಯವೆಂಬುವುದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರದ್ದು. ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಯ್ಯಿಂದ ದೂಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೋರಿಸಿದನು. ಆ ಧೂಳಿಯು, ಆತನ ಕೈ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ತನ್ನ ರೂಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸುವರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಬಸವೇಶನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಬಂದು, ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ರನಾಗಿರಲು, ಕಲಕೇತಯ್ಯನು ಎತ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಆ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೊಡನೆ ಬಸವೇಶನು ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭರಿತನಾಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಿಯಾದ ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವೇಶ ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೈದಿದರು. ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಮುಂಚಿನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

ಯಾವನು ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೋ ಪ್ರೌಢರಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಓದಿಸುತ್ತಾನೋ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನವಗಾಹನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪರಶಿವನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.



ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಚ್ಛನ್ನರುದ್ರನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಧಿಕ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ, ಸದಾಚಾರಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ, ಕಾಮನನ್ನು ಜೈಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಿಕಾರರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಜಂಗಮಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಶುಭಕರವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಗಳಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗದ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನೋಹರನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕನಾಗಿಯೂ, ಸಂಚಿತಾದಿ ಕರ್ಮತ್ರಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಗಳಾದ ಶಿವಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗತತ್ವದ ವಿಚಾರದಿಂದುತ್ಪನ್ನವಾದ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ಸಂಸಾರದುಃಖಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಸುಖಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರನೆಂಬೊಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸೌದೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ತಂದು ಅದನ್ನು ಮಾರಿ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ನಾಲ್ಕು ಕೊಳಗ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಬಸವೇಶನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಜಂಗಮಸಮೂಹವು ಭೋಜನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ಜಂಗಮರು, ಒಂದುದಿನ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಅಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಊಟದ ಕ್ರಮವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮೋಳಿಗೆ

ಮಾರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಅಂಬಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಲಾರದು. ಅಂಥಾ ತೃಪ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಊಟದಿಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು, ಬಸವೇಶನು ಆತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಮನೆಗೈದಿ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಭಿಷೇಕಪಾತ್ರೆಯ ಕೆಳಗೆ ಎರಡುಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಚೀಲವನ್ನಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬೇಗ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆ ಮೋಳಿಗೆದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಹರ್ಷವುಳ್ಳ ಬಸವೇಶನು, ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ದರಿದ್ರನು ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವನಾಗಿ:—ನಾನು ಈಗ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ಔಷಧವಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಫಲವಾಗಿಯೂ, ದುರ್ಲಭವಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಸಾದ ಸೇವನೆಯ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು. ಅದೃಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ದೊರೆವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಈ ಅಂಗಳದ ಧೂಳು ಹಣೆಗೆ ಸೋಕಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬರೆದ ದುರ್ಲಿಪಿಯೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿಸಿಹೋಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಿರ್ದುಷ್ಟನಾಗಿಯೂ, ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬಸವೇಶನು ಆಲೋಚಿಸುವವನಾಗಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೈದಿದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾರಯ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಲಿಂಗಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಕಸಿತವಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ,

ಬಂದು, ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನಿಳಿಸಿ, ಪತ್ನಿಯಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದೇನೆಂದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆಕೆಯು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಬಂದು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಕಾಣೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮಾರಯ್ಯನು ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಬಂದಿದ್ದ ಭಕ್ತನು ಬಸವೇಶನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಭಕ್ತನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರನಾದ ಭಕ್ತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ. ಬಸವೇಶನು ಬಡವರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಧನವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರುವ ಆ ಚೀಲವನ್ನು ಎರಡು ಪಾಲು ಮಾಡಿ, ಇಬ್ಬರು ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಬಡವನಾದರೂ ಎಲೈ ದೇವಾದಿದೇವನೇ ನೀನು ಬಡವನೇ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಜಂಗಮ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆ ತೀರ್ಥೋದಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹೊರೆಯಮೇಲೆ ಎರಚಲು, ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಹೊರೆಯು ಚಿನ್ನದ ಹೊರೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಸಾವಿರ ವರಹ ತೂಕದ ಪ್ರಕಾರ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಚಿನ್ನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಸವೇಶನ ಮುಂದೆ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಸವೇಶನು ಅತ್ಯುದಾರವಾದ ಆತನ ವೈಭವವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು ಶುದ್ಧ ಮೂಢನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಭಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಂದು,—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು, ಮಾರಯ್ಯನು—ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬಸವೇಶನೇ! ಯಾಕಿಂತು ನುಡಿಯುತ್ತೀ? ಎಲೈ ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ನಾನು ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ದರಿದ್ರರಾದ ನಮ್ಮಂಥಾ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಇದಕ್ಕಿಂತ

ಮುಂಚೆ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳದಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯಭರಿತವಾದ ಚೀಲವನ್ನು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕಂಡೆನು. ಎಲೈ ಮಹಾಧನಿಕನೇ! ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಿನಗೆ ಸಮಾನನಾದವನು ಯಾರು? ನನಗೆ ಈಗ ಹ್ಯಾಗೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯಲ್ಲವೇ? ವೀರಭದ್ರನ ಎರಡನೇ ಅವತಾರವಾದ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸು. ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಾದ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಬಸವೇಶನು ಆತನ. ಹಾಸ್ಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಹಾದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಬಣ್ಣಗೆಟ್ಟ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು–ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ ಸಿದ್ಧರಸವು ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಣವನ್ನೂ, ಮೇರುಪರ್ವತವು ಕಾಗೆಯ ಗುಣವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ? ಆದ್ದರಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಸದ್ಗುಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಲೆಯರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಘೋಷವೂ, ಕುಮುಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿದಾವರೆಯೂ, ಕುಂಬಾರರ ಆವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಕೊಡವೂ ದೊರೆಯುವದುಂಟೇ? ಗರ್ವ, ಅವಿಧೇಯತ್ವ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುಣವಿದ್ದೀತೇ? ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಆತನ ಎರಡು ಪಾದಗಳಮೇಲೂ ಬಿದ್ದನು. ಮಾರದೇವನು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಸರಳವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರಗಳಾದ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂತೋಷಭರಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರು ಮುತ್ತಿನಕೊಡೆ, ಕಿರೀಟ, ಎರಡು ಚವರಿಗಳು ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಂಡಲದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ, ವಿಜಯ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅದ್ವಿತೀಯರಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಮತ್ತು ಆ ಕಲ್ಯಾಣನಗರದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಆನೆಗೆ ಸಿಂಹನಾಗಿಯೂ, ತನು, ಪ್ರಾಣ, ಧನಗಳನ್ನು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಚರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಭಯ, ಭಕ್ತಿಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಧ್ಯಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವೀರವ್ರತವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗುರುವಾಗಿಯೂ, ವೈರಾಗ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾಗಿಯೂ, ಬಹಿರಂಗಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿಯೂ, ಅಂತರಂಗಪೂಜೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರೊಳಗೆ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವರ್ತನದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಣ್ಣದಕಲ್ಲು, ಗಾಳಿಯ ಬಟ್ಟೆ, ಮರಳು, ಕನ್ನಗತ್ತರಿ, ಇಕ್ಕುಳ, ಅಳತೆಯನೂಲು, ಅದೃಶ್ಯದ ಕಪ್ಪು, ಅಂಕುಶ, ಸುಡುಗಾಡಿನ ಬೂದಿ, ಮುಳ್ಳು, ಅಕ್ಷತೆ, ಚಂಡು, ಸೆಳೆಗೋಲು, ನಾಯಿಗಳ ಬಾಯ್ಕಟ್ಟುವ ಔಷಧ, ಯೋಗಚೂರ್ಣ, ಯೋಗಬತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಚೌರ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಒಂದಟ್ಟೆಯ ಕೆರವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಠಾರಿಯನ್ನೂ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ದಂಡವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ಧನಿಕರ ಮನೆಯ ಬಳಿಗೈದಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯೊಳಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಒಳಗೆ ಮನೆಯವರ ಸದ್ದನ್ನಾಲಿಸಿ, ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ ಗುಳಿಗನ್ನ, ಬಾಗಿಲುಗನ್ನ, ಹಂಜರಗನ್ನ, ಗೋಡೆಗನ್ನ, ನೆಲಗನ್ನಗಳೊಳಗೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವದು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಯಾ ಕನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಒಳಗೆ ಸುಗ್ಗಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಆ ಮನೆಯವರು ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದಗಳಂ

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಖಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಮನೆಗೈದಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕನ್ನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವಾಯುವಿನಂತೆ ಒಬ್ಬರಕಣ್ಣಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗದೆ ಹೊರಟು ಬಂದು, ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಜಂಗಮಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಲು, ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪಚರಿಸಿ, ಅವರ ಸೇವೆಗೋಸ್ಕರ ಚೌರ್ಯದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು;—ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ಬಾ. ದೊರೆಯ ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು, ಈಗ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕನ್ನಾ ಹಾಕಿದರೆ, ಜಂಗಮಸೇವೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಧನವು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಎನಲು, ಬಸವಣ್ಣನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿದನು. ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಹಾಯಪುರುಷನಾದ ಆ ಬಸವಣ್ಣನಿಂದಲೇ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆಗೆ ಆ ಶರಣನು ಅಗುಳಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹೊರಟುಬಂದನು. ಬೊಕ್ಕಸದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಯನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ;—ಬಸವಣ್ಣನು ನಡುವಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಕಳ್ಳನಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲವೇ? ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈ ದ್ರೋಹಿಯು ನನ್ನ ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆಗೆ ಕಳ್ಳರಿಂದ ಕನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಧನವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡನು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಯಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರದುಕೊಂಡು, ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆಗೈದಿ, ಕನ್ನವಂ ಹಾಕಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ರಾಶಿಯಾಗಿರುವ

ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನೂ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಪಾದನ್ಯಾಸದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು;—ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ! ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲವೇ? ಆ ಕಳ್ಳರೊಡೆಯನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟನೋ ಆ ಸ್ಥಲವೆಲ್ಲಾ ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಬಸವೇಶನು ಕೇಳಿ, ಅಯ್ಯಾ ಭೂಪತಿಯೇ! ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ತಾನೇ ಸಮರ್ಥನು? ಅವನ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠಗಳೆರಡೂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದದ್ದು. ಅಣಿಮಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕೂಡ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅಧೀನರಾದ ಭೃತ್ಯರು. ಆತನ ವೈಸೋಂಕಿನಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭೂಮಿಯು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನವು. ಆತನ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕ್ರೀಡಾಗೃಹವು. ಆತನ ಕಾರುಣ್ಯವು ಕಾಮಧೇನುವು. ಆತನ ಕೋಪವು ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯು. ಆತನು ಇಂಥಾ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥನಾದಾಗ್ಯೂ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದೀಗ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯ ನಿಯಮವು. ಎಲೈ ರಾಯನೇ ಇದು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೇ, ಇದು ನಡತೆಯೇ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಬೇಡ ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನು ಯಾವುದನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ಭಕ್ತಿಯು. ಅದೇ ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ. ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಆ ನಡತೆಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲದವನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ಧರ್ಮರಾಯನು ಜೂಜಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಜೂಜಿನಿಂದಲೇ ಮೂರ್ಖನಾಥನು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಹಿತರಾದ ಅನೇಕ ಲೋಕಾಧೀಶ್ವರರು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಸುಂದರನು ಶಿವಪದವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ದಶರಥರಾಯನು ಬೇಂಟೆಯಿಂದ ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣಪ್ಪನು ಬೇಂಟೆಯಿಂದ ಶಿವನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಾಯು

ಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮಾಂಡವ್ಯನೆಂಬ ಋಷೀಶ್ವರನು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶೂಲವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಚಂಡೇಶನು ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿ, ಗಣಾಧೀಶ ಪದವಿಯಂ ಪಡೆದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡನು. ಸಿರಿಯಾಳ್ವನು ಸುಳ್ಳಾಡಿ, ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಅಧರ್ಮವು ಧರ್ಮತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವದೆಂಬ ಶಿವಾಗಮ ವಚನವಿರುವದರಿಂದ ಅಧರ್ಮವೂ ಆಚಾರವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಭಕ್ತರು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೋ ಆಗ ಈ ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ರಾತ್ರಿ, ಇದು ಹಗಲು, ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ತಜನದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭವಿಗಳಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಆತನು ಹಾಕಿದ ಕನ್ನವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಚಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಮಣ್ಣಿನರಾಶಿಯ ಲಾಭದಿಂದ ಕೂಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಬಹು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎರಡರಷ್ಟು ಹಣವು ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ ನೋಡು ಎಂದು ಬಸವೇಶನು ತೋರಿಸಲು, ಬಿಜ್ಜಳನು ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೈದಿದನು. ಬಿಜ್ಜಳನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವೇಶನು ಭಕ್ತರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಯಾವನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ಮಂಗಳಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಕನ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಭಯಂಕರಗಳಾದ ಜನನ ಮರಣಗಳೆಂಬ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡದವನಾಗಿ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಪರಶಿವನ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮುಸುಡಿ ಚೌಡಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಶಿವನಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಕ್ರೂರವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಬಾಹುದಂಡದಿಂದ ದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಸಂಕಲ್ಪರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸಫಲವಾದ ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಪ್ರಸಾದರಸವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿಯೂ, ಸದ್ಭಕ್ತರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿಯೂ, ಯಥಾರ್ಥವಾದಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಿಂಧುವನ್ನು ದಾಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವಿಕನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಹೀನರಿಗೆ ದೂರವಾದ ಸುಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ಬಂಧುವಾಗಿಯೂ, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವೀರಭದ್ರನಂತೆ ಸಕಲರಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ವೀರರಸಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಸರಸವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅಮೃತದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದುರ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಕಂಕಣನಾಗಿಯೂ, ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಫಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳಿಗೆ ದೂರನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರತಾಪಕ್ಕೂ ಕೀರ್ತಿಗೂ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ವೀರಶೈವಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪನಾಗಿಯೂ, ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಜಂಗಮಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡುವೆನೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಚೌಡಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಶರಣನು ಮುಸುಂಡಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನು ಬಸವೇಶನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವೆಂಬ ಭ್ರಮರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆತನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟನು. ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಚಿನ್ನದ ಚಂಡುಗಳಂತಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಬಗ್ಗಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸೆಗೊಂಡವರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಲಿಂಗಯ್ಯನು ಈ ಫಲಗಳನ್ನಾಸ್ವಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಚೌಡಯ್ಯನು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾನು ಭಕ್ತರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿತವೆಂಬ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ,—ಎಲೈ ತಪಸ್ವಿಗಳಿರಾ! ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ರೂಪು, ರುಚಿ, ತೃಪ್ತಿಗಳ ಅರ್ಪಣಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲ್ಲಂಥಾ ಆ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಆ ತೊಟ್ಟೀಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣು, ದ್ರಾಕ್ಷೆಯಹಣ್ಣು, ಹಲಸಿನಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವಂತೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳೊಡನೆ ಬರತಕ್ಕ ಆ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಎದ್ದು, ಶಿವಗಣಂಗಳೊಡನೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರತಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಚೌಡಯ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನಂತೆ ತಿಳಿದ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಕಲ್ಯಾಣಿಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಚೌಡಿದೇವನು ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಆಪ್ತರಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರ ನಡುವೆ ವಿಮಾನದೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ತಪಸ್ವಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ಜನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು;—ಈ ತಪಸ್ವಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಇಳಿಸಿರಿ; ಈ ಮಹಾತ್ಮನೊಡನೆ ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಭಕ್ತರು ವಿಮಾನವನ್ನು ಇಳಿಸಲು; ಚೌಡಿದೇವನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದವನಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಶರ

ಣಾರ್ಥಿ ಎನಲು, ಆ ತಪಸ್ವಿಯು, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಚೌಡಿದೇವನು—ನಂದಿವಾಹನನಾದ ನಿನಗೆ ಈ ಮನುಷ್ಯವಾಹನವು ಯೋಗ್ಯವೇ? ಏಳು, ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿಯಲು, ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಎದ್ದನು. ಎದ್ದಂಥ ಆ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದನು.

ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುವ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರು, ಓಡಿಹೋಗುವ ನಮಗೆ ಈ ಬಸವನಾಲವೇ ಗುರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಚೌಡಿದೇವನು ಕೇಳಿ, ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಬಸವನಾಲವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಂ ಮಾಡಲು, ಅವರೊಳಗೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಅಯ್ಯಾ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೃಷಭಗಳು ಏಳುದಿವಸ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಗುದ್ದಾಡಿದುವಂತೆ. ಅವರೊಳಗೊಂದು ವೃಷಭವು ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ. ಬಳಿಕ ಭಕ್ತರು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ತೋಡಿ ಹೂಳಿಟ್ಟರಂತೆ. ಅದರ ಸಮಾಧಿಯಮೇಲೆ ದೈವಗತಿಯಿಂದ ಈ ಆಲದ ಮರವು ಹುಟ್ಟಿ, ಬಸವನಾಲವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಿತಂತೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆತನು ಅವರ ಅಜ್ಜನಿಂದ ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಈ ಮರದ ಹಾಲು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮಾಂಸಗಳಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಭಕ್ತರು ಕೇಳಿ, ಇದು ಬಹು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ; ಆದಕಾರಣ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಧೀರನಾದ ಚೌಡಿದೇವನು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕು, ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿಸುವ ಜಗದೀಶನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಹೊಸದು ಹಳೇದು ಎಂದರೇನು? ವೃಷಭವು ಸತ್ತಿತೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಆ ವೃಷಭನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯಂ ಮಾಡಿ, ಆ ಮರವನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ—ಎಲೈ ಬಸವನೇ ಏಳು ಎನಲು, ಬಸ

ವನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬೀಳಿಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಪ್ಪಾದ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಘವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಕೈಲಾಸವೋ ಎಂಬಂತೆ ಎದ್ದಿತು. ಅದರ ದೇಹವು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಡುವಾಗ ಹಾಕಿದ ಅರಿಸಿನದಿಂದ ಗುರುತು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಬಸವನು ಸಕಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪಾದಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತಾ, ಬಾಲವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕತ್ತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಗುಟುರೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಕೊಬ್ಬಿದಂಥಾದ್ದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಒದೆಯುತ್ತಾ, ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎಡಬಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಹೂತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕೊರಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಜನಗಳ ಗುಂಪಿಗಿದಿರಾಗಿ ಓಡುತ್ತಾ, ಚೌಡಿದೇವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಮುಂಚಿನಂತೆ ಸಂಚರಿಸಿತು. ಚೌಡಿದೇವನು ಆ ವೃಷಭನನ್ನು ಬಂದ ಬಂಧುವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಅಕ್ಷತೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ, ಹಾಲು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲೈ ವೃಷಭನೇ ! ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ವೃಷಭನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಿತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಚೌಡಿದೇವನಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬದುಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಜಂಗಮನನ್ನೂ, ವೃಷಭನನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ವರೂ ಹೋದರು.

ಬಳಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಡಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ, ತೆರೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಒಂದು ಹೊಳೆಯು ಅಡ್ಡಲಾಗಲು, ಸಮರ್ಥನಾದ ಚೌಡಿದೇವನು ಅದರ ದಡವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು— ಎಲೇ ನದಿಯೇ ! ಸಮುದ್ರವು ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಹಸ್ತಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮಕರಂದದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿತು. ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭವಿಯಿಂದ—ಭಕ್ತನಿಗೆ ನಾವೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವದಾಸನು ನದೀವೇಗವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ, ಕಾಲಿನಿಂದ ದಾಂಟಿದನು. ಗಜೇಶಮಸಣಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ ಬಂದು,

ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಎರಡುಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೂರವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ನೀನು ಕೂಡ ನನಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡು, ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆತನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಆ ಮಹಾನದಿಯು ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಗ ಹರಿಯದೆ ಆಚೆ ಯೀಚೆ ನಿಂತ ನೀರು ಚೌಡಿದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಆಕಾಶಗಂಗೆಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಭಕ್ತರು ನೀರನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಕೆಲವರು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದರು, ಕೆಲವರು ಕುಣಿದರು, ಕೆಲವರು ಹಾಡಿದರು, ಶಿವಾಸಂಗದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲವರು ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಚೌಡಿದೇವನು ತಾನೂ ಕೂಡ ನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಸೇರಿ, ಮುಂಚಿನಂತೆ ಹೋಗು ಹೋಗು ಎಂದು ಆ ನದಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭಕ್ತನ ವಿವಾಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಜಂಗಮನಿಂದಲೂ, ವೃಷಭನಿಂದಲೂ, ಆಶ್ರೈಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಚೌಡಿದೇವನನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ಬಂದು ಚೌಡಿದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಆತನು ಆಕೆಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕೆಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೈದಿ, ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳುಹಿಸಿ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಯು ಮಾರನೇದಿನ ಸಾಯಲು ಅವಳ ಬಂಧುಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ವಿಮಾನದಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಚೌಡಿದೇವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತಂದು,—ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ! ಇವಳು ನೆನ್ನೇದಿನ ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಈ ದಿನ ಮೃತಳಾದಳು. ನಿನ್ನ ವಚನವು ಏಕೆ ಸುಳ್ಳಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅತ್ತರು. ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಚೌಡಿದೇವನು ಅಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಜನಗಳನ್ನು ಅಳಬೇಡಿರೆಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸೋಕಿಸಿ, ಅವಳ ಹೆಸರನ್ನು

ಹಿಡಿದು ಕರೆದನು. ಹಾಗೆ ಕರೆದ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಮಲಗಿದ್ದು ಎದ್ದ ವಳಂತೆ ಎದ್ದು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಚೌಡಿದೇವನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗಿ, ಚೌಡಿದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವಾ ಚಾಮಗೋಚರವಾದ ಆತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತರಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಯಾವನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾನು ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಭೃತ್ಯಾನುಭೃತ್ಯರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಚೌಡಿದೇವನು ಆ ಕನ್ಯೆಗೂ, ಅವಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೂ ಲಿಂಗಧಾರಣವಂ ಮಾಡಿ' ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ನೂರುವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆಯುರ್ಲಾಭ ದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಕಳು ಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ತಾನು ಲಿಂಗಾನಂದವುಳ್ಳ ಸಕಲರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಮೃತರಾಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆ, ವೃಷಭ, ತಪಸ್ವಿ, ಇವರುಗಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು ಎಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ದುಃಖಿತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಆತನ ವಿಶೇಷವಾದ ಕೀರ್ತಿ ಯನ್ನು ಪರ ಮತಸ್ಥರು ಸೈರಿಸದೆ ಅಸೂಯೆಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಆತನ ಮಹಿಮೆ ಯನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಗೋಣಿಯಿಂದ ಕಪಟಮನುಷ್ಯ ನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹೊಟ್ಟು ತುಂಬಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಜೀರ್ಣ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ರುದ್ರವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅಯ್ಯೋ ಇವನು ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಳುಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತನು. ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ ನಾಗಲಿ ಜಂಗಮನಾಗಲಿ ಇವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ,, ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ, ಚಿನ್ನ ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವವೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಕ್ತರೂ, ಜಂಗಮರೂ, ಗುಂ ಪುಗುಂಪಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ; ದರಿದ್ರನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ? ದುರ್ಗಂ ಧದ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಾವೂ ಹಾಗಿರುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಜಂಗಮನ ಹೆಣವನ್ನು ಊರ ಹೊರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆ ವಂಚ

ಕರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಚೌಡಿದೇವನ ಮನೆಯ ಬೀದಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರು. ಆ ಕೊಬ್ಬಿದವರ ದುರ್ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚೌಡಿ ದೇವನು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕಪಟವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದಾಗ್ಯೂ ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಏನಂದರೆ:—ಶವಕ್ಕೂ, ಈ ಕಪಟದೇಹಕ್ಕೂ ಏನು ಭೇದವು ? ಹೆಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಶಿವನು ಕಪಟದೇಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ವನ್ನು ಕೊಡಲಾರನೇ ! ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವವರಾ ಗಿಯೂ, ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಮಸ್ತಪ್ರಮಥರ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಝಳಪಿಸಿ, ಆ ಧೂರ್ತರಿಂದ ಹೊರಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಕಪಟ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಎಲೈ ತಪ ಸ್ವಿಯೇ ಏಳು ನಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೃತ್ರಿಮ ಮನು ಷ್ಯನು ವಿಮಾನದಿಂದ ಧುಮುಕಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಚೌಡಿದೇವನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನೀನು ಶ್ರೀಗುರು, ನೀನೇ ಶಿವನು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಇದರಮೇಲೆ ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಾಣೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ನಮ ಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನನ್ನು ಚೌಡಯ್ಯನು ಎತ್ತಿ ಮಗನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಅವನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವಂ ಮಾಡಿದನು. ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅಗೋಚರವಾದ ಆತನ ಮಹಿ ಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಪರಮತಸ್ಥರು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ಬಂದು, ಆತನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ :—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ದುಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಗಳೂ, ದುರಾಚಾರರೂ, ದುರ್ಜನರೂ, ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ ದವರೂ, ಆಗಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ದಯದಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿ ಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಲು ; ಕರುಣಾ ಸಮುದ್ರನಾದ ಚೌಡಿದೇವನು ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಚೌಡಿದೇವನು ಪರಮ ತಸ್ಥರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಯಾಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನ, ವೈಷ್ಣವ, ಬೌದ್ಧರು, ಕನ್ಯೆ,

ಇವರುಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನ ಕೊಡುವದರಿಂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಚೌಡಿದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಅಮೃತಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪಠಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಪುರುಷರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುವೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವೂ, ಆರೋಗ್ಯವೂ, ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವವು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮುಸುಡಿ ಚೌಡಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಶಿವಲಿಂಗದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿಯೂ, ಯೋಗಾನಂದದಿಂ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಬಾಹ್ಯ, ಅಭ್ಯಂತರ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಸ್ವಾದಿಸುವದೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವರ್ಗ, ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾತಾಳಗಳಿಂದ ವಂದ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಪವಿತ್ರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕೃಪೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರಭೀತಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಸದಾಚಾರ ಸದ್ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಿಯವಾದ, ಶ್ರವಣ. ಕೀರ್ತನ ಸ್ಮರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ, ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಬೆಳೆದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷನಿದ್ದನು.

ಪೂಜ್ಯನಾದ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನು ಪರಶಿವನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ

ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ, ಪಾನಕ, ಕಜ್ಜಾಯ, ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿ ಭಕ್ತನಮುಂದಿಟ್ಟು ಎಲೈ ಶಿವನೇ (ರಸಾನ್ನಭಕ್ತಸ್ಯ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರಾದಶ್ನಾಮಿಕಮುಲೋದ್ಭವ) ಎಂದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಮಧುರಾದಿ ಷಡ್ರಸಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ) ಎಂಬ ನಿನ್ನ ವಚನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತರೂಪನಾದ ನೀನು ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದಮೇಲೆ ತಾನು ಒಂದು ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಿಂ ದಾವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋಹರವಾದ ಒಂದು ಪೀಠದಮೇಲೆ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುದರಿಂ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಹೊರಟ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನಭಿಷೇಕಿಸಿ ಧೂಪಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಧೂಪವಡಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಪೂಜೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅಂತರಾತ್ಮರೂಪವಾದ ದೀಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತಾಂಬೂಲಸಮರ್ಪಣೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ, ಮನಃಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಂತರಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಾಹ್ಯಪೂಜೆಯನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಾಂತವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅನ್ನವನ್ನು ತುತ್ತುಮಾಡಿ ಕೊಡಲು; ಅದನ್ನು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪರಮೇಶನು ಕೈನೀಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು ಏನಂದರೆ:—

ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಗಿರಿ ಯೆಂಬ... ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ

ಚಂದ್ರನೂ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಕರಿಕಾಲನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಚೋಳರಾಜನಿದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಳಗೆ ಮೆಣಸಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಸಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಜ್ಜಿ, ಮೇಲೋಗರ ಮೊದಲಾದ ಶಾಕಪಾಕಗಳಿಂಕೂಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿ, ತೆರೆಯ ಹೊರಗೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಶಿವನು ಸೊರಿಯುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಶಿವನಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಚೋಳಿಕಾದೇವಿಯ ಕಥೆ.

ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಳಾಗಿಯೂ, ಶಿವನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಚೋಳವ್ವೆಯೆಂಬ ವೇಶ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಸೇಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸಕ್ಕರೆ, ಹೆಸರುಬೇಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ತಾನು ಊಟಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅದು ಬಹು ರುಚಿಕರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದೇ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಒಂದು ಮಡಿವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದ್ದಿಸಿ, ತನ್ನ ಗೌಡಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಭೀಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಅವಳು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಷ್ಟರೊಳಗೆ, ಅರ್ಚಕನು ಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಲು, ಗವಾಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂದ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದವನೇ, ಮಹೇಶನೇ, ಭೀಮೇಶ್ವರನೇ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕೂಗಿದಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಿವನು ಕೇಳದವನ ಹಾಗೆ ಮೌನದಿಂದಿರಲು, ಅವಳು ತಿರಿಗಿ ಅಯ್ಯಾ ಭಾವ ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಡತಿಯು ಈ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ಕೊಡಲು, ಜಗದೀಶನಾದ ಶಿವನು ಗವಾಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆ ಕಂಚಿನ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕ್ರೇಂಕಾರಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬಿಸಾಟನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಸುರಗಿಯ ಚೌಡಯ್ಯನು ಶಿವನಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

ವಾಗಿ ನೋಡಿದೆವು ಎಂದು ಸರ್ವರೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕೇಳಿ ಬಂದು ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾದ ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನು ಭಕ್ತರಿಂದ ಸಮೇತನಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ತೆಲುಂಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಸಂಸಾರಬಂಧವನ್ನು ಕಿತ್ತವನೂ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಯೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಲೋಕವನ್ನು ಮೀರಿದ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವನೂ, ಅಧಿಕವಾದ ಶಿವಪ್ರಸಾದಸ್ವೀಕಾರ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ, ಶಿವಾಚಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಸಕಲ ಜನಕ್ಕೂ ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ, ಶಾಂತನೂ, ಔದಾರ್ಯಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ತೆಲುಂಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಆತನು ಒಂದುದಿನ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಕೆಲವು ಮೃಗಗಳು ಆತನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯವಚನದಿಂದ :—ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನೇ ! ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕು. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಈಗ ಲಭಿಸಿತು. ನಾವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು. ಒಂದು ದಿನ ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಶ್ರೀ ಶೈಲದ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಚಲದೇಹನಾಗಿ ನಿರಂತರವೂ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರಾಯಣನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಆತನ ಪಾದದ ಉಗುರುಗಳು ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಜಡೆಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಆತನ ದೇಹವೇ ಕಾಣದಹಾಗಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನು ಕರೀಶಿಲೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾವು ಆ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ಮುದಿಕರಡಿಯ ಹಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಬಡಿದು

ಕೊಂಡು ನಕ್ಕೆವು. ನಮ್ಮ ದುರ್ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆತನ ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಬಹು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಾ, ಯೌವನದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದವರೂ ಕಾಮದಿಂದ ಕುರುಡರೂ ಆದ ನೀವು ಶಿವಧ್ಯಾನಪರನಾದ ಈ ಶಿವಾನಂದಮುನಿಯನ್ನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಮದಾಂಧರಾಗಿ ಕರಡಿಯಂತಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದಿರೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಳೀಕರಡಿಗಳೇ ಆಗಿರಿ ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ನಾವು ಆತನ ವಜ್ರದಂತಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಧೈರ್ಯಗೆಟ್ಟವರಾಗಿ, ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ! ನಾವು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಲು, ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಾಂತನಾದ ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—

ಎಲೈ ಪುರುಷರೇ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಎಂದಿಗೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಆದ ಕಾರಣದಿಂದ ಗುರುದೂಷಕರಾದ ನೀವು ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಪವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವದು. ಇದೇ ಅನುಗ್ರಹವು. ಕರಡಿಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಜ್ಞಾನವೂ, ಮಾತೂ ಉಂಟಾಗಿರುವವು. ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವು ನಿಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣದೇಶದ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರಡಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕೆಲವು ದಿನ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಿ. ಪೂಜ್ಯನಾದ ತೆಲುಂಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಮಹಾಪುರುಷನು ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ನಿಮಗೆ ಆತನ ದರ್ಶನವಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಗುವದು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷಿಸಿದ ಆತನಿಂದ ನಿಮಗೆ ವಧೆಯುಂಟಾದಾಗ ನಿಮಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನವಾಗುವದು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ನಾವು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಈ ವನಾಂತರವನ್ನೈದಿದೆವು. ಮೂಢರಾದ ನಾವು ಈ ಘೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರಡಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನೀನು ದಯೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಸಂರಕ್ಷಿಸು. ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ

ಉದ್ಧರಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಪುಣ್ಯವು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಅವುಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೀಲವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಡುಕಟ್ಟನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀಲವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಮೇಲೆ ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಿ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿರಾತರೊಡನೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೈದಿದನು.

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಕ್ರೂರರಾದ ಬೇಡರೊಡನೆ ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಆ ಕರಡಿಗಳು ಹೊದರುಗಳಿಂದ ಹೊರಟವು. ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಲ್ಲದವುಗಳೂ, ಚುರುಕಾದ ನಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯಗಳೂ ಆದ ಆ ಏಳು ಕರಡಿಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಹೊಡೆದಕೂಡಲೇ ಆ ಕರಡಿಗಳು ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಗಂಧರ್ವರಾಗಿ, ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವಿಮಾನಗಳನ್ನೇರಿ ತಮ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೈದಿದರು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇಡರ ಮುಖದಿಂದ ರಾಜನು ತಿಳಿದು, ಮಾರನೇ ದಿನ ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳೊಡನೆ ಬಂದು, ಆ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಏಳೇಳು ಕರಡಿಗಳಿಗೆ ಗಂಧರ್ವತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಆ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಾಪದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರವರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು.

ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಹಾತ್ಮರು ಆಲೋಚಿಸಿದವರಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದೇನಂದರೆ:—ವಿಚಾರವೆಂಬ ಭಲ್ಲಾಯುಧದಿಂದ ಮೋಹವೆಂಬ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕೊಂದು, ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹಂದಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಸದ್ಭಾವವೆಂಬ ತೋಮರದಿಂದ ದುರಾಲೋಚನೆಯೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನು ಕಡಿದು, ವ್ರತಗಳೆಂಬ ದೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರಿ

ಯಗಳೆಂಬ ಹುಲ್ಲೆಗಳ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಶಿವಾಚಾರವೆಂಬ ಕಠಾರಿ ಯಿಂದ ಲೋಕಾಚಾರವೆಂಬ ಹುಲಿಯನ್ನೂ, ದೂಷಕರೆಂಬ ತೋಳಗಳನ್ನೂ ಅಡಗಿಸಿ, ದುರಾತ್ಮರನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಸತ್ಯವಚನವೆಂಬ ದಂಡದಿಂದ ಅರ್ಥೇ ಷಣ, ಪುತ್ರೇಷಣ, ದಾರೇಷಣ ಎಂಬ ಕರಡಿಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಯೆಂಬ ಚಕ್ರಾಯುಧದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳೆಂಬ ಮಹಾಸರ್ಪಗ ಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಈ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಈ ಬಾ ಹ್ಯಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡವರಿಂದಲೂ, ಚಿಕ್ಕವರಿಂದಲೂ, ಬಸವೇಶ ನಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ವರು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ದುಃಖ, ಭೀತಿ, ರೋಗ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ, ಜನನ ಮರ ಣಗಳಿಂದಲೂ, ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುವರು. ತೆಲುಂಗು ಜೊ ಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರಮಥನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾವನು ಪ್ರತಿದಿನ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೆಂಬ ವೃಕ್ಷವು ಫಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ತೆಲುಂಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.



ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿತ್ವ ಕಥನವು.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಜಂಗಮಾರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡಿ ಸಿದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವ ನನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿವಾನಂದವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಸವಿದು ಸವಿದು, ಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ, ಪರಮೋತ್ಸಾಹದಿಂದ

ಹರ್ಷಿಸಿ, ದೇಹಜನ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ, ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದ ಎರಗಿ, ಲಿಂಗಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ಮನಸ್ಸು, ರೂಪ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೊಡನೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಹಸ್ತವುಳ್ಳವನೂ, ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರನೂ ಆಗಿ, ಕಂಠವು ಭಕ್ತಿನಿಮಿತ್ತಕವಾದ ಗದ್ಗದದಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಡಗಿದ ಸ್ತುತಿವಚನಗ ಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಲು, ಆನಂದಬಾಷ್ಪದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನು ಕಿರಣಗಳೊಡನೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಸಮಸ್ತೇಂದ್ರಿಯಗಳಸಂಗಡ ಲಯಿಸು ತ್ತಿರಲು, ಜಗತ್ತನ್ನೂ ತನ್ನನ್ನೂ, ನೋಟವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಂಚಾರವನ್ನೂ ಮರೆ ತು, ಒಳ ಹೊರಗಣ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಹೃದಯದ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ ಕರ್ಣಿಕೆಯನಡುವೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಸೌಖ್ಯವು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿ ರಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದನು.

ಆಗ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಬಸವೇಶನ ಧ್ಯಾನದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಯಿಂದ ನೋಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಿದ್ರಾಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಗನಿ ದ್ರೆಯು ಶಿವಯೋಗಾನಂದಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನಾದ ನನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಬಿಡದಿರುವ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಭವಿಸೀತು? ಈ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯ ಮಂಗಳವಾದ ಯೋಗನಿದ್ರಾಸ್ಥಿ ತಿಯು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯಲಾರದ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾರುತಾನೇ ಶಕ್ತರಾದಾರು? ಇಂದ್ರಿಯವ್ಯಾ ಪಾರಗಳನ್ನು ನೋಂಕಿಸಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದಾನಂದವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ತೆರೆಯಡಗಿದ ಸಮುದ್ರದಂತೆಯೂ, ಬೀಸದಿರುವ ವಾಯುವಿನಂತೆಯೂ, ಮೋಡವಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಠಿನವಾದ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶವು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗದೆಂದು ಶಿವನನ್ನು ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ತಣ್ಣೀರಿಂದಾಗಲಿ, ಬಿಸಿನೀ ರಿಂದಾಗಲಿ ಅಭಿಷೇಕವು ಮಾಡಿದರೆ, ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವುಂಟಾದೀ

ತೆಂದು ಜ್ಞಾನಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಥಳಥಳಿಸುವ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತವೆಂಬ ಪಂಚಾಮೃತಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮರದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೋಮಲವಾದ ಅಂಗವು ಒತ್ತೀತೆಂದು ಚಿದಾಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಲಿಂಗದೇಹವು ಕಂದೀತೆಂದು ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಆರತಿಯ ಉರಿಗಳಿಂದ ಬಿಸಿತಟ್ಟೀತೆಂದು, ನಿತ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ, ಕಾರ, ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ರಸಗಳೆಂಬ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಅರುಚಿಯುಂಟಾದೀತೆಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಬಾಹ್ಯೋಪಚಾರಗಳೆಂಬವುಗಳು ಶಿವನಿಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಆರೋಪಗಳೇ ಎಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಗುರುವು ಆಭ್ಯಂತರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಚಾರವೇ ಯಮಯೋಗವಾಗಲಾಗಿ, ಶಿವೇತರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೆಂಬ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತವೇ ನಿಯಮವಾಗಲಾಗಿ, ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಸುಖಾಸನವಾಗಲಾಗಿ, ಉಸುರುಗಳನ್ನು ಒಳಗಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವಾಗಲಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೊದಲಾದ ಒಳಗಣವಿಷಯಗಳ ಸಂಚಾರವೇ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವಾಗಲಾಗಿ, ಲಿಂಗವನ್ನೂ, ಜಂಗಮವನ್ನೂ ತನ್ನೊಳಗೆ ನೋಡೋಣವೇ ಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನವಾಗಲಾಗಿ, ಅಂಗಲಿಂಗಗಳ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸಾರೂಪ್ಯವೇ ಧಾರಣೆಯಾಗಲಾಗಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರಾಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಮಾಧಿಯಾಗಲಾಗಿ, ಬಸವೇಶನು ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೋ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಲೋಚಿಸುವ ಆತ್ಮನೂ, ಮನಸ್ಸೂ ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ಮಾತನಾಡುವ ಆತ್ಮನೂ, ಮಾತೂ, ಮಾತಿಗೆ ವಿಷಯನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಇಚ್ಛೈಸುವ ಆತ್ಮನೂ, ಇಚ್ಛೆಯೂ ಇಚ್ಛೈಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಶಂಭುವಿನಲ್ಲಿ ಲಯ

ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ತಿಳಿಯುವ ಆತ್ಮನೂ, ತಿಳಿವಿಕೆಯೂ, ತಿಳಿಯುವ ದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಬೋಧ್ಯವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನೂ ಮರೆತಿದ್ದಾನೋ ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗಲಿದರೆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದೀತೆಂದು ಭಾವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೋ ? ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಶಿವನ ದೇಹವು ಕಂದೀತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇಹದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ರೋಮಾಂಚವು ಶಿವನನ್ನು ಪೀಡಿಸೀತೆಂದು ಆತ್ಮನಿಂದಲೇ ಆಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ಹೊರಗೆ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಗದ್ದಲವಾಗುವದೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೋ ? ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು, ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭ್ರಮರಕೀಟನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪುರುಷತ್ವವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ರತಿಸೌಖ್ಯವು ತಪ್ಪೀತೆಂದು ಪತಿಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭೀತಳಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸದೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ನೆನೆಯುವದಕ್ಕೂ, ಮರೆಯುವದಕ್ಕೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು ? ಸರ್ವಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಈ ಬಸವೇಶನು ಶಿವನ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಶಿವಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಾನು ಭೃತ್ಯನು, ಶಿವನು ಸ್ವಾಮಿಯು, ಎಂಬ ಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಸೌಖ್ಯವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನೂ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೂ ಮರೆತು, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾನೋ ? ಒಬ್ಬಳು ತನ್ನ ನಾಯಕನನ್ನು ಕರತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅದು ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಹರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವಳಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ನಪುಂಸಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಪಾಣಿನಿಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಮನಸ್ಸು ತಿರಿಗಿ ಬಂದಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಗ್ಧೆಯರು. ಅವರ ಪ್ರೇಮವೇ ಅಂಥಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರುಮೂರ್ತಿಗೆ ಪರಶಿವನ ಸಂಯೋಗವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನಪುಂಸಕವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾದೀತು ? ಆ ಮನಸ್ಸು ನಪುಂಸಕವಾದರೆ ಅತಿಕಾ

ಯಿಯಾಗಿರುವುದೋ ಏನು ? ಇದಲ್ಲದೆ ಪತಿಗಳಿಗೂ ಪತಿಯಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಪುರುಷರು ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಯ ರಂತೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಶಿವನೊಡನೆ ಕೂಡಿದೆ ಯೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು ? ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಸಕಲವನ್ನು ಮರೆತು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದಾನೋ ? ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಶಿವಾನಂದದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಮೂಹವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೋ ? ಭಕ್ತನೇ ದೇಹವಾಗಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ದೇಹವನ್ನು ಭಕ್ತನೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು, ಭಕ್ತನೇ ಅಂತಃಕರಣವಾಗಿ ಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು, ಭಕ್ತನೇ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥವಾಗಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಾದ ರೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತನೇ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ತನ್ನ ಚಕ್ಷುರಾದೀಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ರಥದ ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಡಗಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಹ್ಯಾಗೆ ರಥವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಾನು ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾಳೇಕಂಬದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎಳದು ಹಾಕಿದರೆ ಬಾಳೆಯ ಮರದ ರೂಪವು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗುವದೋ ಹಾಗೆ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಪ್ರಾಣ ಎಂಬ ಹೊರಕೆಗಳನ್ನು ಎಳೆದು, ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಶಿವಾನಂದವೆಂಬ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂ ಕೂಡಿದ್ದಾನೋ ? ಅದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಶಿವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ದೇಹವನ್ನು, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಮನೋದೇಹಪ್ರಾಣ ಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಪರಶಿವನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೋ ?

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅಪೂರ್ವನಾದ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮನು ಬಸವೇಶ ನನ್ನು ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಬಸವೇಶನು ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು

ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಹೊರಟುಹೋದನು. ಬಸವೇಶನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣನಾದುದರಿಂದ ಆತನ ಪ್ರಾಣವು ಆ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡಲೇ ಹೋಯಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೇವಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸನು, ಸದ್ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನೂ, ಸಂಸಾರನಾಶಕವಾದ ಲಿಂಗಾನುಭವದ ಸೌಖ್ಯದಿಂ ಕೂಡಿದವನೂ ಆದ ಮಡಿವಳ್ಳ ಮಾಚಯ್ಯನು, ಲೋಕಪೂಜಿತನಾದ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವಲ್ಲಿ ಧೀರನಾದ ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸನು, ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಘನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನು, ಪಾಪಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕೊಡಹಿದ ಕಲಕೇತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು, ಅನ್ಯಮತಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದಿಗ್ದಂತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಕ್ಕಯ್ಯನು, ಅಧಿಕವಾದ ಶೌರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯನು, ವೇದಬಾಹ್ಯರಾದ ವೈಷ್ಣವಾದಿ ಪಾಷಂಡರನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೂ, ಪಾಪನಾಶಕನೂ ಆದ ಮುಸುಡಿ ಚೌಡಯ್ಯನು, ಅಧಿಕವಾದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮನೋಹರನಾದವನೂ ಭಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಂಗ, ಜ್ಞಾನಾಂಗ, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡಸುವವನೂ ಆದ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು, ಶಿವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನಾದ ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಕೇಶಿಯಯ್ಯನು, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಸ್ನದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು, ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ತೆಲುಂಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನು, ಭಕ್ತಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಕೊಂಡಗುಡಿಯ ಕೇಶಿರಾಜನು, ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಶಿವನಾಗಯ್ಯನು, ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂಕೂಡಿದ ಮುಕ್ತಾಗುಡುಬೆ ಕಾಳವ್ವನು, ಅನಂತಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ, ಇವರು ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವರಾದ ಲಕ್ಷವೂ ಎಂಭತ್ತುಸಾವಿರಮಂದಿ ಜಂಗಮರು, ಶಿವಭಕ್ತಿನಿರತನಾದ ಶಿವರಾತ್ರಿಮಠದ ಭದ್ರದೇವನು, ಘಂಟ್ಯಾನಾದದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ

ರುವ ಕಾಲಕಂಠನು, ಗುಣಶಾಲಿಯಾದ ಚಿನ್ನದಾರತಿಯ ವೀರಭದ್ರನು, ಪಟ್ಟೇವಸ್ತ್ರದ ಅಂಚಿನದೀಪವನ್ನೆತ್ತುವ ತ್ರಿಪುರಾರಿಯು, ಕರ್ಪೂರದಾರತಿಯನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಸಂಗಯ್ಯನು, ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಲೇಪಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಉದ್ಭಟದೇವಯ್ಯನು, ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ನೇಮದ ಮಾಯಣ್ಣನು, ಇವರು ಮೊದಲಾದ ಒಂಬತ್ತುಸಾವಿರಮಂದಿ ಶಿವಭಕ್ತರೂ, ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಿಗೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಿರಿಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಜಗದ್ವಂದಿತನಾದ ಕಂಗಳ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಹೊಸನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಹೊಸನಾಲಗೆಯ ಶಿವಯೋಗಿಯು, ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಕರುಳ ಪರ್ವತನು, ಮೂರುದಿನಕ್ಕೊಂದು ವೇಳೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವಸಮಾನನಾದ ಗೋವಿಂದಬಟ್ಟಾರಕನು ಇವರು ಮುಂತಾದ ಏಳುಸಾವಿರದೇಳುನೂರು ಗಣಂಗಳು, ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಶಿವಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಕಾಷ್ಠಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟವನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯನು, ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರತಿಜಾವದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಣ್ಣದುಡುಪುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು, ಆ ವಿಧವಾದ ಗಂಧವನ್ನು, ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ನಿಯಮದಿಂದಿರುತ್ತಿರುವ ಅಷ್ಟಪ್ರಹರದ ಸೋಮಯ್ಯನು ಇವರು ಮೊದಲಾಗಿ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಿಂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾದ ಭೋಗವನ್ನನುಭವಿಸುವವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರಮಂದಿ ವಿಟಜಂಗಮರೂ, ಇನ್ನೂ ವೀರವ್ರತದಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾದ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳಾದ ಸಕಲರೂ ಶಿವಾರಾಧನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಸವೇಶನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಏನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು? ಏನು ನಡೆಯಿತು? ಎಂಬುದನ್ನು

ನಾವುಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗ ದ್ವಾರ ಪಾಲಕರನ್ನು ಪರಮಾಪ್ತರಾದ ಕರಣಿಕರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾ ರಾಧನಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ, ಗೀತಬಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನೂ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಗೀತಗಳನ್ನೂ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ. ಈ ದಿವಸ ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು ? ಯಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದನು ? ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯಾವಭಕ್ತರು ಬಂದಿದ್ದರು ? ಯಾವಭಕ್ತರು ಹೋದರು ? ಯಾವಭಕ್ತರಿದ್ದರು ? ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಚನ್ನಬಸವ ಣ್ಣನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಂದು, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ದ್ದೇನಂದರೆ:—ನನ್ನ ಗುರುವು ಶಿವಪೂಜಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತರ ರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವನಾದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮನು ಈ ಬಸವೇಶದರ್ಶನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಬಸವೇಶನು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಬಸವೇಶ್ವರನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅದೇ ನಿಮಿತ್ತ ವಾಗಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಗೀತವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಹೃದಯವು ಒಡೆದುಹೋಗುವದು. ಉಚ್ಚರಿ ಸಿದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿಹೋಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಇತರರಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವದಕ್ಕಾದೀತು ? ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಗುರುವು ಕರುಣದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು, ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗುರುವು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮನು ಆ ಗುರುವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂ ಬುವದು ನನ್ನ ಮತವು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇದೇ ನನ್ನ ವ್ರತವು, ಎಂದು ಬಸವಮಂತ್ರಿಯು ಜಂಗಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಗೀತವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಇಂಥಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುವರು ? ಅದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವದು ತಾನೇ ಹ್ಯಾಗೆ ? ಇತ ರರು ಆಲೋಚಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ? ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಲಿ, ಆಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ? ಅಂಥಾ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಬಸವೇಶನು ವಿಚಾರಿಸಬಲ್ಲನು. ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೂ ಅದಕಂತೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೂ ಶಕ್ಯನು. ಈತನು ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನು. ಆದಕಾರಣ ಹೀಗೆ ಯಾವಯಾವದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಭಾರವೂ, ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಭಾರವೂ ನಿಮ್ಮದಲ್ಲವೇ? ಈ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಇದೊಂದು ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಾಸ್ತವವಾದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತಸಭೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಲು, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾದ ಆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಎಲೈ ದ್ವಾರಪಾಲಕರುಗಳಿರಾ! ನೀವು ಈ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳೊಳಗೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವವರ ಮಠಗಳೊಳಗೂ ಆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಜಂಗಮನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕರತರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಪಡೆದು ಹೋಗಿ, ಆ ಜಂಗಮನನ್ನು ಕರತರಲು, ಬಸವೇಶನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯಾದದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡಲೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪ್ರಾಣಗಳೊಡನೆ ಬಂದಂತೆ ಬಸವೇಶನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಬಂದವು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿತ್ವವೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವಂ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.

ಬಸವೇಶನು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಂ

ಡಿರುತ್ತಿರಲು ; ಶಿವನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆ ಭಾವವನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲಿಚ್ಛೈಸಿದವನಾಗಿ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರೇಮದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಅತ್ತನು. ಹಂದೆಯೋ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಬಂಧುವೇ ! ನನ್ನ ಮನೋಹರನೇ ! ಆಸ್ಥಾನವೇದಿಕೆಯ ದೀಪವೇ ! ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಾದವನೇ ! ಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯಾದವನೇ ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ? ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು. ಪರತತ್ವವೇ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯೇ ಮುರಿದುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯೂ ನಷ್ಟವಾದುವು. ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಅಯ್ಯೋ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೇ ! ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮನೆದೈವವೇ ! ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಕುಲಪತಿಯೇ ! ಅಯ್ಯೋ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೇ ! ಅಯ್ಯೋ ನಿರಹಂಕಾರಿಯೇ ! ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನನೇ ! ಪಾಪರಹಿತನೇ ! ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೇ ! ಕರುಣದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ ! ಶಿವಾನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ ! ಅಯ್ಯೋ ! ಎಂದು ಬಸವೇಶನು ದುಃಖದಿಂದ ಅಳುತ್ತಿರಲು, ಪಡಿಹಾರಿಬಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಶಿವನ ಮದಗಜವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಮಡಿವಳ್ಳ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಅಯ್ಯಾ ಪಡಿಹಾರಿಯೇ ! ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಬಸವಣ್ಣನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ? ಏನು ಸಂಗತಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆತನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ ! ಮಾದಿರಾಜ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಬಹು ದುಃಖಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು; ಮಾಚಯ್ಯನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು, ಹ್ಯಾಗೆಹ್ಯಾಗೆ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಏನು ಸದ್ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ? ಬಸವಣ್ಣನು ಅಳುತ್ತಾನೋ ? ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಕೆಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಆತನು ಹ್ಯಾಗೆ ಬದುಕಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತಿಯು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿದಾಗ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಜಂಗಮವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು ಎಂಬ ಅತಿ ದುರ್ಘಟವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈಗ ಮರೆತನೋ ಏನೋ? ಹೀಗೆ ದುಃಖಪಡುವದು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯ ಧರ್ಮವೇ ಏನು? ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಅಧಮರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ? ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮುಂಡೆಯರಂತೆ ಅಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಈ ಭಕ್ತಿಹೀನವಾದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಾಥನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆಯೇ? ಆ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಮಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಆ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಶಿವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ, ಆತನ ಮಿತ್ರರಾದವರು ಲೌಕಿಕರಂತೆ ಅಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಆಡಿದ ಮಾತಿಲ್ಲದಿರುವ ಗುಣವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದು ಹೊಗಳುವದಕ್ಕೂ ಅಳುವದಕ್ಕೂ ನಾವು ತಿಳಿಯೆವು. ನಮ್ಮಿಂದೇನು? ಸಾಕು ಹೋಗು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಬಾಚಯ್ಯನು ಹೊರಟುಬಂದು ಭಯದೊಡನೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮಾಚಯ್ಯನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶನು ಕೇಳಿ, ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನು. "ಅಂಥಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ಬಸವೇಶನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನು. ಈಗ ನಾವೊಂದಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತಾನೊಂದಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಸದ್ಭಕ್ತರ ಕೆಲಸಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮಾಚಯ್ಯನೇ ಬಲ್ಲವನು. ಹಾಗೆ ಆಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಸವೇಶನೇ ಸಮರ್ಥನು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲನು. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆವು, ಆಶ್ಚರ್ಯವು" ಎಂದು ಭಕ್ತರು ಹೇಳಿ ಬಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಳುಹಿಸಲು, ಪಡಿಹಾರಿಯು ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮಾಚಯ್ಯನು ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಎಲೈ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳ ಬಸವೇಶನೇ, ಭಲಾ! ಜಂಗಮಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನವುಳ್ಳ ಬಸವೇಶನೇ ಭಲಾ! ಜಂಗಮಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣವಂ ಮಾಡಿದ ಬಸವೇಶನೇ ಭಲಾ! ಜಂಗಮಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ಬಸವೇಶನೇ ಭಲಾ! ಬಸ

ವನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜವು. ಭಲಾ ಭಲಾ ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯವು! ಸರಿ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅತಿ ದುರ್ಘಟವಾದ ಈ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿರಲು, ಭವಿಗಳು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯದಿರಲು, ಶಿವನು ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಿರಲು, ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಡ್ಡಬೀಳುತ್ತಿರಲು, ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು, ಯಮನ ಅಹಂಕಾರವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಮಡಿವಳ್ಳ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಭಕ್ತಸಮೂಹವು ಕೂಡಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದನು. ಭಕ್ತರು ಇದಿರೇಳುವದು, ಇದಿರ್ಗೊಳ್ಳುವದು, ನಮಸ್ಕರಿಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುರಾತನರಾದ ಪ್ರಮಥರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಗಲಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ! ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಶಿವಸ್ವರೂಪನೇ! ಮಹೋನ್ನತನೇ! ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮನೇ! ನೀನು ಪ್ರಾಣಸಖನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಯುಕ್ತವೇ! ಎಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸತಕ್ಕವನೇ! ಬಸವೇಶನು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ, ನೀನೊಬ್ಬನೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಯುಕ್ತವೇ? ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗೋಚರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಶಿವನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡನು. ಜಂಗಮಪ್ರಾಣನಾದ ಬಸವೇಶನು ಹೋದಮೇಲೆ, ಅವನ ಹಿಂದೆ ಭಕ್ತಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೋಗುವದು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಬಸವೇಶನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಪರ್ಯಂತರ ನೀನೂ ಇರಬೇಕು; ಏಳು ಏಳು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಮಲಗಿದ್ದು ಎದ್ದವನ ಹಾಗೆ ಎದ್ದುಬಂದು, ಮಾಚಯ್ಯನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಬಸವೇಶನು ಎದ್ದು, ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು, [illegible] ಆತನ

ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಆ ಮೂರು ಜನಗಳೂ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭಕ್ತಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನನ್ನು—ಅಯ್ಯಾ ಮಾಚಯ್ಯನೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೂ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತುಗಾರನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನೇ ! ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ! ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಉನ್ನತನಾದವನೇ ! ಕಲಿಯುಗದ ರುದ್ರೇಶ್ವರನೇ ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೀರಭದ್ರನೇ ! ಸಂಸಾರವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೇ ! ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನೇ ! ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಕೊಡಹಿದವನೇ ! ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನೇ ! ಶಿವನನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನೇ ! ವೀರಶೈವಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಾಪಸಮೂಹವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದವನೇ ! ಸದ್ಭಕ್ತರನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನೇ ! ವೇದಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವವನೇ ! ಭಕ್ತರಿಗೆ ರತ್ನದ ಭರಣಿಯಾದವನೇ ! ಗಜವಂ ಕೊಂದವನೇ ! ಸಜ್ಜನಸ್ತುತನೇ ! ಕೊಬ್ಬಿದ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನೇ ! ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾನಿಪುಣನೇ ! ಅಧಿಕವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೇ ! ಬಿಜ್ಜಳನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮುರಿದವನೇ ! ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹಬ್ಬವಾದವನೇ ! ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವವನೇ! ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯುವವನೇ! ಮಾಯಾವಿಕಾರವನ್ನು ಸೀಳಿದವನೇ ! ಮಂಗಳಕರವಾದ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೀರನಾದವನೇ ! ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಉತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವನೇ ! ಶಿವನಲ್ಲಿ ಏಕತ್ವವುಳ್ಳವನೇ ! ಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನೇ ! ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕಠಿನವಾದ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವನೇ ! ಇತರ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೇ ! ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಸೈರಿಸದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೇ ! ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದವನೇ ! ಪ್ರಳಯಕಾಲಕ್ಕೆ ದೂರನಾದವನೇ ! ಈಶ್ವರನ ಸಮಾನನೇ ! ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ! ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವವನೇ ! ಸಭ್ಯರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾದವನೇ ! ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನಾದವನೇ ! ಅಶುಚಿತ್ವವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದವನೇ ! ನೀಚರನ್ನು ಸೀಳಿದವನೇ ! ಭಕ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನೇ ! ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ !

ಭೂಜನರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ! ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಮೂಢತನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಈಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ನಾಚಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಮದಗಜವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಜಗತ್ತನ್ನು ನಡುಗಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಒಳ್ಳೆಯವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರಭೂತರೆನಿಸಿದ ಕೆಟ್ಟವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೂ, ವ್ರತಸಮೂಹವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಶಿವನ ಅವತಾರವೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನೂ, ಬಸವೇಶನನ್ನೂ, ಬದುಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಕಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಕಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೇಕೆ? ನಿನ್ನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಒರಟಾದ ನ್ಯಾಯವಚನಗಳು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಕಠೋರವಾಗಿ ತೋರಿದಾಗ್ಯೂ ಹಿತಕರಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಬೆಂಕಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸುವುದು ರುಚಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಲ್ಲವೋ? ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವು. ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುವುದು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜಾಲಾಡುವದು, ಗಟ್ಟಣೆಮಾಡುವದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಹೊರತು, ಕೋಪಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಏನು? ಬಸವೇಶನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆಂಬುವದು ನಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಆಯಿತು. ಈಗ ದೋಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯೊಡನೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಪ್ರಮಥರ ಲೆಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದ ಮಥನದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಶಿವಾನಂದವೆಂಬ ಕಲ್ಪಲತೆಯು ಮೊಳೆತು, ಚಿಗುರಿ, ಮೊಗ್ಗೆಗಳನ್ನೂ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತರು ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ

ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ತಪ್ಪು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟವೆಂಬ ಅಮೃತಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಪರಶಿವನು ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು; ಆಗ ನೀನು ಆತನೊಡನೆಯೇ ಹೋದೆ. ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿರಿಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಅದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು? ಈಗ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯು ಬಂದು ಹೋಗಲು; ಆತನೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳೂ ಹೊರಟುಹೋದವು. ಆತನು ಬರಲಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ಬಂದವು. ಆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ವರ್ಣಿಸಬಹುದು? ಶಿವಶಿವಾ. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾದ ಪ್ರಾಣಗಳುಳ್ಳವನೇ! ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ! ಬಸವೇಶನೇ! ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಭೃತ್ಯಭಾವದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಾದೀತು? ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡಬಹುದು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಾದೀತು? ವೀರಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಾದೀತು?

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವಂ ಮಾಡಿದಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಪಸರಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳಕರವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಕಾರ್ಯಗಳ ಭಾರವಾಹಕನಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ದೂರನಾಗಿಯೂ, ಜನನ

ಮರಣರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿಯೂ, ಅಹಿಂಸಕನಾಗಿಯೂ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ ಲೌಕಿಕರಾದ ಜನಗಳನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಭವರೋಗವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದಸರಯ್ಯನು ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ದಾನ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹ, ಯಮ, ನಿಯಮ, ಮುಂತಾದ ಶಿವಧರ್ಮಗಳು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ಶಿವಜ್ಞಾನಸಮುದ್ರನಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ದುಷ್ಟರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ, ಈತನು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೆಸರುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಕೋಪವನ್ನು ಜೈಸಿ, ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಯಾಳುವಾದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವನೇ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೇ ? ಸಮಸ್ತ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದಾನಷ್ಟೆ. ಮತ್ತು ಈತನು ತನ್ನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ನೋಡದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಇತರರು ತನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಯಾವಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಇದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಇವನು ಸಾಧುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜ್ಯನಷ್ಟೆ ? ನಾನು ನೋಡಿದರೆ ಇತರರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುವವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದವನಾಗಿ ಇತರ ಜನವನ್ನು ಇವನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸತ್ತಾವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ತೋಳುಗಳ ಘಾತದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಿದ್ದಾವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈತನು ನಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋಳುಗಳನ್ನೇ ಬೀಸುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಈ ದಸರಯ್ಯನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳು ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ದುಃಖಪಡುವವರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಬಳಿಕ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಕಡೆ ರಕ್ತದಂತಿರುವ ರಸವು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ವೃಕ್ಷಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವು ; ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮರಗ

ಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವದು ಹಿಂಸೆಯೆಂದಾಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮರದಸುತ್ತಲೂ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನೆಲವನ್ನು ಸಾರಿಸಿ, ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಜಾರಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ವೃಕ್ಷನನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸದವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನಲ್ಲವೇ ? ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ, ಸಕಲ ಶಿವಭಕ್ತರ ನಡುವೆ ಇವನೇನು ಸಾಧಾರಣನೇ ? ಇವನ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಥಾದ್ದು ? ಇವನ ನಂಬಿಕೆ ಯಾವವಿಧವಾದದ್ದು ? ಇವನ ಅಹಿಂಸಾಪರತ್ವವು ಯಾವ ರೀತಿಯಾದದ್ದು ? ಇವನ ಶಾಂತಿ ಪರಾಯಣತ್ವವು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾದದ್ದು ? ಇವನ ದಯೆಯು ಯಾವ ಬಗೆಯಾದದ್ದು ? ಇವನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ಮಾದರಿಯಾದದ್ದು ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿ, ಕಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಮೋಟನನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕರತಂದು, ಅವನಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಮೂರೆಳೆಯ ಒಂದು ದಪ್ಪ ಉಡಿದಾರವನ್ನು ಅವನ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ತೋಳು ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲೂ, ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ, ಮುಖದಲ್ಲೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿ, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಆಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಉಜ್ಜಿ, ಬರಿದಾದೊಂದು ಕರಡಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅದರಮೇಲೆ ಒಂದು ನಯವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾದ ಜಂಗಮವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಎಲೈ ಮೋಟಮಲ್ಲನೇ ! ನೀನು ಭಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೋಟುಕೈಗಳಿಂದ ದಸರಯ್ಯನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಿರುಸಾಗಿ ಮುಟ್ಟು, ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನು ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಗರ್ವಿಷ್ಠರು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಮೋಟಮಲ್ಲನು ಕೂಡ ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೆನ್ನನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಗಲಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು ತೂಗುತ್ತಾ, ತೋಳುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಿ, ಮುಖವನ್ನು ಉರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕಸಾರಿ ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಹರಟುತ್ತಾ, ಕಾಲುಗಳಿಂದ

ಕುಪ್ಪುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದಸರಯ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಜಂಗಮವೇಷವಂ ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ? ಆಹಾ ದಸರಯ್ಯನೇ ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣೆನೋ ಹೇಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿನಂತೆ ನೀನು ಗಣನೆ ಮಾಡುವದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನಡೆಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ ? ಏನು ಕೆಲಸವು ? ಎಂದು ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವಶಿವ ! ಬಹುಗರ್ವಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದೀಯಾ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣೆಯೋ ಏನು ? ಜನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ವೋಟಮಲ್ಲ ಲಿಂಗನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಪರ್ವತನಾಥನ ಮಗನು. ಯಾರೋ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ? ಈಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂತಿರಿಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾನವು ಹೋಗುವದೋ ? ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುವದೋ ? ನನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಪೂಜ್ಯತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದೋ ? ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಘನತೆಯು ನಾಶನಾಗುವದೋ ? ನಾವು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುನಿಂದಿತವಾದ ಇಂಥಾ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಏಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತೀಯೆ ? ಕ್ಷಮಾಶಾಲಿಯು, ದಯಾವಂತನು, ಶಾಂತನು, ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನು, ಭಯಯುಕ್ತನು, ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಫಲವನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ವೋಟಮಲ್ಲನನ್ನು ದಸರಯ್ಯನು ನೋಡಿ, ಇವನು ಮೂಢನು, ಕಪಟಿಯು, ಗರ್ವದಿಂದ ಕುರುಡಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು, ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು. ವಂಚಕನು, ವೋಟನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸದೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಜಂಗಮವೇಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಈತನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿವನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿ, ಸ್ವಾಮೀ ಮನುಷ್ಯದೇಹದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಶಿವನೇ ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳಿವೆ

ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಎಲೈ ಶಿವಸಮಾನನೇ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾದ ಅಜ್ಞಾನ ವುಂಟು, ಕರುಣವನ್ನಿಡು. ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಶಿಖಾಮಣಿಯೇ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ವಾಗಿ ಅಹಂಕಾರವಿದೆ, ಕಾಪಾಡು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರ ಗುತ್ತಿರಲು, ಮೋಟಮಲ್ಲನು ಆ ಭಕ್ತನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೋಟುಕೈಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು, ಬಹು ಕೋಪದಿಂದ ಮೊಟ್ಟುತ್ತಿರಲು, ರಕ್ತವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರೆಗಳಿದ್ದವು. ಆಗ ದಸ ರಯ್ಯನು ಅಯ್ಯೋ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತೇನೆ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇಸು? ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ನುಡಿಯದೆ, ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದು ನ್ಯಾಯವೇ, ಎನ್ನದೆ ಇದ ನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಭಕ್ತರು ಸೈರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಉಸುರದೆ, ಮತ್ತೊಂ ದುಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆದರದೆ, ಅಯ್ಯೋ ಶಿವನೇ! ಕಷ್ಟವು ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸದೆ, ಕೋಪ ಗೊಳ್ಳದೆ, ನನ್ನ ತಲೆಯು ಸೀಳಿಹೋಯಿತು, ಶಕ್ತಿಹೀನನಾಗಿ ಹೋದೆನು, ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ಶಿವಮೂರ್ತಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ? ಈ ಮಹಾಗುರುವು ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಲೆ ಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು, ಮುಂಚಿನ ಶರೀರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಮಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟನು. ಇದು ನಿಶ್ಚಯವು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಸ್ವಾಮಿ! ನನ್ನ ತಲೆಯು ಒರಟು. ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳು ಬಹು ಮೃದುವಾದವುಗಳು. ಹೀಗೆ ಬಡಿಯುವದರಿಂದ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತವೆ. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಈ ತಲೆಯು ಉತ್ತಮಾಂಗವಾಗಿರುವದು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯ ಕೈ ಗಳಿಗೆ ಮೆತ್ತಗೆ ತೋರಬಾರದೇ? ಈ ತಲೆಯು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬಗ್ಗಿ ದಂಥಾದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೈಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರ ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು ಇಂಥಾದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗುರುವಾದ ಈ ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಕೈಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ ತೋರುವದೇ ಹೊರತು ಕಠಿನವಾಗಿ

ತೋರಲಾರದು. ಈಗ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಹೊಡೆಯುವದನ್ನು ಬಿಡುವನು. ಈತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಈತನ ಕೈಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ನೋಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಖಿನ್ನನಾಗಿ, ವಿನಯದೊಡನೆ ಮರಳಿ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ—ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಾ! ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೃದುಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅತಿ ಕಠಿನವಾದ ತಲೇಬುರುಡೆಯನ್ನು ಬಡಿದು, ಕೋಮಲವಾದ ಕೈಗಳನ್ನು ಏಕೆ ನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ, ನನ್ನ ಕಠಿನವಾದ ತಲೆಯ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಾಧೆಪಟ್ಟವೋ? ಎಂದು ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಹು ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹಿಸಿಕಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ನೀವಿನೀವಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿರಲು; ಮೋಟಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಎರಡು ಕೈಗಳು ಹುಟ್ಟಿ, ಚಿಗುರುಗಳಂತೆ ಮೊಳೆತು, ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದುವು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಚಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಎರಡು ಕೋಡುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಭಟ್ಟಬಾಣನ ಕೈಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಮೊರಟದ ಬಂಕಯ್ಯನ ಮೋಟುಮರವು ಮೊಳೆತಹಾಗಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಸರಯ್ಯನ ಶಿರಸ್ಸೆಂಬ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕಾಮಧೇನುವು ಮೋಟಮಲ್ಲನ ಕೈಗಳೆಂಬ ಕರುಗಳನ್ನು ಈದಿತು. ದಸರಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳೆಂಬ ಕಮಲಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವೋ ಎಂಬ ಹಾಗಾಯಿತು. ಚನ್ನಯ್ಯನ ನಾಲಗೆಗೆ ಕೈಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಹಾಗೆ ಆ ದಸರಯ್ಯನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮೋಟಮಲ್ಲನ ಕೈಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ದಸರಯ್ಯನಿಂದ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಅದರ ಬೇರುಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖದ ಪರ್ಣಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಉಗುರುಗಳು ತೋರಿದವು. ಮುಂದಿಯುತನಕ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವ ಆತನ ಹಸ್ತಗಳು ದಸರಯ್ಯನ ಹಸ್ತಸಂಬಂಧ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಶಿವಾಗಮದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವವುಗಳೂ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ಫಲದಂತೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದುವುಗಳೂ, ಭಸ್ಮ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರದಂತೆ ವಿಧಿಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಒರಸುವವುಗಳೂ, ಪರಮೇಶನ ಹಸ್ತಗಳಂತೆ

ಅಭಯಪ್ರದಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎತ್ತಲ್ಪಡುವಂಥಾವುಗಳೂ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರದಂತೆ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಆಶ್ರಯಗಳೂ, ಪರುಷದಂತೆ ಮುಂಚಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಗಳೂ, ಕನ್ನಪ್ಪನ ಪಾದುಕೆಗಳಂತೆ ಶಿವನ ಶಿರೋಭೂಷಣಗಳೂ ಆಗಿ ಮೆರೆದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ಬರೀ ಕರಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿ ತೋರಿತು. ಆಗ ಆ ಜಂಗಮ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮೋಟಮಲ್ಲಯ್ಯನು ತನಗೆ ಭೀತಿ, ಸಂತೋಷ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರಲು ; ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದವನಾಗಿ, ಲಿಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ದಸರಯ್ಯನನ್ನೂ, ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೋಡುತ್ತಾ, ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವವನಾಗಿ, ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನೆದು, ದಸರಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ದಸರಯ್ಯನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆತನ ಕೈಯನ್ನು ಎಳೆದು ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಹಿಸುಕಿದವನಾಗಿ, ಆತನಿಗೆ ಅನೇಕಸಾರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಶಿವಭಕ್ತರು ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾಗಿ ;—ಎಲೈ ಅಸದೃಶವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೇ ! ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ, ಆತ್ಮವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನೇ ! ಬಸವನ ಪಾದಕಮಲ ಧ್ಯಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನೇ ! ದಸರಯ್ಯನೇ ! ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಈಗ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ನೋಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕದಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಳ್ಳರು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬದನೇಕಾಯಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಗಳಾದಂತೆ ಭವಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಂಗಹೀನನಾಗಿಯೂ, ಧೂರ್ತನಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದವನು ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಶಿವಸ್ವರೂಪನಾದನು. ಮೋಟನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಾಹುದಂಡಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಎರಡು ಕೈಗಳು ಬಂದವು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ

ಲೂ ಬೇರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಲಿಂಗೆಯುಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಸಂಬಂಧದಿಂದ ಈತನ ತಲೆಯೂ ಶಿವನ ತಲೆಯಾಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ಬೋರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗಾಯಗಳಿಂದಲೂ, ಕಿತ್ತುಹೋದ ಚರ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ತಗ್ಗುಗಳಿಂದಲೂ. ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕವು, ಸಾಖ್ಯತೊಂಡಿಯು ಎಸೆದ ಬಿರುಕಲ್ಲುಗಳ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದಾದ ಬೋರೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪಿಟ್ಟವ್ವೆಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚೋಳನ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಣ್ಣುಹೊರುವಲ್ಲಿ ಕಠಿಸವಾದ ಬಿದಿರುಮಂಕರಿಯ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಗಂಟುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಪ್ಪನ ಪಾದುಕೆಯ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಗಾಯಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ತಾನೇ ಚಿನ್ಮಯನಾಗಿ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಅನೇಕ ವ್ರಣಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಕೆಂಬಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯನ ಹಿಂದೆ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಗಲಿದ್ದರಿಂದ ಕಿತ್ತುಹೋದ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಗಾಯಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗ್ಯೂ ಚಿರುತೊಂಡನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಬ್ಬಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದ ತಗ್ಗುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಶೋಭಿಸಿದ ಶಿವನ ಮಸ್ತಕದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವದು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಲೆಯೇ ಶಿವನ ತಲೆಯು. ಎಲೈ ದಸರಯ್ಯನೇ! ಯಾವನು ದೊಡ್ಡ ತಲೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೋ ಆ ಶಂಕರನ ತಲೆಯೇ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾಃ ಪುರುಷಃ ಎಂದು ವೇದದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವನು ಅನೇಕ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಸಾಂಬ ಮೂರ್ತಿಯ ತಲೆಯೇ ನಿನ್ನ ತಲೆಯು. ಯಾವನು ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತಲೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಪರಶಿವನ ತಲೆಯೇ ನಿನ್ನ ತಲೆಯು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ತಲೆಗಳೂ, ರಾವಣನಿಗೆ ಹತ್ತುತಲೆಗಳೂ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಆರು ತಲೆಗಳೂ, ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳೂ ಇವೆ. ಆ ತಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನೊಂದು ತಲೆಗೆ ಸಮವಾಗುವವೇ? ಶಿವನ ತಲೆಯೊಂದೇ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸಮವು, ನೀನೇ ನಮಗೆ ಶಿವನೂ, ಗುರುವೂ, ಭಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾದ ಎಲೈ ದಸರಯ್ಯನೇ! "ಯಾವ ಪುರುಷನು ಕ್ಷಮೆಯೆಂಬ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕೋಪವೆಂಬ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೋ ಆ ಪುರುಷನೇ ಶೂರನು, ಆತನೇ ಋಷಿಯು, ಆತನೇ ಜ್ಞಾನಿಯು, ಆತನೇ ಮಂತ್ರಜ್ಞನು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅರ್ಥವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋಧರ್ಮಃ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನೇ! ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಬಾರದೆಂಬ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಪಾಪಿಗಳಾದ ಇತರರಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀತೇ?" ಸಕಲ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಯೋಗ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಶಿವನ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದೇ ಉತ್ತಮವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚರ್ಚಿಸದೆ, ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶಿವಶಾಸನವನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಚರವೆಂದು, ಅಚರವೆಂದು ಲಿಂಗವು ಎರಡು ವಿಧವು. ಶಿವಯೋಗಿಯೇ ಚರಲಿಂಗವು, ಶಿಲಾಮಯಾದಿ ಲಿಂಗವೇ ಅಚರಲಿಂಗವು" ಹೀಗೆಂಬ ಆಗಮಾರ್ಥದ ನಡವಳಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು ಇತರರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನೇ, ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನೇ, ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೇ, ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಆಧಾರನಾದವನೇ, ಕಾಲನನ್ನು ಮೀರಿದವನೇ, ಕೆಟ್ಟಸಂಸಾರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನೇ, ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ, ಸದ್ಗುಣಾಶ್ರಯನೇ, ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದವನೇ ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಆಗ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಯ ಜಯ, ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದಸರಯ್ಯನಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗಹೀನನಿಗೆ ಕಪಟಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಆ ದುರ್ಜನರು ಭಯದಿಂದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ! ನಾವು ಅನೇಕಾಪರಾಧಗಳಿಂದ ಭರಿತರಾಗಿರುವ ಮಲಿನ ಬುದ್ಧಿಗಳೂ ಪಾಪಿಗಳೂ, ಅಹಂಕಾರಿಗಳೂ, ಕಠಿನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರೂ, ಮೂಢರೂ, ದುಷ್ಕಾರ್ಯನಿರತರೂ, ದುರ್ಜನರೂ, ಭವಬದ್ಧರೂ, ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರೂ, ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ದೂರ

ರಾದವರೂ, ಪುಣ್ಯಹೀನರೂ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಗುಣಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನನಾಗಿಯೂ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆಗಿರುವ ದಸರಯ್ಯನೇ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲನು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಭವಿಗಳೂ, ಅಹಂಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ನಾವೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆವು. ನೀತಿರಹಿತನೂ ನಿನಗೆ ಇಂಥಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ, ಕೊಬ್ಬಿದವನೂ, ಅಂಗಹೀನನೂ, ಆದ ಈತನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಬಹಳಮಾತಿನಿಂದೇನು? ನಿನಗೆ ಅಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವನನ್ನು ನಾವೇ ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ಇವನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ದಯಾನಿಧಿಯೇ! ವಿದ್ವಾಂಸರಾದವರು ನೀಚನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸತ್ಪುರುಷನೊಡನೆ ದ್ವೇಷವು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಶಿವ ಶಿವ! ಇದಾಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ದಸರ ದೇವಯ್ಯನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಡಿದ ವೋಟಮಲ್ಲನಿಗೆ ತಾನು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡವನಾದರೂ, ಕೈಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ನಮಗೆ ಏನೇನನ್ನು ಕೊಡಲಾರನು? ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ತಿರಿಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪರಮತಸ್ಥರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಭಕ್ತರು ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ದಸರ ದೇವಯ್ಯನು ಆ ವೋಟಮಲ್ಲನಿಗೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ದಸರಯ್ಯನಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗುರುಭಕ್ತನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಅಧೀನನೂ, ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೂ, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳವನೂ, ಗುರು

ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೇರುಪರ್ವತವೂ, ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೂ, ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವೂ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಗುರುಭಕ್ತನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು.

ಆತನು—(ಯೋಗುರುಸ್ಸಶಿವಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋಯಶ್ಶಿವಸ್ಸಗುರುಸ್ಸ ಸ್ಮೃತಃ) ಅಂದರೆ:—ಯಾವನು ಗುರುವೋ ಅವನೇ ಶಿವನು, ಯಾವನು ಶಿವನೋ ಅವನೇ ಗುರುವು, ಹೀಗೆಂಬ ವಚನದಿಂದಲೂ, (ನಾಸ್ತಿತತ್ವಂಗುರೋಃಪರಂ) ಅಂದರೆ ಗುರುವಿಗಿಂತಲೂ ಪರವಸ್ತುವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯಿಂದಲೂ, (ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಸುಗುರೋಃಪೂಜಾ) ಅಂದರೆ—ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಚನದಿಂದಲೂ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಅಲಂಕಾರವಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವಂಮಾಡಿ, ಕೊಂಡಾಡಿ, ಗುರುಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಆ ಪಾಪದೋಷದಿಂದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ, ದೇಹವನ್ನೂ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಜನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಡಿಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಒರಸಿ, ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಪತ್ರಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ, ಧೂಪ, ದೀಪ ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಗಳನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗುರುವನ್ನು ಅನೇಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವವನಾಗಿ, ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು; ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಿರಿಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಆತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಗುರುಪಾದಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಗುರುಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ, ಗುರುವಿನ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಅನ್ನಾಹಾರ ಮೊದಲಾದ ದೇಹಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮರೆತಿರುವನು. ಇದು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ—ಶಿವತತ್ವವು ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಭೇದಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಅಳೆಯುವದಕ್ಕೂ ಆಗದಂಥಾದ್ದೆಂತಲೂ, ರೋಗರಹಿತವಾದದ್ದು, ಪ್ರಮಾಣವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿರುವಂಥಾದ್ದು, ನಿರ್ಮಲವಾದದ್ದು, ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದ್ದು, ಚಿಂತಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ್ದು, ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು, ನಿರಾಧಾರವಾದದ್ದು, ನಾಶರಹಿತವಾದದ್ದು ಎಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪರಮೇಶ್ವರನೂ, ಗಿರೀಶನೂ, ಚೋರಭಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಿ

ಮೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಆ ಶಿವನೇ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗುರುರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಜನನಮರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಸುಡುವದಕ್ಕೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೂ, ತಾನೇ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆ ಶ್ರೀಗುರುವು ವಾಕ್ಕಿಗೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೂ, ಅಗೋಚರನಾಗಿಯೂ, ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು, ಸರ್ವಗತತ್ವ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕರಚರಣಾದ್ಯವಯಗಳಿಂದಲೂ, ಸಹಿತನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪರತತ್ವವನ್ನು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಿ, ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಲಿಂಗವನ್ನೇ ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಆತ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಶಿವನು ಶಿಷ್ಯರೂಪದಿಂ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿರಲು, (ಯದರ್ಹಾದಕ್ಷಿಣಾನಾಸ್ತಿ ವಿನಾತ್ಮಾನಂಗುರೋಸ್ತತಃ ‖ ಶರೀರಮರ್ಥಂ ಪ್ರಾಣಾಂಶ್ಚಸದ್ಗುರುಭ್ಯೋನಿವೇದಯೇತ್) ಅಂದರೆ—“ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಗುರುವಿಗೆ ದೇಹವು ಹೊರತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬೇರೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯೇ ಇಲ್ಲವೋ ಆದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ದೇಹವನ್ನೂ, ಧನವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ” ಹೀಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವುದರಿಂದ ಸಚ್ಛಿಷ್ಯನಾದವನು ತನ್ನ ತನುಮನೋಧನಗಳನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನೂ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಈ ವೃತ್ತಿಯೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು, ಶಿವಧರ್ಮಸಂಪಾದನಾರ್ಥವಾಗಿ ಗುರುವಿಗೂ, ಗುರುವಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳೆನಿಸಿದ ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತನುವನ್ನೂ, ಧನವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ, ಸಮರ್ಪಿಸದೆ ವಂಚಿಸಿದವನಾದರೆ; ಅವನಿಗೆ ಮೂಲಧನವು ಹೋಗುವಂತೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವ್ರತವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಶರೀರವನ್ನು ವಂಚಿಸಿದವನಿಗೆ ಗುರುಪ್ರಸಾದವು ಯಾವರೀತಿ

ಯಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುರುದ್ರ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವವನೂ, ಆದಿಮೂರ್ತಿಯೂ, ಆಗಿರುವ ಗುರುವಿಗೆ ತನುಮನೋ ಧನಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ವಂಚಿಸಿದವನಿಗೆ ಶುದ್ಧ, ಸಿದ್ಧ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಆ ಗುರುವೇ ಬಲ್ಲನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನರಿಯನು. ಉನ್ನತವಾದ ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯು ಶಿವನಿಗೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅಸದಳವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಮೇಘಗಳಿಗೆ ಜಂಝಾಮಾರುತವಾಗಿಯೂ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹರಿತವಾದ ಬಾಯುಳ್ಳ ಕೊಡಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಆನೆಗೆ ಸಿಂಹವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿಯಾಗಿಯೂ, ದುಷ್ಟವಾದ ದುಃಖಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಧೂಮಕೇತುವಾಗಿಯೂ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು? ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ತಾನೇ ತಾಯಿಯೂ, ಸಹೋದರನೂ, ಆಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ತಾನೇ ದಾನಿಯೂ, ಒಡೆಯನೂ, ಆಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ವೈದ್ಯನಾಗಿ ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ತಾನೇ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಗುರುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ಮೂಲವು. ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಸಕಲ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ, ಎಲ್ಲಾ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೂ, ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮುಕ್ತಿಗಳಿಗೂ, ಅಣಿಮಾದಿಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವು. ಇದು ಸತ್ಯವು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುಭಕ್ತನು ಪ್ರಾಣ, ದೇಹ, ಧನ ಇವುಗಳನ್ನು ಗುರುಪಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಗುರುಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ, ಗುರುಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಗಲಿರುಳೂ, ಗುರುವಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೇ ತನಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಾಗಿಯೂ, ಗುರುಮೂರ್ತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವೇ ಮಂತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಗುರುಧ್ಯಾನವೇ ಅಧಿಕ ತಪಸ್ಸಾಗಿಯೂ, ಗುರುಪಾದಸ್ಮರಣೆಯೇ ಜಪವಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿಗೆ ವಶನಾಗಿರುವದೇ ವ್ರತವಾಗಿಯೂ, ಗುರುಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸುವದೇ ಮತವಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿನಪ್ಪಣೆಯೇ ನಿಯಮವಾಗಿಯೂ, ಗುರುಪಾದ ಪೂಜೆ

ಯೇ ಹೋಮವಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿಗೆ ದೇಹಸಮರ್ಪಣೆಯಂ ಮಾಡುವದೇ ದಾನವಾಗಿಯೂ ಗುರುತತ್ವವಿಚಾರವೇ ಧ್ಯಾನವಾಗಿಯೂ ಇರಲು, ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಗುರುಪೂಜೆಗೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟುಬರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಪಾದುಕೆಗಳು ಸೋಕಲು, ಶಿವಶಿವಾ ಮಹಾಪಾಪವು ಸಂಭವಿಸಿತಲ್ಲಾ ! "ಗುರುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಾದುಕೆ, ಪೀಠ, ಹಾಸಿಗೆ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಲಿನಿಂದ ಸೋಕಕೂಡದು" ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನರಿಯದೆ ನಾನು ಗುರುಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಸೋಕಿದೆನಲ್ಲಾ ! ಗುರುದ್ರೋಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಮಹಾಪಾಪವಾವುದಿರುವದು ? ಬಹಳವಾಗಿ ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಯಮನಿಂದಾಗುವ ಭಯಂಕರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ರಕ್ತವನ್ನು ತುಪ್ಪವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ, ಶಿವಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ತನ್ನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಸಂಪೂರ್ಣಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನೂ ಆದ ಅಮರಗುಂಡ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಆತನ ಗುರುವು, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ಗುರುಭಕ್ತನು ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ, ತ್ವರೆಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮರೆತು, ಭೀತಿಯಿಂದ ಎದ್ದು, ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು, ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಪಾದಗಳೆರಡೂ ಬಂದವು. ಆ ಪಾದಗಳು ಗುರುವಿನ ಕರುಣಾಮೃತದ ಕೊಳದ ನಡುವಣಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಗಳೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ, ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಪಾದಗಳು ಮೂಡಿದವೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ, ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಲುಗಳು ಹುಟ್ಟಲು, ಗುರುವಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನಾಗಿ ಗುರುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಗುಣಶಾಲಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ :—ಎಲೈ ಗುರುಭಕ್ತನೇ ! ನಿನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಗೆ ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ? ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಹೀಗಿರು

ವಲ್ಲಿ ಗುರುಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅಧೀನವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಗುರು ಸೇವೆಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಗೊಂಡಿರುವ ಗುರುಕೃಪೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇತರ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಸೂಯೆ ಗೊಂಡಿರಲು, ಇವನ ಗುರುಭಕ್ತಿವ್ರತವನ್ನು ಗುರುವು ಅವರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿ ಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಮಂಚವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನನ್ನಾಗಿ ಕರೆದು :— ನೀವು ಈ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿಷ್ಯರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು :—ಇದೇನು ವಿಪರೀತವಾದ ಮಾತು ? ಈ ಮಾತು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲವೇ ! ಗುರುವಿನ ಮುಂದೆ ಉನ್ನ ತವಾದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಸಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹ್ಯಾಗೆತಾನೆ ಕುಳಿತುಕೊ ಳ್ಳುವದಕ್ಕಾದೀತು ? ಎಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಗುರುವು ತನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿರುವ ಗುರುಭಕ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ :—ನೀನು ಈ ಮಂಚವನ್ನು ಹತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗುರುಭಕ್ತನು ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಮೀರಕೂಡದು ಎಂಬ ವಚನವನ್ನೂ "ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡ ಸುವದೇ ಒಳ್ಳೇನಡತೆ" ಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಾಧಾರವೆಂತಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಗುರುಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಆ ಮಂಚವನ್ನೇರಿದನು. ಅನಂತರದ ಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿದವರಾಗಿ—ನೋಡಿರಿ, ಇವನು ಭಯವಿ ಲ್ಲದೆ ಗುರುವಿನ ಮುಂದೆ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ ? ಮನ ಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು ? ಗುರುಗಳು ನಮಗೂ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಕುಳಿತುಕೊಂ ಡೆವೇ ? ನಮ್ಮಂಥಾ ಹಿರಿಯರು ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಮುಂದು ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ನೀಚನು ಮಂಚವನ್ನು ಹತ್ತಬಹುದೇ ? ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿಯೂ ಈ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಗುರುವು ಕರೆದು:— ವಿಶಾಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾದ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನನ್ನು ಇಳಿಯೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಕೂಡಲೇ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶೂಲವನ್ನು ನೆಡಿಸಿ,

ಆ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು :— ಇವನು ಗುರುದ್ರೋಹಿಯು, ನೀಚನು ಇರಲಿ. ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಒಳ್ಳೆಯವರೂ, ಗುರುಭಕ್ತರೂ ಆದ ನೀವು ಭಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶೂಲವನ್ನೇರಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುವೆನು ಎನಲು, ಶಿಷ್ಯರು ಮಂಚವನ್ನು ಹತ್ತಿರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶೂಲವನ್ನೇರಿರಿ ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆಸುವದಕ್ಕಾದೀತು? ಇಂಥಾ ಭಕ್ತಿಗೆ ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯಪಡುತ್ತೇವೆ. ಶೂಲಾರೋಹಣವಂ ಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿರಿ. ಮಂಚವನ್ನು ಹತ್ತುವಂತೆ ಶೂಲವನ್ನೂ ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಗುರುವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಗುರು ಭಕ್ತನನ್ನು ತನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವೆಂಬ ಅಮೃತಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ, ತಾವು ಅಗಿಯುತ್ತಿರುವ ತಾಂಬೂಲ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಡಲು, ಆತನು ಭಕ್ತಿ ಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆಸ್ವಾದಿಸಿ, ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಸವರಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಗುರುಭಕ್ತನಿಗೆ ಆ ಶೂಲವನ್ನು ತೋರಿಸಲು, ಆತನು ಗುರುಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮಂಚವನ್ನು ಹತ್ತಿದಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶೂಲವನ್ನೇರಿದನು. ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಶೂಲವು ಗುದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ಅವನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಗುರುಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿ ಸುತ್ತಾ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಹಾಗೆ ಕುಳಿತಿರಲು, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾ ಗಿಯೂ, ಗುರುವಿನ ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಶೋಭಿಸುವ ನಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಗುರು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಂಬುವವನಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಡಸುವ ವನಾಗಿಯೂ, ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಶಿರಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮಡಗಿಕೊಂಡವನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ, ಲೌಕಿಕ ಜನಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರನಾಗಿಯೂ, ಗುಣಾಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಾನಂದಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದನಾಗಿಯೂ, ಅಲ್ಹಾದದವನಾಗಿಯೂ, ಭೀಕರವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀಕರನಾಗಿಯೂ, ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿಯೂ ಶೂಲಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ

ಶಿವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ದುಃಖರಹಿತನಾಗಿಯೂ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಶಿರಶ್ಶೂಲನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗುರುಭಕ್ತನನ್ನು ಅಮರಗುಂಡದಪಂಡಿತರು ನೋಡಿ, ಅವನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಘವನ್ನು ಕುರಿತು :—ಈ ಗುರುಭಕ್ತನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಗೂ, ಇವನ ದೃಢಭಾವಕ್ಕೂ ಇವನ ನಡತೆಗೂ ನೀವು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸೂಯೆಪಟ್ಟಿರಿ ? ಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಬರಾದ ಹಳಬರಾದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರೊಳಗೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೀರಾ, ನಾವೇಗುರುಭಕ್ತರೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಗ್ಗುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ನನ್ನ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಪಾತ್ರರು. ಈತನು ನನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಗಾತ್ರನು, ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರು. ಇವನು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕವನು. ಇವನಿಗೂ ನಿಮಗೂ ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೂ, ಪರಮಾಣುವಿಗೂ ಇರುವಷ್ಟು ಭೇದವಿದೆ ? ನನ್ನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯುಳ್ಳ ಈ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅದು ಉನ್ನತವಾದ ಮಂಚವೆಂತಲೂ, ಈಗೆ ಇದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶೂಲವೆಂತಲೂ, ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿರಿ, ಎಂದು ಗುರುಭಕ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾಗಿ ಎಲೈ ಗುರುಭಕ್ತನೇ ! ನಿನ್ನ ಉನ್ನತವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ನಿರರ್ಗಳವಾದದ್ದು, ಮತ್ತು ಪುರಾತನ ಪ್ರಮಥರಂಸೇರಿದ್ದು. ಎಲೈ ಮಗನೇ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಬಾ, ಎಂದು ಗುರುವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಲು, ಗುರುಭಕ್ತನು ಶೂಲದ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಡಿದು, ಅದರಮೇಲೆ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂರಿ, ವೇಗದಿಂದ ಹಾರಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಧುಮಿಕಿ, ಗುರುವಿನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಗುರುವು ಗುರುಭಕ್ತನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಎಳಿಸಿ, ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕರುಣಾಮೃತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಣಾಢ್ಯನಾದ ಗುರುಭಕ್ತನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದನು, ಶೂಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಿದಾಗ್ಯೂ ಗಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಗಂಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಬಣ್ಣವಾಗದೆ, ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳು ಕಾಣದೆ, ಊದಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಮುಂಚಿನಂತಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನ ದೇಹವನ್ನು ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪರವಶರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ

ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಎಲೈ ಸಂಸಾರಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ಉತ್ತಮವಾದ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ; ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನೇ! ಗುರುಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಧುರೀಣನಾದವನೇ! ಸಕಲ ಭೂಮಂಡಲದಿಂಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ಗುರುವಿಗೆ ಬೇಡವಾದ ಸಕಲಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದವನೇ! ಗುರುಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದವನೇ! ಗುರುವಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರುಚಿಸುವ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೆ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಉತ್ತಮವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು! ಈಶ್ವರನಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು! ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಂಥಾವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೇ? ಎಂಬದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು, ಗುರುಭಕ್ತನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯ ಕಥೆ.

ಗುರುಭಕ್ತನಕಥೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿಯೂ, ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯುಂಟು. ಅದರ ಕ್ರಮವು ಸಹ ಗುರುಭಕ್ತನ ಕಥೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ:—ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮಾಶ್ರಯನಾದಂಥ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕಾರ್ಯಸಂಪತ್ತುಳ್ಳಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದಂಥ,

ಔದಾರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತನಾದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥ, ಬಹುಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಂಥ, ವ್ರತಗಳಿಂದಕೂಡಿದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಿಎಂಬ ಜಲಧಾರೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳಂಥ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳಂಥ, ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂಥ, ಯಾವಾಗಲೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದಂಥ, ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ, ದೇಹ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಹೊಸದಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಳಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡವಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರೌಢಮತಿಯೆಂಬ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಟರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಗಳಾದ ಆಕೆಯ ನೇತ್ರಗಳ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಇವೇನು? ಈಕೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿಗಳೋ? ಕ್ರೂರವಾದ ಅಂಕುಶಗಳೋ? ಬಿಗಿಯುವ ಹಗ್ಗಗಳೋ? ಮಿಂಚುಗಳ ಸಮೂಹಗಳೋ? ಮನ್ಮಥನ ದೀಪಗಳೋ ಮೋಹಪಾಶಗಳೋ? ಕಾಮಬಾಣಗಳೋ? ವಿಟರೆಂಬ ಆನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಂಭಗಳೋ? ಅಥವಾ ವಿಟರೆಂಬ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬಲೆಗಳೋ? ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವವನಾಗಿ ಆಹಾ! ಆಕೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣನೋಟವು ಬಿದ್ದಮಾತ್ರದಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆಹಾ! ನಾನು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕಡೆಗಣ್ಣನೋಟವೆಂಬ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದೆನಲ್ಲಾ? ಇವುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರೆನಲ್ಲಾ? ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು; ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕೊಡಕೂಡದು' ಎಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿಂದಾಲೋಚಿಸಿ. ದೋಷವೇನು? ಈ ಹೆಂಗಸೂ ಕೂಡ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳು ,, ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ, ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ, ಮಲಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವನು ಶಿವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ಭಕ್ತನು; ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿರು

ವವನು, ಭಕ್ಯಸಲ್ಲವು" ಎಂದು ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದ ಯಾವ ಸುಖವುಂಟೋ ಅದನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಆಯಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಆಯಾಯ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸೂತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಡದೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ, ಯಾವನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ದುರ್ವಿಟನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆತನು ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರ್ಯವೆಂಬ ಸಮಾಧಿಯೋಗದಿಂ ಕೂಡಿದ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸುವನು. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದುಪಕ್ಷವೂ ಇದೆ. ನನಗೇನುಭಯವು; ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ತನ್ನ ಭೋಗಸಖನಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ಯಷ್ಟುದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಯಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು—ಆ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯು, ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನು ಹಿಂದಿರುಗಿಬರಲು, ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ತಿರಿಗಿ ಆತನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ನಮಗೆ ಇದು ಸರಿಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆತನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ತಿರಿಗಿ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬರಲು; ಆಕೆಯು ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ— ನೀನು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತೀಯೆ; ಇದು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ; ಹೊರಟುಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ರಾಜನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೇ ಹೋದಳು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ತಾನೇಬಂದು, ಆ ವಾರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನುರಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇಇಂಪಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಎಲೇ ಪಣ್ಯಾಂಗನೆಯೇ ? ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ; ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ವಿಟರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಈ ದ್ರವ್ಯವು ನನಗೆ ಸಾಲದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು ಮುಳುಗುವಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನು ? ನನ್ನನ್ನು ಭವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೋ ? ನಾನು ಪರಮಶಿವಭಕ್ತನು. ಅವಿವೇಕಿಯೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದರೆ; ಸುರತ

ಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು. ಇವನು ಸುಂದರನಲ್ಲವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರೆ; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಅನಾಥನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ? ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಭಕ್ತನಲ್ಲವೆಂದೆಣಿಸಿದ್ದೀಯೋ ? ಶಿವ ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮಹಾತ್ಮರಮಗನು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇವನನ್ನು ಉಪಕಾರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ? ನಾನು ಪರೋಪಕಾರನಿರತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯೆಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಿಯಾ ? ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಓರಗೆಯವರು. ಪ್ರೌಢನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ? ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ ರೀತಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನನ್ನನಂಗೀಕರಿಸದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ; ಎಲೌ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೇ ? ಆತನು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದುಸಾರಿ ಕೂಡಿನೋಡು. ಸ್ತ್ರೀಯರಗುಣ, ಜಾತಿ, ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಭಾವ, ಮುಖಚೇಷ್ಟೆ, ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಬಾಲೆ, ತರುಣಿ, ಪ್ರೌಢೆ, ಲೋಲೆ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಕೂಡಿದಂಥಹರೆಯದರೀತಿಯನ್ನೂ, ಸಾಧನಜಘನಗಳ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಿಂದ ವಿಷಮಸುರತವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸೌಮ್ಯಗಳಾದ ಅನೇಕಬಂಧನಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಸುರತಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಲಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲಿನಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು, ಕಾಲುಹರಡೆ, ಮಂಡಿ, ಗುಹ್ಯ, ಹೊಕ್ಕುಳು, ಎದೆ, ಸ್ತನ, ಕಂಕುಳು, ಕತ್ತು, ಕೆನ್ನೆ, ಹಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು, ಹಣೆ, ತಲೆ, ಈ ಅಂಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತುವಂಥಾವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವಂಥಾವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕಾಮಕಲೆಗಳನ್ನೂ, ಚನ್ನಾಗಿತಿಳಿದು, ಕೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹಣೆಯನ್ನೂ ಚುಂಬಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ, ದಂತಗಳಿಂದಲೂ, ಓಷ್ಠಗಳಿಂದಲೂ, ತುಟಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಚಿತ್ತಿ, ನಾಭಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ, ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕರತಲಪ್ರಹಾರವಮಾಡಿ, ನಖಗಳಿಂದ ಕುಚಗಳನೊತ್ತಿ ಕರಿಕರಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಧೋಭಾಗದ ಅಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಯಾಯ ತನ್ನ ಅಂಗಗಳಿಂದ, ಮೃದುವಾಗಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಅತ್ಯಂತಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿಂದ ಮನ್ಮಥ ಸುಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವದು ನನಗೆ ಅಶಕ್ಯವೇ ? ಆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯವಿಟನು ಬರು ವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ನನ್ನಕಡೆಗೆ ತಿರುಗು—ಆಲಿಂಗನೆಯಿಂದಲೂ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಂದಲೂ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕೀಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ನೀನು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಬಾಹ್ಯವಿಷಯವೊಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದವಳ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಪರಾಜಿತನೇ ಸರಿ. ಈ ವಿಧವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ತನ್ನ ಚಾತುರ್ಯವ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆಪ್ರೌಢವತಿಯು ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಡನೆ ಹೇಳಿದಳು. ಏನಂದರೆ:—ಭಕ್ತಿಮತವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೂ, ನನಗೂ, ಸಂಬಂಧವು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಮೇಲೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜಾಣತನವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವದೇನು ? ನೀನು ವಿವೇಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗದೋ ? ರಸಜ್ಞನಾದರೆ; ಸ್ತ್ರೀಚಿತ್ತವು ಮುರಿದುಹೋಗಿರುವಾಗ, ತಿರಿಗಿ ಮಾತನಾಡು ವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವುಂಟೇ ? ನೀನು ಭಾವಜ್ಞನಾದರೆ; ನನ್ನ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದರೆ; ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಹಸ್ಯವಾದ ಸುರತಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆಡಿತೋರಿಸಕೂಡದೆಂದು ತಿಳಿ ದಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಲಿಂಗಾವಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ; ಅಸಂಗತವಾದ ಆ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ ? ಆದಕಾರಣ ಬಹಳಮಾತಿ ನಿಂದೇನು ? ಈ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ; ನಡೆ ಎಂದಳು. ಆ ಗುರು ಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಅನುರಾಗ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ—ಎಲೌ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೇ ! ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮ ನೆಹೋಗುವೆನೇ ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಅದ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು. ನೀನು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟವಳಾಗಿದ್ದರೆ; ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸು ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪುರುಷರಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿ ಯೋ ? ಈಗಲೇ ನನ್ನಮುಂದೆ ಕಠಿನವಾದ ಶಪಥವನ್ನುಮಾಡು ಅಥವಾ ಉಡುತಡಿಯ ಮಹಾದೇವಿಯಹಾಗೆ ವಿಷಯಸುಖಾಶೆಯನ್ನುಬಿಡು, ಹಾಗಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಈಗ ತಿಲಕಾಂಬೆಯಹಾಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ಹೊಂ

ದು, ಬಹಳಮಾತಿನಿಂದೇನು? ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳಗೆ ಅಂಥಾ ದೃಢಭಕ್ತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ; ವೀರಚೋಳಾಂಬಿಯುಹಾಗೆ ಶಿವನನ್ನೇ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೈದು. ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ; ಇದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಎಲೌ ಸ್ತ್ರೀಯೇ! ಕಾರಣವಿದ್ದರೂ ನಾನು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದರಿಂದೇನು? ಆಹಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ನನಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಗಮವು ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು; ಎನಲು, ಆಪ್ರೌಢವತಿಯು ಎಲೈ ಸದ್ಭಕ್ತನಾದ ವಿಟನೇ ಭಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವನೇ ಭಲಾ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವದನ್ನು ದನವ ಕಾಯುವವನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಏನು? ಆಶೆಯಿಲ್ಲದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದ ರಾಜನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವನು ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ದನಾಕಾಯುವವನೇಸರಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಗೋಪಾಲಜಾತಿಯವನಾದರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಚಿತ್ತವನ್ನು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಸಮಾನನು ಅವನೇ ವಿಟರಲ್ಲಿಮುಖ್ಯನು. ಅವನೇಜಾಣನು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ವಿಟರತಲೆಯಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೊರಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನುಸುಡಬೇಕು. ಜಾಣವಾದ ವಿಟರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರೇ? ಪುರುಷನು ಧೈರ್ಯವನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ಕಳವಳವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ; ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರೇ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವೂ, ವಿಟನ್ಯಾಯವೂ, ಭಂಡತನವಾಗಿದೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ತೊಂದರೆಪಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬೆದರಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತನಾದವಿಟನೋ? ಅಥವಾ ಕೈಹಿಡಿದ ಗಂಡನಾದ್ದರಿಂದ ತೊಂದರೆಪಡಿಸುತ್ತಿಯೋ? ಆಹಾ! ನಾವು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಹೋತ್ಸವದಿವಸಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೋ ಹೇಳು ಅಥವಾ ಬೇಕಾದಷ್ಟುದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪುಸಗಳನ್ನೂ, ಕೊಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಾಗಿ, ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವದಾದರೆ,

ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇನೋಡಿಕೋ ! ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ನೀನು ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲನೀನು ಇಂಥಾ ಅಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹರಟುತ್ತೀಯೆ ನೀನು ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಮಾತನಾಡುವವನಾದರೆ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು ನಾನು ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವಳಲ್ಲ ಇದು ನನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ಪರಶಿವನು ತೋರಿಸಿದ ವೃತ್ತಿ. ಹಾಗಾದರೂ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಹೊರತು ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆನು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೂಳಿಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಂಥಾ ಚಾಪಲ್ಯವುಳ್ಳವಳಲ್ಲ; ನಾನು ಅಂಥಾ ಜಾಣೆಯೂ ಅಲ್ಲ ನಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ನೋಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ನೀನೇನು ನನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದವನೋ ? ಅಥವಾ ಪರಿಚಿತನಾದ ವಿಟನೊ ? ಇಲ್ಲವೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಲ್ಯಾರಭ್ಯ ಪೋಷಿಸಿ, ಪೂರ್ಣಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದವನೋ ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಬಂದು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದವನೋ ? ಅಥವಾ ಹಿಂದೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಬಂದಿದ್ದು, ನನಗೆತಗಲಿದ್ದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ಧೀಯೋ ? ನನಗೆ ಇಷ್ಟನಾದವನೋ ? ನನ್ನ ವಂಶೀಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದವನೋ ? ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರೇಮಪಾತ್ರನೋ ? ನನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನೋ ? ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಾದವನೋ ? ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವನೋ ? ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ನನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವವನೋ ? ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೋ ? ಸಾಲ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ತೀರಿಸಿದವನೋ ? ದುರ್ಭಿಕ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಿದವನೋ ? ನನ್ನ ಸಂಸಾರಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವನೋ ? ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದವನೋ ? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನೋ ? ನನ್ನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನೋ ? ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ನನಗೇಕೆ, ಇದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ; ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಬೇಕೇನು ? ಅಥವಾ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಂರ

ಕ್ಷಣವಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯೋ ? ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳೋ ? ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇಷ್ಟು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸರಿಯೇ ? ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು ಕಾಮದಿಂದ ಕುರುಡನಾದವನಿಗೆ ದೋಷವು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾದೆಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂತು. ರತಿಮೋಹವು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾನಿಕರವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಹೇಳು „ ಮಾನವೆಂಬುವದು ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿರುವತನಕವಿದೆ „ ಎಂಬ ನೀತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮಾನಿಷ್ಠರಾಗಿರುವವರು ತಮ್ಮ ಮಾನವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೋ ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಪೂರ್ವವೇ ? ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನ್ಯಾವಹೆಂಗಸರೂ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೇ ಶಿವಭಕ್ತರಾದವರುಗಳು ಪರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವರೇ ? ನೀನಂತು ನಾಚಿಕೆಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ಅಗೌರವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಹಿಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ; ಇದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೌಢವತಿಯು ಭಕ್ತಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ವಿಟನ್ಯಾಯವನ್ನೂ, ತೋರಿಸಿ, ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ, ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢವತಿಯು ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಆತನ ಹೃದಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಚ್ಛೈಸಿದವಳಾಗಿ, ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಎಲೈ ವಿವೇಕಿಯೆ ! ನೀನು ವೇಶ್ಯೆಯರಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನೇವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡು, ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಮುಕಿಯರೂ ಚಪಲೆಯರೂ ದುಷ್ಟೆಯರೂ ಚಾಡಿಯಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದೆಯರೂ ಕಪಟದಲ್ಲಿ ನಿರತೆಯರೂ ವಿಶೇಷಸಾಹಸವುಳ್ಳವರೂ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನರೂ ದುಡುಕುವವರೂ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಪಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರೂ ಸುಳ್ಳುಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವವರೂ ಭಯವಿಲ್ಲದವರೂ ಕಠಿನಚಿತ್ತೆಯರೂ ಬಹು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತೆಯ

ರೂ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರೂ ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯರಾದವರೂ ತಾಪದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಅಮಂಗಲೆಯರೂ ಅಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಗಳೂ ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶೆಯುಳ್ಳವರೂ ಯಾವಾಗಲೂ ವಂಚಿಸತಕ್ಕವರೂ ಭಯಂಕರಿಯರೂ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಆಸ್ಪದೆಯರಾದವರೂ ಮಾಟದಬೊಂಬೆಗೆ ಸಮಾನರಾದವರೂ, ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯರೂ ಒರಟರೂ ಬರೀ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವಾರಸ್ತ್ರೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಾದರೋ ಅಸ್ಥಿರಗಳೂ ಜನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗಗಳೂ ಕಠಿನವಾದುವುಗಳೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸತಕ್ಕವುಗಳೂ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದುವುಗಳೂ ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುವೂ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಆಶೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದವುಗಳೂ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಕೂಡಿದವುಗಳೂ ದುಃಖಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳೂ ಯಾರಾರಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ರೀತಿಯಿರಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕವುಗಳೂ ಬಹುಗರ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುವುಗಳೂ ಕುಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸತಕ್ಕವುಗಳೂ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬೆರತವುಗಳೂ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿಗಳೂ ಆಗಿರುವವು. ಇದಲ್ಲದೆ ವೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಪಟಗಳಾದ ನಡತೆಗಳಾದರೋ ಯಾವಕಡೆ ನೋಡಿದರೂ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಭಯಂಕರಗಳಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಡೊಂಕಾದುವುಗಳಾಗಿಯೂ ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದುವುಗಳಾಗಿಯೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದುವುಗಳಾಗಿಯೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಪಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಬಲವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಮದದಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಮತ್ತು ಈ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖಗಳಾದರೋ ! ಆಶಾರೂಪವಾದ ಯಂತ್ರಗಳಾಗಿಯೂ, ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಒಡಲುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ದೊಡ್ಡಬಿಲಗಳಾಗಿಯೂ, ಮೇಘಪಟಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನಗಳಾಗಿಯೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಾಗ್ವಾದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವುವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ; ಆ ವಾರಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೃದಯಗಳಾದರೋ ಕ್ಷಣಿಕಗಳೂ ಬಹಳ ಮೌಢ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳೂ ಒಡಕಾದವುಗಳೂ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವು

ಗಳೂ ಕಠಿನವಾದುವುಗಳೂ ಪಾಪಭರಿತಗಳೂ ನೀಚವಾದುವುಗಳೂ ಬಹಳ ಅಶುದ್ಧಗಳೂ ಹಿಡಿದ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡದಿರತಕ್ಕವುಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವುಗಳೂ ವಿಷಯಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣವಾದವುಗಳೂ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳೂ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನಗಳೂ ಅಸತ್ಯಗಳೂ ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲದವುಗಳೂ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದಗಳೂ ನಿಂದಿತಗಳೂ ಲೋಭವುಳ್ಳವುಗಳೂ ಮಾಯಾಪಾಶಸ್ವರೂಪಗಳೂ ದುಃಖವುಳ್ಳವುಗಳೂ ವಾಗ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವುಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಈ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ದೇಹಕಾಂತಿಯೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ನಿಂದೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅವಯವಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಿಗಳು ಜೊಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳು. ಮೂಗು ಗೊಣ್ಣೆಗೆ ತೌರುಮನೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯು ಅಮೇಧ್ಯದಗೃಹವು. ನೇತ್ರಗಳು ಪಿಸುರುನಿಂದ ಮಲಿನವಾದವುಗಳು. ಅಂಡುಗಳು ಪಾಪಕ್ಕೆ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋನಿಗಳಾದರೋ, ಕಾಮರಸವು ಬೀಳುವ ಬಿಲಗಳೂ. ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ಮೂತ್ರದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಗಡಿಗೆಗಳೂ ಅಶುಚಿಯ ಗುಡಾಣಗಳೂ, ಕಾಮಾದಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಜನಗಳ ಸಕಲಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾದ ಗುಡ್ಡಗಳೂ, ನಿಜವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ನರಕದ ಭಾವಿಗಳೂ, ರಕ್ತವು ಸುರಿವ ಕುಳಿಗಳೂ, ವಿಷ್ಣುಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒಳಕೊಂಡ ದೊಡ್ಡಗುಹೆಗಳೂ, ಅಂಥಾ ಯೋನಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಸೌಖ್ಯವು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಳೀ ಎಲೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ ನೀರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಮಾಂಧರಾಗಿ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ಮಾನಹಾನಿಯು, ಅಜ್ಞಾನವು, ಲಜ್ಜಾಹಾನಿಯು. ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದತ್ವವು, ಮನೋದುಃಖವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯನಾಶವು, ಮೋಕ್ಷಹಾನಿಯು, ಎಂಬ ಏಳು ವಿಪತ್ತುಗಳು ಎಡೆಗೊಳ್ಳುವವು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಸಕಲ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಎಣ್ಣೆಗೆಂಜಿಗಳ ಸಂಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದರೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಕೂಡದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರನ್ನು ಜಿಗುಣಿಗಳ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದು ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಳಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರೆಂದು ನೆನಸಕೂಡದು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಹಾಗೆ ಕ್ಷಣೇಕ್ಷಣೇ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಇದು ನಿಜ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಏಕಂದರೆ! ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಮಾಸುಗಳಹಾಗೆ ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಎಂದಿಗೂ ಆಲೋಚಿಸಕೂಡದು. ಏಕಂದರೆ ಅವರು ಜೂಜಗಾರರಂತೆ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ಸವಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಸಂಚಾರಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ, ಗಿಡಗಗಳಹಾಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ವೇಶ್ಯೆಯರು ಧೃಢವಾಗಿ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅವರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೊರಟವರಹಾಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದ್ರುವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಯುಕ್ತ. ತ್ರಾಸುಗಳ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಭತ್ತದಷ್ಟು ಕಡಮೆಯಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವರೆಂದು ವೇಶ್ಯೆಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಕೂಡದು. ಅವರ ಪ್ರೇಮಗಳು ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವೇಹೊರತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ; ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಡಂಭಗಳೇಸರಿ, ಅವರ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ನೋಡುವದೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವು, ವೇಶ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸೌಖ್ಯವಿದ್ದೀತೇ ! ವಿಚಾರಮಾಡು. ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಶಿವಭಕ್ತರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸುರತಸುಖವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಶಿವಭಕ್ತರಾದವರು ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹುಲ್ಲಿಗಿಂತಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯರ ನೋಟಗಳು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯ

ಗಳಾದಾವೇ ? ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತರು ಹೇಸಿಕೆಯಾದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಸುಖವನ್ನು ಎಂದಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು ? ಇಂಥಾ ನಿಂದ್ಯ ಗಳಾದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಡಂಭಾಚಾರಗಳು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಕಾದವುಗಳೇನು ? ಅದಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಭಕ್ತಿ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ ಭಕ್ತಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೂ ಭಕ್ತಿ ಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನೂ ಭಕ್ತಿರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗಗಳ್ಯಾವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲೈ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ಈಗ ನೀನು ಅಂಥಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರಾದ ನಾವುಗಳು, ತಮೋಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ, ಸಾಧಾರಣ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೂ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯರೂ, ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ವಿವೇಕಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿನ್ನ ವಿವೇಕ ಕಡಮೆಯಾಯಿತೇ ? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಪ್ರೌಢವತಿಯು ಆ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ತಿರಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು; ಅತಿಸಾಹಸಿಯಾದ ಈ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡರಿಯು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನೂ ತಾಳದೆ ಆತುರವನ್ನೂ, ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ವಿಶೇಷವಾದ ಕೋಪವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದನು. ಅಪರ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರೌಢವತಿಯು ತಿಳಿದು, ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿಟನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಈತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿವೇಕವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪುರಾತನ ಭಕ್ತರಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾದೀತು ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಆಪ್ತರಾದವರು ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಶ್ವೇತ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದು ಶಿವನೊಡನೆ ಸೇರಿದರೀತಿಯನ್ನೂ ಇವನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ, ಎಲೈ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ಕೆಲವರು ಪುರಾತನ ಭಕ್ತರು ಆಪ್ತರ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಉತ್ತಮರಾದವರು ಸಕಲಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಮಧ್ಯಮರು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು

ತ್ತಾರೆ, ನೀಚರು ಹೇಳಿದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಆಪ್ತರು ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ, ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಏನು ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಂಭೆಯು ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಯಿಂದ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರಲು; ಶ್ವೇತನು ಸಾವಧಾನಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಆಲಿಸಲಿಲ್ಲ ವೇನು ? ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. * * *

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯ ಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತ್ಯದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತ್ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ವೇತನ ಕಥೆ.

ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯಾಗಿಯೂ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಯೂ ಇರುವ ರಂಭೆಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯು ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳಂ ಮಾಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಮನೋವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಯೂ, ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಶ್ವೇತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದವಳಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾದಳು. ಶ್ವೇತನು ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೌ ಭದ್ರಮುಖಿಯೇ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಏತಕ್ಕೆ ನಕ್ಕೆ ಹೇಳು ಎನಲು, ರಂಭೆಯು ಕರುಣದಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ನಿನ್ನ ನಡತೆಯು ಬಹು ಪಾಪದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು : ಅದನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಆನೆಯಂತೆ ಮದಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿಯದೆ ನಡೆ ಯುತ್ತಾ, ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸೇರಿ, ವಿಷಯ ಲಂಪಟನಾಗಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಕಂಡಾಗ್ಯೂ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗ

ಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದಲೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ನೀನು ಒಂದು ಸಾರಿಯಾದರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಣಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಧರಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ನೀನು ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಧರ್ಮದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಂಡವನಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳೇ ಧರ್ಮವು. ಕಾಮಭೋಗವೇ ವ್ರತವು. ವಿಷಯಸುಖಾನುಭವವೇ ಮಹಾಯೋಗವು ಎಂಬಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆದೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಪುಷ್ಪವು ಕಯ್ಯಿಂದ ಜಾರಿ ಎಂಜಲಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು; ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾಚಿ ಅದು ಶಿವಾರ್ಪಿತವಾಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರಕೃತ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆ ಪುಣ್ಯವಶದಿಂದ ಈಗ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಆ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ದಿನವು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಾಳೆದಿನ ನರಕಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವೆನೆಂದರಿಯದೆ ಕೇವಲ ಮದಿಸಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಃಖದ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯುಂಟಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಲು: ಶ್ವೇತನು ಕೇಳಿ, ಎಲೌ ಕಮಲಮುಖಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ದುಃಖಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಗುವುದಕ್ಕೂ ನಿಮಿತ್ತವೇನು? ಸ್ತ್ರೀಯರು ನನ್ನನ್ನು ಕಲಿಯುಗದ ಮನ್ಮಥನೆಂದೂ, ವಿಟರು ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಶಿರೋಮಣಿಯೆಂದೂ, ಹೇಳುವಂತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದೆನು. ಈಗ ಉತ್ತಮವಾದ ಇಂದ್ರನ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಸೌಖ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿಯೂ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರೊಳಗೆ ಬಹು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಂಭೆಯಾದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕಾಮಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಉಭಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಯಶಾಲಿಯು. ನನಗಿಂತಲೂ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿದ್ದಾನೆ? ಎಲೌ ಸುಂದರಿಯೇ ನಾನು ನಾಳೆ ಉಂಟಾಗುವ ನರಕವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತರುವದಿಲ್ಲ. ಆ

ಪುಷ್ಪದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಈ ಇಂದ್ರತ್ವವು ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾನೆ ತಪ್ಪಿಹೋದೀತು? ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಅಸ್ಥಿರವಾದೀತೇ? ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ದುಃಖದಿರಿದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲು, ತವಕಗೊಳ್ಳುವವನಾಗಿಯೂ, ಕಾಮುಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ವೇತನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ ಪುರುಷನೇ ನೀನು ಹೀಗೆ ತ್ವರೆಪಡುವದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನು? ನಾನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗುವೆನೇ? ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಈ ದಿವಸವಿದ್ದು ನಾಳೇದಿವಸ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ನಾನು ನೋಡಲಾರೆನು. ಈಗ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವೇಕದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು—ನೂತನವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವರಾಗಿಯೂ, ಕಾಮಸೌಖ್ಯವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅನೇಕ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುರರನ್ನೂ, ಇಂದ್ರ, ನಳಕೂಬರ ಮುಂತಾದ ವಿಟರನ್ನೂ, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಸೌಖ್ಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಜಾವ ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ದಿಂದ ನಿರಂತರ ಸೌಖ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಶ್ವೇತನು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಲು; ರಂಭೆಯು ಆತನಿಗೆ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಅವನು ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುಡಿಸಿ, ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಂದಾಕಿನೀಜಲ, ಹೂವು, ಪತ್ರೆ, ಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾಡವುಗಳನ್ನು ತಂದು, ವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಧೂಪ, ದೀಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸ್ತುತಿಸಿ, ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನಮುಂದೆ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತದ ವಿಧಾನದಂತೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ತ್ರಿಪುರಧ್ವಂಸಿಯಾದ ಶಿವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಅವನ ಪಾಪಸಮೂಹವು ಹೋದಂತೆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಬೆಳಗಾಗಲು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರರಾದ ಯಮದೂತರು ಬಂದು;

ಎಲೌ ರಂಭೆಯೇ ನಿನ್ನೇದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಾಗಿದ್ದವನನ್ನು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಆ ಯಮಭಟರಿಗೆ ರಂಭೆಯು ಗೌಡಿಯರ ಮುಖದಿಂದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ಶ್ವೇತನನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಆ ದೂತರು ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ, ತಪೋನಿಷ್ಠೆಯರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಭೀತಿಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ನಡುಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಯಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಯಮನು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ ಕಯ್ಯಿಂದ ತೊಡೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಂಡು—ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ? ಏನು ? ಶ್ವೇತನು ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ? ರಂಭೆಯು ಅವನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದಳೋ ? ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ? ಶಿವನಿಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾದರೆ, ನನಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಸಾಕು. ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷಾರೂಢನಾಗಿ ಬರಲು, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಶರಣಾಗತರ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಿವನು, ದೇವತೆಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ; ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂದ ಆ ಯಮನ ಎದೆಯನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ತಿವಿದು, ಶ್ವೇತನಿಗೆ ಗಣಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಿತಕರವಾದ ಬೋಧನೆಗಳು ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲವೇ ?

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತನಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮಲ್ಲಣನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕವೀಶ್ವರರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವಿಟಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಮಲ್ಲಣನೆಂಬುವನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನ್ಮಥ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ವೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಒಬ್ಬತಾಯಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳು ಎಂಥಾವಳೆಂದರೆ—ನೂಲಿನಿಂದ ಭೂಮ್ಯಂತರಿಕ್ಷಗಳೆರಡನ್ನು ಪೋಣಿಸುವದಕ್ಕೂ, ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೂ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವದಕ್ಕೂ, ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳುವದಕ್ಕೂ, ಶಿವಂಗಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುವದಕ್ಕೂ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಾರನ್ನು ಎತ್ತುವದಕ್ಕೂ, ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೂ, ಒನಕೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರನ್ನು ಬಿಡುಸುವದಕ್ಕೂ, ಗಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೂ, ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಇಡುವದಕ್ಕೂ, ಮಂಜನ್ನು ಕೊಳಗದಿಂದ ಅಳೆಯುವದಕ್ಕೂ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೂ, ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೂ, ಮರಳಿನಿಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೊಸೆಯುವದಕ್ಕೂ, ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ತಾಳಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೂ, ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೆಯ್ಯುವದಕ್ಕೂ, ಸತ್ತುಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಥಳಾಗಿರುವಳು. ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ ಮಲ್ಲಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಚಿಕ್ಕತನದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಾಣಳು. ನನ್ನ ಮಗಳು ಹುಡುಗಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವನ್ನಿಟ್ಟದ್ದು ಪಾಪವೋ ? ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ನಡಗರವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ನ್ಯಾಯವೇ ? ನಿನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ವಿಟರು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನ್ನ ಕಣಜಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತವಾಗುವದೇ ? ನಿನ್ನ ಕವಿತ್ವವು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಒಡವೆಯಾಗುವುದೇ ? ನಿನ್ನ ನೀಯಾದಮಾತು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪವನಿನ ಸರವಾದೀತೇ ? ನಿನ್ನ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ನಮಗೆ ಪರಗತಿಯಾದೀತೇ ? ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ ? ನನ್ನ ಮಗಳು ತನ್ನ ಹಾರವನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟು ವೀರಭದ್ರನಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಳು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಮಡಗಿ, ಜಂಗಮಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಕೈಕಡಗವನ್ನು ಮಾರಿ ವಸಂತೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ದವನ

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದರಸವನ್ನು ಮಾರಿ ಗುಡುಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ನೂಲು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಸರವನ್ನು ಮಾರಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ದೀಪಾವಳಿಯಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪದಕವನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಶಿವನಿಗೆ ದೀಪಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಈ ವರ್ಷದ ಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮುತ್ತಿನಮೂಲಕನ್ನು ಅಡುವಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಎಲೈ ವಿಟಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ನೀನು ಯಾವಾಗ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತೀಯೆ ? ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಜಗಳವನ್ನು ತೆಗೆದು, ನೀನೇ ಸೋತು ಅವಳಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳನ್ನು ಹಂಗಿಸಿ, ಅವಳು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನೀನು ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಳೆದು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ಒಂದೊಂದುದಿವಸ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅವಳುಬಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅವಳ ಹೊಡತಗಳಿಗೆ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ತೆತ್ತು, ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಅನುರಾಗದಿಂದ ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿರುವಾಗ ಸಂತೋಷಪಡುವವನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ಮೊದಲು ಅವಳೇ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ನಲೆಗೊಳಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ರತಿಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ರತಿಶ್ರಮವನ್ನು ತಕ್ಕ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಪಡಿಸಿ, ಪರವಶತೆಯಿಂದಿರುವವಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಪುರುಷರೂಪದ ವೇಶ್ಯೆಯಂತೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ, ವಿಪರೀತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀಯೆ. ಚಮತ್ಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ವಂಚನೆಗಳನ್ನೂ, ಜಾಣ್ಮೆಗಳನ್ನೂ, ಡಂಭಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿ ಹರಡಿ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದು ಯುಕ್ತವೇ ? ನೀನು ಕೊಟ್ಟುದೆಲ್ಲವೂ ಬಂತು. ಅದೇ ನನಗೆ ಸಾವಿರವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು. ಎಲೇ ಹುಡುಗೀ ! ಸಾಕು. ನೀನು ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದು ಆ ಮುದುಕಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅರಸನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ಮಲ್ಹಣನು ತೀವ್ರವಾದ ವಿಯೋಗಾಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ; ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮದೊಡನೆ ನೋಡಿದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಅವಳ ತೊಂಡೇಹಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ತುಟಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವನು. ತಾನು ನಡಿಸಿದ ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿದನು.

ಆಕೆಯ ಮಂದಹಾಸದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಆನಂದದಿಂದುಂಟಾದ ರೋಮಾಂಚನಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆಕೆಯ ಮುಡಿಯನ್ನು ಬಹು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೆನೆದನು. ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಮೃದುವಚನಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಆಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯು ಮಲಗುವ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ತಾಯಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಹೊಸಬನಾದ ವಿಟನೊಡನೆ ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕದವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬಾಯಿಮುಕ್ಕಳಿಸಿ, ಉಗುಳಿದಳು. ಆ ನೀರು ಮಲ್ಹಣನಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಲು ; ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ—ಮಲ್ಹಣನೇ! ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ತಿರಿಗಿ ಬರುವುದು ನ್ಯಾಯವೋ ! ಈ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚದಿದ್ದರೆ ಯಾವದೊಂದೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಾಯಿಮುಕ್ಕಳಿಸಿದ ನೀರು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಾಣೆನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಆತನಿಗೆ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಹು ಸಡಗರದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದವಳಾಗಿ ಆ ಮಲ್ಹಣನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಲು ; ಮಲ್ಹಣನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ ಪ್ರಿಯಳೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೆ ನನಗೆ ಇದೇಸಾಕು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿಟನು ಒಳಗಿರುವಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ? ಯಾವ ದಿವಸ

ದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ನಿನಗೆ ಒತ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಆ ದಿವಸ ಅವನೇ ಪತಿಯಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಮಲ್ಲಣನನ್ನು ಕುರಿತು ; ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಎಲೈ ಕಾಂತನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಬಹು ದ್ರವ್ಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅತಿ ನಿರ್ದಯೆಯಾದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಅಗಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಮಗೆ ಪರಸ್ಪರವಿರುವ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ಶಿವಭಕ್ತನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕನ್ನಡಿಯಮೇಲೆ ಉಚ್ಚುರುಳುವಷ್ಟು ಕಾಲವಾದರೂ ನೀನು ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕವಿತಾಧೋರಣೆಯಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು. ಆತನು ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಮಲ್ಲಣನು ಕೇಳಿ—ಎಲೇ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯೇ, ನೀನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಎರಡು ಸ್ತನಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವಿಯಾದರೆ ಬಹುಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಒಂದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನನ್ನು ಒಂದು ಪದ್ಯದಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಆತನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತಿವಂತನಾದ ಆ ಮಲ್ಲಣನು ಮಾರನೇ ದಿನ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆ ವೇಶ್ಯೆಯು ಒರಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರಲು ; ಶಿವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು, ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಉಪಮಾದ್ಯಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಶೃಂಗಾರರಸದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಾಂತಾ ಕವಚಪ್ರಜಯಮೊದಲಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಮಲ್ಲಣನನ್ನೂ ಆತನ ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನೂ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಳಿಯನ್ನೂ ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಕರುಣದಿಂದ ಆ ದೇಹದೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಇಂದ್ರಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಜನವು ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸು ವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇಹಿತವೇ ಆಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಣನಕಥೆಯೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕುಮಾರಪಾಲಗುರ್ಜರನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶಿವಭಕ್ತಶ್ರೇಯರು ಪರಿಹಾಸಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಅತಿ ಹಿತಕರವಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆ ಯಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಾಪನಾಶಕನೂ, ಪ್ರೌಢನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನೂ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಪರಾ ಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ, ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥನೂ ಆದ ಕುಮಾರಪಾಲಗುರ್ಜರನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊ ಡನೆ ಪಗಡೆಯನ್ನು ಆಡಿದನು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳೈದು, ಜ್ಞಾ ನೇಂದ್ರಿಯಗಳೈದು, ಅಂತಃಕರಣಗಳುನಾಲ್ಕು, ಮೋಹವೊಂದು, ಎಲ್ಲವೂಸೇರಿ ಹದಿನೈದಾದುವು. ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಸಂಬಧಿಗಳಾದುವು ಹದಿನೈದೂ; ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದುವುಗಳು ಹದಿನೈದೂ ಪಗಡೇಕಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ; ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಆ ರಾಜನು, ಇಹಪರ ಮಾರ್ಗಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರುವ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಯನ್ನು ಹಾಸಂಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುಣ್ಯಪಾಪಗ ಳೆಂಬ ಎರಡು ದಾಳಗಳು ಪದೇಪದೇ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದಾಯವೇ ಫಲವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಎರಡೈದೆಂಬ ದಾಯವು ದಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬೀಳುತ್ತದೋ ಆಗ ದಶವಿಧ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವನು. ಯಾವಾಗ ಎರಡುದುಗ ಗಳೆಂಬ ದಾಯಗಳು ಬೀಳುವುದೋ ಆಗ ನನಗೆ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ,

ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯು ಫಲಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಇತ್ತಿಗ ವೆಂಬದಾಯವು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು, ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಗಳಿಗೂ ತ್ರಿವಿದಾರ್ಪಣವಾಯಿ ತೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಎಂಟೆಂಬದಾಯವು ಬೀಳು ತ್ತಿರಲು ಶಿವಭಕ್ತಿಪರರಾದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಷ್ಟಮದಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇ ಕೆಂದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವನು. ಯಾವಾಗ ಐದೆಂಬದಾಯವು ಬೀಳು ವುದೋ ಆಗ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಡುವವನಹಾಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವವನು. ಆರೆಂಬ ದಾಯವು ಬೀಳಲು; ಸದ್ಭಕ್ತರಾದವರು ಷಟ್ಸ್ಥ ಲಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವನು. ಭದ್ರನಾಮ ಕವಾದ ದಾಯವು ಬೀಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವನು. ಮೂರು ಐದು ಬಿದ್ದರೆ ಮಲತ್ರಯವನ್ನೂ, ಅವಿದ್ಯಾದಿ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನೂ ಶಿವಭ ಕ್ತರು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಡುವನು. ನಾಲ್ಕು ಐದು ದಾಯವು ಬೀ ಳುತ್ತಿರಲು; ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನಾ ಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿದ್ಧಿಸುವದೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಮೂರುನಾಲ್ಕು ದಾಯ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಾಪತ್ರಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು, ಧರ್ಮಾದಿಪುರು ಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಇದನ್ನು ನೋಡು ತ್ತಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನು ಆಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾರುತಾನೇ ಶಕ್ತರು? ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಆಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ಇಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರು ಹೊರತು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಸಂಕೋಚಪಡಿಸಿಕೊಂಡವಳಾಗಿ ಕೈಲಿದ್ದ ಎರಡು ದಾಳಗಳನ್ನೂ ಹಾಸಂಗಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಪಗಡೇಆಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ನಗೆಯು ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವನ್ನುಂ ಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ಕಾಯಾರ್ಪಣ, ಕರಣಾರ್ಪಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕ ನಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದುಂಟಾದ ಶಿವಾನಂದ ಸೌಖ್ಯಾಧಿಕ್ಯದಿಂದೇನಾದರೂ ನಗೆ

ಯುಂಟಾಯಿತೋ ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೇನಾದರೂ ನೋಡಿದೆಯೋ ? ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದುಂಟಾಯಿತೋ ? ನಾನು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಪಗಡೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮಡಗಿದ್ದರಿಂದುಂಟಾಯಿತೋ ? ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೋಲುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದುಂಟಾಯಿತೋ ? ಸ್ತನಗಳಮೇಲಣ ಸೆರಗು ಜಾರಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾಯಿತೋ ? ನೆನ್ನೆ ದಿನ ಅನುಭವಿಸಿದ ರತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿತೋ ? ಎರಡನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾಯನ್ನು ಹೊಡೆದದ್ದರಿಂದಲೋ ? ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ನಿನ್ನ ನಗೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು. ಹೇಳದೆ ಮರೆಮಾದಿದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದದಾಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು. ರಾಯನು ಆಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ತಿರಿಗಿ ನಗುತ್ತಾ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಎಲೇ ರಮಣಿಯೇ ಕೇಳು. ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಿಂಕರನೂ, ಭಕ್ತಿವಂತನೂ ಆಗಿರುವ ಓಹಿಲನೆಂಬವನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೋಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವನು. ಆತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಶಿವನಿಗೂ ಅಶಕ್ಯವು. ಸೋಮೇಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ತಾನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಂದು, ತ್ರಿಭುವನಗಳಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಕರನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸೋಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗದ್ಗದ ವಚನಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಿರಂಕುಶವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿಯಮವಾಗಿ, ಸೋಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮುದ್ರಜಲದಿಂದ ಸಹಸ್ರ ಕುಂಬಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಖಂಡವಾದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ, ತನ್ನ ತೂಕದ ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿಗುಗ್ಗುಲದ ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀರಾಜನವನ್ನೆತ್ತಿ ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯಮುಂತಾದ ದಿವ್ಯಾನ್ನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸಾವಿರಸಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ,

ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ಅದುಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತನ್ನ ದೇಹ ತೂಕದ ಗುಗ್ಗುಲದಿಂದ ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ; ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಗುಗ್ಗುಳವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಮೊದಲು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಯವಾಗಲು; ತನ್ನ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವು ಬರಕೂಡದೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಇದು ಹಗಲು, ಇದು ರಾತ್ರಿ; ಈಗ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯದ ದುರ್ಗಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಗುಗ್ಗುಳದ ಮರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿಗುಗ್ಗುಳವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ, ಕಂಬಿಯ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟು, ನಾಲ್ಕು ಜಾವಳಗಳ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪರಿಮಳಿಸುವವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅನೇಕ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನೋಹರಗಳಾಗಿಯೂ, ಕೋಮಲಗಳಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಅಸದೃಶಗಳಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಬಲಿಯದೆ ಇರುವುವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಹುಳಹೊಡೆಯದೆ ಇರುವವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೇಬಣ್ಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಆರ್ದ್ರಗಳಾಗಿಯೂ, ಕೊಳೆಯಿಲ್ಲದವುಗಳಾಗಿಯೂ, ನಡುವೆ ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದುವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೇಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಶಿವನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾಗಿಯೂ, ನೆಲದಮೇಲೆ ಬೀಳದವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಮಂಗಳಕರಗಳಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ದುಷ್ಟಗಳಾಗಿಯೂ, ಅಖಂಡಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನಡುವೆ ತುಂಬಿ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವೇಗದಿಂದ ಸೋಮೇಶ್ವರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌಳತಪಸ್ವಿಗಳು ಕಾಂತಿಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಪುಷ್ಪಪೂಜೆಯನ್ನೂ, ವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿಮಾಡಿ ಸೋಮೇಶನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಊಳಿಗಗಳೊಡನೆ ನಿಂತಿರಲಾಗಿ—ಓಹಿಲಯ್ಯನು ಇದು ಸಮಯವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಬಹುಸಡಗರದಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕಂಬಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಶಿವನಿಗೆ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒದ್ದೆಯನ್ನು ಒರಸಿ, ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ತೇದು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲೇಪಿಸಿ, ಅಖಂಡವಾದ ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ರಾಶಿಹಾಕಿದ್ದ ತನ್ನ ತೂಕದ ಗುಗ್ಗುಳವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ—ಎಲೈ ಭವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕವನೇ! ಕರುಣಾಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ಅರ್ಧಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿರೋಭೂಷಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವನೇ! ಪಾರ್ವತೀವಲ್ಲಭನೇ! ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದವನೇ! ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾಗ್ನಿಗಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿವುಳ್ಳ ಸೋಮೇಶನೇ! ಈ ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಲೆಯಮೇಲೆ ಅಂಜಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಕುಣಿಯಿತ್ತಾ, ನೆಗೆಯುತ್ತಾ, ಕೂತು ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಶಿಗಿ, ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರಮಥಗಣವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ, ಹರ ಹರ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಗಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಎಲೈ ನನ್ನ ಪ್ರಭುವಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರನೇ! ನನ್ನ ಪಾಪಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧೂಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೂದಿಯನ್ನಾಗಿಮಾಡು. ಶರಣಾಗತರ ದುಃಖ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ವಿಶೇಷಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧೂಪವಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಉಳಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ—ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೀಗೆ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌಳತಪಸ್ವಿಗಳು ಒಂದುದಿನ ಸೇರಿ—ಆಹಾ! ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇಂಥಾ ವಿಪರೀತಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ವ್ರತವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಒಣಮರಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೆ ಮುಂಚಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂಚಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ? ಇವನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಿ ತಾನೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭೃಂಗೀಶ್ವರನೋ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜೇಡರ ಹುಳು

ವು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆನೆಯೋ? ಭಕ್ತನಾದ ಅರ್ಚಕನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ತನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಪ್ಪನೋ? ಮುದನೂರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒರಸಿದ ದಾಸಯ್ಯನೋ? ಅಥವಾ ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಪೊಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶಾಂಖ್ಯತೊಂಡನೋ? ತನಗೆ ಕಾಲವಲ್ಲದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಭೃಂಗೀಶ್ವರನೋ? ನಂದೀಶ್ವರನೋ! ದೂರ್ವಾಸನೋ? ಉಪಮನ್ಯುವೋ? ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೋ? ಇವನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಯೋಗ್ಯನು? ನಾರಾಯಣನು ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನೆಟ್ಟಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನಗೆ ಸಮಯವು ದೊರೆಯುವ ಪರ್ಯಂತರವೂ ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದ್ರನು ತನಗೆ ಸಮಯಸಿಕ್ಕುವ ತನಕ ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹುಯ್ಯದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಸಮಯವು ಸಿಕ್ಕುವತನಕ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಸಮಯವು ದೊರೆಯುವತನಕ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಿಂಥಾವರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಮಯವು ದೊರೆಯುವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವನಾರು? ಬಹುಮಾತುಗಳಿಂದೇನು? ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಲಿ, ಇವನು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಾದೀತು? ಮೊದಲು ಒಳಗಿರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿ. ಪರಿಚಾರಕರೂ, ಪರಸ್ಥಳದವರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಸೋಮೇಶನಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗದು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಅವರು ಅಪರಾಧಿಗಳೇ ಸರಿ. ಅಥವಾ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ, ಹೊರಗೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಓಹಿಲಯ್ಯನು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಒಳಗೆ ಬಿಡದಂತೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಅಗುಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಓಹಿಲಯ್ಯನು [illegible] ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ

ದಿಲ್ಲವೋ ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ವಾಗ್ವಾದದಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?. ಹೇಳು. ಶಿವಪೂಜೆಯ ವೇಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದೆಯೋ ? ಉತ್ತಮವಾದ ಸದಾಚಾರವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ಜಂಗಮರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಶಿವಪೂಜೋಪಕರಣ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಲಿಲ್ಲವೋ ? ಬರಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಡಗಿದೆಯೋ ? ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಗೋಮಯದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಗೋಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳುಗಳು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದುವೋ ? ಕಮಲಗಳು ಒಡೆದು ಹೋದವೋ ? ಶ್ರೀಗಂಧವು ಮಲಿನವಾಯಿತೋ ? ಜಲವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒದ್ದೆಯನ್ನು ಒರಸತಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರವು ಕೊಳೆಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒರಟಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಳೇ ಹೂವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ಹೂವುಗಳೊಡನೆ ಬೆರಸಿದೆಯೋ ? ಗುಗ್ಗುಳ ಧೂಪವು ಸಾಲದೆ ಹೋಯಿತೋ ? ಗುಗ್ಗುಳದ ರಸವು ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದರಿಂದ ಧೂಪವರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯು ಆರಿಹೋಯಿತೋ ? ಆರತಿಯ ದೀಪಗಳು ನಿತ್ಯನೇಮದ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆಯಾದವೋ ? ಏಕಾರತಿ ಮೊದಲಾದ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪಗಳು ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೋ ! ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಎತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸೆಕೆಯು ಎದ್ದಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೂಡ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು, ಮಿಶ್ರಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಪಾದತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಬೆರಸಿದೆಯೋ ? ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಹೇಳಿದ

ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಕ್ಷಣವೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಕರೆದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆಯೋ ? ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆಯೋ ! ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದೆಯೋ ! ಈ ಗುಣವು ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ನೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆಯೋ ? ತಂದೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ತಾಯಿ, ಆಮೇಲೆ ಹೋಗಿ, ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲಿವರಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನು ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸೋಣ. ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯಲು ; ತಾಯಿಯು ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಗೊಂಡವಳಾಗಿ—ಎಲೈ ಮಗನೇ ? ನೀನು ದುರ್ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಇದೇನು ಅವಿವೇಕದಮಾತುಗಳು ಸಾಕು. ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೋ ? ನಿಮ್ಮತಂದೆಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೋಪದಿಂದ ಒಂದುಮಾತನ್ನೂ ಆಡದಂತೆ ಬಿಗಿಮಾಡಿ ; ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಮಲಗಿರು. ನಿನ್ನತಂದೆಯ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಂದುಹೇಳಿ, ಮಗನ ಕೈಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಡನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಕ್ಕು, ತಿರಿಗಿ ಹಳ್ಳವನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವು ಕುಗುಡದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ತಂದೆಯಕೂಡ ಗುರುವಿನಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯಿಂದ, ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಗುರುವಿನ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಮಾದರಸನೆಂಬ ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ :—ಸ್ವಾಮೀ ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನ್ನ ತಾಯಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಬಂದು ಈ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ತಾವು ದಯಪಾಲಿಸಿದ

ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕಂಬವನ್ನು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲ್ಲಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಸನೇಮವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಶಿವಪೂಜಾಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾ: ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಈತನು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಕ್ಕಳು ಹೀಗೆಹೇಳಿದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಗೆಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಈಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವು. ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ,- ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನೇ ಬಾ. ಎಂದು ಕರೆದು. ಕಯ್ಗಳನ್ನು ಮುಂಡಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು ನಾನು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಯ್ಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ನನ್ನ ಜುಲುಪನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಡೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ನೂತನವಾದ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಣೆಯಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹುಸಿನಗೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನನ್ನ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಸವರಿ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳನ್ನಿಟ್ಟು, ವಿನೋದದಿಂದ ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನನ್ನಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಂಚಾಕ್ಷರವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ, ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದನು ನೀನು ಬಸವೇಶನ ಮನೆಯ ಗೌಡಿಯ ಮಗನೋ ? ಮುಸುಡಿಚೌಡಯ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ? ಸುರಗಿಚೌಡಯ್ಯನ ಪರಿಚಾರಕನೋ ? ಕರಿಕಾಲಚೋಳರಾಯನ ಕತ್ತಿಯ ಊಳಿಗದವನೋ ? ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನೋ ? ಚಿಕ್ಕಬಸವಯ್ಯನ ಶಿಷ್ಯನೋ ? ಸಿರಿಯಾಳನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನೋ ? ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ? ತೆಲಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಬೇಟೆಯಾಳೋ ? ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಜೀತದವನೋ ? ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನ ಕೂಸೋ ? ನಿಂಬಿಯಮ್ಮನ ಮಗನೋ ? ಅಮ್ಮವ್ವೆಯ ಸಾಕುಮಗನೋ ? ಎಲೇಶಕೇತಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ

ವನೋ ? ಮೋಳಿಗೆಮಾರಯ್ಯನ ಬೊಕ್ಕಸದ ಗೊಲ್ಲನೋ ? ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಕಿಂಕರನೋ ? ಸುಂಕದ ಬಂಕಯ್ಯನ ಸಂಬಳದಾಳೋ ? ಪ್ರಭುದೇವನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಜಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನೋ ? ಚನ್ನಯ್ಯನ ಅಡಿಗೆಯಾಳೋ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಸ್ವಂತಮಗನೋ ? ಸತ್ಯೇಶಚಾಮರಸಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾದಿಕನೋ ಚೇರಮಯ್ಯನ ಕುದುರೆಯವನೋ ? ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಆಳೋ ? ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯನ ಗುಣಾಢ್ಯನಾದ ಮೊಮ್ಮಗನೋ? ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ಮಹಾದೇವಿಯರ ಮಗನೋ ? ಎಂದು ಕೇಳುವನು. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಹುಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿಯುವನು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸಿದಿರುವಲ್ಲಿನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,-- ಈ ಹುಡಗನಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಯ್ಯಾಗಬೇಕೇ ? ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಸಾವಕಾಶಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ಎಂದು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವನು. ಬಾಲಲಿಂಗನುಹಸಿದನು. ಬೇರೆಕೇ ಲಸಗಳಿಂದೇನು ಫಲವು ? ಬಾಲಲಿಂಗನಿಗೆ ಭೋಜನಪನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗಬಾ. ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಕೆಗೇನಾದರೂ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ. ತಾನೇ ತುತ್ತುಮಾಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನನಗೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಚಿಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ಆಟಗಳುಂಟೋ ಆ ಆಟಗಳಿಂದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನಾಡಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಈಗ ಏನು ಕೋಪವೋ ? ಮುಂದುಗಡೆ ನಿಂತು ಎಷ್ಟು ಕರೆದರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾ ! ನಾನು ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಸ್ನಾನವೇಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವನಲ್ಲ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಆಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೋದವನಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರತಕ್ಕ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಇಚ್ಛೈಸಿದವನಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ನನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ತೊಂದರೆಪಡಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡದ ಯಾವದೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನಾದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಿಂದವನಲ್ಲ, ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಯುಕ್ತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಹೀಗಾದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತೆ. ಇಂಥಾ ಕೋಪವೂ ಕ್ಷಣ

ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಶಾಂತವಾಗದೇ ಇದ್ದೀತೆ ? ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ಬಹು ದುಃಖದಿಂದ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗದ್ಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅನೇಕಸಾರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎದೆಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಏಳುವನು. ಮರಳಿ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಳುವನು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಕೋಪವು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ. ಆತನ ಉತ್ತರೀಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಎಳೆಯುವನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲು; ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಮಾದರಸನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದಂತಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನೆಮನೆಗೂ ಸದಾಚಾರವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಚಿಲುಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಪಗೊಂಡವರು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಾತನಾಡದೆಯೂ ಅಲ್ಲಾಡದೆಯೂಸುಮ್ಮನೆಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಇಂಥ ಮುಗ್ಧರಾದ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ? ಈ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೇನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೋ ? ಹೋಗುತ್ತೇನೆಎಂದುಎದ್ದನು.

ಬಳಿಕ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಪರಶಿವನೇ ? ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ, ದೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂಥ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿಧಿಯಾದಂಥ. ಸಕಲೇಶಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನನಗೆ ಇದಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂಪಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ, ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು:—ಎಲೌ ಮಹಾದೇವಿಯೇ ! ನೀನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ನಿನ್ನ

ಗಂಡನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಬಾಲಲಿಂಗಣ್ಣನು ಯಾಕೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದನು ! ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಮಹಾದೇವಿಯು ಕಳವಳಗೊಂಡವಳಾಗಿ ಬಂದು, ಗುರುವಾದ ಮಾದರಸನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಬಳಿಕ ಮಾದರಸಮುನಿಯು ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು:—ಎಲೈ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣಾ ! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ ? ಏನುಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ಏಳುಏಳು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಬಾ. ಬಹು ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನನಾದವನೇ ! ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀಯೆ. ಪಶುವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಸೌಖ್ಯವಿದೆಯೋ ? ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವೆಂಬುವದು ನಮಗೇ ಅಧೀನವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಆದ್ದರಿಂದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದು, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮೌನವನ್ನು ಬಿಡು. ವಂಶನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಹಠವನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವೇ ? ನಿನಗೆ ಕೋಪವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಈ ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಕರತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದುಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಅಮೃತಸಮುದ್ರವನ್ನು ಆ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮೃತಶರೀರದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಸಲು, ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಣಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಲು, ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನು ಕಯ್ಯಿಂದ ತಟ್ಟಿದರೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವಮಾರ್ಗಸ್ಥನಂತೆ ಬೆನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೀವವು ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ದೇಹವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಮೈಮುರಿದುಕೊಂಡು, ಆಕಳಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಗುರುವನ್ನು ಕಂಡು ಭೀತಿ, ಸಡಗರ, ಭಕ್ತಿ, ನಡುಕ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ! ನೀಚಮತವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದವನೇ ! ಪರಮತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದವನೇ ! ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ನಾನೀಗ ಕೃತಾರ್ಥನೂ, ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.

ಎಂಬದಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿದನು,

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳು ಬಂದು, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ತಂದೆಯಾದ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಗನಾದ ಚೀಲಾಳನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈಗ ನೀನು ಮಗನಾದ ಬಾಲಲಿಂಗಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ, ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿತ್ಯವಾದ ಸಕಲೇಶಮಾದರಸನೇ ! ದೂರದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಜನಗಳ ಸಕಲ ಪಾಪವೂ ಓಡಿಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಅವಿಧೇಯನಾದಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವನಲ್ಲವೇ ? ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ! ನಿನ್ನ ಮೈನೆಳಲನ್ನು ಸೋಂಕಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರದುಃಖಗಳೂ ನಾಶವನ್ನೈದುವುವು ನೀನು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರೋಗಿಷ್ಠನಾದವನು ಆಕ್ಷಣವೇ ರೋಗರಹಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನೀನು ನೋಡಿದರೆ, ಕುರುಡನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವು ಬಿದ್ದಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುದುಕಾದವನು ಯೌವನಸ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಣವು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ಪ್ರೇಮದಿಂ ನೋಡಿದರೆ, ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ತಣ್ಣಗಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಷವುಕೂಡ ಅಮೃತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಗುರುವೇ ! ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವುದೇಕೆ ! ನಿನಗೆ ಮಹಿಮೆಯೆಂಬುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು. ಅವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರೈಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು, ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನು ಬದುಕಿದನೆಂಬುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು ? ಎಂದು ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ, ಹೊಗಳಿದರು.

'ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರ ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನಾಗಿಯೂ, ಪೂಜ್ಯನಾದ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮೀರಿದಂಥ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಊರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜಾಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ', ಶಿವಾರ್ಚನಾತಿಕ್ರಮಣಂ ಮಹಾದೋಷಸ್ಯಕಾರಣಂ ', ಎಂದರೆ—(ಶಿವಪೂಜೆಯ ಕಾಲವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು) ಎಂದು ಶಿವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಕಾಲಪೂಜಾವ್ರತವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೋಸ್ಕರ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆ ಭಕ್ತನು ಬಹುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಭಕ್ತನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆತನ ಹುಡುಗನೂ ಕೂಡ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು, ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಊಟವಂಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನೈದಿ, ಆತನ ಕರುಣಾರಸವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಭಕ್ತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಬೆರಣಿಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿತ್ತ

ಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆಕೆಯಮಗನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಒಂದಾನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ನಾಗರಹಾವು ಬಂದು, ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಆ ಮಗನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು;—ತಾಯಿಾ ! ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವಿದೆ, ಬರಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಮೃತನಾದನು. ಆಕೆಯು ಅದಕ್ಕೆ, ದುಃಖಪಡದೆ ಮಗನು ಸತ್ತ ನೆಂದಾಗಲೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಷವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರತರಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ, ಈ ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ಎಲ್ಲಿಂದಬಂತು ಎಂದಾಗಲೀ ಹೇಳದೆ, ಹಣೆಯಬರಹವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾದೀತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳಪಡದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಶಿವಶಿವಾ! ಎನ್ನದೆ, ಅಯ್ಯೋ ನನಗೆ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ ನಿದ್ದನಲ್ಲಾ ! ಈ ಪಾಪಿಸರ್ಪವು ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಚ್ಚಲಿಲ್ಲವೋ ? ಎಲೈ ಶಿವನೇ ! ಕಳಿತ ಹಣ್ಣಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕಸುಗಾಯನ್ನು ಕೀಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ ! ಇದು ನಿನಗೆ ಘನತೆಯೋ ? ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ ! ಹಿತ್ತಲತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದಕಳ್ಳನು ಪಕ್ವವಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೀಳುವಂತೆ ವಯಸ್ಸುಕಳೆದ ನಾವಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಹಸುಮಗ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೇ ? ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳದೆ, ನನ್ನ ಮಗನು ಭಕ್ತ ರು ಕೊಟ್ಟ ವಿಭೂತಿಯಿಂದಾದರೂ ಬದುಕಲಾರನೇ ? ಎಂದು ಉಸುರದೆ, ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಒಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನಾದರೂ ಪರಿಹರಿಸಬಾರದೇ ? ಎಂದು ನುಡಿಯದೆ, ಧರ್ಮವು ತಲೆಯನ್ನು ಕಾಯು ತ್ತದೆಯೆಂದು ಜನರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರಷ್ಟೆ. ಆ ಧರ್ಮವಾದರೂ ಈಗ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ವಾಚಿಸದೆ, ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ ! ನಿನ್ನಪೂಜೆಯ ಫಲದಿಂದ ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮಗನು ಸಾಯ ಬಹುದೇ ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ ! ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ತಿನ್ನ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆ ಆ ಸರ್ಪದಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತುಮಾಡಿದೆ ! ಎಂದು ಪ್ರಲಾ ಪಿಸದೆ, ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ ! ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ, ಎಲೈ ವೀರಭದ್ರನೇ ಈಗ ನೀನು ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗಿದರೆ; ನಿನ್ನಜಾತ್ರೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂಬದಾಗಿ

ಯಾದರೂ, ಎಲೈ ಪ್ರಮಥವರ್ಯರೇ ? ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿರಿ, ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ, ಎಲೌ ಗುಡ್ಡವ್ವೆಯೇ ! ಈ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸು; ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಎಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ ಎಲೈ ಪುರಾತನ ಭಕ್ತರಿರಾ ! ನನ್ನ ಮಗನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಎರಡು ಭುಜಶಿರಸ್ಸುಗಳ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ ಹೇಳದೆ, ಗಂಡಹೆಂಡರಿಬ್ಬರೂ ನಕ್ಕು ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಈಗ ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು. ಈ ಪುತ್ರನು ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠರೊಳಗೆ ಸಂದನು ಎಂದು ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿತತ್ಪರನಾದ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನನ್ನು ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಳುದಿವಸಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಸೇವಿಸಿ, ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಮುಂಚಿನಂತೆ ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಭಕ್ತನು ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದನು. ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ;—ಗುಣಾಢ್ಯನಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು ! ನಾನು ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕಾಣೆನು. ಅವನನ್ನು ಏಕೆ ನೀವು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತಾನು ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನಾಗಿ ನೀವು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಾನೂ ಭಕ್ತಿತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೋ ? ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇನಾದರೂ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಅಮ್ಮಾ ಅವನನ್ನು ಕರೆ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಸ್ವಾಮಿಾ ! ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಳಾದ

ಜಂಗಳವ್ವೆಯೋ ? ಕರೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂಬವ್ವೆಯೋ ? ಆಕೆಯ ಮನೆಯ ಗೌಡಿಗೂ ಸಮಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅಂಥಾ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಕರೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಮಂಜಸವಾ ದೀತು ? ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯದಿದ್ದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೇನಾಗುವುದು ? ಕರೆದಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಂಸಾರವೇನಾಗುವುದು ? ಎಲೈ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯನೇ ! ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯುವುದನ್ನೂ ಬಿಡುವುದನ್ನೂ ಕಾಣೆನು. ನೀನೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಮಗನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದದ್ದರಿಂದಾಗಲಿ, ಕರೆಯದಿರುವದರಿಂದಾಗಲಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು ? ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಆ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯ ಕೈಯಿಂದ ಅಗಿಸಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ತೆಗೆಯಿಸಿ, ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದನು. ಕರೆದಕೂಡಲೇ ಆ ಮಗುವು ಮಲಗಿದ್ದವನಂತೆ ಎದ್ದು ರೇಮಯ್ಯ ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದನು. ತಾಯಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸ್ತನ್ಯ ಧಾರೆಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆತನಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು, ಆ ರೇಮಯ್ಯನು ಕರುಣಾರಸ ದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಸತ್ತು ಏಳುದಿವಸ ಸಮಾಧಿಯ ಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು

ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆ,

ವೀರಭದ್ರನ ಎರಡನೆಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಭವಿಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಉದಾರವೂ ಗಂಭೀರವೂಆದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಲಿಂಗತತ್ವವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ಲೋಕಭಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬಳಗುವವನಾಗಿಯೂ, ಏಕಾಂತವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ತಪೋನಿಧಿಯು ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಯೋಗೀಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಒಬ್ಬ ಜೈನನು ಕೆರವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ,—ಎಲಾ ಮೂಢಾತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೆರಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಆ ಕೆರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವೆ ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜೈನನು, ನೀನು ಸುಳ್ಳುಮಾತನ್ನಾಡಬೇಡ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಿನನೇ ದೇವನು, ಅವನ ಆಲಯವೇ ದೇವಾಲಯವು, ನೀನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿವನಿಂದ ತಿರಿಗಿ ಪಡೆದುಕೋ, ಆಗ ಶಿವನೇ ದೊಡ್ಡ ದೇವನು. ನೀನೇ ಶಿವಭಕ್ತನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಎಂದು ಕುಹಕವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರಿಗಿ ಶಿವನಿಂದ ಪಡೆದು, ಈ ಜೈನನನ್ನು ಜೈಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಇವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದೇ ನ್ಯಾಯುವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಆ ಜಿನಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:—ಎಲಾ ನೀಚ ಜೈನನೇ ! ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವುದು

ಅಸಾಧ್ಯವೇ ? ಪೂರ್ವದ ಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ಹೇಳುವವರಿಗೂ, ಕೇಳುವವರಿಗೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಂಬೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೂ, ಮಹಾಕಾಳನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ, ಆದ ಒಬ್ಬ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಇದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮರಳಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಪೂರಣೇ ದಿನವೂ ಅದೇ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಮಹಾಕಾಳನ ಪೂಜಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾದ ತಲೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ಕೊಟ್ಟು ತೊಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇವೆರಡೂ ಯೋಗವಲ್ಲ. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುವವನಾಗಿ ವೀರವ್ರತಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನಾಗಿಯೂ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಾನು ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮೂರುದಿವಸದಮೇಲೆ ಹೊಸ ತಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ವೀರಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಮೊರಟದಬಂಕನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕನು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು, ಏನೆಂದರೆ:— ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರಕನ ತಲೆಯು ಮೂರುದಿನದಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿತಲ್ಲವೇ ? ಅಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನೋ ? ಮೃತನಾಗಿದ್ದನೋ ? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಖಡ್ಗದಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಲಿಂಗದಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕಂಠನಾಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿರಸ್ಸು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಸ್ತಕವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಅದನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕತ್ತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಸೈರಿಸದಿರುವಂತೆ ಆ ತಲೆಯ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ನಗೆಮೊಗವು ಜನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು, ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು

ಮುಗುಳ್ನಗೆಯುಳ್ಳ ಮುಖವು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಛೇದಿಸಲು; ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿತು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಶಿರಸ್ಸು ಹುಟ್ಟು ತ್ತಿರುವ ಶಿರಸ್ಸೂ, ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ;–ಅರಳಿದ ತಾವರೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳ ಆ ಬಂ ಕಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಶಿವಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ನಾಟ್ಯದ ತಾಳವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ಗಾನ, ನರ್ತನ, ಉಗ್ಗ ಡಣೆಗಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಶಿವಲಿಂಗದಮುಂದೆ ಹಾರುತ್ತಿ ದ್ದವು, ಕಲವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಶಿವನ ಬಿರು ದಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಬಹಳ ಸಡಗರದಿಂದ ನಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಆಲಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಕೆಲವು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೂರಿ ನ್ನೂರು ತಲೆಗಳು ಅಡಕಿರುವುವು. ಆಗ ಸಾವಿರಾರು ತಲೆಗಳು ಲಿಂಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಕೆಲವು ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿ ದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಜಯಶಬ್ದ ವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಬಂಕಯ್ಯನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತಗಳಾದುವು, ಕೆಲವು ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು, ಕೆಲವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಛೇದಿಸು, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು, ಎಂದು ಬಂಕಯ್ಯನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಸಾವಕಾಶಮಾಡಬೇಡ, ನನ್ನನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮ ರ್ಪಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ನಮಗೆ ಒಳಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಂದು ಸುಳಿಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ತಂಪಾದ ಹೊರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಆಕಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಮಾತು, ನೋಟ ಇವುಗಳುಳ್ಳ ಬಂಕಯ್ಯನ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರ್ತಿ ಯುಳ್ಳ ಈಶ್ವರನು ... ... ವೆ.ಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನ ತಲೆಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಇರುವದಕ್ಕೂ, ಅಲ್ಲಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಉಸಿರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ, ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದುಹೇಳಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಕಯ್ಯಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯು ಸಾಕುಸಾಕೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ತಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ, ಮರಳಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಎಲಾ ಜೈನನೇ! ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ಆ ಬಂಕಯ್ಯನು ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದ ಲಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಾಲವು. ಅಲ್ಪಕಾ ಲಜೀವಿಯಾದ ನಿನ್ನಿಂದಾಗುವುದೇ ? ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನವಲೂರೆಂಬು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗ ತನಾದ ನಾವುಕ್ಕರಿಸನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಜಿನಮುನಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದಾ ನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೂಲರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆ ವೇಧೆ ಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತ ನಾದನು. ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣೆಯಾದ ಪುಣ್ಯಶೀಲೆಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆತನ ಅಕ್ಕನು ಬಂದು, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗದಿಂದ ದೋಷವೇ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕವನು:— ಅಕ್ಕಾ ! ನಾನು ರೋಗಬಾಧೆ ಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಹಾಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದೆನು. ಎನಲು, ಆಕೆಯು:—ನಿನ್ನ ಬೇನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ ಔಷಧವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನು:—ಅಮ್ಮಾ ! ವಿಷದಿಂದಾಗಲಿ ಅಮೃತದಿಂದಾ ಗಲಿ ಈ ಬಾಧೆಯು ಪರಿಹರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದಾಲೋಚಿಸಬೇಡ, ಎನಲು, ಆಕೆಯು:—ಹಿತಾರ್ಥಿಯಾದ ತಮ್ಮನೇ ! ನಿನ್ನ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಯುಕ್ತೆಯಾದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಮಾಡುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಲೇಪಿಸುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ರೋಗವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡು. ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಆ ಔಷಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸೆಂದು ಅವನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಳಾಗಿ; ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಹಸ್ತದಿಂದ ಭಸ್ಮ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಆತನ ದೇಹವನ್ನು ಸವರಿದಳು. ಆ ರೋಗವು ಪ್ರಮಥರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಯಿತು. ಬಾಧೆ ಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆತನು ಅಕ್ಕನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು, ತಾಯಿ ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿಸಿದೆ. ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ಎನಲು; ಆಕೆಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ದಿವ್ಯತೇಜೋಮಯನೂ. ಶಿವಾಚಾರಗಳ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತಿಳಿದ ವನೂ, ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನಂತಿರುವ ವನೂ ಆಗಿರುವ ಗುರುವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಆತನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವದೀಕ್ಷಾವ್ರತಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮಂತ್ರಪೂತವಾದ ಕಲಶಜಲಧಾರೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಶಿವಾಗ ಮಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಭವಪಾಶವನ್ನು ಹರಿದು, ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ ದಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾವುಕ್ಕರಸನು ಜೀವ ನ್ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶಿವಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಶಿವಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದನು. ಮತ್ತು ಗುರುವಿನ ಅನು ಗ್ರಹದಿಂದ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವೆಂಬ ಅಧಿಕವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೇಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿ ನಂತೆ ಎಣಿಸಿದನು. ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳ ವನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಂಧುವೂ, ಆದ ಆ ನಾವುಕ್ಕರಸನನ್ನು ದುಷ್ಟಜೈನರು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದರು. ಅವನ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಪುಡಿಯಾದವು. ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಭವಪಾಶವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸತಕ್ಕ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಆ ಹಗ್ಗಗಳು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲವು ? ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ನೀ ಚರು ಅವನನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ತು. ಹಾಗಿನಿಂದ ಈ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದೆನಲ್ಲಾ; ಈ ಪಾಪ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಛೇದಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಖಡ್ಗವನ್ನಿಡುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ—ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೇನು ? ಕೇಳು, ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಭಕ್ತನು—ಸ್ವಾಮಿಾ, ನೀನು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು, ನನಗೆ ಅದೇ ಸಾಕು. ಜಂಗಮರ ಧನವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಉದಾಸೀನಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ, ಆ ಧನದಿಂದ ಅವನು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಸಿದಮೇಲೆ ಕರುಣದಿಂದ ಆ ಮೂರ್ಖನೈನಾರಿಯನ್ನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು.

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶಿವನು ಆ ಮೂರ್ಖನೈನಾರಿಯನ್ನು ಜೂಜುಗಾರನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಡನೇ ? ಧರ್ಮರಾಯ ಮೊದಲಾದವರು ಬೇರೆ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಜೂಜಾಡಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದರು. ಭಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಮೂರ್ಖನೈನಾರಿಯು ಜೂಜಾಡಿ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವೂ, ಅನುರಾಗವೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಜನಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸದೆ ಇರುವ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ವೈರಾಗ್ಯವು. ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೇ ಸಂಸಾರದ ಅನುರಾಗವು. ಈ ರಾಗ ವಿರಾಗಗಳೆರಡೂ ಕೂಡಿದವುಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾವರೆಯೆಲೆಯೂ ನೀರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರದಿರುವಂತೆ ಅವೆರಡೂ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾದವನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಸಾರಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಸಾದದ ಭೇದವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಭಕ್ತರು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಶಿವಲೋಕವು, ಮನುಷ್ಯಲೋಕವು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಎಲೇ ವಲ್ಲಭೆಯೇ ! ನೀನು ಭಕ್ತಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯೆ. ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರಾಯನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಆಕ್ಷೇಪದೊಡನೆ—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನಾನು ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯೆನು. ನೀನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಇಂಥಾ ಸದ್ಭಕ್ತನಾ

ದ ಓಹಿಲಯ್ಯನನ್ನು ನೀನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದೀಯೆ ? ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗ ಎಷ್ಟು ಜನಗಳನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ರಾಯನು, ಎಲಾ ಕಮಲಮುಖಿಯೇ ! ನೀನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಪಗಡೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಈಗಲೇ ನನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜನಗಳೊಡನೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಕಾಲ ಅವಧಿಯನ್ನಿಡುವದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಂಚುಕಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಆಶೆಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಾರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಿಸಿ ತಾನು ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂಧುಗಳು, ಮಿತ್ರರು, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಇವರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹವು ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿರಲು ; ಉನ್ನತ ಧ್ವಜಗಳೂ, ಕೊಡೆಗಳೂ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರಲು ; ಮಂಗಳಕರವಾಗಿಯೂ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಂಗೀತಧ್ವನಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಶಿವದುಂದುಭಿ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆಕಾಶವು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು ; ಹೂವಿನಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು ; ದೇವತಾಸಮೂಹಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ; ಭಕ್ತರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಏನೋ ಒಂದು ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮವನ್ನೈದುವವನಂತೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲಗುರ್ಜರನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.



ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯ ಮಹಿಮೆ.

ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿನೋದವಾಗಿಯಾದರೂ ಹೇಳಿದ ಹಿತವಚನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೌಢವತಿಯು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯೂ, ಪ್ರೌಢವತೀದೇವಿಯ ಚಾತುರ್ಯವೂ, ವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣತೆಯೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದದ್ದರಿಂದಲೂ, ಆಕೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯು ಸಾವಿರಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಪ್ರೌಢವತಿಯು ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಕಾಮದಿಂದ ಕುರುಡಾದವರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಈಗ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಏನುಮಾಡಲಿ? ಶಿವಾಜ್ಞೆಯು ಹ್ಯಾಗಾಗುವದೋ? ನೀನು ಅಜ್ಞಾನವಶದಿಂದ ಯಾವತೀರಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಹೇಳದೇಯಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನನ್ನಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಎಲೈರಾಯನೇ! ನಿನಗೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರಾಣವು. ನನಗೆ ಸತ್ಯವೇ ಪ್ರಾಣವು. ನಾನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದ್ರವ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಬಹುದೇ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿವಸ ನಿನ್ನ ಗುರುವು ಬಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡದಂತೆ ನಿನಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದೆನು. ಎಂದಳು, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ಭಯಪಟ್ಟು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವನಂತೆ ಬಾಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ರೋದನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ;—ಎಲೈ ಗುರುನಾಥನೇ! ಶಿವಸ್ವರೂಪನೇ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆನು, ನನಗೇನುಗತಿ? ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರೌಢವತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ—ತಾಯಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನಿಟ್ಟ ಮೂಢತ್ವಕ್ಕೇನುಗತಿ! ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡ ದೋಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇನು?

ಹೇಳು. ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಮಿತಿಮೀರಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಠಿನ ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೇನುಗತಿ ? ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲುಬಡಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿವನೂ ನಾನೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ನಾನು ಸೇವಕನು, ಶಿವನು ನನ್ನ ಒಡೆಯನು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಉಪಚಾರಗಳು ಹದಿನಾರು ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ರಾಜೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಆಶೆಗೊಳಗಾಗಿ ಶಿವನಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ದುರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದೆನೋ ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆನೋ ? ಜಂಗಮಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಿಗಳಾದ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆನೋ ? ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯು ಮನೆಗೆಬಂದರೆ, ಗರ್ವಗೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಯಾ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಅಥವಾ ಭೋಜನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಬಡಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪಂಕ್ತಿಭೇದವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ಜಂಗಮಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳ ಕುಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆನೋ ? ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವರು ಪಾಕಮಾಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬುಂಜಿಸಿದೆನೋ ? ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದೆನೋ ? ಇಲ್ಲವೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನಾಚಿಕೆಪಡಿಸಿದೆನೋ ? ವಿದ್ಯೆಗೂ ಶಿವನಿಗೂ ಗುರುವಿಗೊ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವನ್ನಿಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಆ ಗುರುಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಗುರುಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಬಹು ಮೋಹಗೊಂಡು ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲವೋ? ಮೀರುವುದಕ್ಕಾಗದ ಶಿವಾಜ್ಞೆಗೆ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲವೋ? ಶಿವಾರ್ಪಿತವಲ್ಲದ

ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದೆನೋ ? ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೆನೋ ? ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮೀರಿದೆನೋ ? ಅಥವಾ ಮಿಗಿಸಿದೆನೋ ? ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆನೋ ? ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ಅಸತ್ಯವನ್ನಾಡಿದೆನೋ ? ದೂಷಕರಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟೆನೋ ? ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆನೋ ? ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ನೋಡಿದೆನೋ ? ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಶೆಯಿಂದ ನೋಡಿದೆನೋ ? ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜನಗಳ ಸಂಗಡ ಜಗಳವನ್ನಾಡಿದೆನೋ ? ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮೋಸಮಾಡಿ ಅವರ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆನೋ ? ಮೂಢತನದಿಂದ ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ? ಏನು ಪಾಪಕರ್ಮಿಯೋ ? ಮತದ್ರೋಹಿಯೋ ? ನೀತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನೋ ? ಚಾಡಿಗಾರನೋ ? ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಆಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆನೋ ? ನನಗೆ ಇಂಥಾ ಗುರುಪತ್ನೀಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯು ಏಕೆತೋರಿತು ? ಊಢಾಧ್ಯೂಢಾಚಕ್ರೀತಾಚ ಗುರುಣಾಚ ಸಮಾದೃತಾ ‖ ಸಕೃತ್ಕಾಮಗತಾವಾಪಿ ಪಂಚಧಾ ಗುರುಯೋಷಿತಃ ‖ ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಗುರುವು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡವಳು, ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳು, ಕ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡವಳು, ಗುರುವನ್ನು ವರಿಸಿದವಳು, ಗುರುವನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆಯಾದರೂ ಕೂಡಿದವಳು, ಈ ಐದುಮಂದಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮತ್ತೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರು, ಆತನ ಸಂಬಂಧಿನಿಯರು, ಗುರುವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟ ವೇಶ್ಯಾಜನವು ಆತನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಬೆಲೆಹೆಣ್ಣುಗಳು, ಗುರುವು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರು, ಒಂದುವೇಳೆಯಾದಾಗ್ಯೂ ಗುರುವಿನಿಂದ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಈ ಆರು ವಿಧವಾದವರೂ ಗುರುಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲವೇ ? ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆಸ್ಪರಿಸಲಿ ? ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಹೇಳು ; ಎಂದು ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಾ, ಬೀಳುತ್ತಾ, ಏಳುತ್ತಾ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ

ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನು, ತಲೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಸಿಕಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳಿ, ಅತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸೀಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡುವವನು. ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಒರಳುಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟಿ, ಹೊಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸುವವನು, ಮತ್ತು ತುಂಡುಮಾಡಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹುರಿಯೋಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವವನು. ದೇಹವನ್ನು ಬೂದಿಮಾಡಿ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡುವವನು. ಮತ್ತು ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುರತವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಶಿಶ್ನವನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಆಕೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಆಕೆಯ ಆಲಿಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಕೈಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ, ಆಕೆಯೊಡನೆ ಪ್ರೌಢವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತು, ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಳಿದ ಮುಖವನ್ನು ಮುದುಡಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ ತಲೆಯನ್ನು ತಿರಿಚಿ, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕಾಮದಿಂದ ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸಣ್ಣನಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಿ, ಆಕೆಯ ಕುಚಗಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೈಸಿದ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊರೆದು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಈ ಪಾಪವು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪದೇಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಾ, ತನ್ನನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಲಶಕ್ತನಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಹಿಡಿದವನಂತೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಓಡುವವನು. ಹಿಂತಿರುಗುವವನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ನೆಲಕ್ಕೆಬಿದ್ದು, ಎದ್ದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುವವನು. ಸಂದೇಹವು ಹೋಗದಕಾರಣದಿಂದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟು, ಸಿಕ್ಕಿದಕಡೆಗೆ ನಡೆದು ದುಃಖಾತಿಶಯದಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದೆ, ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಎಲೈ ಮಾವಿನಮರವೇ! ನಾನು ಮಾಡಿದ ದೋಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸತಕ್ಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳು. ಎಲೈ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷವೇ! ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನವಿದ್ದರೆ

ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳು ಎಲೈ ಏಲೆಬಾಳೆಯೇ ! ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವೇನಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಎಲೈ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ತುಂಬಿಯೇ! ನನ್ನ ಕಳವಳವು ಎಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುವುದು ? ಗರಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಎಲೈ ನವಿಲೇ! ನಾನು ಶಿವಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಮಪುರವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆಪ್ರವೇಶಿಸಲಿ ? ಎಲೈ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಕೋಗಿಲೆಯೇ! ನನ್ನ ಈ ಗೋಳು ಎಂದಿಗೆಅಡಗುವುದು ? ಎಲೈ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯೇ ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಗಿಳಿಯೇ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿರುವ ಈ ದೋಷವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ? ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳು ಎಲೈ ನಂದಿಮಹಾಕಾಳರೇ! ಶ್ರೀಕಂಠನ ಕರುಣವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಂದಿಗೆ ಬರುವುದು ? ಎಲೈ ವೀರಭದ್ರನೇ ! ಎಲೌಪಾರ್ವತಿಯೇ! ನನಗೇನಾದರೂ ಗತಿಯುಂಟೇ? ಎಲೈ ಪ್ರಮಥರೇ! ನನ್ನ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಎಲೈ ಪುರಾತನಭಕ್ತರೇ! ನಾನು ಈ ವಿಧವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೇ ? ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸರಿಯೇ ? ಎಲೈ ಅಸಂಖ್ಯಾತಸದ್ಭಕ್ತರೇ! ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರೇ! ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಎಲೈ ಶಿವನೇ!ದೇಹವನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಎಂತುಶುದ್ಧನಾಗುವೆನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿ. ಒಂದು ದಸಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತಿವಿದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಾನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯ ಗುರುವು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ಬಳಿಕ ಭಯಭಕ್ತಿ ವಿನಯಗಳಿಂದ ಭರಿತನಾದ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೇಯುತ್ತಾ, ಗುರುವಿನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾನಿಂತನು.

ಗುರುವು ನೋಡಿ, ಕರುಣದಿಂದ;—ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಂದ್ರನಾದವನೇ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗುವುದು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಮಥರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಕ್ಲೇಶ ವಿಂಥೇನು? ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೋ ಏಳು ಎಂದು ಆತ ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಮಸ್ತಕವನ್ನಾಘ್ರಾಣಿಸಿ, ರಕ್ತಧಾರೆಯನ್ನು ಒರಸಿದನು. ಆ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯು ಗುರು ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶಿವಭಕ್ತರು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿರಲು, ನೋಡುವ ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿರಲು ಆತನ ಗುರುಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ಬಂದುವು.

* *

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರಿಯ ಮಹಿಮೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ವೇಮನಾರಾಧ್ಯರ ಕಥೆ.

ಜಿಲ್ದೇವಿ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶೈವಮತಾಚಾರ್ಯನಿದ್ದನು. ಸಕಲಗುಣಗಳಿಂದ ಅಧಿಕನಾಗಿಯೂ, ಶಿಷ್ಯರಪಾಶವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನೂ, ವೇದಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ತಿಳಿದವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ, ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೂ, ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ವೀರ ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ಉಕ್ತವಾದ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುವ ಗುಣದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥನೂ ಗಾಳಿ, ಬೆಂಕಿ, ನೀರು, ರಾಜ, ಚೋರ, ಇವರ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮುರಿಯುವವನೂ, ಸಕಲಜನಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದಾ

ನೊಂದು ದಿನ ಸಮೀಪದ ಊರಿನವನಾದ ಒಬ್ಬ ಅರಸುಮಗನು ಮದುವೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು, ಬರುತ್ತಾ ಮುಂದು ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು, ನಮುಸ್ಕರಿಸಿದನು. ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೂವುಗೆಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾ, ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ಅರಸು ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ತ್ರಿಕಾಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯತಕ್ಕವನಾದದ್ದರಿಂದ ಅವನ ನ್ನು ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆಶೀರ್ವದಿಸದೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹೋದನು. ನಾನು ನಮುಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಇವರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾ ಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಗದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ನಾಚಿದವನಾಗಿ ನಾನು ನಮುಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾ ತು ಇವರಿಗೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೋ? ಕೇಳಿದರೂ ಕೇಳದಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೋ? ನಾನು ಕೈಮುಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ? ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಗರ್ವವೋ ಎಂದು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದುಹೋಗಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು, ನಿಮಗೆ ನಮುಸ್ಕಾರ ವೆಂದುಹೇಳಿದನು. ಆದಾಗ್ಯೂ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾ ಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ; ಆ ರಾಜಪುತ್ರನು ಸ್ವಲ್ಪಕೋಪದಿಂದಲೂ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂ ದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ–ಸ್ವಾಮೀ! ನೀವು ಶಿವಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠ ರೂ, ಒಳ್ಳೇದನ್ನು ಮಾಡುವರೂ, ದೊಡ್ಡಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಶಿವಲಾಂಛನ ಧಾರಿ ಗಳೂ, ಪಾಪನಾಶಕರೂ, ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರೂ, ಪೂಜ್ಯರೂ, ಶಿವಮತಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರೂ, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಗಳೂ, ವಿವೇಕಿಗಳೂ, ಅಧಿಕವಾದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ ರೂ, ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರೂ, ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ನಿಮಗೆ ನಮುಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಆಶೀರ್ವದಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವದು ಯೋಗ್ಯತೆಯೋ! ಗಾಂಭೀರ್ಯವೋ? ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೋ? ಗುಣವೋ? ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೋ? ಮಹಿಮೆಯೋ? ಗೌರವವೋ? ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಗುರುತ್ವಕ್ಕೂ ಈ ವೇಷಕ್ಕೂ ಈ ಅಹಂಕಾರವು ಸರಿಯಾದದ್ದೋ? ನೀವು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಸಿವೆಯಷ್ಟಾದರೂ ಆಯುಷ್ಯ ಯುಂಟಾದೀತೆ? ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದು ತಪ್ಪುವದೇ? ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ಮೊದಲು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಅಳಿಸಿ, ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮ

ನಿಗೂ ಅಶಕ್ಯವು. ಪೂಜ್ಯರಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಪುರುಷರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿಮಂಥಾವರು ಕೂಡ ಹೀಗಾದರೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸುವರು ? ಹೀಗಾದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ನಿಮಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡ್ಯಾರು ? ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೀರ್ವಾದವು ಹೊರಟರೆ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ನಷ್ಟವೋ ? ಆಶೀರ್ವಾದಮಾಡದಿರುವುದು ಗುರುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವೋ ? ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯು ಹಾಗಿರಲಿ ನೀವು ಆಶೀರ್ವಾದಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹಾನಿಯೇನು? ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪೂಜ್ಯರು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೋ ? ಎಂದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು, ವೇಮನಾರಾಧ್ಯರು ಕೇಳಿ;—ಅಯ್ಯಾ ರಾಜಪುತ್ರನೇ ! ನಿನಗೆ ನಾಳೇದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದೊಳಗೆ ಮರಣವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಾದದಿಂದೇನು ಫಲವು? ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆಶೀರ್ವಾದವು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ನಾಳೆಯೇ ನಿನಗೆಸಾವು ಬರುವುದು, ಹೋಗು ಎನಲು; ರಾಜಪುತ್ರನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡು ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು,—ವಿಷ್ಣುವಾದಾಗ್ಯೂ ಶಿವನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೆಂದು ಹೋದ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಬದುಕಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೂಡ ಶಿವನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದನು. ಶಿವಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನೆಂದು ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನು ಶಿವನಾಗುವೆಯೋ ? ನಾನು ನಾಳೇದಿನ ಮೃತನಾದರೆ ನೀನಾಡಿದ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವು ನಿಮಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಗುರುಗಳು ಭೂಲೋಕದೊಳಗೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಹಂಕಾರದಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೇಳೀ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುರತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ ಸುರಾತಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಿದ್ರೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಆದಿನವೇ ಅವನು ಮಲಗಿರುವ ತೂಗಮಂಚದ ಸರಪಳಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಸರ್ಪವು ಬಂದು ಅವನಕಯ್ಯ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ಬುಡವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಹೊರಳಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಎದ್ದು, ಸರ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಯದಿಂದ ಮೂ

ರ್ಛಿತಳಾದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನು ಮೃತನಾಗಲು ಹಳೆಬರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ, ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಷವೈದ್ಯರೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ, ಗಾರುಡಮಂತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರೂ, ಬಂದುನೋಡಿ:—ಈ ವಿಷವನ್ನು ಇಳಿಸುವದು ಸಮ್ಮಿಂದಾಗದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಗಾರುಡಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಬಂದು, ಅಯ್ಯೋ! ಶಿವ ಶಿವಾ! ಈತನು ಕ್ರೂರವಾದ ಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟನು. ಈತನಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತೋ ಏನೋ? ಸುಮನೋಮಣಿ, ಕುಮುದಾಕ್ಷ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ತಲಪೋತಕ, ವಾಮನ, ಶಬಲಾಸ್ಯ, ಶಂಖನಖ, ಹವ್ಯಕರ್ಣ, ಧನಂಜಯ, ವಾಸುಕಿ, ತಕ್ಷಕ, ಪುಂಡ್ರಕ, ಶೇಷ, ಕೌಶಿಕ, ಶಂಖಪಾಲ, ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠಗಳು ಅನೇಕಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಎಂಟುಜಾತಿಗಳು ನಾಗಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದುದಿನದ ಎಂಟುಜಾವಗಳಿಗೂ ಆ ಎಂಟು ನಾಗಗಳು ಅಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಕಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ವಿಷವು ಕಾಲಮೃತ್ಯುವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾರುಡಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಔಷಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇಳಿಯುತ್ತದೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲವೋ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆತನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು, ಆ ಅರಸನ ನೆಂಟರೂ, ಸೇವಕರೂ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೂ, ಅಯ್ಯೋ! ಎಂದು ದುಃಖಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಅಳುತ್ತಿರಲು ಆತನ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಗುರುವಿನ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥವೆಂದುನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನವರಸಂಗಡ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಬಂಧುಗಳೂ ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ;—ಈಗ ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದೇನು? ನಾವೆಲ್ಲರೂಕೂಡಿ ಹೋಗೋಣ; ಇವನ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಮನೆಯಬಾಗಿಲ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ಆತನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗೋಣ. ಕೃಪಾನಿಧಿಯಾದ ಆ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂಪಾಲೋಚಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ, ಆತನಿಗೆ ನಮುಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಸೇವಕನಾದ ಈತನು

ನಿನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಮೃತನಾದನು. ಇವನ ಕಾಲವೂ ಸಮೀಪಿಸಿತು, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಹುಸಿಯಾಗುವದುಂಟೇ ? ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನನೇ ! ಅನೇಕ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಸಾರ್ಥಕವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆಶೀರ್ವಾದವುಳ್ಳವನೇ ! ಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ವೇದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿರುವವನೇ, ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದವನೇ ! ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರನೇ ! ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿತರಿಗೆ ಅಭಯದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನೇ ! ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ಆನಂದವನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವನೇ ! ವೀರಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನಾದವನೇ ! ಸತ್ಯಸಂಭವನೇ ! ಶಿವಮತಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನೇ ! ಶಿವಯೋಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ ! ಪಶು, ಪಾಶ, ಪತಿ ಎಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನೇ ! ಶಿವಸಮಾನನೇ ! ಸರ್ಪದಷ್ಟನಾದವನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ, ನೀನೇ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಭಯದಿಂದ ದುಃಖಿತರಾದ ನಮಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾದ ಈ ಅರಸನು ಸರ್ಪದ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದನು. ಎಲೈ ಗುರುವರ್ಯನೇ ! ಇವನು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ ಮೃತನಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಹಳ ದೋಷವೇ ಸರಿ. ಹಿಂದೆ ಮುಸುಡಿ ಚೌಡಯ್ಯನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಮೊದಲು ಆತನಿಂದ ಸತ್ಯವಾದ ಆಶೀರ್ವದವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಮೃತಳಾಗಲು, ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಚೌಡಯ್ಯನು ಆಕೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಆಕೆಯ ತಂದೆಯು ಮಗಳ ದೇಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆತನ ಮುಂದಿಟ್ಟು—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನಿನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದವು ಏಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ಆತನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಏಳದಿರಲು ಆತನು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡು ಸ್ವಾಮಿ ! ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ಅಭಯವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುಮ್ಮ

ನಿರುವುದು ಯುಕ್ತವೇ ? ಆಶ್ರೈಸಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ವೀರಭಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದೇ ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ, ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ, ಸ್ತುತಿಸಿದವರಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಅವರನ್ನು ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಮರೆಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾರದಿರುವದು ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಗೆ ಕೊರತೆಯಲ್ಲವೇ ? ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸಡಿಲಬಿಟ್ಟರೆ ; ಶಿವನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಒಡೆಯನಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರನು ಶತ್ರುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದರೆ ; ಅವನಿಗೆ ಅದು ಕೀರ್ತಿಕರವಾದೀತೇ ? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದವನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಕರೆದು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಉತ್ತಮವಾದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಬಹುಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತರ ಉಘೇ ಎಂಬ ಶಬ್ಧವೂ, ಜಯಜಯ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯೂ, ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರಲು ; ಕವಿಗಳೂ, ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರೂ, ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ವಾದ್ಯಗಳು ಬಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ; ಆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೊಳೆದು, ಆ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ಮಡಿಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಭಕ್ತಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಆ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅನೇಕ ಘಂಟೆಗಳ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಧೂಪ, ದೀಪ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಭಸ್ಮ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೂರು ಸಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಬಂದು, ಅತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಪಡೆದು, ಆ ರಾಜಪುತ್ರನ ಶವವನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದ ಬಂಧುಗಳು ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಊದಿಕೊಂಡಿರುವ ತುಟಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ರೆಪ್ಪೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹತ್ತಿಕೊಂಡ ಕೆನ್ನೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಮೆತ್ತಗಾಗಿ ಊದಿ ಅದಳಿದ ಮೂಗುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ.

ಹಸುರಾದ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಜೊಲ್ಲುಸುರಿದು ಹೇಸಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಸೋರುತ್ತಿರುವ ರಂಧ್ರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋದ ಜುಟ್ಟುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ, ಕಾಂತಿಗುಂದಿದ ಮೈಯ್ಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಉಬ್ಬರಿಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಜೋತು ಬಿದ್ದ ಕೊರಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸಡಿಲಿದ ಕೀಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ರಕ್ತವಿಲ್ಲದ ತೊಗಲುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಬಹು ಕೊಳಕಾಗಿಯೂ, ಹಾರಿಬಂದು ತ್ತುತ್ತಿರುವ ನೊಣಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಹೆಣವನ್ನು ೀಡಿದ ಜನಗಳು ಹೇಸಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನೆಲದಮೇಲೆ ಉಗುಳಿಕೊಂಡು ತೊಲಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಬಳಿಕ ದಿಗಂತವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನು ಆ ದೇಹವನ್ನು ಭಕ್ತಪಾದೋದಕದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು, ಭಕ್ತರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮಕ್ಕೆ ಅವರ ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಅವರ ಪಾದತೀರ್ಥದಿಂದ ಕಲಸಿ, ದೇಹಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬಳಿದು ತ್ರಿಪುಂಡ್ರವನ್ನು ಆಯಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಭಕ್ತರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ವಿನಯದಿಂದ ನಮ್ರನಾಗಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಕರುಣವಂ ಪಡೆದು, ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮರಳಿ, ಆ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಸಭೆಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಆ ಕಳೇಬರಕ್ಕೆದಿರಾಗಿ ನಿಂತು, ಪ್ರಮಥಗಣ, ರುದ್ರಗಣ, ಭಕ್ತಗಣಂಗಳ ಚರಣಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರಜಪದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಭಕ್ತರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಆ ಹೆಣದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉದುರಿಸಿ, ಎಲೈ ಅರಸೇ ! ಏಳು ಏಳೆಂದು ಆತನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಸುತ ಪ್ರಾಣವಂ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಅಧಿಕಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವೇಮನಾರ್ಯನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನು ಭಕ್ತಿ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವಂ ಮಾಡಿ, ಆತನೊಡನೆ

ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿಸಲು ; ಆ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರು ಆ ವೇಮನಾರ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ದಯಾರಸವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದವರಾಗಿ, ಸಂತೋಷವಂ ಹೊಂದಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆತನು ತಮಗೆ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಲು ; ಅವರು ಆ ವೇಮನಾರ್ಯನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಧಿಕವಾದ ಸಂತೋಷಭರಿತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಎಲೈ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನೇ ಭಲಾ ! ದಯಾನಿಧಿಯೇ ಭಲಾ ! ಆನಂದ ಭರಿತವಾದ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ ! ಹೆಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿಸುವುದು ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ? ಯಮನಬಾಯಿಂದ ಎಳೆಯುವುದು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದಾಗುವುದೇ ? ಈ ವಿಧವಾದ ವೀರತ್ವವನ್ನೂ, ಇಂಥಾ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿದೆವು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಭಕ್ತಿವಂತನಾದ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನು ಆ ರಾಯನಿಗೆ ಕರುಣದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯರ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಕಥೆ.

ನಿಷ್ಕಲಂಕವಾದ ಮಹಾಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ವೀರಶೈವಮತಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಸುವವನೂ, ಎನಿಸಿದ ಸಕಲೇಶಮಾದರಸನು ಕಾಲಮೃತ್ಯುವಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೂಳನ್ನು ಎರಚಿ, ಯಮನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಅದೃಷ್ಟದತಿಕದಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು, ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸನಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನು ನೂರುವರ್ಷದಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವನು ಎಂಬರ್ಥವುಳ್ಳ ಶತಾಯುಃ ಪುರುಷಃ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಏಳುನೂರು

ವರ್ಷಗಳತನಕ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಜಂಗಮಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಆಸಕ್ತನಾಗಿ, ಆನಂದಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಶಿವಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು, ಬಳಿಕ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತನು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ, ಪುತ್ರನೊಡನೆಯೂ, ಆ ಮಾದಿರಾಜನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ; ಇದ್ದು ನಾನು ಬದುಕಬೇಕು. ನನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈಗ ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು, ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರಶೈವಾಚಾರ ರೂಪವಾದ ಮಿತವಾದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ, ಮನೆಯ ವ್ಯಸನವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಬಹುಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯನ ಪಾದಗಳೇಗತಿಯೂ ಮತಿಯೂ ಸರ್ವವೂ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೃತನಾಗಲು; ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಳಾಗದೆ, ಪಾದೋದಕದಿಂದ ಪತಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಆ ಶವವನ್ನು ಕಂಬದಮರೆಯಲ್ಲಿ ಒರಗಿಸಿಟ್ಟು, ಜನಗಳು ಕಾಣದಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಹೂಳಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗವಿಯನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯಮಗನು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎದ್ದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳವಳದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಅಮ್ಮಾ ಈ ಸಮರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡುವದೇನು ? ತಂದೆಯು ಕಂಬದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಹೇಳು ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಏಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅಗಿಯುತ್ತೀಯೆ ? ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆಯೋ ? ಆ ಚಿಲಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವಾಗುವ ಪರ್ಯಂತರ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುವು

ದಿಲ್ಲವೋ ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ವಾಗ್ವಾದದಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನು ? ಹೇಳು. ಶಿವಪೂಜೆಯ ವೇಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದೆಯೋ ? ಉತ್ತಮವಾದ ಸದಾಚಾರವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ಜಂಗಮರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಶಿವಪೂಜೋಪಕರಣ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಲಿಲ್ಲವೋ ? ಬರಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಡಗಿದೆಯೋ ? ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಗೋಮಯದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಗೋಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳುಗಳು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದುವೋ ? ಕಮಲಗಳು ಒಡೆದು ಹೋದವೋ ? ಶ್ರೀಗಂಧವು ಮಲಿನವಾಯಿತೋ ? ಜಲವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒದ್ದೆಯನ್ನು ಒರಸತಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರವು ಕೊಳೆಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒರಟಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಳೇ ಹೂವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ಹೂವುಗಳೊಡನೆ ಬೆರಸಿದೆಯೋ ? ಗುಗ್ಗುಳ ಧೂಪವು ಸಾಲದೆ ಹೋಯಿತೋ ? ಗುಗ್ಗುಳದ ರಸವು ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದರಿಂದ ಧೂಪವರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯು ಆರಿಹೋಯಿತೋ ? ಆರತಿಯ ದೀಪಗಳು ನಿತ್ಯನೇಮದ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆಯಾದವೋ ? ಏಕಾರತಿ ಮೊದಲಾದ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪಗಳು ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೋ ! ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಎತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸೆಕೆಯು ಎದ್ದಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೂಡ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು, ಮಿಶ್ರಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಪಾದತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಬೆರಸಿದೆಯೋ ? ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಹೇಳಿದ

ವರ್ಷಗಳತನಕ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಜಂಗಮಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಆಸಕ್ತನಾಗಿ, ಆನಂದಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಶಿವಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು, ಬಳಿಕ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತನು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ, ಪುತ್ರನೊಡನೆಯೂ, ಆ ಮಾದಿರಾಜನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ; ಇದ್ದು ನಾನು ಬದುಕಬೇಕು. ನನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈಗ ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು, ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರಶೈವಾಚಾರ ರೂಪವಾದ ಮಿತವಾದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ, ಮನೆಯ ವ್ಯಸನವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಬಹುಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯನ ಪಾದಗಳೇಗತಿಯೂ ಮತಿಯೂ ಸರ್ವವೂ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೃತನಾಗಲು; ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಳಾಗದೆ, ಪಾದೋದಕದಿಂದ ಪತಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಆ ಶವವನ್ನು ಕಂಬದಮರೆಯಲ್ಲಿ ಒರಗಿಸಿಟ್ಟು, ಜನಗಳು ಕಾಣದಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಹೂಳಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗವಿಯನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯಮಗನು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎದ್ದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳವಳದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಅಮ್ಮಾ ಈ ಸಮರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡುವದೇನು ? ತಂದೆಯು ಕಂಬದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಹೇಳು ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಶಿವಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಏಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅಗಿಯುತ್ತೀಯೆ ? ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆಯೋ ? ಆ ಚಿಲಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವಾಗುವ ಪರ್ಯಂತರ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುವು

ದಿಲ್ಲವೋ ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ವಾಗ್ವಾದದಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನು ? ಹೇಳು. ಶಿವಪೂಜೆಯ ವೇಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದೆಯೋ ? ಉತ್ತಮ ವಾದ ಸದಾಚಾರವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ಜಂಗಮರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಶಿವಪೂಜೋಪಕರಣ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಲಿಲ್ಲವೋ ? ಬರಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಡಗಿದೆಯೋ ? ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ವೋ ? ಗೋಮಯದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಗೋ ಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳುಗಳು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದುವೋ ? ಕಮಲಗಳು ಒಡೆದು ಹೋದವೋ ? ಶ್ರೀಗಂಧವು ಮಲಿನವಾಯಿತೋ ? ಜಲವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒದ್ದೆಯನ್ನು ಒರಸತಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರವು ಕೊಳೆಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಒರಟಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆ ಯಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಳೇ ಹೂವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ಹೂವುಗಳೊಡನೆ ಬೆರಸಿದೆಯೋ ? ಗುಗ್ಗುಳ ಧೂಪವು ಸಾಲದೆ ಹೋಯಿತೋ ? ಗುಗ್ಗುಳದ ರಸವು ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದರಿಂದ ಧೂಪವರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯು ಆರಿಹೋಯಿತೋ ? ಆರತಿಯ ದೀಪಗಳು ನಿತ್ಯನೇಮದ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆಯಾದವೋ ? ಏಕಾರತಿ ಮೊದಲಾದ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪಗಳು ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೋ ! ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಎತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸೆಕೆಯು ಎದ್ದಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತೋ ! ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೂಡ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು, ಮಿಶ್ರಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಪಾದತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಬೆರಸಿದೆ ಯೋ ? ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ? ಹೇಳಿದ

ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಕ್ಷಣವೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಕರೆದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆಯೋ ? ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆಯೋ ! ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದೆಯೋ ! ಈ ಗುಣವು ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ನೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆಯೋ ? ತಂದೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ತಾಯಿ, ಆಮೇಲೆ ಹೋಗಿ, ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲಿವರಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನು ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸೋಣ. ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯಲು ; ತಾಯಿಯು ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಗೊಂಡವಳಾಗಿ—ಎಲೈ ಮಗನೇ ? ನೀನು ದುರ್ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯ ಇದೇನು ಅವಿವೇಕದಮಾತುಗಳು ಸಾಕು. ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೋ ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೋಪದಿಂದ ಒಂದುಮಾತನ್ನೂ ಆಡದಂತೆ ಬಿಗಿಮಾಡಿ ; ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಮಲಗಿರು. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಂದುಹೇಳಿ, ಮಗನ ಕೈಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಡನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಕ್ಕು, ತಿರಿಗಿ ಹಳ್ಳವನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವು ದುಗುಡದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ತಂದೆಯಕೂಡ ಗುರುವಿನಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯಿಂದ, ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಗುರುವಿನ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಮಾದರಸನೆಂಬ ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ :—ಸ್ವಾಮಿಾ ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನ್ನ ತಾಯಿಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಬಂದು ಈ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ತಾವು ದಯಪಾಲಿಸಿದ

ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕಂಬವನ್ನು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲ್ಲಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಸನೇಪುವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಶಿವಪೂಜಾಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾ: ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಈತನು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಕ್ಕಳು ಹೀಗೆಹೇಳಿದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಗೆಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನಪ್ರಾಣಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಈಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವು. ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ,— ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನೇ ಬಾ. ಎಂದು ಕರೆದು. ಕಯ್ಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು ನಾನು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಯ್ಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ನನ್ನ ಜುಲುಪನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಡೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ನೂತನವಾದ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಣೆಯಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಎತ್ತಿ ಹುಸಿನಗೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನನ್ನ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಸವರಿ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳನ್ನಿಟ್ಟು, ವಿನೋದದಿಂದ ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನನ್ನಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಂಚಾಕ್ಷರವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ, ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದನು ನೀನು ಬಸವೇಶನ ಮನೆಯ ಗೌಡಿಯ ಮಗನೋ ? ಮುಸುಡಿಚೌಡಯ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ? ಸುರಗಿಚೌಡಯ್ಯನ ಪರಿಚಾರಕನೋ ? ಕರಿಕಾಲಚೋಳರಾಯನ ಕತ್ತಿಯ ಊಳಿಗದವನೋ ? ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನೋ ? ಚಿಕ್ಕಬಸವಯ್ಯನ ಶಿಷ್ಯನೋ ? ಸಿರಿಯಾಳನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನೋ ? ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ? ತೆಲಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಬೇಟೆಯಾಳೋ ? ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಜೀತದವನೋ ? ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನ ಕೂಸೋ ? ನಿಂಬಿಯಮ್ಮನ ಮಗನೋ ? ಅಮ್ಮವ್ವೆಯ ಸಾಕುಮಗನೋ ? ಎಲೇಶಕೇತಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ

ವನೋ ? ಮೋಳಿಗೆಮಾರಯ್ಯನ ಬೊಕ್ಕಸದ ಗೊಲ್ಲನೋ ? ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಕಿಂಕರನೋ ? ಸುಂಕದ ಬಂಕಯ್ಯನ ಸಂಬಳದಾಳೋ ? ಪ್ರಭುದೇವನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಜಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನೋ ? ಚನ್ನಯ್ಯನ ಅಡಿಗೆಯಾಳೋ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಸ್ವಂತಮಗನೋ ? ಸತ್ಯೇಶಚಾಮರಸಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾದಿಕನೋ ಚೇರಮಯ್ಯನ ಕುದುರೆಯವನೋ ? ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಆಳೋ ? ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯನ ಗುಣಾಢ್ಯನಾದ ಮೊಮ್ಮಗನೋ? ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ಮಹಾದೇವಿಯರ ಮಗನೋ ? ಎಂದು ಕೇಳುವನು. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಹುಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿಯುವನು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸಿದಿರುವಲ್ಲಿನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,-- ಈ ಹುಡಗನಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಯ್ಯಾಗಬೇಕೇ ? ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಸಾವಕಾಶಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ಎಂದು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವನು. ಬಾಲಲಿಂಗನುಹಸಿದನು. ಬೇರೆಕೇ ಲಸಗಳಿಂದೇನು ಫಲವು ? ಬಾಲಲಿಂಗನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗಬಾ. ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಕೆಗೇನಾದರೂ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ. ತಾನೇ ತುತ್ತುಮಾಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನನಗೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಚಿಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ಆಟಗಳುಂಟೋ ಆ ಆಟಗಳಿಂದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನಾಡಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಈಗ ಏನು ಕೋಪವೋ ? ಮುಂದುಗಡೆ ನಿಂತು ಎಷ್ಟು ಕರೆದರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾ ! ನಾನು ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಸ್ನಾನವೇಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವನಲ್ಲ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಆಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೋದವನಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರತಕ್ಕ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಇಚ್ಛೈಸಿದವನಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ನನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ತೊಂದರೆಪಡಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡದ ಯಾವದೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನಾದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಿಂದವನಲ್ಲ, ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಯುಕ್ತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಹೀಗಾದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತೆ. ಇಂಥಾ ಕೋಪವೂ ಕ್ಷಣ

ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಶಾಂತವಾಗದೇ ಇದ್ದೀತೆ ? ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ಬಹು ದುಃಖದಿಂದ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗದ್ಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅನೇಕಸಾರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎದೆಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಏಳುವನು. ಮರಳಿ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಳುವನು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಕೋಪವು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಆತನ ಉತ್ತರೀಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಎಳೆಯುವನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲು; ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ಮಾದರಸನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದಂತಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನೆಮನೆಗೂ ಸದಾಚಾರವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಚಿಲುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಪಗೊಂಡವರು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಾತನಾಡದೆಯೂ ಅಲ್ಲಾಡದೆಯೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಇಂಥ ಮುಗ್ಧರಾದ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಈ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೇನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೋ ? ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದುಎದ್ದನು.

ಬಳಿಕ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಪರಶಿವನೇ ? ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ, ದೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂಥ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿಧಿಯಾದಂಥ. ಸಕಲೇಶಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನನಗೆ ಇದಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂಪಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ, ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು:—ಎಲೌ ಮಹಾದೇವಿಯೇ ! ನೀನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ನಿನ್ನ

ಗಂಡನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಬಾಲಲಿಂಗಣ್ಣನು ಯಾಕೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದನು ! ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಮಹಾದೇವಿಯು ಕಳವಳಗೊಂಡವಳಾಗಿ ಬಂದು, ಗುರುವಾದ ಮಾದರಸನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಬಳಿಕ ಮಾದರಸಮುನಿಯು ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು;—ಎಲೈ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣಾ ! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ ? ಏನುಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ? ಏಳುಏಳು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಬಾ. ಬಹುಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನನಾದವನೇ ! ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀಯೆ. ಪಶುವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಸೌಖ್ಯವಿದೆಯೋ ? ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವೆಂಬುವದು ನಮಗೇ ಅಧೀನವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಆಷ್ಟರಿಂದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದು, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮೌನವನ್ನು ಬಿಡು. ವಂಶನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಹಠವನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವೇ ? ನಿನಗೆ ಕೋಪವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಈ ಬಾಲಲಿಂಗಯ್ಯನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಕರತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದುಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಅಮೃತಸಮುದ್ರವನ್ನು ಆ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಮೃತಶರೀರದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಸಲು, ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಣಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಲು, ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನು ಕಯ್ಯಿಂದ ತಟ್ಟಿದರೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವಮಾರ್ಗಸ್ಥನಂತೆ ಬೆನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೀವವು ಅವಯವಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ದೇಹವನ್ನು ಅಳ್ಳಾಡಿಸಿ ನೈಮುರಿದುಕೊಂಡು, ಆಕಳಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಗುರುವನ್ನು ಕಂಡು ಭೀತಿ, ಸಡಗರ, ಭಕ್ತಿ, ನಡುಕ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ! ನೀಚತನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದವನೇ ! ಪರಮತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದವನೇ ! ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ನಾನೇ ಕೃತಾರ್ಥನೂ, ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.

ಎಂಬದಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿದನು,

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳು ಬಂದು, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ತಂದೆಯಾದ ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಗನಾದ ಚೀಲಾಳನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈಗ ನೀನು ಮಗನಾದ ಬಾಲಲಿಂಗಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ, ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿತ್ಯವಾದ ಸಕಲೇಶಮಾದರಸನೇ ! ದೂರದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಜನಗಳ ಸಕಲ ಪಾಪವೂ ಓಡಿಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಅವಿಧೇಯನಾದಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವನಲ್ಲವೇ ? ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ! ನಿನ್ನ ಮೈನೆಳಲನ್ನು ಸೋಂಕಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರದುಃಖಗಳೂ ನಾಶವನ್ನೈದುವುವು ನೀನು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರೋಗಿಷ್ಠನಾದವನು ಆಕ್ಷಣವೇ ರೋಗರಹಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ನೋಡಿದರೆ, ಕುರುಡನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವು ಬಿದ್ದಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುದುಕಾದವನು ಯೌವನಸ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಣವು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ಪ್ರೇಮದಿಂ ನೋಡಿದರೆ, ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ತಣ್ಣಗಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಷವುಕೂಡ ಅಮೃತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಗುರುವೇ ! ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವುದೇಕೆ ! ನಿನಗೆ ಮಹಿಮೆಯೆಂಬುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಅವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರೈಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು, ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನು ಬದುಕಿದನೆಂಬುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು ? ಎಂದು ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ, ಹೊಗಳಿದರು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರ ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನಾಗಿಯೂ, ಪೂಜ್ಯನಾದ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮೀರಿದಂಥ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಊರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜಾಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ,, ಶಿವಾರ್ಚನಾತಿಕ್ರಮಣಂ ಮಹಾದೋಷಸ್ಯಕಾರಣಂ ,, ಎಂದರೆ—(ಶಿವಪೂಜೆಯ ಕಾಲವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು) ಎಂದು ಶಿವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಕಾಲಪೂಜಾವ್ರತವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೋಸ್ಕರ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆ ಭಕ್ತನು ಬಹುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಭಕ್ತನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆತನ ಹುಡುಗನೂ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಊಟವಂಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನೈದಿ, ಆತನ ಕರುಣಾರಸವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಭಕ್ತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಬೆರಣಿಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿತ್ತ

ಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆಕೆಯಮಗನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಬಂದಾನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ನಾಗರಹಾವು ಬಂದು, ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಆ ಮಗನು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು;—ತಾಯಿಾ! ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವಿದೆ, ಬರಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಮೃತನಾದನು. ಆಕೆಯು ಅದಕ್ಕೆ, ದುಃಖಪಡದೆ ಮಗನು ಸತ್ತ ನೆಂದಾಗಲೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಷವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರತರಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ, ಈ ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ಎಲ್ಲಿಂದಬಂತು ಎಂದಾಗಲೀ ಹೇಳದೆ, ಹಣೆಯಬರಹವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾದೀತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳಪಡದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಶಿವಶಿವಾ! ಎನ್ನದೆ, ಅಯ್ಯೋ ನನಗೆ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ ನಿದ್ದನಲ್ಲಾ! ಈ ಪಾಪಿಸರ್ಪವು ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಚ್ಚಲಿಲ್ಲವೋ? ಎಲೈ ಶಿವನೇ! ಕಳಿತ ಹಣ್ಣಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕಸುಗಾಯನ್ನು ಕೀಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ! ಇದು ನಿನಗೆ ಘನತೆಯೋ? ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ! ಹಿತ್ತಲತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದಕಳ್ಳನು ಪಕ್ವವಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೀಳುವಂತೆ ವಯಸ್ಸುಕಳೆದ ನಾವಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಹಸುಮಗ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೇ? ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳದೆ, ನನ್ನ ಮಗನು ಭಕ್ತ ರು ಕೊಟ್ಟ ವಿಭೂತಿಯಿಂದಾದರೂ ಬದುಕಲಾರನೇ? ಎಂದು ಉಸುರದೆ, ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಒಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನಾದರೂ ಪರಿಹರಿಸಬಾರದೇ? ಎಂದು ನುಡಿಯದೆ, ಧರ್ಮವು ತಲೆಯನ್ನು ಕಾಯು ತ್ತದೆಯೆಂದು ಜನರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರಷ್ಟೆ. ಆ ಧರ್ಮವಾದರೂ ಈಗ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ವಾಚಿಸದೆ, ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ! ನಿನ್ನಪೂಜೆಯ ಫಲದಿಂದ ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮಗನು ಸಾಯ ಬಹುದೇ ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ! ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ತಿನ್ನ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆ ಆ ಸರ್ಪದಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತುಮಾಡಿದೆ! ಎಂದು ಪ್ರಲಾ ಪಿಸದೆ, ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ! ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ, ಎಲೈ ವೀರಭದ್ರನೇ ಈಗ ನೀನು ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗಿದರೆ; ನಿನ್ನಜಾತ್ರೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂಬದಾಗಿ

ಯಾದರೂ, ಎಲೈ ಪ್ರಮಥವರ್ಯರೇ? ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿರಿ, ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ, ಎಲೌ ಗುಡ್ಡವ್ವೆಯೇ! ಈ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸು; ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಎಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ ಎಲೈ ಪುರಾತನ ಭಕ್ತರಿರಾ! ನನ್ನ ಮಗನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಎರಡು ಭುಜಶಿರಸ್ಸುಗಳ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬದಾಗಿ ಯಾದರೂ ಹೇಳದೆ, ಗಂಡಹೆಂಡರಿಬ್ಬರೂ ಸಕ್ಕು ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಈಗ ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು. ಈ ಪುತ್ರನು ಪ್ರಮಥಶ್ರೇಷ್ಠರೊಳಗೆ ಸಂದನು ಎಂದು ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿತತ್ಪರನಾದ ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನನ್ನು ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಳುದಿವಸಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಸೇವಿಸಿ, ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಮುಂಚಿನಂತೆ ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಭಕ್ತನು ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದನು. ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ;—ಗುಣಾಢ್ಯನಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು! ನಾನು ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕಾಣೆನು, ಅವನನ್ನು ಏಕೆ ನೀವು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತಾನು ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನಾಗಿ ನೀವು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಾನೂ ಭಕ್ತಿತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೋ? ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇನಾದರೂ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಅಮ್ಮಾ ಅವನನ್ನು ಕರೆ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಸ್ವಾಮಿಾ! ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಳಾದ

ಚಂಗಳವ್ವೆಯೋ ? ಕರೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂಬವ್ವೆಯೋ ? ಆಕೆಯ ಮನೆಯ ಗೌಡಿಗೂ ಸಮಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅಂಥಾ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಕರೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದೀತು ? ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯದಿದ್ದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೇನಾಗುವುದು ? ಕರೆದಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಂಸಾರವೇನಾಗುವುದು ? ಎಲೈ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯನೇ ! ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯುವುದನ್ನೂ ಬಿಡುವುದನ್ನೂ ಕಾಣೆನು. ನೀನೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಮಗನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದದ್ದರಿಂದಾಗಲಿ, ಕರೆಯದಿರುವದರಿಂದಾಗಲಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು ? ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಆ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯ ಕೈಯಿಂದ ಅಗಿಸಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ತೆಗೆಯಿಸಿ, ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದನು. ಕರೆದಕೂಡಲೇ ಆ ಮಗುವು ಮಲಗಿದ್ದವನಂತೆ ಎದ್ದು ರೇಮಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದನು. ತಾಯಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸ್ತನ್ಯಧಾರೆಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆತನಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು, ಆ ರೇಮಯ್ಯನು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನು ಸತ್ತು ಏಳುದಿವಸ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕದಿರೆರೇಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು

ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆ,

ವೀರಭದ್ರನ ಎರಡನೆಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಭವಿಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಉದಾರವೂ ಗಂಭೀರವೂಆದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಲಿಂಗತತ್ವವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ಲೋಕಭಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುವವನಾಗಿಯೂ, ಏಕಾಂತವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ತಪೋನಿಧಿಯು ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಯೋಗೀಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಒಬ್ಬ ಜೈನನು ಕೆರವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ,–ಎಲಾ ಮೂಢಾತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೆರಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಆ ಕೆರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವೆ ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜೈನನು, ನೀನು ಸುಳ್ಳುಮಾತನ್ನಾಡಬೇಡ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಿನನೇ ದೇವನು, ಅವನ ಆಲಯವೇ ದೇವಾಲಯವು, ನೀನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿವನಿಂದ ತಿರಿಗಿ ಪಡೆದುಕೋ, ಆಗ ಶಿವನೇ ದೊಡ್ಡ ದೇವರು. ನೀನೇ ಶಿವಭಕ್ತನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಎಂದು ಕುಹಕವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರಿಗಿ ಶಿವನಿಂದ ಪಡೆದು, ಈ ಜೈನನನ್ನು ಜೈಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಇವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದೇ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಆ ಜಿನಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:— ಎಲಾ ನೀಚಜೈನನೇ ! ಶಿರಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವುದು

ಅಸಾಧ್ಯವೇ ? ಪೂರ್ವದ ಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ಹೇಳುವವರಿಗೂ, ಕೇಳುವವರಿಗೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಂಬೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೂ, ಮಹಾಕಾಳನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ, ಆದ ಒಬ್ಬ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಇದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮರಳಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಪ್ರಾರಣೇ ದಿನವೂ ಅದೇ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಮಹಾಕಾಳನ ಪೂಜಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾದ ತಲೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ಕೊಟ್ಟು ತೊಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇವೆರಡೂ ಯೋಗವಲ್ಲ. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುವವನಾಗಿ ವೀರವ್ರತಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಾನು ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮೂರುದಿವಸದಮೇಲೆ ಹೊಸ ತಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ವೀರಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಮೊರಟದಬಂಕನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು, ಏನೆಂದರೆ:— ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರಕನ ತಲೆಯು ಮೂರುದಿನದಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿತಲ್ಲವೇ ? ಅಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನೋ ? ಮೃತನಾಗಿದ್ದನೋ ? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಖಡ್ಗದಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಲಿಂಗದಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕಂಠನಾಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿರಸ್ಸು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಸ್ತಕವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಅದನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕತ್ತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವನ್ನು ಸೈರಿಸದಿರುವಂತೆ ಆ ತಲೆಯ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ನಗೆಮೊಗವು ಜನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು, ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು

ಮುಗುಳ್ನಗೆಯುಳ್ಳ ಮುಖವು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿತು ಅದನ್ನು ಛೇದಿಸಲು; ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿತು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಶಿರಸ್ಸು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಶಿರಸ್ಸೂ, ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ;–ಅರಳಿದ ತಾವರೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳ ಆ ಬಂಕಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಶಿವಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ನಾಟ್ಯದ ತಾಳವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ತಲೆಗಳು ಆ ಗಾನ, ನರ್ತನ, ಉಗ್ಗಡಣೆಗಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಶಿವಲಿಂಗದಮುಂದೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು, ಕಲವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಶಿವನ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಬಹಳ ಸಡಗರದಿಂದ ನಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಆಲಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಕೆಲವು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೂರಿನ್ನೂರು ತಲೆಗಳು ಅಡಕಿರುವುವು. ಆಗ ಸಾವಿರಾರು ತಲೆಗಳು ಲಿಂಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಕೆಲವು ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಜಯಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಬಂಕಯ್ಯನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತಗಳಾದುವು, ಕೆಲವು ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು, ಕೆಲವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಛೇದಿಸು, ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು, ಎಂದು ಬಂಕಯ್ಯನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಕೆಲವು ಸಾವಕಾಶಮಾಡಬೇಡ, ನನ್ನನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ನಮಗೆ ಒಳಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಂದು ಸುಳಿಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ತಂಪಾದ ಹೊರಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಆಕಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಮಾತು, ನೋಟ ಇವುಗಳುಳ್ಳ ಬಂಕಯ್ಯನ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಈಶ್ವರನು ; ಎಲೈ ಬಂಕಯ್ಯನೇ ! ನಿನ್ನ ವೀರಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನ ತಲೆಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಇರುವದಕ್ಕೂ, ಅಲ್ಲಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಉಸಿರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ, ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದುಹೇಳಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಕಯ್ಯಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯು ಸಾಕುಸಾಕೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ತಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ, ಮರಳಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಎಲಾ ಜೈನನೇ! ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ಆ ಬಂಕಯ್ಯನು ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಾಲವು. ಅಲ್ಪಕಾಲಜೀವಿಯಾದ ನಿನ್ನಿಂದಾಗುವುದೇ ? ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನವಲೂರೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ ನಾವುಕ್ಕರಿಸನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಜಿನಮುನಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೂಲರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆ ವೇಧೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣೆಯಾದ ಪುಣ್ಯಶೀಲೆಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆತನ ಅಕ್ಕನು ಬಂದು, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗದಿಂದ ದೋಷವೇ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕವನು:— ಅಕ್ಕಾ ! ನಾನು ರೋಗಬಾಧೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಹಾಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದೆನು. ಎನಲು, ಆಕೆಯು:—ನಿನ್ನ ಬೇನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ ಔಷಧವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆತನು:—ಅಮ್ಮಾ ! ವಿಷದಿಂದಾಗಲಿ ಅಮೃತದಿಂದಾಗಲಿ ಈ ಬಾಧೆಯು ಪರಿಹರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದಾಲೋಚಿಸಬೇಡ, ಎನಲು, ಆಕೆಯು:—ಹಿತಾರ್ಥಿಯಾದ ತಮ್ಮನೇ ! ನಿನ್ನ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಯುಕ್ತೆಯಾದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಮಾಡುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಲೇಪಿಸುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ರೋಗವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡು. ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಆ ಔಷಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸೆಂದು ಅವನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಳಾಗಿ; ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಹಸ್ತದಿಂದ ಭಸ್ಮ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಆತನ ದೇಹವನ್ನು ಸವರಿದಳು. ಆ ರೋಗವು ಪ್ರಮಥರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಯಿತು. ಬಾಧೆ ಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆತನು ಅಕ್ಕನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು, ತಾಯಿ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿಸಿದೆ. ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ಎನಲು; ಆಕೆಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ದಿವ್ಯತೇಜೋಮಯನೂ. ಶಿವಾಚಾರಗಳ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತಿಳಿದ ವನೂ, ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನಂತಿರುವ ವನೂ ಆಗಿರುವ ಗುರುವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಆತನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವದೀಕ್ಷಾವ್ರತಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮಂತ್ರಪೂತವಾದ ಕಲಶಜಲಧಾರೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ. ಅವನಿಗೆ ಶಿವಾಗ ಮಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಭವಪಾಶವನ್ನು ಹರಿದು, ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ ದಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾವುಕ್ಕರಸನು ಜೀವ ನ್ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶಿವಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಶಿವಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದನು. ಮತ್ತು ಗುರುವಿನ ಅನು ಗ್ರಹದಿಂದ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವೆಂಬ ಅಧಿಕವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೇಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿ ನಂತೆ ಎಣಿಸಿದನು. ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳ ವನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಂಧುವೂ, ಆದ ಆ ನಾವುಕ್ಕರಸನನ್ನು ದುಷ್ಟಜೈನರು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದರು. ಅವನ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಪುಡಿಯಾದವು. ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಭವಪಾಶವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸತಕ್ಕ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಆ ಹಗ್ಗಗಳು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲವು ? ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ನೀ ಚರು ಅವನನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎತಿ ಹಾಕಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಶಿವನ ಭೃತ್ಯವನ್ನು ಆ ನೀರು ಏನುಮಾಡೀತು! ಆಮೇಲೆ ಆ ಕ್ರೂರರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಯಾವದೊಂದು ಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು ಫಾಲನೇತ್ರನಾದ ಶಿವನ ಸೇವಕನಿಗೆ ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಯಾವ ದುಃಖವುಂಟಾದೀತು ? ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಘಾತುಕರು ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಬಗೆಯಾದ ವಿಷವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿಷಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶಿವನ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಆ ವಿಷವು ಏನು ಮಾಡೀತು ? ಬಳಿಕ ಆ ಕ್ಷುದ್ರರು ಕೋಪಗೊಂಡು ಹಿಂಗಟ್ಟುಕಟ್ಟಿ ಒಂದು ಮದಹತ್ತಿದ ಆನೆಯಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಡಿದರು. ಗಜಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದಿರುವವನ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಆ ಗಜವು ಸೊಂಡಲಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆತಾನೇ ಮುಟ್ಟೀತು ಇಷ್ಟಾದಮೇಲೆ ಆ ಜೈನರು ಶಿವಕಿಂಕರನಾದ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ಅಪಾಯಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗುವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು—ಇವನು ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಮಗೇನಾದರೂ ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು ! ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಬಂದು ಆತನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕರು ಆಗ ಆ ಭಕ್ತನು ಅವರ ಜಿನಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿ ಶಿವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಜಿನಾಲಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದು, ಜೈನಕೋಲಾಹಲನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿವನ ಚರಣಕಮಲದಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು,

ಚಲ್ಲತಿರುವಾಳೂರೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾಂಡಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು, ಅವನು ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನಾದಾಗ್ಯೂ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿವನೇ ಕಾಮಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಒಂದು ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಲವಾದ ಗುದ್ದಲಿ ಗೂಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎತ್ತಿನಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಂದು ಶಿವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಳ್ಳವಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಅಗಿದು ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮಂಕರಿಗೆ ತುಂಬಿ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ, ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆರೆಯ ಏರಿಯ

ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಗೂಟಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ದಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ. ವ್ಯೇಷಿಗಳಾ ದಜ್ಯೈನರು ಆ ಮಂಕರಿಯನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಡಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮೂರು ನಾ ಲ್ಕು ಪಾಲಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಆ ಎರಡು ಗೂಟಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ:—ನೀನು ಇ ನ್ನೇನಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ ಕೊಲ್ಲುವೆವೆಂಬುವದೇ ಮೊದ ಲಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಬೆದರಿಸಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಂ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಭಕ್ತನು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಆಕ್ಷಣವೇ ಶಿವನ ಕರುಣದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಚಪಲರಾದ ಆ ಜೈನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುರುಡರನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಆ ಇರುತ್ತಾಂಡಿಯು ಜೈನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ।

ಮಹಾಕಾಲ, ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರ, ಬಂಕಯ್ಯ ನಾಉಕ್ಕರಸ, ಇವರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೋ ಯಾರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೋ ಯಾರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಇರುತ್ತಾಂಡಿಯ ಪಾವನವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಾವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಇದು ಸತ್ಯವು.

ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಗಳ ಕಥೆ.

ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು ಮತ್ತೂ ಆ ಜೈನನಿಗೆ ಹೇಳು ತ್ತಾನೆ. ಏನೆಂದರೆ:—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಸುರಧ್ವಂಸಿಯಾದ ಷಣ್ಮುಖ

ಸ್ವಾಮಿಯು ಶಿವದೂಷಕರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಾಲಪುರವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಿವದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ತನಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬಹು ತಿಳಿಯಾಗಿಯೂ, ಸೀಯಾಗಿಯೂ, ತಂಪಾಗಿಯೂ, ಲಘುವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಜಲವುಳ್ಳ ಒಂದು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಕರತಂದು, ಆ ಕೊಳದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಾನು ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಳಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ವಿಮಾನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಧನ್ಯನನ್ನುಮಾಡಿ, ಅಂಥಾ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಆತನಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆ ಬಾಲಕನು ಕೂಡ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಆ ಸ್ತನ್ಯಧಾರೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಧಾರೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವಂತೆ ಪಾನಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಕರೆದು ಪಾತ್ರೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಳು. ವೇಧಾದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹುಣಿಮೆ ಬಂದು ಆಲಿಂಗಿಸಿದಂತೆ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಆ ಮಗನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮೂರ್ಧಾಘ್ರಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿದಳು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಆ ಸರೋವರದ ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಟವಾಯಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯಿಂದ ಗುರುತಾದ ಎದೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಹಾಲು ತುಂಬಿದ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ—ಈ ಹಾಲು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ನಿನಗೆ ಈ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಯಾರುಕೊಟ್ಟರು? ಎಂದು ಬೆದರಿಸಲು, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಆ ಬಾಲಕನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಎಲೈ ತಂದೆಯೇ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ

ಬೆದರಿಸುತ್ತೀಯೆ ? ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು, ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದಮೇಲೆ ಬಂದರು. ಕೃಪಾನಿಧಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನ ಸಮೀಪದಿಂದ ಬಂದು ತಾಯಿಯು ಮಗನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಪಾರಸದಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟಗಳಿಂದ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ, ತಿರಿಗಿ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಕರೆದು, ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಬಳಿಕ ಲೋಕಮಾತೆಯು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮೂರ್ಧಾಘ್ರಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇಗೋ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆಯೇ, ಪರಿಶುದ್ಧಳಾದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡು ಎಂದು ತೋರಿಸಲು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಮಗನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿಯೂ, ಶಿವನ ತೊಡೆಯೆಂಬ ಪೀಠವನ್ನೇರಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಶಿವನೊಡನೆ ಕಂಡು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಸ್ತನ್ಯಧಾರೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕುಮಾರನನ್ನು ತಂದೆಯಂತೆಯೂ ಗುರುವಿನಂತೆಯೂ ರಾಜನಂತೆಯೂ ನಿಕ್ಷೇಪದಂತೆಯೂ ಶಿವನಂತೆಯೂ ಕಂಡು, ತನ್ನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಗನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ತನಗೆ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರ ದರ್ಶನವಾದದ್ದನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಪಿಳ್ಳೈನಾರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನನ್ನು ಮಕ್ಕಳುಳ್ಳವರೊಳಗೆ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿಯೂ ಸುಕೃತಿಯಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದನು. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದವನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದಳೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಬಾಲಕನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆ ಬಾಲಕನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಮೆಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನದ ಎರಡು ತಾಳಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಚಿನ್ನದ ಚಾಮರ, ಪಾಲಕಿ; ಕಾಳಂಜಿ, ಕಾಳೆ, ಪೀಠ, ಮುತ್ತಿನಕೊಡೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ತರುವಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ವಾದ

ದಿಂದ ಎರಡುಸಾವಿರ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಇನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶಿವನ ಚರಣಸೇವಕರನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಲವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯ ಕದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬ್ರಹ್ಮೇಶನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮೃತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಹರನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ತಿರಿಗಿ ಬದುಕಿಸಿದನು. ಕುಲಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಉತ್ತುಂಗಚೋಳರಾಜನನ್ನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಭೂತವಾಗಿರುವ ಪಾಂಡ್ಯದೇಶವು ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿರುವುದೆಂದು ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಕೇಳಿ, ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾದ ರಾಜಪತ್ನಿಯಿಂದಲೂ ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದವರಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈ ಮಧುರೆಯು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನ ಬಾಹುದಂಡದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ದಕ್ಷಿಣದಿಗಂಗನೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ತಿಲಕದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂಥಾ ಮಧುರಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಜೈನರ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ದುಃಖವು ವಾಸ ಮಾಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಪರಮತವೆಂಬ ಆನೆಗೆ ಸಿಂಹನು, ಪರಸಮಯವೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಾದವನು, ಪರಮೇಶನ ಯುದ್ಧವೀರನು ಎಂಬ ಕಹಳಾಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬಂತು. ಆ ಜಿನಮುನಿಗಳೆಂಬ ಆನೆಗಳು ಸಿಂಹಧ್ವನಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಹಳಾಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು. ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಅರಸನಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ತುಟಿಗಳನ್ನೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ—ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ, ಜೈನಬೌದ್ಧರನ್ನು ದೂಷಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು—ಅರಸನು ನೀವು ಹೇಳುವ ಶೈವನು ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಚಕ್ಷಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಉತ್ತುಂಗಚೋಳನಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೊರಡಿಸುವುದಕ್ಕಾದೀತು ? ನನಗೆ ಗುರುವಾಗಿರುವ ನೀವುಗಳು ಚೋಳರಾಯನಿಗೆ ಗುರುವಾದ ಆತನನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಾದದಲ್ಲಿ ಜೈಸಿರಿ. ಆಮೇಲೆ ಆತನನ್ನು ನಾನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದರು. ಅವರು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೊಡನೆ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತನಿಗೆ ಸೋತುಹೋಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಹಾಕಿದರು. ಅಗ್ನಿಯು ಆತನ ವಾಸಗೃಹವನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಆತನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೈ ಅಗ್ನಿಯೇ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಗಳನ್ನೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಈಗ ಜೈನರಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಉಳಿದಿರುವ ಕಿವಿಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೋ ? ಅವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುವೆನು ನೀನು ಹೋಗಿ ಆ ಜೈನರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿರುವ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನನ್ನು ತಪಿಸು, ಎಂದು ಹೇಳಲು—ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆಮೇರೆಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ರಾಯನ ದೇಹದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಸ್ತಕಪರ್ಯಂತರ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು. ಆಗ ದೇಹದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಯನು, ಪೊಟ್ಟರೆಯ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯುಳ್ಳ ಮರದಂತೆ ಬಾಡಿದವನಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಷ್ಟುದೂರ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಥನಾಗದೆ ಹೋದನು. ತಾಪದಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿಯೂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿಯೂ ಪರವಶನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಯನನ್ನು ಸೇವಕರುಗಳು ಉಪವನಭೂಮಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ಹೊರಡುವ ಉಚ್ಚ್ವಾಸನಿಶ್ವಾಸವಾಯುಗಳಿಂದ ಮರಬಳ್ಳಿಗಳೂ ಕೂಡ ಬಾಡಿಹೋದುವು. ಕೆಲವರು ಪರಿಚಾರಿಣಿಯರು ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯವರಿಗೂ ಶ್ರೀಗಂಧರಸವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಇಮ್ಮಡಿಕೆಯಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಸಣ್ಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ನೆನೆಸಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡವ

ರಾಗಿ ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬಾಳೇ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪನ್ನೀರನ್ನೂ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನೂ ಚಿಮಿಕಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಬೀಸಿದರು. ಆತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಆತನ ದೇಹದ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಯಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು. ಆ ರಾಯನನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ಯಮದೂತರು ಆತನ ಉಸುರಿನ ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ದಿಂದ ನೂಕಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಅವನ ಮೈಸೆಕೆಯಿಂದ ಬೆಂದು ಆತನನ್ನು ಮುಟ್ಟ ಲಾರದೆಹೋದರು. ಒಳಗಣ ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ವುಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥಗಳಾದುವು. ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳ ಆ ರಾಯನ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಗಳು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಕೊಳ್ಳಿಗಳಂತಿದ್ದುವು. ಆತನ ಉಸುರಿನ ಗಾಳಿಯ ಅಂಶಗಳು ಸಂಹಾರಕಾಲದ ವಾಯುಗಳಾದುವು. ಆತನ ದೇಹ ತಾಪವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಯು ಬಡಬಾಗ್ನಿಯಾಯಿತು. ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ವೈದ್ಯರುಕೂಡ ಆ ತಾಪಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಧವಾದ ರಾಯನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೂತರ ಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದ ಆತನ ಗುರುಗಳು ನವಿಲುಗರೀ ದೊಂದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವರಾಗಿ ಬಂದು ತಾಪದಿಂದ ದುಃಖಿತನಾ ಗಿಯೂ ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷೀಣವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿಶೇಷವಾದ ಮನೋ ವ್ಯಥೆಯುಳ್ಳವರಾದರು. ಮತ್ತು ಆತನ ಶರೀರತಾಪದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಹೊಡೆ ಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಧ್ಯಾನದ ನೆವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂ ಡರು. ಅನಂತರ ಪದ್ಮಾವತೀದೇವಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕುಟನಾಥನನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ನವಿಲುಗರಿಯ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಆತನ ದೇಹವನ್ನು ಸವರಿದರು. ಆತನ ದೇಹಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಚಾಪೆಯು, ಆ ರಾಯನ ದೇಹದ ತಾಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಕುಂಡಿಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಅವನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಪದ್ಮಾವತಿ, ಕುಕ್ಕುಟನಾಥ ಮುಂತಾದ

ಮಂತ್ರಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಆ ಪಂಚಮಲಧಾರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ತುಪ್ಪದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಆಗ ನಿಷ್ಫಲವಾದ ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದಾಗ್ಯೂ ಗರ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಾಗಿ ಇರುವ ಜಿನಮುನಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ರಾಯನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಜೈನತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವು ಹೋಯಿತು. ಈಗ ನಾನೊಂದು ಮಾತನಾಡುವೆನು. ಏನೆಂದರೆ—ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಾಚಾರ್ಯನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನನ್ನು ಕರಸುತ್ತೇನೆ, ಆತನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯೇ ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ರೋಗಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ಶಿವಮತಸ್ಥನಾಗಲಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾಗಲಿ, ಶಕ್ತಿಮತದವನಾಗಲಿ, ಮಾಂತ್ರಿಕನಾಗಲಿ, ಯಾವನು ರಾಜನನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ನನ್ನ ಕುಲದೈವವು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜೈನ ಗುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮನೋವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಜಿನನನ್ನು ಹೊರತು ಇತರ ದೇವರನ್ನಾಗಲಿ ಅವರ ಭಕ್ತರನ್ನಾಗಲಿ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಪಾಪವು ಸಂಭವಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದಮೇಲೆ ಆ ಶೈವರ ಹುಡುಗನ ಶಕ್ತಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದೀತು ? ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಭೇದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಪರ್ವತದಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿ ನಡೆದೀತೇ ? ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿವನು ಮಾಯಾರಹಿತನಾದ ಜಿನನಮುಂದೆ ಸಮರ್ಥನಾದಾನೇ ? ಜಿನಭಕ್ತನಮುಂದೆ ಆ ಶಿವಭಕ್ತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಡೆಯುವುದುಂಟೇ ? ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರೋಗವು ಅವನಿಂದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚುವುದೇಹೊರತು ತಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲೌ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯೇ ಆ ಶೈವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ದುಃಖವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೂಷಕರಾದ ಕ್ರೂರಜನರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಿರು. ಜಿನನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶುಭವಾಗುವುದು ಎಂದು ಆ ದುರಾಚಾರರಾದ ಜೈನರು ಹೇಳಲು, ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡವಳಾಗಿ ಎಲೈ ಕ್ಷಪಣಕರೇ ದೂಷಕರಲ್ಲದವರನ್ನು ದೂಷಿಸುವವರು ನೀಚ

ಚಂಡಾಲರಾಗಿ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದವನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ದೂಷಣೆಯಲ್ಲ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾದವನು ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಅದೇ ದೂಷಣೆಯು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದಳು. ಆತನು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಂದನು. ಭಸ್ಮಸ್ನಾನದಿಂದ ನಿರ್ಮಲನೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಅತಿ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು–ಎಲೌ ಮಗಳೇ ಪುತ್ರವತಿಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ನಿಪುಣೆಯಾದ ಆ ರಾಜಪತ್ನಿಯು ಜೈನರನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಇತರರಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಡದಿರುವಂಥಾವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಪಾಪರಹಿತಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಅಮೃತಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಸಂತಾಪದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಜನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬದ್ಧಳಾಗಿ ಹೇಳಿದ ದೈನ್ಯಗರ್ಭಿತವಾದ ಆಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶಿವನು ರಾಜನ ಅರ್ಧಶರೀರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಉಳಿದ ಅರ್ಧಶರೀರವನ್ನು ಜಿನನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಕೈಯಿಂದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ರಾಜನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಹಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಉಳಿದ ದೇಹಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ದ್ವಿಗುಣವಾದ ಉರಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಇಬ್ಬರಿಂದ ಹೊರಲ್ಪಡುವದು ಯಾವದೋ ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತನಾಗದಂತೆ ದೇಹದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದ ತಾಪವನ್ನು ಅರ್ಧದೇಹವು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾಪವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ತಂಪನ್ನೂ ವಹಿಸಿರುವ ಆತನ ದೇಹವು ವಿಷವನ್ನೂ ಅಮೃತವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಂತೆ ತೋರಿತು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಜಿನ

ಮುನಿಗಳು ರಾಯನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಹುಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ರಾಯನ ದೇಹಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಬಡಬಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಸಿ ನಸೇರೆಯು ನೀರಿನಂತೆ ಆದುವು. ಬಳಿಕ ಆ ಜೈನರು ತಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಸದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ನಿಸ್ತೇಜಸ್ಕವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಿರಲು; ರಾಜನು ತನಗೆ ಅರ್ಧಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ತಿರುಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯನ್ನೂ ಉಳಿದ ಅರ್ಧಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೀನತೆಯಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಬಂಧುವಾದವನೇ, ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೇ ದುಷ್ಟಗುರುಗಳೆಂಬ ಬೇಸಿಗೆಯ ತಾಪದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದವನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ತನ್ನ ಒಂದೇ ಕೈಯನ್ನು ಮುಗಿದು ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ಉಳಿದ ಅರ್ಧಶರೀರಕ್ಕೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಸವರಿದನು. ವಿಭೂತಿಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಔಷಧವನ್ನು ಸವರುವುದರಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಳಹೊರಗಣತಾಪವುಳ್ಳ ರಾಯನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತದಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಂತೆ ಸಂತೋಷವಂ ಹೊಂದಿದನು. ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಕೈಸೋಂಕಿನಿಂದ ಆ ರಾಯನ ದೇಹದ ಜ್ವರವು ಮಾತ್ರವೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ದೇಹವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಹುಟ್ಟುಗೂನು ಸಹ ಹೋಯಿತು. ಕುಬ್ಜತನವು ಹೋಗಿ ಹೊಸಸೌಂದರ್ಯವು ಬರಲು, ಆ ರಾಯನು ಅದುಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೂನಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು, ಆಗ ರಾಯನ ದೇಹವೆಂಬ ಕಬ್ಬಿಣವು ಗುರುವಿನ ಕೈಯೆಂಬ ಪರುಷದ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಸುವರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಗೂನೆಂಬ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಳಂಕವು ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪುರೋಹಿತ, ರಾಣಿ, ದಳವಾಯಿ, ಪುರಜನ ಮೊದಲಾದ ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಬದುಕಿದ್ದರಿಂದ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ರಾಯನು ದಯಾಸ್ವರೂಪನಾದ ಗುರುವನ್ನು ಕಿರೀಟ, ಒಡವೆ, ಊರುಂಬಳಿ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಛತ್ರಚಾಮರಗಳಿಂದ್ನ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಯನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವ ಜೈನರನು

ಕುರಿತು-ಎಲೈ ಕ್ಷಪಣಕರೇ, ರಾಯನಿಗುಂಟಾಗಿದ್ದ ಜ್ವರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪರಾಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು, ಈ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಉಭಯರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಷ್ಟೆ, ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ ? ಎನಲು, ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಸೀಜಜೈನರು-ಜ್ವರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪೂಜ್ಯನಾಗುವಲ್ಲಿ ಸಕಲ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ವೈದ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೇನು ? ಆದಕಾರಣ ವೈದ್ಯರಿಂದಾಗತಕ್ಕ ಜ್ವರಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಜಯವಲ್ಲ. ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಈಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಏನೆಂದರೆ-ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನೂ, ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಬರೆದು, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಬೇಯುವದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ಜಯಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಳಿಕ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ನಾಯಿಮೂಳೆಯು ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಯಸಂಗಡಲೂ, ಸೌದೆಯು ಶ್ರೀಗಂಧದಮರದ ಸಂಗಡಲೂ, ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಅವೆರಡು ಚಿನ್ನಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಗಂಧಕ್ಕೂ ಸಮನಾದಾವೇ ? ಅದರಂತೆ ತ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಡೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿನನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಪತ್ರವು ಶಿವನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಂದು ಓಲೆಯಗರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವ ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅದನ್ನು ರಾಯನಕೈಗೆ ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಜೈನಮುನಿಗಳು ಜಿನ ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಅರಸನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೂ ದೇಶದ ಜನರೂ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ; ಅರಸನು ಆ ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ಜೈನಪತ್ರಿಕೆಯು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯಾಯಿತು. ಶೈವಪತ್ರಿಕೆಯು ಸೂರ್ಯಕಿರಣದಿಂದ ಸೋಕಲ್ಪಟ್ಟ ತಾವರೆಯಂತೆ ಕಳಕಳಿಸಿತು. ವೈರಿಗಳ ಮುಖಗಳು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನಗಳಾದುವು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಮುಖಗಳು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನಗಳಾದುವು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೈನರು ಸೋತುಹೋದವರಾದಾಗ್ಯೂ ಮತ್ತೂ ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು–ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ. ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಮೂರುವೇಳೆ ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಸಾರಿ ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೊಳೆಗೆ ಇದಿರೇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಜಯಪತ್ರಿಕೆಯು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ರಾಯನಿಗೆ— ಎಲೈ ಅರಸನೇ, ವಾದಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮರಣಪರ್ಯಂತ ವಾದ ಪಣ ಬಂಧವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತೀಯಾ ಏನು? ಹಾಗಾದರೆ ಸೋತವರನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಾದ ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೂ ಪರೀಕ್ಷಿ ಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ಆಗ ರಾಯನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನದೀತೀರ ವನ್ನೈದಿ, ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ನೀರೊಳಗೆ ಹಾಕಿ–ತಾಯಿ, ಸತ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವದೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು? ಎಂದು ನದಿಗೆ ಹೇಳಲು? ಶಿವನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹರಮಹಾದೇವ, ಹರಮಹಾದೇವ, ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಆಗ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ರಾಯನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಟರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಶಿವದೂಷಕರಾದ ಜೈನಚಂಡಾಲರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿತರಿಸಿ, ಅವರೊಳಗೆ ಶಿವನಾಮೋಚ್ಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರನ್ನೂ, ಶಿವಶಿವ ಎಂದು ಕೂಗುವವರನ್ನೂ, ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳವರನ್ನೂ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಲಿಂಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಿ ಆ ದೇಹವನೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾವನತೆ ಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಆ ದೇಹವು ವಿಭೂತಿ ಯಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷದಿಂದಲೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದಾಯಿತು. ಎಲಾ ಜೈನನೇ ಈ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯರಾಯನಮೇಲೆ ಪ್ರಸರಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹುಕರುಣೆಯೆಂಬ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೆಂಬ ಭಕ್ತವರ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ

ನೋ ಅವನು ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಜೈಸುವ ವಿದ್ಯೆಯೂ, ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯದಸಿದ್ಧಿಯೂ ಉಳ್ಳವನಾಗುವನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಗಳಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು ಆ ಜೈನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— ಎಲಾ ಬುದ್ಧಿಹೀನನೇ ! ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಡುಮಾರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತರಾಜನು ಜೈನರಿಂದಾಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ:—ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔಷಧಕ್ಕಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಆ ರಾಯನು, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯ ವೈಭವವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಾಗಿ ಜೈನರನ್ನೂ ಅವರ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಕರತರಿಸಿ, ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯು ಜೈನರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ--ನೀವುಕೂಡ ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿರಿ ಇದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ,—ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ನೀನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನಂತೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸೆನಲು, ರಾಯನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು, ಶಿವಾನಂದನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಗುರುವನ್ನು ಕರಸಿ, ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾದ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಜೈನರನ್ನು ಜೈಸಿದನು. ಆ ಶೈವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಈ ಗುರುವಿಗೆ ಶರಣಾಗತೆ

ರಾದರು. ಆತನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲರಾದ ಕೆಲವರನ್ನು ಆ ರಾಯನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಿ, ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ತನ್ನ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭರಿತ ವಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಎಲಾ ಜೈನಾಧಮನೇ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ?

ಇದಲ್ಲದೆ ತಿರುವಾಲೂರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಮಿ ನಂದಿಯೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ತಿರಿದುತಂದು ಅದರಿಂದ ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಹಸ್ರದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ವ್ರತವನ್ನು ದೃಢ ವಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಜೈನರಿಗೆ ಭಯಪಡದೆ ಇದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಸೈರಿಸದ ಜೈನರು ಇವನು ಹಾಳುಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಕು ಮಾಡುತ್ತಾನಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಃಖಗೊಂಡರಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡದಂತೆ ಆ ಊರಿನ ವರಿಗೆ ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಭಕ್ತನು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಯಾಚಿಸಿ ತುಪ್ಪ ದೊರೆಯದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಬಹು ದುಃಖಗೊಂಡು ದೇವಾ ಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿ ! ಜೈನರಿಂದ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಊರಿ ನವರು ಯಾಚಿಸುವ ನನಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರ ದೀಪಗಳೊಳಗೆ ಒಂದು ದೀಪವಾದರೂ ಆರಿದರೆ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿ ಜ್ಞಾಭಂಗವಾದಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದೇನು ಫಲ ? ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ; ಆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯೊಳಗಣಿಂದ–ಎಲೈ ಭಕ್ತನೇ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಈ ಕೊಳದ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ದೀಪಗಳನ್ನು ಉರಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ವುಳ್ಳ ಒಂದು ಅದ್ಭುತನಾದವುಂಟಾಯಿತು. ನಮಿನಂದಿಯು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಿಂದ ತನ್ನ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟಾಗದಂತೆ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಗಲಿರುಳು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ದೀಪಗಳನ್ನು ಕೊಳದ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಉರಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆ ಊರಿನವರ ಮನೇ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕರುಗಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋದವು. ಅದರಿಂದ ಊರಿನವರು ಭಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕರು, ಆ ಊರಿನ ಜೈನರೂ ಜೈನಗುರುಗಳೂ ಬಂದು ಪಾದಾ ಕ್ರಾಂತರಾಗಲು, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಶಿವಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು

ಅವರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಎಲೈ ಜೈನನೇ, ಈ ನಮಿನಂದಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ಅಂಥಾ ಮತ್ತೊಂದು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಸಾಂಖ್ಯತೊಂಡನ ಕಥೆ.

ಚೋಳದೇಶಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾದ ಚೋಳಮಂಡಲವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಜ್ಞಾನವಂತನಾದ ಅವನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವಾಸನಾಬಲದಿಂದ ತನಗೆ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವು ಗೋಚರ ವಾಗಲು, ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜೋಪಾನಮಾಡಿದನು. ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹಾಳುಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗದಮುಂದೆ ನಿಂತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಎಲೈ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿಯೇ, ಹೊಲೆಯನ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ, ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಬೌದ್ಧಕುಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದು. ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡೂ ಇರಲಾರೆನು. ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೂರು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೀನು ಅರಳಿದ ಕನ್ನೈದಿಲೇ ಹೂವಿನ ಪೂಜೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಸ್ಥಿರ ಹೃದಯನಾಗಿ ಅಂದಿನಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಸುರಿದು ದಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಮೂರುದಿವಸತನಕ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗಲು ಸಾಂಖ್ಯತೊಂಡನು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯು ನಿಂತುಹೋದ್ದರಿಂದ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಳಲಿದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಡವಾದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊಳೆಯು ಇಳಿದುಹೋದಮೇಲೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ಸಮರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಲ್ಲಿನಷ್ಟು ಭಾರವುಳ್ಳ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಲಿಂಗದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹಾಕಿದನು. ಆ ಕಲ್ಲು ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಆ ಭಕ್ತನ ಪೂಜೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಅಯ್ಯಾ ಮಗನೇ, ನಿನ್ನ ವ್ರತಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಸಾಂಖ್ಯತೊಂಡನು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು, ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ:—

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೂ ಅಗೋಚರವಾದ ಮಸ್ತಕಪಾದಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ವೇದಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ನಿನ್ನ ತತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಸಮರ್ಥಗಳಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯಸೇವಕನಾದ ನಾನು ಕಾಣಬಲ್ಲೆನೇ ? ಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಗಳ ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ ಈ ವಿಧವಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಶಕ್ಯನಾದೀಯೆ ? ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನಾನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಸ್ತೋತ್ರವೂ, ದೂಷಣೆಯೂ, ಹಿತವೂ, ಅಹಿತವೂ, ಕಿರಾತನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಸಮವೇ. ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಲ್ಲಣನು ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂಬಿಯು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದ ನಿನ್ನ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೂವಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾದರೋ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದೆನು. ಹೂವಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದಂತೆ ನನಗೂ ಆದೆ. ಕನ್ನಪ್ಪನು ಅವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಾಶರಹಿತವಾದ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಪಡೆದರು. ಎಲೈ ತ್ರಿಣೇತ್ರನೇ, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜೈಸಿದವನೇ, ಜಯಶೀಲನಾಗು; ಜಗದೀಶನೇ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ—ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಾನು ವಾಸಮಾಡುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಶುಷ್ಕಾಚಾರಗಳೂ

ಜೈನರೂ, ನಿಂದಕರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಶಿವನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದೇಶವು ಈಗಲೂ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣವಾದದ್ದೂ ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ, ವೈಷ್ಣವಾದಿ ಪಾಷಂಡರಿಂದ ಶೂನ್ಯವಾದದ್ದೂ ಆಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಆಭರಣವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪಾಪಕ್ಕೆ ವಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದ ಎಲಾ ಜೈನಾಧಮನೇ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀನು ಇದುವರಿವಿಗೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಕೋವೂರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಕೋವೂರೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೈನರೊಡನೆ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜೈಸಿದನು. ಆಗ ಜೈನರು—ಎಲಾ ಶೈವನೇ, ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಮಾತ್ರದಿಂದೇನು ? ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ—ಇಗೋ ಈ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ನಿನ್ನ ತಪಶ್ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಡು ; ನಾವು ಅದನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲವೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ತಪಶ್ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತೇವೆ, ನೀನು ಬದುಕಿಸು ಎಂದರು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಣಿಸುವುದು ಭಕ್ತರ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ನಾನು ಆಮೇಲೆ ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ಜೈನರು ತಮ್ಮ ತಪೋಗ್ನಿಯಿಂದ ಆ ಮರವನ್ನು ಸುಟ್ಟರು, ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಅದರಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಉದಿರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಜೈನರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು, ತಾವು ವಾದಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಆ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿಹೋದರು. ಆ ಭಕ್ತನು ಆ ಜೈನರ ಮನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಸೇವಕರ ಕೈಯಿಂದ ಸುಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಜಯಸಿಂಹನ ಕಥೆ.

ಪೊಟ್ಟಲಜ್ಜೇರೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಂಹನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ರಾಯನಿದ್ದನು. ಅವನು ಜಿನಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಸುವವನಾದಾಗ್ಯೂ ಶಿವಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಅದೃಷ್ಟವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆತನ ಗುರುವು ಪುಷ್ಪಸೇನನೆಂಬುವನು ಜಿನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಯಸಿಂಹನು ನಾನಾ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಐನೂರು ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆರಾಯನಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿಯಾಗಿಯೂ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಶ್ಲಾಘನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುಗ್ಗಲದೇವಿ ಎಂಬುವಳು ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದಳು. ಆಕೆಯ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಯನಿಗೆ ನೀನು ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗುವೆಯೋ ಆಗ ನಾನು ನಿನ್ನವಳಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ; ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಆತನೊಡನೆ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಜೈನಾಧಮರಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆತನ ಪಾದಕಮಲದ ಧೂಳಿಯಿಂದ ಪಾವನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಜೈನರ ದುಷ್ಟತನಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಇಳಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ರಾಣಿವಾಸದ ತೋಟದ ರತ್ನಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿಸಿದಳು, ಆಗ ಜೈನರು ರಾಯನಿಗೆ—ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಶೈವನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಜಿನಮತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೇ ಎಂದುಹೇಳಲು ರಾಯನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಎಲೇ ವಲ್ಲಭೆಯೇ, ಗಂಡಹೆಂಡರಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮತವೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಗುರುವೂ ಉಂಟೇ ? ಆದಕಾರಣ ಇನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡು. ನಮ್ಮ ಜೈನಮುನಿಗಳು ಪರಮತಸ್ಥರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೂಡ ಸೈರಿಸುವವರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ರಾಣಿಯು ಕೇಳಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ,--ಎಲೈ ಪತಿಯೇ, ಗಂಡಹೆಂಡರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತವುಂಟೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ ! ಹಾಗಾದರೆ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಗೆ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತವು ಯಾವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ? ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹಿಸುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ ? ಇದಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಗುರುವು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಜೈನರನ್ನು ಜೈಸಿ ಓಡಿಸಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಹೋಗುವನೇ ಹೊರತು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುವನೇ ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ರಾಯನು ಹೆಂಡತಿಯಾಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಗುರುವು ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಜೈಸಿದರೆ ನೀನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮ್ಮತಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೈದಿ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಕರಸಲು ಅವನು ತನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ಸುಗ್ಗಲೆಯು ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರಸಿ, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಜೈನತಪಸ್ವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಪಟಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದ್ಯೆ ಈ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಾದವಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಲು, ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೈಸಿ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಮೀಮಾಂಸ, ತರ್ಕ, ವೈಶೇಷಿಕ ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿಶ್ಚೈಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ರಾಮನಾಥನೊಬ್ಬನೇ ಸಕಲಲೋಕಗಳಿಗೂ ಕರ್ತನು. ಅವನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದವನಾಗಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದವನಾಗಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗರೂಪನಾದ ಶಿವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವದು. ಲಿಂಗದ ಹೊರಗೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ರುದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವನು ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಸಾರುತ್ತಿರುವುದು. ಜಗದೀಶನಾದ ಶಿವನು ಆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಶಿವನ ಹೊರಗೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಜೈನರು ಕೇಳಿ, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಶಿವಮಯವೆಂತಲೂ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇಕೆ ? ನಿನ್ನ ಶಿವನು ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಈ

ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದೇಹವಾಗಿದ್ದಾನೋ? ಜೀವವಾಗಿದ್ದಾನೋ? ಆತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೋ ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ದಾಸಿಮಯ್ಯನು—ಎಲಾ ಜೈನರೇ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಈ ರಾಜನು ಸಕಲ ದೇಶಗಳನ್ನಾವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿರಾತ ಚಂಡಾಲರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸಕಲ ದೇಶಗನ್ನಾವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಶಿವನು ಜಗನ್ಮಯನೆಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲದೆ ಜಗದ್ರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲ. ಶಿವನೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇರುವನಾದರೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇಕೆ? ಎಂದು ಮಾಡಿದ ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ದುರಾಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಕಾಶವು ಕಲ್ಲುಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯೊಂದೇ ದ್ರವಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಲು ದ್ರವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವನಕಳೆಯು ಸಕಲಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸುಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲದವನ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನನ್ನು ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯೂ, ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯನ್ನು ಚಂದ್ರನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ ಶಿವನನ್ನು ಭಕ್ತನೂ ಭಕ್ತನನ್ನು ಶಿವನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವನು. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವಿದ್ದೇಯಿದೆ. ಶಿವನು ಜಗನ್ಮಯನಾದಾಗ್ಯೂ ದ್ರವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದ್ರವವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಭಕ್ತನಿಗೋಸ್ಕರ ಶಿವನ ವ್ಯಾಪಾರವು ; ಶಿವನಿಗೋಸ್ಕರ ಭಕ್ತನ ವ್ಯಾಪಾರವು, ಕರುವಿಗೂ ಹಸುವಿಗೂ ಇರುವ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಇತರಜನವು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಶಿವನಿಗೂ ಭಕ್ತನಿಗೂ ಇರುವ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಲೋಕವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚವು ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶಿವನು ಪ್ರಪಂಚವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಆಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಪ್ರಪಂಚವೂ ಬದುಕುತ್ತದೆ. ಹಸುವು ಕರುವಿರುವ ಕಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ

ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಗೆ ತಿರಿಗೀತೇ ? ಹಸುವು ಕರುವಿನಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹಾಲು ದೊರಕುವುದು. ಅದರಿಂದ ಜನವು ಬದುಕುವರು ಅದರಂತೆ ಶಿವನು ಭಕ್ತನಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವ ಕರುಣದಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಬದುಕುವುದು. ಸ್ವಾತಿಮಳೆಯ ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಚಿಪ್ಪುಗಳಮೇಲೆ ಸುರಿದಾಗ್ಯೂ ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪೊಂದೇ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲದು ಅದರಂತೆ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯು ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಭಕ್ತನುಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನೇ ಹೊರತು ಇತರರು ತಿಳಿಯರು. ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಾತೀ ಮಳೆಯ ನೀರು ಮುತ್ತಾಗುವಂತೆ ಭಕ್ತನಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವನ ತೇಜಸ್ಸು ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿವನು ಶರೀರವಾಗಿದ್ದಾನೋ ? ಆತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೋ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಈಗ ಆಲೋಚಿಸಿರಿ. ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕರ್ಮಶೇಷದಿಂದ ಶರೀರವುಂಟಾಗುವದು. ಆ ಶರೀರವು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಷಯಸುಖಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವೂ, ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವೂ ಆಗಿಥೆ. ನಿತ್ಯನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ದೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಶಿವನ ಶರೀರವಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಿವನು ಮೂರ್ತದ್ರವ್ಯಸಂಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನು ಮಾಯಾಬದ್ಧನೂ, ಸಾವಯವನೂ, ಉತ್ಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ದುಷ್ಕರ್ಮಿಯೂ, ಮಲಿನನೂ, ಪಶುವೂ, ಅಶಾಶ್ವತನೂ, ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಯೂ, ಅಶುದ್ಧನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಪರಶಿವನಾದರೋ ಕರ್ಮರಹಿತನೂ, ನಿರ್ಮಲನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧನೂ, ನಿಷ್ಕಳನೂ, ಮುಕ್ತರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನೂ, ಸಂಸಾರರಹಿತನೂ, ಶಾಶ್ವತನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಆದಕಾರಣ ಶಿವನು ಜೀವನಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಆತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆತ್ಮನು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಆತ್ಮನಲ್ಲ. ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಅತೀಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನು ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಆತನು ಅಣುವಿಗೆ ಅಣುವಾಗಿಯೂ, ಮಹತ್ತಿಗೆ ಮಹತ್ತಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾನಷ್ಟೆ, ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯೂ,

ಸೌದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯೂ, ಘಟಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವೂ, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣವೂ, ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸೂ, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವೂ, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೂ, ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರವೂ, ನೀರುತುಂಬಿದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನೂ, ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೀಜವೂ, ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೂ, ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯೂ, ಸ್ಫಟಿಕದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರವಕಾಶತೆಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಡಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಶಿವನು ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿವಕಿಂಕರನಾದ ದಾಸಯ್ಯನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಜೈನಾಧಮರು ಕೇಳಿ ಭಲಾ ಭಲಾ ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಶಿವನು ನಿತ್ಯನೂ ಅನಿತ್ಯನಾದ ಜೀವನಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೂ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳೂ, ಪಶುಗಳೂ, ಶಿವನು ಪಶುಪತಿಯೂ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತಷ್ಟೆ.

ಆ ಜೀವಾತ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಿವನ ಒಂದು ಗುಣವಾದರೂ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು, ದಾಸನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಎಲಾ ಜೈನರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲವೇ ? ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನಗುಣವಿರುವುದುಂಟೇ ? ಅದರಂತೆ ಶಿವನು ಜೀವನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಿವನ ಗುಣವು ಜೀವನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲ. ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯು ತೋರುವದು. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವಿರುವದು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಶಿವನೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ನಲ್ಲನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಿವನು ತಾನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಜನ್ಮರಹಿತನಾಗಿ ಸಕಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಸಂಚರಿಸದೆ ಇರುವವನಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಚಾರಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಕಲಪದಾರ್ಥಗಳೂ ನಾಶವನ್ನೈದುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನೂ, ವ್ಯಾಪಕನೂ ಆಗಿರುವ ತಾನು ತನ್ನ ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನಿಗಿದ್ದಾನೋ . ಅವನಿಗಿದ್ದಾನೆ.

ಯಾವನಿಗಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ, ಆಗಮಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇರಲಿ. ಶಕ್ತರಾದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಅದನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿವದಾಸನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಪಾಮರರಾದ ಜೈನರು ಕೇಳಿ, ತಮಗೇನಾದರೂ ಹಾನಿಯುಂಟಾದೀತೆಂದು ಊಹಿಸುವವರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂಕೂಡಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಈ ಶಿವಾಚಾರಸಂಪನ್ನನಾದ ಷನು ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಾದರೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ನಾಶವು ಸಂಭವಿಸದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ದೇವರಾದ ಶಿವನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ನಾವು ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಏನಾದರೂ ಕುಹಕವನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದವರಾಗಿ, ಒಂದು ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರೂರವಾದ ಸರ್ಪವನ್ನುಕೂಡಿ, ಬಾಯಿಕಟ್ಟಿ ಸಭೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಆ ಶಿವದಾಸಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—ನೀನು ನಿನ್ನ ದೇವರಾದ ಶಿವನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯಷ್ಟೆ, ಈ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೇವರಿದ್ದರೆ ಹಿಡಿದುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೇ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಿವನ ಭೃತ್ಯನಾದ ದಾಸಯ್ಯನು ಅವರಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ್ನ ದೇವರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪುರಾತನಭಕ್ತರನ್ನೂ, ನೂತನಭಕ್ತರನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದವನಾಗಿ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ವಿಷಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತದೋ ಎಂಬಂತಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಕಿಡಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಸುರಿನ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಫೂತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಉಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹೆಡೆಯಿಂದ ಮಡಕೆಯ ಒಳಗಡೆಯನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಹೊಡೆಯುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶೇಷ, ವಾಸುಕಿ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಶಂಖಚೂಡ ಮುಂತಾದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಕಟವಾಯಿಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಆ ಭಯಂಕರ ಸರ್ಪ

ವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳನಾಗಿ ಶಿವನೇ ದೇವನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಸರ್ಪವು ಆತನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯರು ಶಿವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯು ವಂತೆ ತಾನು ಶಿವರೂಪವನ್ನೈದಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣವನ್ನು ಧಿಕ್ಕ ರಿಸುವ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಶಿವದಾಸನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅನೇಕ ಚಂದ್ರರಂತೆಯೂ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳಂತೆ ಯೂ ಇರುವ ಆ ಲಿಂಗದ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಲಿಂಗವು ಶಿವದಾಸನ ಹಸ್ತವೆಂಬ ಕಮಲದ ಕರ್ಣಿಕೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಲದೇವಿಯು ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಈಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಎನಲು, ರಾಜನು ಶಿವದಾಸನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದನ್ನೇ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆ ರಾಜನನ್ನು ಶಿವದಾಸನು ಕರುಣಾರಸಭರಿತವಾದ ನೇತ್ರದಿಂದ ನೋಡಿ ದನು. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ರಾಯನು ಸಿದ್ಧರಸದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಕಬ್ಬಿಣವು ಸುವರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ಶಿವಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದನು ಕೆಲವರು ಜೈನರು ಆ ರಾಜನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವದಾಸಯ್ಯನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪಡೆದರು. ಕೆಲವು ಜಿನಾಧಮರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳಗ ಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು. ಗಂಡನು ಶಿವಭಕ್ತನಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಗುರು ವಾದ ಶಿವದಾಸಯ್ಯನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ. ರಾಣಿಯಾದ ಸುಗ್ಗ ಲದೇವಿಯು ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನೈದಿದಳು. ಬಳಿಕ ಶಿವದಾಸಯ್ಯನು ಉತ್ಕಳಗಳಿಂದ ಜೈನರ ಕುಲವನ್ನು ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತರೇ ಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ರಾಜಭಟರು, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಜಿನಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಜೈನರ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮುರಿದುಹಾಕಿದರು. ಶಿವದಾಸ ಯ್ಯನು ರಾಜನಿಂದಲೂ ರಾಜಪತ್ನಿಯಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತನ್ನ ಪುರವನ್ನೈದಿದನು.

ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು

ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಿಡುಮಾರದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೇವಿಸಿರಿ.

ನಮಿನಂದಿನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಚಂದ್ರನು ಭಕ್ತರೆಂಬ ಕಮಲಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ, ಸಮಸ್ತಭೂಮಂಡಲವೆಂಬ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವು.

ಯಾವ ಸಾಂಖ್ಯತೊಂಡಿಯೆಂಬ ಭಕ್ತನು ಶಿವನಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲಿನಪೂಜೆಯು, ನೈದಿಲೆಯ ಹೂವುಗಳ ಪೂಜೆಯಾಯಿತೋ ಆತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾತುಗಳೇ ಸಾಲವು. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಹಸ್ತಕಮಲದಿಂದ ಸೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟ ಭಸ್ಮಧೂಳಿಯೆಂಬ ಅಮೃತದ ಹನಿಯು ಮಡಿಸಿದ ಜೈನತಪಸ್ವಿಗಳ ಮಂತ್ರಬಲದಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಮರಳಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೂತನಬ್ರಹ್ಮನಾಯಿತು.

ಗರ್ವಾಂಧರಾದ ಜೈನರೆಂಬ ಮೇಘಪಟಲಕ್ಕೆ ಜಂಝಾಮಾರುತನಾಗಿಯೂ, ಬೌದ್ಧರೆಂಬ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹವಾಗಿಯೂ, ಚಾರ್ವಾಕರೆಂಬ ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧಪ್ರಾಯನಾಗಿಯೂ ಶಿವನ ಜಯಧ್ವಜವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವದಾಸಯೋಗಿಯು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಂಹನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ನಾಚಿರಾಜಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾರುಡಿಗೆಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾಚಿದೇವನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಜೈನರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಗಳ ಗುಂಪಿನ

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯು ನಿಶ್ಶಬ್ದವಾಗಿರುವಂತೆ ಗೂಢಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು.

ಆ ಊರೊಳಗೆ ಸಾವಿರದೇಳುನೂರು ಬಸ್ತಿಗಳನಡುವೆ ಪರ್ವತಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇರುಪರ್ವತವಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯವಿರುವುದು. ಆ ಶಿವಾಲಯದ ಗೋಪುರದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸೈರಿಸದ ಜೈನರು ಆ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುರಿದುಹಾಕಿದರು. ಆಗ ಅದು ಆ ಜೈನರಿಗೆ ನಾಶಸೂಚಕವಾದ ಸಿಡಿಲು ಬೀಳುವಂತೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಅವರ ದುರಾಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಕೋಪಿಸಿದವನಾಗಿ. ಅರ್ಚಕನನ್ನು ಕರೆದು—ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ, ಈಜೈನರ ಗರ್ವಭಂಗವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಶಿವನಿಗೆ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ, ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರಮಂದಿ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ ಖಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಯುಧಗಳ ಕಾಂತಿಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಟರೊಡನೆ ಆ ಜೈನಪುರವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದನು. ಜೈನರು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭಟರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿಗಳು ಖಡ್ಗಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಭಕ್ತರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಎಂದುಹೇಳಿ. ವೀರರಸವೇನಾದರೂ ಅನೇಕ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿತೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಆ ಹದಿಮೂರುಮಂದಿ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ದಯಾರಸಭರಿತರಾಗಿ—ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜೈನರು ಹೊರತಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಾದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಿರಿ. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಕಷ್ಟವುಂಟಾಗುವದು ಎಂದು ಸಾರಿಸಿ, ತಮ್ಮಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಜೈನರನ್ನು ಮುರಿದರು. ಜಿನಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಗ್ನವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶತ್ರುಧ್ವಂಸಕರಾದ ಆ ಭಕ್ತರು ಖಡ್ಗಾಗ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಶಬ್ದಾಯಮಾನಗಳ

ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಲೆಗಳನ್ನು ಎಡಗಯ್ಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ ದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ—ಇವರನ್ನು ಹೊಡಿ, ಇವನನ್ನು ಬಡಿ, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು ಎಂದು ತಲೆಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ, ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುರಿ ಯನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ ತಲೆಗಳಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿ ಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಳಿಪಿಸುತ್ತಾ ತಾವೂ ಕುಣಿದರು.

ಒಬ್ಬನು ಹಾರುವಂಥಾವನಾಗಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಓಡುವಂಥಾವನಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕುಣಿಯುವಂಥಾವನಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬನು ದೂಷಿಸುವಂಥಾವ ನಾಗಿ, ಬಳಿಕೊಬ್ಬನು ಸ್ತುತಿಸುವಂಥವನಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದನು.

ಮುಂಡರೂಪವು ಇತರರಿಂದ ಆಗದೇಕಾದದ್ದು ಸ್ವಭಾವವು. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮುಂಡದ ಅವಸ್ಥೆ ಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವುದೂ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಳಗೆ ಆಶ್ಚ ರ್ಯವಲ್ಲವೇ ? ಈ ವೀರಭಕ್ತರು ಮುಂಡದಾಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನೇತ್ರ ವುಳ್ಳವರಂತೆ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯುಧದ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲು ವರು. ಒಬ್ಬನು ಉಬ್ಬುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬನು ಸುಗ್ಗುತ್ತಾ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಉಬ್ಬಿತಗ್ಗು ತ್ತಾ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂ ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜನಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿಗಳು ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿ, ಜೈನಕುಲದ ಹೆಸರನ್ನೇ ತೊಡೆದರು. ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ, ಆಚೂರ್ಣದಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳಮೇಲೆ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಸೊಗಸಾದ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವ ದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಕಿಂಕರರು ಬಂಡಿಗಳಮೇಲೆ ತಂದಿದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಆ ಬಸದಿ ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು, ಹೀಗೆ ಜಿನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೊರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಆ ಹದಿಮೂರುಮಂದಿ ವೀರಭಕ್ತರು ಈ ಲೋಕದೊ ಳಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ತೇರಸರೆಂದು ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆ ನಾಚಿದೇವಯ್ಯನು ಜೈನಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೈವಪಟ್ಟಣವ

ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆ ದಿವಸದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ ವಾಸವಾ ಡಿದನು. ಎಲಾ ಜೈನನೆ ಕೇಳುವವನಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಬ ಭಕ್ತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಸೋಮನಾಥನ ಕಥೆ.

ಪುರಿಕರವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸ ಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಆತನು ಉದಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕ ರಿಸುವ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಣ್ಣುಬೇನೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರದೆ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ನಿರಾಹಾರಿನಾಗಿದ್ದದು. ಕಣ್ಣುಬೇನೆಯಿಂದಲೂ, ಉಪವಾ ಸದಿಂದಲೂ, ದೇಹವು ಬಡವಾದಾಗ್ಯೂ, ಆತನು ನಿಶ್ಚಲವಾದ ವ್ರತವುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನೂರಿಕೊಂಡು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇ ಕೆಂದು ಹೊರಟು ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಕಡಿಮೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಹಿಂತಿರಿಗಿಡವ ನಾಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲು ; ದುಷ್ಟರಾದ ಕೆಲವರು ಜೈನರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಬಾ ಎಂದು ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ. ನಮ ಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಆತನ ಕೈ ತೆಗೆದು ಜಿನವಿಗ್ರಹದಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರು. ಆ ಸೋಮನಾಥನು ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮುಂದೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆಕುಹಕಿಗಳು ಜಿನದೇವನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾ ರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಕೋಪದಿಂದ ಘುಡುಘುಡಿಸುತ್ತಾ, ಭಯಂಕರನಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿನಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಸುಟನು. ಆಕ್ಷಣವೇ ಕಣ್ಣುಬೇನೆಯು ಭಯಪಟ್ಟಂತೆ ಆತನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿತು. ಆತನು ಆ ಜೈನರಿಗೆ—ಎಲಾ ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಶಿವನೇಹೊರತು ಜಿನನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಕೂಡಲೇ

ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಚಲು ಚಲು ಎಂಬ ಶಬ್ದವುಂಟಾಗಿ, ಆ ವಿಗ್ರಹದ ಎದೆಯು ಒಡೆದು ತಲೆಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಭಯದಿಂದ ಆ ಧೂರ್ತ ಜೈನರು ಸೀಳಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿದರು. ಪಟಪಟನೇ ಸೀಳಿಹೋದ ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯ ಎದೆಯಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಲಿಂಗರೂಪನಾದ ಶಿವನು ಉದ್ಭವಿಸಿದನು ಭಕ್ತರದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನಾದ ಶಿವನು ಆ ಪುರಿಕರವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪುನ್ನಾಗವಸತೀಶ್ವರನೆಂದು ಈಗಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬರೀಮಾತಿನಿಂದೇನು ? ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಕಣವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೇಕೆ ? ಆ ಪುನ್ನಾಗವಸತೀಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡು. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಶಿವಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳವರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ವೈಜವ್ವೆಯ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರವಲಿಯೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವೈಜವ್ವೆಯೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಪತಿವ್ರತೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಷೇಪವೂ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜಾರಿಹೋದ ಹೊರಗಣ ಸಂಸ್ಕಾರವುಳ್ಳವಳೂ, ಶಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಅಮೃತಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳೂ ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಗಂಡ ಮುಂತಾದ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೈನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅವಳಗಂಡನು ಒಂದುದಿನ ಜೈನರಿಗೂ ಜೈನಗುರುಗಳಿಗೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ, ಅಡಿಗೆಯೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾದಮೇಲೆ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾವಕರನ್ನೂ ಕರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯು ಸಕಲ ಶಾಕಪಾಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯೋ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಈ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಥೆಪಡು

ತ್ತಿರಲು, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಶಿವನು ಅವಳ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂದು ಜಡೆಮುಡಿ, ಕಾವಿಯಬಟ್ಟೆ, ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಅವಳಿಗೆ ಗೋಚರನಾದನು. ವೈಜವ್ವೆಯು ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಆತನು ನಿನಗೆ ಮಹಾನುಭಾವರ ಪೂಜೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವುಂಟಾಗಲಿ ಎಂದು ಹರಿಸಿದನು. ಆತನ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದ ವೈಜವ್ವೆಯು ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾದ್ಯ ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಷಡ್ರಸಭರಿತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದಳು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಕೂಡ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟುದನ್ನು ಬಹಳಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಪತಿಯು ಬಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಅವನನನ್ನು ನೋಡಿದನು ತಕ್ಷಣವೇ ಶಿವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾಗಲು ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಭರಿತಳಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯೆ ನೀನು ಆ ದುಷ್ಟತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿದೆ ? ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜೈನರು ಜಿನದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಿನನಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಜೈನರ ದರ್ಶನದ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹನಲ್ಲದ ಶೈವನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದೆ ? ಅವನೊಡನೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಈ ಅನಾಚಾರವನ್ನು ನಡಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಕಾಮನು ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಎಲೈ ವಂಚಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳೇ ನಿನಗೆ ಚಂಡಾಲರಮೇಲೆ ಆಶೆಯಾಕೆ ! ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಹೊಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಚಂಡಾಲರ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇವು ಮೊದಲಾದ ಕಠಿನವಚನಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಬೆದರಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟುಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೆಂಬ ವಜ್ರಕವಚವು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಯವಡೆಯದ ಶರೀರವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಆ ಚಾವಟಿಯ ಬಿರುಸಾದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ದೇಹದಮೇಲೆಬಿದ್ದ ಚಾವಟಿಯ ಏಟುಗಳು

ಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆಯಂತಾದುವು. ದೋಸೆಹಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಪಿಟ್ಟವ್ವೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತ ಶಿವನಮೇಲೆಬಿದ್ದ ಚಾವಟಿಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಸೈನ್ಯಸಹಿತನಾದ ಚೋಳರಾಯನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸದಂತೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಚಾವಟಿಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಆಗಜೈನರ ದೇಹಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುವು. ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಚಾವಟಿಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ಪದೇ ಪದೇ ಬೆನ್ನಿನ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ ನೆಗೆದಾಡಿದರು. ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಅರಿಚಿಕೊಂಡು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾ, ಆ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತವನ್ನು ಕೊಡಹಿದರು. ಕೆಲವರು ಹೆದರಿ ಬಸದಿಗಳ ಮಹಡಿಗಳನ್ನೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಳಿದರು. ಕೆಲವರು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಳುವ ಪೆಟ್ಟುಗಳ ನೋವಿನಿಂದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮೊದಲು ಹತ್ತಿದ್ದ ಮರದ ಕೊನೆಯಿಂದಿಳಿದು, ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಬಾಗಿಲ ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಚಾವಟಿಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಾಸುಂಡೆಯೆದ್ದು ರಕ್ತದಿಂದ ನೆನೆದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ತಲೆಗಳನ್ನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ತಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿದ್ದು ತಿರಿಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು, ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಚಾವಟಿಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತಧಾರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲಿನಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಡಿಗಳ ಮೇಲ್ಗಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಔತುಕೊಂಡವರಾದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಚಾವಟಿಪೆಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಎಲೈ ಜಿನೇಶ್ವರನೇ ? ಈವರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸೇವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈ ಚಾವಟಿಪೆಟ್ಟುಗಳೇ ಫಲವೋ ? ಎಂದು ಜಿನದೇವನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಪುಷ್ಪಸೇನಮುನಿಯು ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದೂರಿಗೆ ಹೋದನು. ಚಂದ್ರಸೇನಮುನಿಯು ಚಂದ್ರಕುಂಡವೆಂಬ ಮಡುವಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಮಂತ್ರಸೇನಮುನಿಯು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ವೀರಸೇನಮುನಿಯು ಬೆಟ್ಟದಗವಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ನೋವು ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ಹೊಡೆಯಲಾರದೆ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ, ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಅವಳು ಹೋಗುತ್ತಾ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಿವಾಲಯವೆಂದು ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ—ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯು ಎರಡುಪಾಲಾಗಿ, ಸೀಳಿಹೋಗಿ ಆ ವೈಜವ್ವೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿತು. ಅವಳ ಗಂಡನುಕೂಡ ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಭೀತಿಯಿಂದ ಲಿಂಗದ ಪಕ್ಕವನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಅವನೂ ಹಿಂದೆಯೇಹೋಗಿ, ವೇಗದಿಂದ ಅವಳ ತುದಿಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೇ ಚಪಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ನಡುಗಿದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ವೈಜವ್ವೆಯನ್ನು ಅದೃಶ್ಯಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೀಸೆಯು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವಳ ಗಂಡನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮಾನವೂ ಬಯಕೆಯೂ, ಅಡಗಿದಂತೆ ಆಕೆಯ ಉನ್ನತವಾದ ಕುಚಗಳೆರಡು ಅಡಗಿದವು. ಅವಳ ಕಂಠಧ್ವನಿಯು ಮೇಘಧ್ವನಿಯಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. ಅವಳ ಗಂಡನು ಆಕೆಯ ಪೌರುಷವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಭೀತಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ದೈನ್ಯ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವನಾಗಿ ಕಯ್ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು, ಭಕ್ತರು ಆಕೆಯ ಪುರುಷಾಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಿಲಕವ್ವೆಯೆಂಬ ಭಕ್ತೆಯೂ ಕೂಡ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೈರಿಸದ ತನ್ನ ಗಂಡನು ತನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲು; ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆಹೋಗಿ, ಈರೀತಿಯಾದಳೆಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ವೈಜವ್ವೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಭಕ್ತರು ಆ ವೈಜವ್ವೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದವರಾಗಿ ಆಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ವೈಜವ್ವೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದದ್ದರಿಂದ ವೈಜನಾಥೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಲಿಂಗವು ಈಗಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎಲೈ ದುಷ್ಟನೇ ನೋಡು, ಅದಂತಿರಲಿ.

ಅಬ್ಬಲೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜೈನರೊಡನೆ ವಾದವು ನೆಡೆಯಿತು. ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ರೋಷದಿಂದ—ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಲು, ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಏನಂದರೆ—ನಾಳೇದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಪೌಳಿಸಹಿತವಾಗಿ ಈ ಜಿನಾಲಯವು ಮುರಿದು ಬೀಳಲಿ, ಹಾಗಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಶಿವನ ಕಿಂಕರನಲ್ಲ. ಶೈವಜೈನರುಗಳ ಮಹಿಮೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಮಾಣವು ಎಂಬ ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾವಚನವನ್ನು ಆ ಜೈನರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಪೌಳಿಸಹಿತವಾಗಿ ಮುರಿದುಬಿತ್ತು. ಜಿನವಿಗ್ರಹವೂ ಒಡೆದುಹೋಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಜೈನರು ಹೊತಾರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಚಿಂತೆಗೊಂಡು, ಮರಳಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂದ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅದುಕೂಡ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪೌಳಿಯೊಡನೆಯೂ ಜಿನವಿಗ್ರಹದೊಡನೆಯೂ ಬಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾತಿನಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವು. ಈಗಲೇ ನಾನು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಏಳುದಿವಸದಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಪಡೆದು, ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ಬಸ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನಲು, ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿದರು. ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಆ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಪುರಜನಗಳಿಂದಲೂ, ಸೇನೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದನು, ಆಗ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನು ಗಣಸಭೆಯಮುಂದೆ ನಿಂತು;—ನಾನು ಬಂಕಯ್ಯನ ದಾಸತ್ವಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೋ ಅಲ್ಲವೋ ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಎಡದ ಕೈಯಿಂದ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಲಗಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶ್ವರಸಹಿತರಾದ ಭಕ್ತರು ಉಘೇ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ರಾಜನು ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು, ನಗೆಯರದ ಕೂಡಲಿವುದಾಗಿಯೂ, ಏಕಸಿತ

ವಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ತಲೆಯನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದಲೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಲಗೈಯ್ಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಜಳಿಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತಲೆಯು ಕುಣಿಯಿತು. ಮುಂಡವು ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ರುಂಡವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು. ಮುಂಡವು ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಸ್ತಾಭಿನಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ರುಂಡವು ತನ್ನಿಂದ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮುಖಾಭಿನಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರನು ಹೊರಟು, ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಣಿಯುತ್ತಾ, ಹಾಡುತ್ತಾ, ತಿರಿಗಿದನು. ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಾ. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಾ, ರಾಜನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು ; ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಸುತ್ತಲೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೋಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ಪುರಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಏಳುದಿವಸಗಳತನಕ ವಿಹರಿಸಿ, ಮರಳಿ, ಬಸವೇಶ್ವರನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಣಸಭೆಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಶರಣಾರ್ಥಿಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಎಂಬ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಜೈನರು ಆತನ ಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಶಿವಯೋಗಿಯಾದ ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನುಕೂಡ, ಆಜೈನನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜೈಸಿದವನೂ, ಜಿನಾಲಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದವನೂ ಆದ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಬಸವೇಶ್ವರನುಕೂಡ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರಕೊಂಡುಹೋದನು.

ತೂರರಾದ ತೇರಸರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದಮತ್ತು ಭಯಂಕರವಾದಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಾಚಿದೇವಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಹಸ್ತಕಮಲವನ್ನು ಜಿನವಿಗ್ರಹದಮೇಲಿಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೋಮನಾಥಗುರುವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ.

ವೈಜವ್ವೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನವು ತಿರಿಗಿ ಆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೇ ಬಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಮುಖಚಂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧನೇ ಮುಂತಾದ ಭಕ್ತರ ಕಥೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇಹದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದು ಪರದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಶಿವಸಾಮಿಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವೈಜವ್ವೆಯ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನೂ, ಶಿವನ ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರವೂ ಇಂದ್ರಿಯಭ್ರಮರಹಿತನೂ, ಶಿವ ಪಾದಕಮಲಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಮನೋಲಯವುಳ್ಳವನೂ, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದವನೂ, ಸಕಲ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಮೊದಲಿಗನೂ, ಪುಣ್ಯವಂತರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥನೂ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವವನೂ, ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದೂರನೂ, ಸತ್ಪುರುಷ ಮಿತ್ರನೂ, ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ದುರಾಲೋಚನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಮನಸುಳ್ಳವನೂ ಒಳ್ಳೇ ಭಾವಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನನೂ, ಅನ್ಯಮತವನ್ನು

ಶಿಕ್ಷಿಸುವವನೂ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಪರದೈವಗಳೆಂಬ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾಡಾನೆಯೂ, ಪರದೈವಗಳೆಂಬ ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧನೂ, ಪರದೈವಗಳೆಂಬ ಸಿಂಹಗಳಿಗೆ ಶರಭನೂ ಆದ ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಸದ್ಗುರುವಾದವನು ನಂದೀಶ್ವರನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವನ್ನೂ, ಗೌತಮನ ತರ್ಕಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ವೀರಭದ್ರನ ಶೌರ್‍ಯವನ್ನೂ, ಭೃಂಗೀಶ್ವರನ ಏಕಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ, ದಧೀಚಿಯ ಶಾಪಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ ಎಂದು ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದನು. ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ ಅನೇಕಾಗಮ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಉಪಮಾನ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ. ಶಿವನೇ ಪತಿಯು ; ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪಶುಗಳು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಮುಂದೆ ಧ್ವಜವನ್ನು ನಟ್ಟಿರುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರ, ಕಾಪಾಲಿಕ, ಜೈನ, ಚಾರ್ವಾಕಬೌದ್ಧ ಮಾಯಾವಾದಿ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಮತಗಳನ್ನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಜೈಸಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಾಣನಾಥನಾಗಿದ್ದನು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ಜಾಗರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಆತನಿಗೆ ನಿಯಮವಾಗಿತ್ತು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಆತನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪರಿಹಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ನೀನಾದರೂ ಹೋಗು. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥನು ತಾನಾದರೂ ಬರಲಿ. ನಾನು ಕಾಣೆನು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬತ್ತವನ್ನು ಅಳೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಭಾಸ್ಕರನು ರಾಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ;—ಇದುವರಿಗೂ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ನಡೆದ ನನ್ನ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಶಿವನು ಹ್ಯಾಗೆ ಭಂಗವನ್ನು ತಂದಾನು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಪೂರ್ವದಿನವೇ ನಂದೀಶ್ವರನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ, ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ

ದಂಡವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು, ಕಣಜದ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಕೆನ್ನೆಯತೆನಕ ಅತಿಶುಭ್ರವಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನೂ, ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠವುಳ್ಳವನೂ, ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮುದುರಿ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿದವನೂ, ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರದಪಾಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಶುಭ್ರವಾದ ದಂತಪಙ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿದ್ದ ನಂದೀಶ್ವರನು ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ–ಎಲೈ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನೇ, ಈ ಕಣಜದಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥನಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಧಾನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಬಿಡಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಬಾಸ್ಕರಯ್ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಯಸದವರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದನು. ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಶಿವನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ಆನಂದಭರಿತನಾದನು. ಶಿವಭಕ್ತರಾದವರು ಸೋಮೇಶನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನಬಳಿಗೆ ಬಂದರು ಬಸವೇಶನು ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನಾಗಿ ಕೆಲವರು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರಿ ಕೆಲವರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾಜಿಸಿರಿ ಎಂದು ಗ್ರಾಮಪಾಲಕರಿಗೆಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೆಲವರು ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾನವಂ ಮಾಡಿದರು. ಭೃಂಗಿನಾಟ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವರು ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಕಂಚುಕಿ ವೇಷದ ನಂದೀಶನ ಅಂತರ್ಧಾನಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿದರು. ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಲು; ಆ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಭಕ್ತಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮನಾಥನು ಕಣಜದಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು. ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ವಾರ ಸೋಮನಾಥನೆಂದು ಹೆಸರುಬಂತು. ಆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥನು ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಲಿಂಗರೂಪನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಸೋಮನಾಥನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾಗಿ ನರ್ತನವಂ ಮಾಡಿದನು. ರಾಯನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಬಂದು, ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪಾಳಿ ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ

ದ್ದಾಗಿಯೂ ಚಿನ್ನದಿಂದಲೂ, ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ನಿರಂಕುಶವಾದ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಸೋಮನಾಥನಮುಂದೆ ಭಕ್ತಸಮೇತನಾಗಿ ಬಸವೇಶನೊಡನೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪರಮತ ಕೋಲಾಹಲನೆಂದು ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಆ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನ ಬಿರುದನ್ನು ರಾಯನು ಕೇಳಿ ಸೈರಿಸದೆ, ದುಷ್ಟರಾದ ಪರಮತಸ್ಥರೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಒಂದು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ವಿಷ್ಣುಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲಸೇವಕರಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುತ್ತಾ, ಸೊಡ್ಡಳಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಕೋಪಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ—ಭಾಸ್ಕರನು ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ತಾನು ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ನನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನೋ, ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದಾನೋ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಸಭೆಯನ್ನು ಉದಾಸೀನಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ? ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಬಸವೇಶ್ವರನು—ಅಯ್ಯಾ ರಾಜನೇ ಈಗ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಬಾರದಿದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸತಾನೇ ಕೆಡುವದು ? ಆತನು ಕೆಲಸದಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇನಾದರೂ ಹೋದನೋ ? ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಆಯವ್ಯಯಗಳಿಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ? ಪ್ರಭುವಾದವನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ ಸೇವಕನಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲದೆ, ತಪ್ಪುಮಾಡದವನಮೇಲೆ ಕೋಪವು ಮಾಡುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವಭಕ್ತರಾದವರು ಅನ್ಯದೈವಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಎಣಿಸಿರುವ ಆ ಭಕ್ತರು ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನಂತೆಯೂ ಎಣಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಭೃಂಗೀಶ್ವರನು ಹಿಂದೆ ಶಿವನ ದಕ್ಷಿಣಾಂಗಕ್ಕೆಮಾತ್ರ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನಲ್ಲದೆ, ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದಾಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಮಾಂಗಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ಭಕ್ತರಾದವರು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯಾದ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಶ್ಲಾಘಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಅನ್ಯ

ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳದಿರುವ ವ್ರತವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಅವನು ಘಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಘಂಟಾಕರ್ಣನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು

ಆರ್ಯಮನ ಕಥೆ.

ಮಹೇಂದ್ರಮಂಗಳವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಮನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನ್ಯದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮುಖನಾಗಿ, ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಇತರರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಯಾವನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮಹಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೀರುದ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಆರ್ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಗುಳು ಬೀಳಲು ಆ ಆರ್ಯಮನ ದೃಢವ್ರತವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಹರಿಹರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದನು ಆಗ ಆರ್ಯಮನು ಇತರ ದೈವನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಕೋಪಿಷ್ಠನಾಗಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೆಯುಳ್ಳ ಸಾಟಿನಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿದನು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಭಟರಿಂದ ಆರ್ಯಮನನ್ನು ಕರಿಸಿದನು. ಆರ್ಯಮನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಡುಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಯನಸಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ರಾಯನು ವಿಚಾರಣೆಮಾಡಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಠಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು. ಆರ್ಯಮನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಭಟರುಕೂಡ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಿ ಅವನ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಆರ್ಯಮನು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ, ಶಿವಲಿಂಗದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು, ಆ ವಸ್ತ್ರದ ಕೊನೆಯು ಈಗಲೂ ಲಿಂಗವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದಂಡಾಕಾರದಿಂದ ಆ ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿಧ್ವಜದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ವೀರಶಂಕರದಾಸನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ದೃಢವಾದ ಆಚಾರವೂ, ಭಕ್ತಿಯೂ, ವ್ರತವೂ ಉಳ್ಳ ವೀರಶಂಕರದಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅನ್ಯದೈವಗಳ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವು

ದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವುಕಾಲ ಕಳೆಯು ತ್ತಿರಲು; ಒಂದುದಿನ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಬೌದ್ಧನು ತನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಎಚ್ಚರವಾಗಿ—ಅಶುದ್ಧನಾದವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ನನಗೆ ನಾಯಿಮುಟ್ಟಿದ ಮಡಕೆಗೆ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದವನಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಾಟ ಕೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗಲಿಯ ಸೌದೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹ ವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮುಖವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಯನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದನು. ವ್ರತನಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಭಕ್ತನ ಅಮಾನುಷವಾದ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಾಟಕೇಶ್ವರನು ಆತನಿಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಎಲೈ ರಾಯನೆ ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಮಂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತರ ಕಥೆ.

ಮಂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತನೆಂಬೊಬ್ಬ ಪೂಜ್ಯನಿದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮೊದ ಲಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಆತನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಕೈಮುಗಿವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಿ ಹೊಸ ಬೆರಳುಗ ಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆತನು ಪ್ರತಿದಿನದ ಮೂರು ಸಂಜೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ಬೆರಳು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು—ಈತನು ಮಹಾತ್ಮನು ಎಂದು ಹೊ ಗಳಿದರು. ವಿಶ್ವೇಶನೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಪತಿಯಾದವನು; ಮತ್ತು ವೀರ ಶೈವಮಾರ್ಗವೇ ಮಾರ್ಗವು ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದನು

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪರಮತಸ್ಥರು ಆತನ ವ್ರತವನ್ನು ಸೈರಿಸದೆ, ಗದಾಧರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ತರ್ಕವಾದ ಮಾಡೋಣ ಬಾ ಎಂದರು. ಶಿವನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆಮ್ನಾಯ ಶಿವಾಗಮ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ವೇದಗಳಿಂ

ದಲೂ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಆ ವಾದಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದನು. ಖಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪರವಾದಿಗಳು—ಎಲಾ! ಬರೀ ವಾಗಾಡಂಬರವೋ? ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶಿವಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೋ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಂ ಮಾಡಿ—ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಈ ಬಿಂದು ಮಾಧವನಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸು ಎನಲು; ಮಂಚಣ್ಣನು ಕೊಬ್ಬಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಬಿಂದು ಮಾಧವನ ಕಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿಕೊಂಡು, ಎಲೈ ನಾರಾಯಣನೇ! ನೀನು ಪ್ರಪಂಚ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಪರಶಿವನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಧಿಕನಲ್ಲವೇ? ಆದಕಾರಣ ದಿಂದ ಆ ಜಗದೀಶನ ಸೇವೆಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆದನು. ಬಳಿಕ ಶಿವನೇ ನನ್ನ ಒಡೆಯನು ಎಂಬ ಆ ಮಂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೋ ಎಂಬಂತೆ ವಿಷ್ಣುವು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡಸಿದನು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ವಿಷ್ಣುವು ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಿಂದ ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟನು. ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಬಿಂದುಮಾಧವನು ಮಂಚಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ವಿಶ್ವನಾಥನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದುನಿಂತು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಜಗದ್ರೂಪನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಶಿವಭಕ್ತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುವಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಇತರರು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನು?

ನಿನ್ನ ಈ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರೈಪಂಚಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷ್ಣುವಿಗ್ರಹವು ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಇತರರಾದ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಗುಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಭಸ್ಮವಾಗಲು; ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೊಡ್ಡಳ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮನಾಥನನ್ನು ತಂದನು. ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೇ ಬರೆದು ಅದನ್ನೇ ನೋಡಿ, ಭಕ್ತರ ಆದಾಯ ವ್ಯಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದನು. ರಾಜನಿಗೂ ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಭಕ್ತರೊಳಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಭಾಸ್ಕರ

ಯ್ಯನು ಕೇಳಿ, ಸಭೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಯ್ಯಾ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನೇ; ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸರ್ವರೂ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ನೀನೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಕೇಳಲು; ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ರಾಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಎಲೈ ಜನಪತಿಯೇ; ನಾರಾಯಣನು ಲೋಕರಕ್ಷಕನಾದರೆ ಶಿವನ ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳ, ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಏಕೆ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದರೆ ಶಿವನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ಐದನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ವೇದವು ದೇವರಾದರೆ ಸೋಮಕಾಸುರನಿಂದ ಏಕೆ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು? ವೇದಬಾಹ್ಯರಾದ ಜಿನಬುದ್ಧ ಮೊದಲಾದವರು ದೇವರಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆಯಾಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮವೇ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದರೆ ದಕ್ಷನು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಕರ್ಮವು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಕುರಿತಲೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತು? ಚಂಡನು ಮಾಡಿದ ಪಿತೃವಧೆಯು ಕೆಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಏಕೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು? ರುದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಅದ್ವಿತೀಯಪುರುಷನೆಂದು ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣವಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಸಮಾನನೇ? ಪಂಚಾವರಣಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಸಹಸ್ರ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲಗಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸಕಲ ರಾಕ್ಷಸಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಭಯಪಡಿಸುವ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಶಿವನಿಂದ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೇ? ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸೇವಕರು ಕೆಲಸದ ಯಜಮಾನರಾಗುವುದುಂಟೇ? ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆಯಾಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದೇನು? ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದ

ಲ್ಲಿಯೂ, ಇತರ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿತ್ಯನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ, ಕರ್ಮರಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೇಹವುಳ್ಳ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದುರ್ಮಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ದುಷ್ಕರ್ಮವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ಸಮಾನರಾದಾರೇ ? ಜನನಮರಣಗಳಿಗೆ ದೂರನಾದವನಿಗೆ ಭವಬದ್ಧರಾದವರು ಸಮರೇ ? ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಪಶುಗಳ ಪಾಶವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವವನಿಗೆ ಪಾಶಬದ್ಧರಾದ ಜೀವರುಗಳು ಸಾಟಿಯೇ ? ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪ್ರಳಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೊಳಗಾದವರು ಸರಿಯೇ? ಪೂಜ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಪೂಜಿಸುವವರು ಸಮರಾದಾರೇ ? ಸಮುದ್ರಮಥನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷದಿಂದ ನೊಂದವರು ಆ ವಿಷವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನಿಗೆ ಎಣೆಯಾದಾರೇ ? ತ್ರಿಪುರದಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂ ಸುಟ್ಟವನಿಗೆ ಸಮಾನರೇ ? ಅಂಧಕಾಸುರನಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟವರು ಅವನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದವನಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾದಾರೇ ? ಪ್ರತಿಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂಳೆಯನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ತಲೇಬುರುಡೆಯನ್ನೂ ಪಿಡಿದವನಿಗೆ ಸಮರೇ ? ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಸಮಾನರೇ ? ಅಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದಾರೆ ? ಈ ಅಸಡ್ಡಾಳರಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೊಡ್ಡಾಳದೇವನಿಗೆ ಸಮಾನರೇ ? ಯಮನಿಗೊಳಗಾದವರು ಯಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ಸಮರೇ ? ಹರನು, ಪಶುಪತಿಯು, ರುದ್ರನು, ಭವನು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಮಹಾದೇವನು ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಇನ್ನಾರಿಗೆ ಇವೆ ? ಜಲಂಧರಾಸುರನಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಭ್ರಾಂತರಾದ ದೇವತೆಗಳು, ಅಂಥಾ ಜಲಂಧರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಶಿವನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದಾರೇ ? ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದವರು ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದವು ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃಪರಮಂಪದಂ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಉಪಮನ್ಯುವೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಉಗುಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ನಾರಾಯಣನು ಭೃಗುಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲವೇ ? ದಧೀಚಿ

ಮುನಿಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ತಗಲಿದ ಚಕ್ರಾಯುಧವು ಮುರಿದುಹೋದಾಗ; ನಾರಾಯಣನು ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ನಾನು ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಕರ್ತನು, ನನಗೆ ಕರ್ತನು ಪರಶಿವನು. ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣುವಾಡಿದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದೇ ? ನೃಸಿಂಹನ ಮುಖ, ವರಹಾವತಾರನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೋರೇಹಲ್ಲು, ಕೂರ್ಮಾವತಾರನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಬೆನ್ನೋಡು ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಸ್ಥಿಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಶಿವನು ಧರಿಸಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ? ಶಿವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯ ಖಟ್ವಾಂಗವೆಂಬ ದಂಡವಿಲ್ಲವೋ ? ಶಿವನು ವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ದೇಹವನ್ನು ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಶಿವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹರಿಹರನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವನು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ ಯಜ್ಞರೂಪನಾದ ನಾರಾಯಣನ ತಲೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮನ ಐದನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲವೇ ? ಇದಲ್ಲದೆ ಭಗನಾಮಕನಾದ ಸೂರ್ಯನ ನೇತ್ರವನ್ನು ಕೀಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ದಕ್ಷನ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕುರಿದಲೆಯಂ ಇರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಶಿವದ್ರೋಹಿಯಾದ ಪೂಷನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲವೋ ? ಅನೇಕ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ, ಉರಿಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಷವನ್ನು ನೇರಿಲ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ತಾಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಶಾಶ್ವತನು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಅನಿತ್ಯರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವುದೇ ಪ್ರಮಾಣವು, ನಾರಾಯಣನು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸೋಮಕಾಸುರನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಗಳನ್ನು ತಂದ ಕೂರ್ಮಾವತಾರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಹರಿದ್ವಾರಸಮುದ್ರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೂರ್ಮೇಶಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೇ ? ರಾವಣಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ರಾಮನು ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾ

ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಬ್ರಹ್ಮನುಕೂಡ ಅಲ್ಲಂಪುರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ದೇವತಾಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ, ಮನುಷ್ಯರೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಾದ ಪಾರ್ವತೀಪ್ರಾಣನಾಯಕನಾದ ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಯಾವನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ? ಹಿಂದೆ ಭಟ್ಟಬಾಣನೆಂಬ ಮಹಾಕವಿಯು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಶಿವನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಪಡೆದನು. ಮಯೂರನೆಂಬುವನು ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ರೋಗವನ್ನು ಶಿವನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖಿಯಾದನು. ಕಾಳಿದಾಸನು ತನ್ನ ಎರಡು ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಶಿವನಿಂದ ಅನೇಕ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ತಾನುಕೂಡ ಅಂಥಾ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದನು. ಈಶ್ವರನು ಸಾಮವೇದಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಸಹಿತವಾಗಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೊಯ್ದನು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು ದೇಹದೊಡನೆ ಲಿಂಗಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದನು. ಮೊದಲೇ ವೈಷ್ಣವನಾಗಿದ್ದ ದಂಡಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಹಾಜ್ವರವನ್ನು ಶಿವಪಾದಕಮಲಸೇವೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡನಲ್ಲವೇ ? ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವನು ಜೇಡರದಾಸನಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನೂ, ತಿರುನೀಲಕಂಠನಿಗೆ ಯೌವನವನ್ನೂ, ಕರಿಕಾಲಚೋಳನಿಗೆ, ಇಷ್ಟವಾದ ಹೊನ್ನಿನಮಳೆಯನ್ನೂ, ಚೇರಮರಾಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನವನ್ನೂ, ಓಹಿಲಯ್ಯನಿಗೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಶಂಕರನಾಮಕನಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ನಿಂಬನಾಥನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯು ನಿಂಬವ್ವೆಗೆವರನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯನು ಮೃತವಾದ ಶಿಶುವನ್ನು ಏಳುದಿವಸಮೇಲೆ ಶಿವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮರಳಿ ಬದುಕಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಾಗೇಶ್ವರಯ್ಯನು ತನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೆ ಮರಳಿ ಆಕ್ಷಣವೇ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೆ ಶಿವನು ಪರಿಭಕ್ತರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಷೋಡಶಗಣಂ

ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೈಲಾಸಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ತ್ರಿಭುವನದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ತೇರಸಗಣಂಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವರನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದನು. ಇದಲ್ಲದೆ; ತೆಲುಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹತವಾದ ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಥಪದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯದಿವಸ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಜಾಗರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂಕಣ್ಣನೆಂಬ ಕಿರಾತನು ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಸ್ಥರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ಈ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾಚಯ್ಯ, ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಥರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ದುರ್ವಾದಿಗಳು; ಇಂದ್ರನೂ ಶಿವಸ್ವರೂಪನು. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಶಿವಸ್ವರೂಪರು ಆದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಂತಿರಲಿ, ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಹೇಳು. ಶಿವದರ್ಶನಹೊರತು ಅನ್ಯದೈವಗಳ ದರ್ಶನವು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ. ಸೊಡ್ಡಲಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಹೇಳಿ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಉಳಿಯಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಆಕಾರವು ಸೀಳಿಹೋಯಿತು. ರಾಯನು ವಿಷ್ಣುಪ್ರತಿಮೆ ಸೀಳಿಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಸಭೆಯಿಂದೆದ್ದನು. ಅಗಾಧಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಕರುಣಾನಿಧಿಯೂ ಆದ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನುಕೂಡ, ಬಸವೇಶನಿಂದಕೂಡಿದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೈದಿದನು.

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಶಿವಸೌಖ್ಯವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಏಕಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮಂಚಣ್ಣಪಂಡಿತರಕಥೆಯೆಂಬ ೬೦ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವುಸಂಪೂರ್ಣವು.

ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶಿವನಾಗ ದೇವಕಥಾ.

ಇನ್ನೂ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಆ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಶಿವನಾಗಯ್ಯನೆಂಬ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು; ಬಸವೇಶ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ, ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆವ ನಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಚಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಭೂಸುರರು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ—ಎಲೈ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಾದ ರಾಯನೇ, ಬಸವಣ್ಣನು ಹೊಲೆಯನನ್ನು ಮಹಾಭಕ್ತನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಅವನ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ; ಅವನ ಪಾರ್ಶ್ವ ದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನ ನೆರಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಸಚೇಲಸ್ನಾನ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೂಡ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟ ಣವೆಲ್ಲಾ ಹೊಲಗೇರಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯಜಾತಿ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ನೀತಿ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಕರ್ಮ? ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದುರಾಚಾರ ಗಳಿಂದ ಪಾಪವು ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದೋ ಆ ಪಾಪವು ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಪುರೋಹಿತನು ಅಧರ್ಮವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ಪಾಪವು ಪುರೋಹಿತನನ್ನೇ ಸೇರು ತ್ತದೆ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ರಾಜನನ್ನೂ ರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಪುರೋಹಿತನನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿವಚನವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ರಾಜನಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಧರ್ಮವೆಂದು ಸ್ಮೃತಿವಚನವಿರುವದರಿಂದ ರಾಜನಿಂದಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪ ಡದ ಯಾವದನ್ನಾದರೂ ಎಂಥಾವನೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಆ ರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಬಸವೇಶನು ಕೇಳಿ, ಶಿವ

ನಾಗಯ್ಯನೊಡನೆ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದನು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಬಸವೇಶನನ್ನು ನೋಡಿ, ದುರಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ವಿಪ್ರರು—ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಬಸವಣ್ಣನು ಈ ಉತ್ತಮಸಭೆಯನ್ನು ಚಂಡಾಲಸಭೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈಗರ್ವದ ರೀತಿಯೇನು? ಎನಲು; ರಾಯನು ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೊರಗಣ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ತಾನು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಬರುವುದು ರಾಯನಿಗೆ ಸಹಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಶಿವನಾಗಾರ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರೀಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಗದ್ದುಗೆಮಾಡಿದನು. ನೆಲದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ನೋಡಿ—ಎಲೈ ಬಸವಮಂತ್ರಿಯೇ, ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಬಂದಂಥ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವೂ ಚಂಡಾಲಮಯವಾಯಿತು. ಈ ವಿಪರೀತಭಕ್ತಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿತೋ ? ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರಗಳು ಕೆಟ್ಟರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆಯೇ ? ಭೂಮಿಯು ಬೆಳೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗುವುದೇ ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಬಸವಣ್ಣನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ—ಚಂಡಾಲರ ನಡತೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ದ್ವಿಜರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ಬಡಗಿ ಬಾಚಲದೇವಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಉತ್ತಮಜಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಿನ್ನದ ಗೋವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಧನಿಕರಾದವರನ್ನು ಹಾಲಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗೋವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿಸಿ ಈಗ ನೀನು ಉತ್ತಮಜಾತಿಯಾದೆಯೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ, ವಿಚಾರಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಆ ಗೋವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡಿ, ಸೋಮಯಾಜಿಗೆ ಕೊಂಬು, ತ್ರಿವೇದಿಗೆ ತೊಡೆ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ, ಬ್ರಹ್ಮವೇದಿಗೆ ಹಣೆ, ಶಿಕ್ಷಾದಿ ಕಡಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಪಕ್ಕಗಳು, ವೈಯ್ಯಾಕರಣನಿಗೆ ಎಲುಬು, ಪ್ರಾಭಾಕರಜ್ಞನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ, ದ್ವಿವೇದಿಗೆ ಬದಿಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇತರ ಅಂಗಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಂಚಿಗೊಂಡರು. ಆ ಸುವರ್ಣ

ಮುಖವಾದ ಹಸುವನ್ನು ಸೀಳಿ, ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಗೋಹತ್ಯಾ ಪಾಪದಿಂದ ಲೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅವರ ವಂಶೀಯರೇ ಈಗಿರುವ ದ್ವಿಜರು.

ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗೋವನ್ನು ಕೊಂದ ಕುಲದವರಾದ ಈ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಪವಿತ್ರರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಮಾನರನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ ? ನಹಿಂಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಾಭೂತಾನಿ ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ವಿವೇಕಶಾಲಿಗಳಾದವರು ಹಿಂಸೆಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಟಕುಟಿಲ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ, ಸಿಂಹದೊಡನೆ ನಾಯಿಯನ್ನೂ, ಆನೆಯೊಡನೆ ಊರಹಂದಿಯನ್ನೂ, ಸಮುದ್ರದೊಡನೆ ಅಲ್ಪಸರೋವರವನ್ನೂ, ದೇವಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಕಾಲಿವೆಯನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನೊಡನೆ ಮಿಂಚುಹುಳವನ್ನೂ ಕಾಮಧೇನುವಿನೊಡನೆ ಕತ್ತೆಯನ್ನೂ ಹೋಲಿಸುವಂತೆ ಶಿವನಾಗೆಯ್ಯನೊಡನೆ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತೀಯೆ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿನ್ನವು ಕೂಡ ಹೆಂಟೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಶಿವಸ್ವರೂಪರಾದ ಭಕ್ತರು ಭವಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುವರು.

ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತರ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮನು ಅನಂತಪಾಲನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೋಟಿಮಂದಿ ದ್ವಿಜರು ಸಮಾನರಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ವಸ್ತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಶಿವದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ದ್ವಿಜರು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಮಾನರೇ ? ಕಡೆಗೆ ಭಕ್ತರ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಆ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾದಾರೇ ?

ಹಾವಿನ ಹಾಳಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಹಾವಿನ ಹಾಳ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರವೊಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾದ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗಸ್ಥರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಚ್ಚಿ

ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯಾದ ಕಲ್ಲಿನಾಥನು ಸರ್ವರ ಭಾಗ್ಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಆ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು ಆ ಸರ್ಪವು ಆತನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಮೃತವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಆ ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾದ ಕಲ್ಲಯ್ಯನು ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಮರಳಿ ಬದುಕಿಸಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಡವೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸಕಲ ಜನಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ, ಆ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವುದಿವಸ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಆತನ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯು ಅಘ್ರ್ಯೋದಕವನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಒಡೆದು ಚೂರುಮಾಡಿ ಒಂದುಕಡೆ ಹೂಳಿ ಭವಿಸ್ಪರ್ಶವಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಎಂದು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು ಭಸ್ಮಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೊಂದು ಘಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ;—ಎಲೈ ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನೇ, ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನೀಚಳಾದ ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ದಾಮೋದರನ ಮಗನಾದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸೋಮಯಾಜಿಯು ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆದಾಸಿಯಿಂದ ಸೋಕಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಭವಿಯು ಮುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಿ ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ನೀಚಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಪರ್ಶವು ಉತ್ತಮವಲ್ಲವೇ ? ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವಳ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶಾಂತರಾದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನು ಕುಪಿತನಾಗಿ;— ನೀವುಗಳು ನನ್ನ ದಾಸಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅನರ್ಹರಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪರಬ್ರಹ್ಮನು, ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ವೇದಗಳು ರುದ್ರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುರಿತು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದವರು ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ರುದ್ರನನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಪಾಸಿಸುವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು. ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ ಇರುವ ನಿಮಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಅದಕಾರಣ ನೀವು ಭಕ್ತರುಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನು ಸವಿಯುವುದರಿಂದ ಬಳೆದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಸ್ವರೂಪವಾದ ನಮ್ಮ ನಾಯಿಯಿಂದಲೂ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಕುಟಾಗಮದಲ್ಲಿ, ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಯದಾಸಿಯ ಎಂಜಲನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನಾಯಿಗಳು ಹಂದಿಗಳು ಸಹ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಈಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು—ಏನಯ್ಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾಸಿಗಿಂತಲೂ ಕಠಿನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯಾ ? ಮುಳ್ಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಗೂಟವನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇರಲಿ. ನಿಮ್ಮ ನಾಯಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯವಾದ ಪದಕ್ರಮ ಜಟಾಮಯವಾದ ವೇದಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿಸು; ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನು ಭಕ್ತರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ನಾಯಿಗಳು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಲವು ಚೇಟಿಯರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಗುರುಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾಯಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಶಿವಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರನಾದವನೇ ! ವೀರಶೈವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದವನೇ ! ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾದವನೇ, ಬಾ, ಎಂದು ಕೂಗಲು; ವೇದಪಿತಾಮಹನೆಂಬ ನಾಯಿಯು ಆ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ ಚಾವ

ಟಿಯೋ ಎಂಬತಿರುವ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ನಮುಸ್ಕರಿಸಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಆ ಶುನಕವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನು ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಎಲೈ ವೇದಪಿತಾಮಹನೇ ವೇದಗಳ ಒಂದೊಂದು ಅನಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳು; ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ನಾಯ ತೊಗಲಿಂದಾವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರುದ್ರನಂತಿರುವ ಆ ಶುನಕನು ಪದ್ಮಾಸನವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಶಿವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಗುರು ಚರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಆಧಾರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಆ ಕುಂಚನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಗತಿಯನ್ನು ತಡೆದು, ವಾಯುವನ್ನು ಸುಷುಮ್ನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ಬಿಂದುನಾದಲಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಓಂಕಾರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿ, ಸಕಲ ಜನಗಳಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗುವಂತೆ ವೇದಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಿವನೊಬ್ಬ ಬಲ್ಲನೇಹೊರತು, ಅಲ್ಪಜ್ಞರಾದ ನಾವು ಬಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಮುಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯನು ಕೂಡ ಎಲೈ ವೇದಪಿತಾಮನೇ ಸಾಕು ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರು ಎಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವುಗಳು ಸಕಲ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶುನಕಕ್ಕಿರುವ ಸ್ವರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೋಡಿದಿರಾ ? ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರಾ? ಸಿದ್ಧರಾಮಯೋಗಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಶುನಕವುಂಟು. ಅದೇ ಈ ಶುನಕಕ್ಕೆ ಗುರುವು ಇದಲ್ಲದೆ; ಜಂಬೂಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಳನೆಂಬ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಶುನಕವು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಎಲೈ ಭೂಸುರರಿರಾ ಕೇಳಿರಿ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶಿವಚಿತ್ತನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಶಿವಯೋಗಿ ಇದ್ದನು. ಆತನು ಕೋಟಿಮಂದಿ ದ್ವಿಜರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲ ಎಂದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವಾದದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವೇನಾದರೂ ಉಂಟೋ ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಅವರು ಅಂಥಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇ

ನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಚಿಂತಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಡೆ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನ ಒಂದು ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಆಗ ಪಾದುಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಕ್ಕಡಿಯು ಭಾರವಾದದ್ದರಿಂದ ಕೆಳಗೇ ಕೂತುಕೊಂಡಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಕ್ಕಡಿಯು ಲಘುವಾದದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದಿತು ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯಾದ ಶಿವಚಿತ್ತಯ್ಯನು ಇಂಥಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯಸಮೂಹದೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಗೊಬ್ಬೂರೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮತಾಚಾರಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದವರನ್ನು ಸುಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಾದ ಬಿಜ್ಜಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಜಂಗಮಲಿಂಗಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪ್ರಾಣದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಜಂಗಮಲಿಂಗವನ್ನೇ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರ ಪಾದುಕೆಯ ತುಂಡುಗಳಿಂದ ಕುಂಡಲ, ಹಾರ, ಕಿರೀಟ, ಪದಕ, ಕಂಕಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚತ್ರಿಕನ್ನಡಿ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಘಂಟೆಯಸರದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಗುರುತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಗಲುಗಳುಳ್ಳವುಗಳೂ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಣೆಯುಳ್ಳವುಗಳೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಣಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಜೋಲುತ್ತಿರುವ ಹಗುರವಾದ ಚಾಮರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳೂ ಆದ ಬಲಿಷ್ಠಗಳಾದ ವೃಷಭಗಳಿಂದ ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಗಳಂತಿರುವವುಗಳೂ ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುವುಗಳೂ ಆದ ಗಾಲಿಗಳಿಂದ ವೇಗವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಮನೋರಥವೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಉಘೇ ಉಘೇ ಚಾಂಗು ಭಲಾ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಊರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸಮೀಪಗ್ರಾಮದಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಆ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಪಾದಕಮಲಧೂಳಿಯಿಂದ ವ್ಯಾ

ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜಂಗಮರೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗಾರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎದ್ದುಹೋದಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಅವರ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡಿ ದೊರೆತಪ್ರಸಾದ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತಂದು ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆ ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳು ಕೇಳಿ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ದೂಷಿಸಿದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬೂ ರೊಳಗೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಭಕ್ತನು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ ದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಪ್ರಸಾ ದವನ್ನು ತರುತ್ತಿರಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಡೆದು; ಎಲಾ; ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು; ಅಗ್ರಹಾರ ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ವಿವಾಹೋತ್ಸವವು ನಡೆಯುತ್ತ ದೆಯೋ ? ಯಾವನಾದರೂ ಭಕ್ತನು ಸತ್ತನೋ ? ಇದೇನು ಕಿಲಕಿಲಧ್ವ ನಿಯು! ಶೂದ್ರರ ಎಂಜಲನ್ನೂ, ಹೊಲೆಯರ ಎಂಜಲನ್ನೂ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸು ವುದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವೇ ? ಈ ಅಗ್ರಹಾರವು ಅನಾಯಕವಾಗಿಧೆಯೋ ? ಇದನ್ನು ಊರೊಳಗೆ ತರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಿಂತಿರಿಗಿಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಿಬ್ಬಿ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಲೈ ದುಷ್ಟದ್ವಿಜರಿರಾ ಶಿವಭಕ್ತರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಎಂಜಲೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ, ಈ ಪ್ರಸಾದವು ಭಕ್ತಿ ಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅಮೃತವೂ, ಭಕ್ತಿಹೀನರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಯಾರು ಶಿವಭಕ್ತರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಘೋರನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನೀವು ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಗೆ ಪತಂಗದ ಹುಳಗ ಳಾಗಬೇಡಿರಿ. ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಯಾವನು ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತನಾದಾನು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದ್ವಿಜರು ಕೇಳಿ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು;—ಈ ಎಂಜಲನ್ನವು ಸರ್ಪವೋ ? ಹುಲಿಯೋ ? ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಷವೋ? ವಾಮನನು ಕೇಶವಸ್ವಾಮಿಯು, ರಾಘವನು, ಸಿಂಗಮಾಧವನು, ವಿಷ್ಣುಕೂಚಿಯು, ಕೃಷ್ಣನು, ಗೋಪನು, ದಾಮೋದರನು ಮೊದಲಾದವರೇ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ ಗದಾಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪು ಣರಾಗಿಯೂ, ಗಟ್ಟಿಗರಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನೀವು ದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ, ಗಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಎತ್ತು

ಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕಿರಿ. ನೊಗಗಳನ್ನು ಚೂರುಮಾಡಿರಿ ಧ್ವಜಪಟಗಳನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿರಿ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಿರಿ ಎಂದು ಕೂಗಲು; ಬಿಬ್ಬಿ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಅವರ ದುರ್ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಂದಹಾಸವನ್ನುಮಾಡಿ, ಕಯ್ಯಿಂದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಅಗ್ರಹಾರದಮೇಲೆ ಎರಚಿದಕೂಡಲೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯು ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಬೆಂಕಿಯು ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು, ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಮನೆಗೆಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊಗೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಜನರು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರು. ಸಕಲದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಉರಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಕಾಶವು ಕಿಡಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಕಲರೂ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಗಿದರು ಬೆಂಕಿಯು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಭಕ್ತರು ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೇಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರಮಥರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಲಕಿಲಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟತಲೆಯಕೂದಲು ಮಿಾಸೆಗಡ್ಡಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದಿಗಂಬರರಾಗಿ, ಜೈನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದಹಾಗಾದರು. ಕೆಲವರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಕೆಲವರು ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಬಿಬ್ಬರಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳ ಹತಿಗೊಳಗಾದ ಕೆಲವರು ಬಹಳವಾದ ಅಂತರ್ದಾಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕೊಳಗೆಳ್ಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಅಗ್ನಿಯಿಂದಾವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಊರನ್ನು ನೋಡಿ, ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೊರಳನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಕುಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅತ್ತರು. ಊರೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಧನದಾನ್ಯಗಳು ನಾಶವನ್ನೈದುತ್ತಿರಲು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ದುಃಖಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಆ ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ಎಲೈ ಪರಮಪವಿತ್ರನೇ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಪುಣ್ಯಹೀನರೂ, ಲೋಕನಿಂದಿತರೂ ಪಾಪಸ್ವರೂಪರೂ ಆದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು; ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಆ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಬಿಬ್ಬಿಭಾಸ್ಕರಯ್ಯನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು

ತಿರುಗಿ ಕೈಗೆ ಕರೆದನು. ಆ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವು ಆತನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು, ಗ್ರಾಮವು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆಯಿತು. ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಚಂಡಾಲನಿಗಿಂತಲೂ ನೀಚನು. ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚಂಡಾಲನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನು. ಶಿವನು ಸಹ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಲು; ಚಿದ್ರೂಪನಾದ ಚನ್ನಯ್ಯನು, ನಾನು ಚಂಡಾಲನೆಂದು ಹೇಳಿದನೇ ?

ಮಾದರದೂಡಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಪೂಜ್ಯನೂ, ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ, ಆದ ಮಾದರದೂಡಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು, ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಸುವು ಬಾರದಿರಲು, ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಮಾದರದೂಡಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೊಳಕಾಲಪರ್ಯಂತರ ಕೆಸರಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಹೋಗಿ. ನೀರಿನಿಂದ ಕೆಸರಾಗಿರುವ ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದನು. ಮಾರಣೇದಿನ ಹೊತಾರೆ ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿರುವ ಪಾದವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಕಡೆ ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಹೋಗಿ, ಆ ಮಾದರದೂಡಯ್ಯನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ನಾನತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಅವನ ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಪಾದದಂತೆ ಸುವರ್ಣಮಯವಾಯಿತು. ಅವನ ಅಂಗವು ದುರ್ವರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುವರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ದೂಡಯ್ಯನ ಸ್ನಾನಜಲದಿಂದುಂಟಾದ ಕೆಸರು ಸ್ಪರ್ಶವೇಧಿಯೋ ಏನೋ ತಿಳಿಯದು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೋಗಿ ದೂಡಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆತನ ಪಾದಕಮಲಧೂಳಿಯಿಂದ ಪವಿ

ತ್ರವಾದ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದೂಡಯ್ಯನ ಕರುಣದಿಂದ ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನೈದಿದನು. ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನಂತೆ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳಾದ ಆ ಊರಿನ ಏಳುನೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಆ ಕೆಸರಿನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಸಾಮವೇದಿಯ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಮವೇದಿಯೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಬಲದಿಂದ ಗಗನಗಮನ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು; ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯಾನ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ವಪಚಯ್ಯನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ವಸ್ತ್ರದ ನೆರಳಿನಿಂದ ಬಾಡದಿರುವ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳ ಆ ಸಾಮವೇದಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ನೈವೇದ್ಯಪಾತ್ರೆಯ ಬಾಯನ್ನು ಕೆರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಸಾಮವೇದಿಯು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಂಡು ಸೈರಿಸದೆ. ಈ ಶ್ವಪಚನು ಪಾಯಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು, ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನೆಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು; ಅವನ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು, ನೆರಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವು ಬೀಳಲು, ಸಾಮವೇದಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಗುರುಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವು ಒದಗಿದ್ದರಿಂದ ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ; ಆ ಶ್ವಪಚಯ್ಯನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಆತನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿಸುವ ಆ ಸಾಮವೇದಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು, ಸಾಮವೇದಿಯು ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಿವಜ್ಞಾನಸಮುದ್ರನಾಗಿ ಆ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮೂವತ್ತಾರು ಊರಿನ ಜನಗಳನ್ನು ಶಿವಪುರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಎಲೈ ಭೂಪತಿಯೇ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಪುರಾತನ ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು, ಈಗ ವುಂಟಾದದ್ದಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಶಿವಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಉದ್ಭಟಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಭೋಜರಾಜನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವಲ್ಲಕೀಪುರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯಾದ ಉದ್ಭಟಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನು ಶ್ಲಾಘ್ಯಗಳಾಗಿಯೂ, ದುರವಗಾಹಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಜೈಸಿದ್ದನು. ಭೋಜರಾಜನು ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಉದ್ಭಟಯ್ಯನ ಪಾದಸೇವೆಯಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಉದ್ಭಟಯ್ಯನು ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾದ ಜೊಮ್ಮೊವ್ವೆಯೆಂಬ ಹೊಲತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆಕೆಯ ಸುರತಸುಖಾ ಮೃತದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ; ಬಹುಕಾಲ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ, ಅವನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಸಹಿಸ ದಿರುವ ಕೆಲವರುನಿನ್ನ ಗುರುವು ಚಂಡಾಲಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು;ರಾಯನು ಚಾಡಿಕಾರರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೆಚ್ಚದೆ ಹೋದನು.ಅವರುಆ ರಾಯನ ಗುರುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟರು. ಮನ್ಮಥಧ್ವಂಸಿಯಾದ ಶಿವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಉದ್ಭಟನಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೊಯ್ದನು. ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ದಹಿಸಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನಾಶ್ರೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಪಿಶಾಚಗಳು ಆತನ ದೇಹದ ಹೊಗೆಯು ತಗಲಿ ಶಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವು, ಅದೇದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಅವುಗಳಜತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಿಶಾಚವು ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟು, ತಿರಿಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನವರನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಬಹಳಹೊತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೋದನವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆರೋದನಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಾ ನಡುಗಿಹೋಯಿತಲ್ಲದೆ, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಆನೆಗಳೂ ಕುದುರೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿಭೋಜರಾಯನು ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು, ಅಮಾತ್ಯರು, ಪುರೋಹಿತರು ಇವರೊಡನೆಬಂದು ಆ ರೋದನಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಪಿಶಾಚನು ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ ರಾಜನೇ,

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು; ಕೇಳಿ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವುದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಂದೋದ ವೆಂಬ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನೆಂಬ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದೊಬ್ಬ ಮುನಿಯು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡತಕ್ಕಗಂಧರ್ವರು ದಿಗಂಬರರಾಗಿ, ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನೀರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಕಿ ಆ ಸರೋವರ ದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು. ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಏಳುನೂರುಗಂಧರ್ವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಯು, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಯಂ ಕರನಾಗಿ—ಎಲಾ ದುಷ್ಟರಿರಾ, ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಮಲಗ ಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸ್ನಾನಯೋಗ್ಯವಾದ ಜಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸರೋವರವನ್ನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಕಲಕಿದಿರೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಪಿಶಾಚ ತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಶಾಪವಂಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಶಾಪದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಪಟ್ಟು, ಮುನಿಯ ಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳೊಳಗಾಗಿ ಶಾಪವಿ ಮೋಚನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು-ಎಲಾಗಂಧರ್ವರೇ ಉದ್ಭಟಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಧೂರ್ತರಾದ, ಅನೇಕವಾದಿಗಳೆಂಬ ಆನೆಗಳಮದವನ್ನು ಇಳಿಸಿದವನಾಗಿ, ಶಿವಾಚಾರಗಳರಹಸ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸು ವದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ, ಬಹುಕಾಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮೃತ ನಾಗುವನು. ಅವನದೇಹದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹೊಗೆಯು ಸೋಕಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಬಳಿಕ ನಾವು ಪಿಶಾಚತ್ವ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ವಟವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ, ಹನ್ನೆರಡು ಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ಅವರೊಳಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನು, ಈ ದಿವಸ ಹೊತಾರೆ ಆಹಾರಾ ರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನು, ನಾನು ಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅವ ರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಹೋದರಲ್ಲವೇ ? ಆ ಹೊಗೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಸೋಕದುದ ರಿಂದ ನನಗೆ ಪಿಶಾಚತ್ವವು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಳುತ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನ ದಯೆ ಉಂಟಾದರೆ, ನನ್ನ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು ಈಗ ಚಿತಾಗ್ನಿಗೆ ಸೌದೆ ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಹೊಗೆ ಏಳುವುದು ಇದು ನನಗೆ ತಗಲಿದರೆ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಪ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಆಗ ನಾನು ಈ ಪಿಶಾಚತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,

ಈ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬುಡಸಹಿತವಾಗಿ, ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎನಲು, ರಾಜನು ಅದ ರಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು;—ಚಿತೆಯಕೆಂಡಗಳಮೇಲೆ ಸೌದೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿರಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ಭೃತ್ಯರು ಹಾಗೆಯೇಮಾಡಲು, ರಾಯನು, ಸೇವಕ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನ, ಪುರೋಹಿತ, ಮಂತ್ರಿ, ದಳವಾಯಿ, ಕಾಲಾಳು ಇವರೊಡನೆ ಆ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು, ಆ ಚಿತೆಯ ಬೆಂಕಿಯ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದ ಹೊಗೆಯು ಸೋಂಕಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಂಧರ್ವನು ಪಿಶಾಚಭಾವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನೈದಿದನು, ಆಗ ಮುಕ್ತಾಹಾರ, ವಜ್ರದ ಪದಕ, ರತ್ನಕುಂಡಲ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶಾಪವಿಮೋಚನದಿಂದ ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಆ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬುಡಸಹಿತವಾಗಿ ಕಿತ್ತನು. ಎಲ್ಲರೂ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು, ಉಘೇ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿರಲು, ಅಖಂಡವಾದ ಆನಂದವುಳ್ಳ ಗಂಧರ್ವನು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನೈದಿದನು.

ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವದ್ವೇಷಿಗಳ ಬಲವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಾಣದವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಅವನು ವಂಚಕನಾದ ಪೌರಾಣಿಕನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪೋದ್ದೀಪಿತನಾಗಿ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಛೇದಿಸಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ; ಈ ಪೌರಾಣಿಕನು ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳುವನು. ಹರಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಸಹಸ್ರ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ಕಮಲವು ಕಡಿಮೆಯಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೇತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಶಿವನಿಂದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ.

ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮ ಶಿರಃ ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುವನು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ದೇಹದ ಎಲುವಿನ ಪಂಜರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ, ನರಸಿಂಹನು ಹಿರಣ್ಯ

ಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದನೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಶರಭಾವತಾರನಾದ ವೀರಭದ್ರನು ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಹೊದೆದನೆಂಬುವದನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಇವನು ಪ್ರಪಂಚ ವೆಲ್ಲಾ ವಿಷ್ಣುಮಯವೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು ಎಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ; ವ್ಯಾಸಮುನಿಯು ನದೇವಃ ಕೇಶವಾತ್ಪರಂ, ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಯ್ಯೆತ್ತಿದನೆಂದು ಹೇಳುವನು. ನಂದೀಶನಿಂದ ಅವನ ಹಸ್ತವು ಸ್ತಬ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವು ದಿಲ್ಲ. ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಷ್ಣುವೇ ಕರ್ತನೆಂದು ಬಹುಗೌರವದಿಂದ ಹೇಳು ವನು. ಮಮಕರ್ತಾಮಹೇಶ್ವರಃ ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವಚನವಿರುವದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ವಿಗೆ ಶಿವನು ಪತಿಯೆಂಬುವದನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ದುರಾಶಯನು ಹರಿಯೇ ಪರಶಕ್ತಿಯೆಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳುವನು. ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಶಿವನು ಪತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಹರಿಹರ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ ವನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಸಮಾಸದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲದೆ ತತ್ಪುರುಷಸಮಾಸದಿಂದುಂ ಟಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹರಿಹರ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವೂ ಶಿವನೂ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡುವನೇ ಹೊರತು « ಹರಿಂ ಹರಂತಮ ನುಯಾಂತಿದೇವಾಃ » ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೊಂದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಈ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಪೌರಾಣಿ ಕನಾಗಿ ಪುರಾಣಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಆ ಪೌರಾಣಿಕನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ನೀಚಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹವು ಆ ಕ್ಷ ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಭರಿತವಾಗಿತ್ತು, ಎಲೈ, ರಾಯನೇ ಈ ಸಂಗತಿಯ ನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ವಿಪ್ರರು ತಿಳಿಯರೇ ? ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕಯ್ಯ ನನ್ನು ಚಂಡಾಲನೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾದೀತು ?

ಬಿಬ್ಬಿ ಬಾಸ್ಕರಯ್ಯ ಸಾಮವೇದಿ ಮಾದರದೂಡಯ್ಯ ಈ ಶಿವಶರಣರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗೈಯು ವನೋ ಅವನು ಕೀರ್ತಿಸಹಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಡೋಹರಕಕ್ಕಯ್ಯನೆಂಬ ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೋಗಯ್ಯಾದಿಗಳ ಕಥೆ.

ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ಕೆಂಬಾವಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಆದ ಕೆಂಬಾವಿಭೋಗಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯು ಜಂಗಮಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಭಕ್ತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪರಶಿವನು ವಿಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣನಾದ ಆ ಭೋಗಯ್ಯನು ಚಂಡಾಲಜಾತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಚಾರಗಳನ್ನೂ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಆ ಶಿವಮೂರ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಿವನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಭಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು ಏನೆಂದರೆ:—

ಅಯ್ಯಾ ಭಕ್ತನೇ, ಸತ್ತಕರುವಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ನನ್ನ ವ್ರತವು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. ಆ ಭೋಗಯ್ಯನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನು ತಂದಿದ್ದ ಸತ್ತಕರುವನ್ನು ಅವನ ಹೆಗಲ ಮೇಲಣಿಂದ ತೆಗದು ತನ್ನ ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಂದು, ಅವನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಚಂಡಾಲವೇಶದ ಶಿವನು ಭೋಗಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—ನೆನ್ನೇದಿನ ನಾನು ಜೇಡರದಾಸಯ್ಯನಿಗೆ ಈ ಕರುವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ನನಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಅವನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದವನು ಇನ್ನೂ ಬಾರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇದನ್ನು ಪಾಕಮಾಡಿಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಭೋಗಯ್ಯನು ಹಾಗೇಆಗಲಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಅನೇಕ ಪರಿಕರಗಳೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಪಾಕಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಪಾಕಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪರಿಮಳವು ಆ ಶಿವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಆಗ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ ಸಲಿಕೆ, ಹೆಂಟೆ, ಕಲ್ಲು, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಅವನ ಮನೆಯ

ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕದವನ್ನು ಒಡೆಯಿರಿ. ಮನೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಿರಿ, ಇವನನ್ನು ಬಡಿಯಿರಿ, ಚಂಡಾಲನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಊರನ್ನೇ ಕೆಡಿಸಿದನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಾಮಿಯು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಭೋಗಯ್ಯನು ಆ ದುರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ; ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುರಿತು:—ಎಲೈ ದ್ವಿಜರಿರಾ, ನನ್ನ ಮನೆಯು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತನ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನು ಚಂಡಾಲನು ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸ್ಯಾನು ? ನೀವು ಭಕ್ತರನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವು ಸುಖವಾಗಿರಲಿ; ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯೊಡನೆ ಈ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದುಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಭೋಗಯ್ಯನು ಹೊರಟಕೂಡಲೇ ಕೆಲವು ಲಿಂಗಗಳು ಕದಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಲಿಂಗಗಳು ಗೋಪುರಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಲಿಂಗಗಳು ಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟವು, ಕೆಲವು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಟವು. ಹೀಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಇರುವ ಲಿಂಗಗಳು ಹೊರಟು, ಊರಹೊರಗೆ ಒಂದು ಹರಿದಾರಿದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಂಬಾವಿಭೋಗಯ್ಯನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆ ಊರಿನ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ, ಶಿವನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಹುಕಾಲ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು, ಆ ಭೋಗಯ್ಯನು ಲಿಂಗಗಳೊಡನೆಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆಯೂ, ಶಿವಯೋಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ಸಿದ್ಧ ತಪಸ್ವಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೆರೆಗಳೂ, ಕೊಳಗಳೂ, ಬಾವಿಗಳೂ, ಹೊಳೆಗಳೂ, ಒಣಗಿದವು. ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ರಕ್ತವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವವುಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಕೆಂಬಾವಿ ಗ್ರಾಮವು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭೂಮಂಡಲವು ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಸಕಲ ವೃಕ್ಷಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ನಡುಗಿತು. ವಾಯುಗಳು ಉಷ್ಣವಾಗಿ ಧೂಳಿಗಳಿಂದ ಮಲಿನಗಳಾಗಿ ಬೀಸಿದುವು. ಆ ಊರಿನ ದಾರಿಗಳು ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯ ಮುಂತಾದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಹುಳುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ

ಲಿಂಗಗಳು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟದ್ದು ಮುಂತಾದ ವಿಪರೀತಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಆ ಭೋಗಯ್ಯನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕು, ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ, ಮೂಢರೂ, ಪಾಪಿಗಳೂ, ದುರಾಗ್ರಹವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಆತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೊಡನೆ ಬಂದು ನಮ್ರರಾಗಲು, ಭೋಗಯ್ಯನು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ಮೃದುವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಶರಣಾಗತರಾದವರವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರಲ್ಲವೇ ? ಬಳಿಕ ಊರಿನ ಜನರು ಜಯಜಯಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ, ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ—ನಿಮ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಆಕೃತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ದೊಡ್ಡಪೀಠದಲ್ಲಿಯೂ, ದೊಡ್ಡ ಆಕೃತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಚಿಕ್ಕ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಪ್ರಮಥರಾಣೆ ಎಂದು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದನು. ಎಲೈರಾಯನೇ ಆ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಗೊಳಗಾಗಿ ಈಗಲೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿಲ್ಲವೇ ?

ದುಗ್ಗವ್ವೆಯ ಕಥೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ನಾವಿಂದವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ದುಗ್ಗವ್ವೆಯೆಂಬ ಭಕ್ತೆಯಿದ್ದಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವದು. ಅವಳ ಶರೀರವು ವ್ರಣಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೂಗೂ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಬೆರಳುಗಳೂ ಮುಕ್ಕಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಡಕುಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಆಕೆಯು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಕೆಲವು ದ್ವಿಜರು ಕಂಡು:—ನೀನು ಮಾದರಚನ್ನಯ್ಯನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು, ಕುಷ್ಠರೋಗದಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಕೂಡದು, ನೀನು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ದೃಢವ್ರತೆಯಾದ ಆ ಭಕ್ತೆಯು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬಲವಾದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದೇಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ,

ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೀವು ರಕ್ತಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯು ತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳು ಸೋತವು. ಆಮೇಲೆ ಮೊಣಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಮೊಳಕಾಲುಗಳೂ ಜಾರಿಬಿದ್ದವು. ಬಳಿಕ ದಾರಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳುತ್ತಾ ಹೋದಳು, ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರನು ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ನನೆದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ ಯನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ದೇಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕುಚಗಳೆಂಬ ಮೊಗ್ಗೆಗಳುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ಕೈಲಾಲುಗಳೆಂಬ ಚಿಗುರುಗಳುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾ ಗಿಯೂ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ದುಗ್ಗವ್ವೆಯು ಸೋಮನಾಥನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು, ವಿಕಸಿತವಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ವರವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಹವುಳ್ಳ ಪರಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ—ಸ್ವಾಮಿಾ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ವರವಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ತಾನೇ ಮುಂದೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಾಸನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು. ಈ ನಾವಿಂದ ಪುರದಲ್ಲಿ ನೀನು ವಾಸಮಾಡು. ಇದೇ ನನಗೆ ಉತ್ತಮವರವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಅವಳ ಇಷ್ಟಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ನಾ ವಿಂದಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತನು. ಆಕೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಷ್ಠರೋಗವು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸಿದ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯವ ರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲೈ ರಾಯನೇ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಕುಲವನ್ನೂ ಆಚಾರವನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬಾರದು. ಕಲ್ಲು ಎಲ್ಲಿತನಕ ಲಿಂಗಾಕೃತಿ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿತನಕ ಕಲ್ಲೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮನು ಷ್ಯನು ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವತನಕ ಮನುಷ್ಯನೇ. ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರ ವನ್ನು ಹೊಂದಿದಮೇಲೆ ಶಿವನೇ ಭ್ರಮರದಿಂದ ಅವಲಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಳುವಿನ ಭಾವವು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವನಿಂದ ಪ್ರೀತಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವನೆಯಿಲ್ಲ. ನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಮು ದ್ರರೂಪವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಕೈಸೋಂಕಿನಿಂದ ಗುರುಸ್ವರೂಪನೇ ಆಗುತ್ತಾನೇ. ಮಹಾ ಮೇರುವನ್ನು

ಹೊಂದಿದ ಶಾಗೆಯು ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗುತ್ತದಷ್ಟೆ ! ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವನನ್ನು ಆಶ್ರೈಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವಸ್ವರೂಪನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಕೊಳೆಯಾದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ರತ್ನವು ಹೀನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಭಕ್ತನು ದುರ್ಜಾತಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಮಪವಿತ್ರನು. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವೂ ಮರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯೂ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಾವರೆಯೂ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ್ಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತನು ನೀಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೇಸರಿ. ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ತಾಯಿ, ಶಿವನೇ ತಂದೆಯು ಆದಕಾರಣದಿಂದ; ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಒಬ್ಬ ತಾಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಜಾತಿಭೇಧವು ಹ್ಯಾಗೆತಾನೇ ಉಂಟಾದೀತು ? ಕಬ್ಬಿಲಗಿತ್ತಿಯಮಗನಾದ ವ್ಯಾಸನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಮಾದಗಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತಂಗನು ಮಹರ್ಷಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಕಲರೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬಸವೇಶನಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಕೋಪೋದ್ದೀಪಿತನಾಗಿ, ತಿರಿಗಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು; ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ, ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರು ಭಕ್ತರ ದೇಹದಿಂದ ಹಾಲುಸುರಿಯುತ್ತದೋ, ದ್ವಿಜರ ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತದೋ ಎನಲು, ಬಸವೇಶನು ಕೋಪದಿಂದೆದ್ದು ಶೈವಮಾರ್ಗವೇ ಮುಖ್ಯಮಾರ್ಗವು ಉಳಿದಮಾರ್ಗಗಳು ನೀಚಮಾರ್ಗಗಳು.

ಈ ವಿಪ್ರರಾದರೋ ದುರ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವರು, ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರು, ಕೆಟ್ಟಗರ್ವದವರು, ದುರಾತ್ಮರು, ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳು, ವೇದಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕತ್ತೆಗಳು, ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಭ್ರಷ್ಟರು ದಧೀಚಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮುನಿಗಳ ಶಾಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವರು, ಕರ್ಮಪರಾಯಣರು ಜೀವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರಾದ ಕರ್ಮಚಂಡಾಲರು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ಸೋಮಪಾನದ ನೆವದಿಂದ ಸುರಾಪಾನವನ್ನು ಮಾಡು

ವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು, ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನತಕ್ಕವರು ಇವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ದೋಷವುಂಟಾಗುವದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತಿಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ;— ಎಲೈ ರಾಜನೇ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡು, ನಾನು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ದೇಹದಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸೋಮಯಾಜಿಯ ಶರೀರದಿಂದ ನೀರನ್ನಾದರೂ ತೋರಿಸು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪರಾಜಿತನಾದರೆ ನಾಯಕಾಲಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾಗಿ ನನ್ನ ಮತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆನು ಎಂದುಹೇಳಿ, ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಸ್ತಕಮಲದಿಂದ ಅವನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡಲು; ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಹಸುವಿನ ಮೊಲೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಪಾದದಿಂದ ಸಭಾಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೇಚನೆಮಾಡುವಂಥ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯು ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನೂ ಆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅಮೃತದೋಪಾದಿಲಿಯ್ಲ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು—ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕರಿಕಾಲಚೋಳರಾಯನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಈಗ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಅಮೃತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು; ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಸವೇಶ ಮುಂತಾದ ಸಭಾಸದರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಸಭಾಸದರು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ಅಮೃತಾಂಗತ್ವವನ್ನೂ ಆ ಬಸವೇಶನನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೈದಿದರು. ಬಸವೇಶನು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನನ್ನು ಆನೆಯಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ, ಅವನಹಿಂದೆ ತಾನು ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟು. ಗೆಲವಿನಿಂದ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ, ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಆ ದ್ವಿಜಾಧಮರನ್ನು ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಶಿವನಾಗಯ್ಯನ ಮನೋಹರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಜರಾಮರಣಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸತ್ಯವು.

ಬಸವೇಸವಿಜಯದಲಿ ದುಗ್ಗವ್ವೆಯ ಕಥೆಯೆಂಬ ೪೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು,

ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ವಿಷವಿಹರಣಕಥೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪರಮತಸ್ಥರನ್ನು ಜಯಸತಕ್ಕವರಾಗಿಯೂ, ಶಿವಸಮಾನರಾಗಿಯೂ, ಶಾಂತಿ ಸಮುದ್ರರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಡಿವಳ್ಳಮಾಚಯ್ಯ, ಸುರಗಿ ಚೌಡಯ್ಯ, ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮರಾಜಯ್ಯ, ಬಾಚಿರಾಜಯ್ಯ, ಕೇಶವ, ಕಿನ್ನರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಸಂಗಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕದೇವಯ್ಯ. ಮುಕ್ತಯ್ಯ, ಕನ್ನದಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಮುಸುಡಿ ಚೌಡಯ್ಯ, ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ, ಮೋಳಿಗೆಮಾರಯ್ಯ, ಶೂಲದಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಕಲಕೇತಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಮಾಚಯ್ಯ, ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯ, ಶಾಂತದೇವ, ತೆಲುಗಜೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಗಂಡಗತ್ತರಿಯನಾಚಯ್ಯ, ಸಿಂಗಯ್ಯ, ಬಿಬ್ಬಯ್ಯ, ಹೊನ್ನಯ್ಯ, ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಯ್ಯ, ಚಂದಯ್ಯ, ಡಿಂಗರಿಗಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಕದಿರೇರೇಮಯ್ಯ, ಮಹಾಕಾಳಯ್ಯ, ಪದ್ಮನಾಭ, ಮಾಯಿಭಟ್ಟ, ರಾಮಯ್ಯ, ಯೋಗಿದೇವಯ್ಯ, ಸೋಮನಾಥಯ್ಯ, ಮುಂಡಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ಇಂಡೇಸೋಮಯ್ಯ, ಬಂಡಿದೇವ, ಕೋಟೀಶ, ಹಾಟಕೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ, ಕಾರುಜೊಮ್ಮಣ್ಣ, ಧೂರ್ಜಟಿ, ಹಿಮಸಂಗಯ್ಯ, ಕಪಿಲೇಶ, ವಿಶ್ವನಾಥ, ಮಲುಚಂದಯ್ಯ, ಕಣಕಲ್ಲಯ್ಯ, ಶಿವಯ್ಯ, ಕಾಲನಾಥಯ್ಯ, ಭಾಸ್ಕರಯ್ಯ, ಬಾಣಸಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಗೋಣಿಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಕರವಾಲಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಗೋಡಲಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಯ್ಯ, ಮಧುವಯ್ಯ, ಹಲ್ಲಯ್ಯ. ಮಾದಯ್ಯ, ಶಿವನಾಗಯ್ಯ, ಶ್ರೀಗಿರೀಂದ್ರ, ಬಂದಕಾರ, ಲಕ್ಕಯ್ಯ, ವೀರನಾಗಯ್ಯ, ಕಲ್ಲಯ್ಯ, ವೀರಮಾದಯ್ಯ, ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಅಮೃತದೇವಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರಸಾದಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪರವಾದಿಗಳ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯುವವರಾಗಿ, ಭಕ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಭಕ್ತರಚರಿತ್ರೆ, ಭಕ್ತರಮಹಿಮೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವು ಶಿವರಾಜ್ಯದಂತಿರಲು; ಅದರಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿವನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಪ್ರಚಂಡ ಬುದ್ಧಿಗಳೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ, ಶಿವಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಕರೂ, ವಾಚಾಲಕರೂ, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳನದಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಆದ ಶ್ರೀಂಕಂಠಶಿವ, ಗೌರೀಶಶಿವ, ಶಾಂತಶಿವ, ಉಗ್ರಾಕ್ಷಶಿವ, ನಿರ್ಮಲಶಿವ, ಪಾಶಮೋಕ್ಷಶಿವ, ಮಹೇಶಶಿವ, ನಿಷ್ಕಲಶಿವ, ಗಣೇಶ್ವರಶಿವ, ಮಹಾಶಿವ, ಧರ್ಮಶಿವ, ವಿದ್ಯಾಧರ ಶಿವ, ಪುರಾತಂಕಶಿವ, ವಿಮಲಾತ್ಮಶಿವ, ಪರಾನಂದಶಿವ, ಪರಮಾತ್ಮಶಿವ, ಅಘೋರಶಿವ, ಪರಮಾನಂದಶಿವ, ಮಹಾನಂದಶಿವ, ಇವರು ಮೊದಲಾದ, ಚಂಡಪುತ್ರರು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನೈದಿ, ಎಲೈರಾಜನೇ ಧರ್ಮಭರಿತ ವಾದ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧರ್ಮವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಲೋಕದ ಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಾದವರು ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಮಗೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಚಂಡನಿಗೆ ಶಿವಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಸಾದವು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಚಂಡನು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗನು, ಪ್ರಚಂಡಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು. ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾ ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಶಿವ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮರಳಿನಿಂದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಗೋವು ಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಎರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾ ನೊಂದುದಿನ ಅವನ ತಂದೆಯು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ಕೋಪಿಷ್ಠನಾಗಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮರಳ ಲಿಂಗವನ್ನು ಒದೆದನು. ಚಂಡೇಶನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಕೊ ಡಲಿಯಿಂದ ತಂದೆಯ ಕಾಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರ ಸಾದವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಿವನು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕರು ಣಿಸಿದನು. ಚಂಡನು ಶಿವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವ ನಾದನು. ಚಂಡನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದ ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತ ವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ರೋ ಮಕೂಪಗಳಿಂದ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ಗಣಂಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಚಂಡೇಶನನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜೋಡಣೆಯುಳ್ಳ ಮಗಳಾಗಿಯೂ ... ಗಳಾಗಿಯೂ, ಆಶ್ಚ

ರ್ಯಕರವಾದ ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಅವರ ವಾಕ್ಪಟುತ್ವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಚಂಡೇಶನು, ತನಗೆ ಶಿವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇತರರಿಗೆ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಶಿವನುಕೂಡ ಅವರ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಾಗಿರುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಚಂಡಪುತ್ರರು ಶಿವವಂದಿಗೆಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವನು ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇರುವ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನೂ, ಕಾಳಿ, ಭೈರವ, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ಗಣಪತಿ ಇವರುಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನೇಮಿಸಿದನು, ನಾವು ಶಿವಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಕರಾದ ಆ ಚಂಡಪುತ್ರರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನನುಭವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ, ಅಪರಿಮಿತ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಮಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಿವಭಕ್ತರುಮಾತ್ರ ಬಸವೇಶನ ಬಲದಿಂದ ನಮಗೆ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಚಂಡಪುತ್ರರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು;—ಎಲೈ ಬಸವ ಮಂತ್ರಿಯೇ ನೀವು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸೌಮ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರುವದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ಎನಲು; ಬಸವೇಶನು ದ್ವೇಷಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ—ಎಲೈ ಚಂಡಪುತ್ರರಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ವನ್ನು ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿರಿ—ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ, ಮನುಷ್ಯರಿಂದಾಗಲಿ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಾಗಲಿ, ಋಷಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಂಡನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು, ಬೇರೇಕಡೆ ಎಂದಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಚರಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಸುವರ್ಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ, ರಜತಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಮಣಿಮಯವಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಾಯಂಭುವಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಾದಾಧಿಕಾರವು ಚಂಡನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೆಲ್ಲಿಂದಬಂದೀತು ? ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವಾಗಮದಲ್ಲಿ „ ಬಾಣಲಿಂಗೇ ಚರೇಲೋಹೇ ರತ್ನಲಿಂಗೇ ಸ್ವಯಂಭುವಿ ॥ ಪ್ರತಿಮಾಸುಚಸರ್ವಾಸುನಚಂಡಾಧಿ ಕೃತೋಭವೇತ್" ಎಂಬ ವಚನವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಚಂಡನಿಗೆ ಯಾವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿರವುದೋ

ನಿಮಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬಸವೇಶನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚಂಡಪುತ್ರರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ;—ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಕಾಂಚಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಪುರ, ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದಾಧಿಕಾರವುಂಟು, ಆದಕಾರಣದಿಂದ ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ? ನೀನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದೀಯೆ; ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಬಸವೇಶನು ಅವರ ದುರ್ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ.-ನೀವು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ಭಕ್ತರು ಭಯಪಡುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಗಾಳಿಯಿಂದ ತರಗೆಲೆಗಳು ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತವೆಯಲ್ಲದೆ ಪರ್ವತಗಳು ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತವೆಯೇ ? ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಲ್ಲದ ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಚಂಡನಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಹ್ಯಾಗೆ ? ಇಲ್ಲವೇ ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡದೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದ್ದೇವೆಯೆ ? ಹಿಂದೆ ಯಾವದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರು ನಿಮಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣದಿಂದಾದರೂ, ಅನುಭವದಿಂದಾದರೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಂಡನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವುಂಟೆಂಬುವದನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರಿಂದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಅವೆರಡೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದದಮೇಲೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ. ಶಿವನಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ; ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಬಸವೇಶನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಚಂಡಪುತ್ರರು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ;—ಎಲೈ ಬಸವೇಶನೇ ! ಭಲಾ ! ಭಲಾ ! ಒಳ್ಳೇ ಮಾತನ್ನಾಡಿದೆ. ನೀವು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಬುಂಜಿಸುವವರು. ನಾವು ವಿಷವನ್ನು ಬುಂಜಿಸುವರೋ ? ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಶಿವಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವ ನಮ್ಮನ್ನು ದುಷ್ಟರೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಉಪಾಯದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ನೀವು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ವಿಷವನ್ನು ಬುಂಜಿಸಿ, ಬದುಕಿರಿ, ಇದಲ್ಲದೆ ನೀನು

ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ, ಪಟ್ಟಣಜನ ಇವರ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಈ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಸವೇಶನು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಸಮ್ಮತಿಪಟ್ಟನು. ಉಭಯ ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ಅನುಮತಿಸಿದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಪಟ್ಟಣದ ಜನರಿಂದಲೂ, ಪುರೋಹಿತರಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಾಲಯದ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಣ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅನೇಕ ಭಕ್ತರು ರಾಜಜನಿಂದಲೂ ಪುರಜನರಿಂದಲೂ, ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಕಬ್ಬಿಣಗಳ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೇವಕರಿಂದ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ತರಿಸಿ, ವತ್ಸನಾಭಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಧ ವಿಷಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಗಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅರೆಯಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಕುಂಬಳಕಾಯಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಆ ವಿಷವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ಸೌಟಿನಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿರುಹಿಸಿದನು. ಆ ವಿಷದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಉರಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು ಬೆಂದುಹೋದುವು. ಅದರ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತಗಳು ನೀಲಾದ್ರಿಗಳಂತೆ ತೋರಿದುವು ಮತ್ತು ಕೊಳ ಬಾವಿ ಹೊಳೆಗಳು ಕೂಡ ಬಹುಕಪ್ಪಾದವು. ಆ ವಿಷದಗಾಳಿ ಸೋಂಕಿದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಸ್ಥಳದ ವೃಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾದುವು. ಆ ವಿಷದ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದುವು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಬೆಂಕಿಯು ಭೂತಲದಿಂದೇನಾದರೂ ಎದ್ದಿತೋ ! ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷದಿಂದ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ದೇಹವು ಕಪ್ಪಾಯಿತು, ಈ ವಿಷದಿಂದುದ್ಭವಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದೇನಾಗುವದೋ ! ಎಂದು ನಾರಾಯಣನು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಶಿವನು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷವನ್ನು ಹಾಲಾಹಲವೆಂದು ನೆನಸಿ; ತನ್ನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡನು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂಥ ನಾನಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಶೋಷಿಸುವಂಥ ಅತ್ಯುಲ್ಬಣವಾದ ವಿಷವನ್ನು ಜನರು ನೋಡಿದರು. ಅನಂ

ತರದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತುಂಬಿ ವಿಷವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನೂ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲು; ಭಕ್ತರೂ, ಆ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಆ ವಿಷವನ್ನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬುಂಜಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವಿಷವು ಬುಂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯರಸವುಂಟಾಯಿತು. ಅವರ ನಾಲಿಗೆಗಳು ಸಕ್ಕರೆ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದವುಗಳಾಗಿ ಆ ಸಕಲ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆ ವಿಷಸೇವನೆಯಿಂದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅಂಗನೆಯರ ಗಾಢತರಾಲಿಂಗನೆಯಿಂದಲೂ, ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರರೂ, ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವೇಶನ ಕಿಂಕರರೂ, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು. ಏನಂದರೆ;—ಎಲೈ ತ್ರೀಲೋಚನನೇ, ಇದು ಬಹಳಇಕ್ಕಟ್ಟು. ಇಲ್ಲಿಬೇಡ ಅಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೋ ; ಎಲೈ ವಿಷಮಾಕ್ಷನೇ, ಬಹುರುಚಿಕರವಾದ ವಿಷವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಚಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಎಲೈ ವಾಸುಕಿಭೂಷಣನೇ, ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು ಇನ್ನೂ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇದುಸಾಲದು; ಇನ್ನಷ್ಟುತಂದು ಕಾಲಕಂಠನಿಗೆ ಕೊಡು. ಎಲೈ ನಿರಾಶಿದೇವನೇ, ನಿನಗೆ ಸಾಲದೋ ಎಲೈ ವೃಷಧ್ವಜನೇ, ಇಷ್ಟು ವೇಗವೇಕೆ ? ಭೋಗನಾಥಯ್ಯನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಮೃತವು ಸಾಕು. ಎಲೈ ಫಾಲಲೋಚನನೇ ತಿರಿಗಿ ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೋ, ಶ್ರೀಗಿರಿಯೇ, ನೀನು ಅಶಕ್ತನು, ಇನ್ನೂ ಆಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದೇನು ? ಎಲೈ ವ್ಯೋಮಕೇಶನೇ, ನಗುವಿನಿಂದೇನು ? ಶಿವದೇವನೇ ನನಗೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದವು ಬೇಕು. ಎಲೈ ಭೀಮೇಶನೇ ಭಯಪಡಬೇಡ. ಎಲೈ ಧೂರ್ಜಟಿಯೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಮೂರ್ತೀಶನೇ, ಮುಗ್ಧನಂತಿರು. ಕಾಮಾರಿಯೇ ಕಲಹದಿಂದೇನು ? ಸರ್ವಾಂಗದೇವನೇ ತ್ವರೆಯಾತಕೆ ? ಭಾವದೇವನೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ ? ಮಹಾದೇವಲಿಂಗನೇ ಈ ಬಡಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೋ, ಚಂದ್ರಚೂಡನೇ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿ. ಕಸುಮೇಶ ಮಹಾಯೋಗಿಯೇ, ಈ ಕುಟಿಲವಾದ ರೀತಿಗಳಿಂದೇನು ? ಶಿವದೇವಿ,

ಮಹಾದೇವಿ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ, ಶಂಕರಿ, ಲಿಂಗಾದೇವಿ, ಶಂಭುದೇವಿ, ನಿಂಬವ್ವೆ, ವಿಮಲಾಂಬಿಕೆ, ಆನಂದದೇವಿ, ಹೊಲ್ಲಾಂಬೆ, ಸಿದ್ದಾಂಬೆ, ಚಾಕಮಾಂಬೆ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವಿ, ಕೇಶವಾಂಬೆ, ಚೂಡಿಕೆ, ಶಶಿಶೇಖರೆ, ಮುಂತಾದ ಯೋಗಿನಿಯರೇ ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎನಲು, ಆ ಶಿವಯೋಗಿನಿಯರು ಕುಳಿತು ಆ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುಧ್ಯಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಇಂಥಾ ಸಂದಣಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಣೆವು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಸವೇಶನೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲನು. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿತು, ತೊಂದರೆಪಡಿಸಬೇಡ ಈಕಡೆ ಕೊಡಬೇಡ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತರುವದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕುಡಿ. ಶಂಭುದೇವನಿಗೆ ಶಿವಾನಂದವು ತಲೆಮಿಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನು ಬಡಿಸಬೇಡ. ಪ್ರಮಥರು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ; ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಈ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಸೊಡ್ಡಾಳ ದೇವನೇ ಉಡಿದಾರವನ್ನು ಸಡಲಿಸು. ತಲೆಯನಲ್ಲಾಡಿಸಬೇಡ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ವಾಗ್ವಾದದಿಂದೇನು ಫಲ? ಮಹಾದೇವಯ್ಯನೇ, ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನ್ನ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಹಾಕು ನನ್ನ ಲಿಂಗಯ್ಯನು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕನು. ಈ ಭಕ್ತಿ ವಾರ್ತಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದೇನು? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಾ, ಓಡಿಹೋಗಬೇಡ ನಿಂತುಕೋ; ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಕೆಲವರು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಆ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಣಿದರು. ಕೆಲವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆ ಲಿಂಗನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ವಿಷಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು. ಈವಿಧವಾದ ವಿಷವಿಹಾರ ಸಂಭ್ರಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಬಸವೇಶನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗಣಕರನ್ನೂ, ವೀರಭಟರನ್ನೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ, ಬಂಧುಜನಗಳನ್ನೂ

ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಅಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಆಶ್ರಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಸೇವಕರನ್ನೂ ಗೌಡಿಯರನ್ನೂ ವಿಲಾಸಿನಿಯರನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲು ಚಾಮರ ಬೀಸಣಿಗೆ ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರನ್ನೂ, ವೀಣೆ ಕೊಳಲು ಮೃದಂಗ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದವರನ್ನೂ, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆ ಭರತವಿದ್ಯೆಗಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದವರನ್ನೂ, ತಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಕಹಳೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೋವಿದರಾದವರನ್ನೂ. ಕವಿಗಳನ್ನೂ, ಪೌರಾಣಿಕರನ್ನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನೂ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನೂ, ವಿದೂಷಕರನ್ನೂ; ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರನ್ನೂ, ಕಂಚುಕಿಗಳಿಂದ ಕರಿಸಿ, ಬಂದಂಥ ಅವರಿಗೆ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಅವರು ಆ ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ, ಅಮೃತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅಂಕುಶ ಗರ್ಭಿತಳಾದ ಅಂಜಲಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವಂಥ ಮಾವಟಿಗರನ್ನು ಕುರಿತು;—ರಾಜಕೋಲಾಹಲ, ಕಾಲರುದ್ರ, ಮೊದಲಾಗಿ ಅಂತಕ, ಜಂಗಮದಾಸ ಮೊದಲಾದ ಆನೆಗಳನ್ನು ಈಗ ತರಿಸು, ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವಂಥ ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕುರಿತು; ಅಸಮಾನಬಲ ವಾಜಿರಾಜ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ; ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಆನೆಗಳಿಗೊ, ಕುದುರೆಗಳಿಗೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವವರಿಗೂ, ಕಲಿಸುವವರಿಗೂ, ಜಗದ್ರಕ್ಷಣ ಸಮರ್ಥನಾದ ಬಸವೇಶನು ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಗಜಾಶ್ವಗಳು ಆ ವಿಷಾಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಂತುಷ್ಟವಾದುವುಗಳಾಗಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದುವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದುಂದುಭಿಗಳು ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದುವು. ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರಿಯಿತು. ರುದ್ರಗಣರು ಸಿದ್ಧ ಚಾರಣ ಕಿನ್ನರೊಡನೆ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ನಾಶರಹಿತವಾದ ಶಿವಾನಂದವುಳ್ಳವನೇ ! ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೇ ! ಭಕ್ತಿಗೋತ್ರವುಳ್ಳವನೇ ! ಸಾಧುಚರಿತ್ರನೇ ! ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನೇ ! ಜ್ಞಾನನೇತ್ರನೇ ! ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾದವನೇ ! ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಡಗಾದವನೇ ! ಬಸವೇಶನೇ ! ನನಗೆ ಸಕಲವೂ ನೆನಹುಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದ

ಷ್ಟೆ? ಹಿಂದೆ ಈಶ್ವರನು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು, ನೀನು ಕಂಠಪರ್ಯಂತರವೂ ವಿಷವನ್ನು ಬುಂಜಿಸಿದೆ. ಇದಾಶ್ಚರ್ಯ. ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅನಿತ್ಯದೇಹಿಗಳಾದರು. ನೀನು ವಿಷಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಇದು ಮತ್ತೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಎಂದು ಭೂಲೋಕದ ಸಕಲ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳೂ ಬಸವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಚಂಡಪುತ್ರರು ಹೆದರಿದವರಾಗಿ, ಬಸಭೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಅವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸೇನಾಜನಗಳೊಡನೆಯೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕವಿಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಸವೇಶ್ವರನು, ರಾಯನ ಮತ್ತು ಸಭಾಜನದ ಮುಂದೆ ಬುಂಜಿಸಲಾರದೇಹೋದ ಚಂಡಪುತ್ರರನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಆ ವಿಷವನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತಸಮೂಹವನ್ನು ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟವಾದಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವಿಷವಿಹರಣ ಕಥೆಯೆಂಬ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.



ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಜಗದೇವನಿಯ್ಯನ ಕಥೆ.

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಸವೇಶರ್ವನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆತರಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು;—ಎಲೈ ಜಗದೇವನೇ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

ನೀವು ದ್ವಿಜಕುಲದವರು, ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸೈರಿಸದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಎನಲು, ಜಗದೇವನು ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಕರುಣಾ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಒಳ್ಳೇದಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ, ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪಂಚವಿಧವಾದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಬಸವೇಶ್ವರನು ಬರುವ ದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ದ್ವಿಜರನ್ನು, ಕರೆದು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಸ ವೇಶನು ತನ್ನ ಸೇವಕರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಜಗದೇವನು ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಬಸವೇ ಶ್ವರನು ಅವನ ಮುಖದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗಿರಲು ಜಗದೇವಯ್ಯನು ಸ್ವಾಮಿಾ-ಭಕ್ತಸಮೂಹ ದೊಡನೆ ಶಿವಾರ್ಪಣಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು; ಎಲೈ ಮೂಢನೇ, ಭವಿಗಳ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಭಕ್ತಿಸಂಬಂಧವೇಕೆ? ಜಗತ್ತ್ರಯಕ್ಕೂ ಸ್ವಾ ಮಿಯಾದ ಪರಶಿವನು ಕುಲದೈವವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದ ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ಬಹು ಮಾರ್ಗ ಸಂಚಾರವು ಯುಕ್ತವಾದದ್ದೇ? ಶಿವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕೈಗಳಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತರ ದೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದ ದ್ವಿಜರ ಪಾದಪೂಜೆಯು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೇ? ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಪಾದೋದಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಫಲ ವಾದ ಜನ್ಮವುಳ್ಳ ನೀನು ಭವಿಗಳ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನು? ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಯಾವಪುರುಷನಿಗಾದರೂ ಭಕ್ತಿಹೀನರಾದ ದ್ವಿಜರ ಪಙ್ಕ್ತಿಭೋಜನವು ಹೊಂ ದುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದೀತೆ? ಭವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಕ್ತನು ಭವಿಗಳೊಡ ನೆ ಭೋಜನ, ಸಂಭಾಷಣ, ಸಂಪರ್ಕ, ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೂಡಮಾಡು ವುದುಂಟೆ? ಏಲೇಶ್ವರಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಾಹಾತ್ಮನಾದಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಅವನ ಶೀಲವು ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಆತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಏಲೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನ ಕಥೆ.

ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು, ದಾಸಿಯರು ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಜನರನ್ನು ಲಿಂಗಧಾರಕರನ್ನು ಮಾಡಿ

ಲಿಂಗಬಾಹ್ಯರಾದ ಸಮೀಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡನು. ಅವರ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟನು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳನು. ಸ್ವಕೀಯ ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವನಲ್ಲದೆ, ಇತರರಿಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕೂಡ ಪರರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಭವಿಗಳೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಭವಿಯಿಂದ ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಭವಿಗಳಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಹಾವ್ರತಸ್ಥನಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನು ಭವಿಗಳ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ದುಷ್ಟರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ಸದಾಚಾರವನ್ನು ದೂಷಿಸುವವರಾಗಿ, ಇವನು ಭವಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಯಾವಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆತನ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಬಂಡಿಗಳಿಂದ ಬೂದಿಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ, ಬೀಜದ ಕಾಳನ್ನು ಎರಚುವಂತೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಎರಚಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಮುಂಚಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸತ್ಪುರುಷನಾದವನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ್ಯೂ ಚಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದುಷ್ಟರಾದ ಜೈನರು ಕಳ್ಳರ ಕೈಯಿಂದ ಅವನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆ ಕಳ್ಳರು ಏಳು ದಿವಸ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಹೊಂದತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆ ಗೋವುಗಳು ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹನಿ ನೀರನ್ನೂ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ಕಳ್ಳರು ಪೈರಿನ ನಡುವೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ಆ ಗೋವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಗೋವುಗಳು ಏಳು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದಿಲ್ಲ, ನೀರು ಕುಡಿದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸತ್ತೇಹೋಗುವವು ಎಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಗೋವುಗಳು ಒಂದೇ ದಿನದೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದವು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನು ಒಂಭತ್ತನೇದಿನದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊರಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹುಂಭಾರವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಲಿಂಗದ ಮೇಲಣ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಕೃಶವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಗೋವು

ಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ರತಭಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ಗೋವುಗಳು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲ ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹುಲ್ಲು ನೀರುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ, ಲಿಂಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರಿಗಿದುವು. ಅವುಗಳ ಹುಂಬಾರವವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರುಗಳು ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟರ ಸಂಗಡ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರುವ ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟಗಳಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲಕದವನ್ನು ತೆರೆದನು. ಆ ಗೋವುಗಳು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿಕಸಿತವಾದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಗಳಿಂದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹುಲ್ಲುತಿಂದು ನೀರುಕುಡಿದು ದಣಿವನ್ನಾರಿಸಿಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹುಂ ಬಾ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕರುಗಳನ್ನು ಕರೆದುವು. ಕರುಗಳು ಕೂಡ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಾಲವನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಬಂದು ವ್ರತಸ್ಥಗಳಾದ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದುವು. ಹಸುಗಳು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೆಚ್ಚಲದೆಸೆಯಿಂದ ಸ್ರವಿಸುವ ಕ್ಷೀರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಕರುಗಳ ಮೈಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕಿದುವು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಹಸುಗಳೂ ಕೂಡ ವ್ರತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ನಾಚಿದೇವನ ಕಥೆ

ಇದಲ್ಲದೆ ನಾಚಿದೇವಯ್ಯನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತನ ಪತ್ನಿಯು ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಎರಡನೆಯ ಕೂಸಿಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡದೆ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಈ ಭವಿಯಾದ ಕೂಸನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಸಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಆಚಾರದಿಂದಲಂಕೃತೆಯಾದ ಆಕೆಯು

ಆ ಕೂಸನ್ನು ಗಂಡನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಈ ಶಿಶುವಿಗೆ ಅರ್ಧೋದಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಚಿದೇವನು ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿದನು. ಸನ್ಮಾರ್ಗವಿದ್ದರೂ ನೀಚಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸುವದರಿಂದ ಫಲ ವೇನು ? ದ್ರೋಹಿಗಳ ಸಹವಾಸವು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡೀತು ? ಪಶುಗಳಪಾಶವನ್ನು ಛೇದಿಸುವ ಪತಿಯು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ, ಯಾವಮನುಷ್ಯಾಧಮರು ಪಶುಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರೈಸಿ ಪಶುತ್ವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಕಿವಿಮೂಗನ್ನು ಬುಡದವರಿಗೆ ಕೊಯ್ದು ಶಿವನು ಇಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನು ಕರ್ಮಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆತಾನೆ ವಾಸಿಸುವನು ? ಎಲಾ ನೀಚನೆ, ನೀನು ಹ್ಯಾಗೆ ಜಗದೀಶನನ್ನು ತಿಳಿದೀಯೆ ? ಕುರುಡನು ದೀಪವನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲನೇ ? ಕಿವುಡನು ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಬಲ್ಲನೇ ? ಜ್ವರಪೀಡಿತನಾದವನು ಹಾಲಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲನೇ ? ನೊಣಗಳು ಮಕರಂದವನ್ನೂ, ಕಪ್ಪೆಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವೇ ? ಕೋತಿಯು ರತ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲದೇ ? ಮಲಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ನಾಯಿಯು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲದೇ ? ಗೂಬೆಯು ಉರಿಯುವ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲದೇ ? ಏಕಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯು ಮುಖದಲ್ಲಿ ದ್ರವಿಸುವ ಅಮೃತದಾರೆಗೂ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೂ, ನೆಲೆಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಜೇನಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನವಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಪವಾದ ಗಾಜಿನ ಚೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಸಕ್ಕರೆಯಿರಲಾಗಿ ಮರಳಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಪವಾದ ಚೂರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಮಧೇನುವು ಮುಂದುಗಡೆಯಿರುವಲ್ಲಿ ಬಂಜೆ ಹಸುವಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಹತ್ತಿಲಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಾಡಮರದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆಪ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತವಾದಂತೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಏಕಲಿಂಗವ್ರತವೆಂಬ ಘನವಾದ ಮಾರ್ಗವಿರಲಾಗಿ ಮೂಢಾತ್ಮರು ಬೇರೆಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂಢಾತ್ಮನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರ ಹ್ಯಾಗೆತಾನೇ ಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿಯಾನು ? ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದರೆ ನಿರ್ಮಲವಾದೀತೇ ? ನಾಯ ಬಾ

ಲಕ್ಕೆ ದಬ್ಬೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾದೀತೇ ? ಕಲ್ಲನ್ನು ನೀರಿಂದ ತೊಳೆದರೆ ಮೃದುವಾದೀತೇ ? ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲನ್ನೆರೆದರೆ ವಿಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೀತೇ ? ಬೇವಿನ ಬೀಜವನ್ನು ಜೇನುತುಪ್ಪದಿಂದ ಅರೆದರೆ, ಕಹಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೀತೇ ? ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೂವುಗಳಿಂದ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಯಾವಫಲವುಂಟಾದೀತು ? ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಲೆಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡನು. ಗೌತಮನು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಗೋಹತ್ಯಾದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನು ದ್ವಿಜಕುಲದವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಲಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ವೇದವೇದಾಂಗ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾದ ಕೋಟಿವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಗದೇವನು ಭಯದಿಂದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂಮಾಡಿ, ಎದ್ದು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡು—ನಾನು ಕರ್ಮದ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವವನೂ, ದುರ್ಜನರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನೂ, ದುಷ್ಟನೂ, ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವೂ, ಬುದ್ಧಿಹೀನನೂ, ಅಪರಾಧಗಳ ಗಣಿಯೂ, ಅವಿವೇಕಿಶಿಖಾಮಣಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದಕಾರಣ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಮ್ರನಾಗಿದ್ದ ಜಗದೇವನಿಗೆ ಬಸವೇಶನು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಅಯ್ಯಾ ಪ್ರಮಥರಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿವದ್ರೋಹವು ನಡೆಯುವದು, ಆ ದ್ರೋಹಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಯಮಪುರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾದ ಜಗದೇವನು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಸಮ್ಮತಿಸಿದವನಾಗಿ ಬಸವೇಶನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರತಾಂಬೂಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಸ್ಥಿರಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ಭಕ್ತರೊಡನೆ, ಬಸವೇಶನು ಆ ಜಗದೇವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆತನು ಭಕ್ತಗಣಸಮೇತನಾದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು ಆತನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೈದಿದನು.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ನಾಚಿದೇವಯ್ಯನ ಕಥೆಯೆಂಬ ೪೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಬಸವೇಶನೈಕ್ಯವು.





ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬಸವೇಶನಿಗೆ ಇಷ್ಟರಾಗಿಯೂ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿಯೂ, ಜಂಗಮಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿಯೂ, ಶಿವಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಲ್ಲಯ್ಯ, ಮಧುವಯ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಇಬ್ಬರು ಶಿವಭಕ್ತರಿದ್ದರು. ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವರೂ, ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಸದಾಚಾರನಿಯಮಗಳುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದವರು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅನಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆಂದು ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ರಾಯನು ಬಸವೇಶನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳಿಸಿದನು. ಬಸವೇಶ ಮುಂತಾದ ಭಕ್ತರು ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಶಿವನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಬರ

ಮಾಡಿ—ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತದ್ರೋಹಿಯಾದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ ಜಗದೇವನು ಹೊರತು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸರ್ವರೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಕೂಡಲೆ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವನ್ನೈದಿದರು.

ಸಕಲ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಬಸವೇಶನೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ. ಆ ಮಹಾತ್ಮನಕೂಡ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕಲ್ಲಿನಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಬಾಲಚುಕ್ಕಿ ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದುವು ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲದ ಸುತ್ತಲೂ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿತು. ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಳಾಟದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಿತು. ಭೂಮಿಯು ಪರ್ವತಗಳೊಡನೆ ಕಂಪಿಸಿತು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕಂಡನು. ಆತನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿಂಹಾಸನವು ನಡುಗಿತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಲು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿತು. ಮೇಘಗಳು ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದುವು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ದುಶ್ಶಕುನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೆಲವು ಜೈನರು ಭಯದಿಂದ ಕಾಂತಿಹೀನರಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರಭಕ್ತಿರಸಾತಿಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ ಜಗದೇವನ ತಾಯಿಯು, ಜಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು—ಯಾವನು ಶಿವದ್ರೋಹವನ್ನಾಗಲಿ ಶಿವಭಕ್ತದ್ರೋಹವನ್ನಾಗಲಿ ಕೇಳಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪಾಪಿಯಾಗುವನು. ಭಕ್ತನಾದವನು ದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನನ್ನಾದರೂ ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು: ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಶಿವದ್ರೋಹವನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ತಾನು ಯಾಗಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಉಪಮನ್ಯುಮುನಿಯು ಶಿವದ್ರೋಹವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಶಿವದ್ರೋಹವನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವಾದರೂ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂ

ಡಿರುವವನೇ ಮೂಢನು. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಕಪಟಿಯೂ ಆದವನಿಗೆ ಶಿವನು ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದಾನು ? ಪ್ರಮಥರು ತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಪ್ರಮಥರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲನು. ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅವರಿಗೆ ರಾಜರು ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ? ನಾನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯಾದ ನೀನು ದ್ವಿಜಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಆಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನಗೂ ನರಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೀನು ನೂರರಷ್ಟು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಶಿವದ್ರೋಹಿಯ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ; ಶಿವದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ಶಿವಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದೀಯೆ; ನೀನು ನಾಯಿಯೇ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನಾಯಿಯಂತೆ ಹೊರಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಯಿಂದಲೇ ತಿನ್ನು ಎಂದು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಉಚ್ಚ್ರೇ ಎಂದು ಕರೆದು ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಅವನು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಎಂಬ ಭಕ್ತರಿಬ್ಬರು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಂದು, ಅವನೊಡನೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಭೋಜನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂವರು ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವರಾಗಿ, ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಸಭೆಯನ್ನೈದಿದರು. ಮೂರು ರೂಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವೀರರಸವೋ ವೀರಭದ್ರನೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಭೆಯಜನರು, ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧಗಳಾದ ಪರ್ವತಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದರು. ಗುಥಾಣಿಯಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಟರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಕೈ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಯುಧದ ಏಟಿನಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಶಿವಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿದನು. ಆ ವೀರರು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಿವಿದು, ತಲೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕಿ, ಶಿವಭಕ್ತರು ಜಯಶೀಲರಾಗಲಿ ಎಂದು

ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದರು. ಪ್ರಮಥರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ನಾವು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಯಾವನು ಶಿವದ್ರೋಹಿಯೋ ಅವನಿಗೆ ಈ ವಿಧ ವಾದ ಗತಿಯೇ ಆಗುವದು. ಯಾರಿಗೆ ಶಿವನೇ ದೇವರೋ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟ ರೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅವನ ತೋಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಯ್ಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಜಳಿಪಿಸುತ್ತಾ, ಹಾರುತ್ತಾ, ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಬಿರುದಾ ವಳಿಯನ್ನು ಪಠಿಸಿದರು. ಬಿಜ್ಜಳನ ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ವಾಯುವಿಗೆ ಸರ್ಪಸ್ವರೂಪ ನಾದಂಥ ಜಗದೇವನು ವೀರವ್ರತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ಪುತ್ರನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ಆಗ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟ ಜಗದೇವನು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಸಂ ಹರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ಈಗ ಮಾಡಿದೆನು. ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿ ದ್ದೆನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಚಾಚಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಮಸ್ತಕದಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾ ಯಿತು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಶಿವನು ಜಗದೇವನನ್ನು ರತ್ನಖಚಿತ ವಾದ ವಿಮಾನದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೊಡನೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಂತಾನಹೀನನಾದ್ದ ರಿಂದ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವದು ನೀತಿ ಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಬಸವೇಶನು ಜಗದೇ ವನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಕೂಡಲಿ ಸಂಗಮ ವನ್ನೈದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಸಿದನು. ಶಿವನುಕೂಡ ದಯೆಯಿಂದ ಗುರುರೂಪನನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಆತನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು ಆಗ ಬಸವೇಶನು ಗುರುವರನ ಪಾದಕಮಲ ದರ್ಶ ನದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎದ್ದ ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪವುಳ್ಳವನೂ,

ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದವನೂ ಆಗಿ ದದ್ಗದ ಸ್ವರದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ, ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುಸ್ವರೂಪನಾದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಂಥ ಆ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ, ಮೂರ್ಧಾಘ್ರಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಭಕ್ತರ ಎದುರಿಗೆ ಬಸವೇಶನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಸಕಲ ಶೈವಾಗಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಪರಶಿವನು ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು; ಪ್ರಮಥರು ಹೂವಿನಮಳೆಯನ್ನು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕರೆದರು.

ಬಸವೇಶನ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ಸೋಪಾನಮಾರ್ಗವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಮಥರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಯಾವನು ಓದುತ್ತಾನೋ ಯಾವನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೋ ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೂ ಆಸ್ಪದನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವೇಶವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನೈಕ್ಯವೆಂಬ ೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮುಕುಂದಶತಾನಂದ ಪುರಂದರ ಪ್ರಮುಖನಿಖಿಲ ಬೃಂದಾರಕ
ಬೃಂದವಂದ್ಯಮಾನ ಶ್ರೀಪರಶಿವಚರಣಾರವಿಂದಸಪರ್ಯಾಸಮಾ
ಸಾದಿತಾನಂದ ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಗೋತ್ರ ಸಂಭೂತ
ಭಿಷಗ್ವರೇಣ್ಯ ರುದ್ರಾರ್ಯತನೂಭವ ಕಂಬಸವ
ಸುಧೀವಿರಚಿತಮಾದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಬಸ
ವೇಶವಿಜಯವೆಂಬ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ಕಂ ‖ ಬಸವೇಶವಿಜಯಮಂ ಸಂ |
ತಸದಿಂ ನಿಚ್ಚಂ ಸಮಂತು ಪಠಿಸುವನಾವಂ ‖
ರಸೆಯೊಳ್ಕೇಳ್ವಂ ಭಕ್ತಿಯಿ |
ನಸಮಾಕ್ಷಂ ತಾನವಂಗೆ ಸೌಖ್ಯಮನೀವಂ ‖

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೨	೧೪	ಸಭೆಯು	ಶಿವಸಭೆಯು
೩	೯	ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ	ಶಾಂತವಾದ
೫	೮	ಸ್ವೀಕರಿಸಿ	ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ
೬	೧೮	ಆಜೆ	ಆಜ್ಞೆ
೭	೭	ಅವತರಿಸಿ	ರಾಜನಾಗಿಪುಟ್ಟಿ
೧೦	೧೪	ಗಾಳಿಯೂ	ಗಾಳಿಯು
೧೨	೧೪	ಬಸವೇಶನುಂ	ಂ
೧೪	೨	ರಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ	ರಸಗಳಲ್ಲಿ
	೧೭	ಇಚ್ಛೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದು	ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ
		ಮಾಡುತ್ತದೋ	ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ
	೨೫	ಆಕೆಯು	ಆಕೆಯು
೧೫	೨೫	ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ	ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
೨೨	೧	ಶ್ಲಾಘಿಸುವನೋ	ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾನೋ
೨೩	೧	ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು	ಶುಭಕರ್ಮವನ್ನು
	೭	ಮಾಡುಸು	ಮಾಡು
	೨೩	ಯಜೋ	ಯಜ್ಞೋ
೨೪	೨೬	ಥರ	ಧರ್ಮ
೨೮	೪	ಮಹವೀರಶೈವ	ವೀರಶೈವ
೩೦	೧೦	ಮಾತ್ರಿ	ಮಂತ್ರಿ
೩೧	೩	ಸರ	ರಸ
	೯	ನಾಗಿಯೂ	ನಾಗಿ
	೨೪	ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ	ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
	೨೬	ಹೇಗೆ	ಹೇಗಿ
೩೨	೨	ದಾಗಿಯಾ	ದಾಗಿಯೂ
	೩	ವಾದುದ್ದಾ	ವಾದುದಾ
	೮	ವಂಥಾಡು	ವಂಥಾದ್ದಾ
	೧೭	ಮಾಂದ್ರಾಂ	ಮಾದ್ರಾಂ
೩೪	೬	ಸೂರ್ಯೆನು	ಸೂರ್ಯನು
	೨೨	ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ	ಪಂಚಾಸ್ತ್ರ
೩೫	೧	ತ್ರಿದ್ದುವು	ತ್ರಿದ್ದರು
	೨೬	ಜನವು ನೋಡುವದು	ನೋಡುವ ಜನರಿಗೆ
೩೭	೧೭	ಭಕ್ತರತಿ	ಭಕ್ತ್ಯತಿ
೪೦	೨	ಬಸವೇಶನುಸಂಗಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ	ಆನಂದದಿಂದ
	೨೧	ಹೇಳಿದನು	ಹೇಳಿದರು
೪೧	೪	ಭುಂಜಿಸುವ	ಬುಂಜಿಸುವ
	೧೫	ದೂತರುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ	ದೂತರಮುಖದಿಂದ
೪೪	೨	ಗುಣಗ್ರಹಣವನ್ನು	ಪ್ರಜೆಗಳುಗುಣಗ್ರಹಣವನ್ನು
	೧೪	ಭವಿಯಾದವಳಿಗೆ	ಭವಿಗಳಿಗೆ
೪೫	೧೬	ಮನಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳ	ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
	೧೭	ಮೂರ್ತಿಗೊಂದಂಗ	ಮೂರ್ತಿಗಳೊಳಗೊಂದಂಗ
	೨೦	ಮನಸುಳ್ಳ	ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
೪೬	೨	ಲಕ್ಷಣದ	ಲಕ್ಷದ
	೧೬	ತೋರಿಸ	ತೋಯಿಸ
	೨೨	ಯಾಕೋ	ಯಾರೋ
	೨೩	ಸಾರಿಯಲ್ಲಿ	ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು
೪೭	೧	ಪ್ರಭುವೆ	ಪ್ರಭುವೇ
೪೮	೧೧	ತಿರುಲು	ತಿರಲು
	೧೮	ರಿಸಿದನು	ರಿಸಿದವನು
೪೯	೧೬	ಷಪಿಈ	ಕಪಿ ಮುಂತಾದ
೫೦	೯	ದೇವಿಯೂ	ದೇವಿಯು
	೧೯	ದಾಸಿ	ಕನ್ಯೆ
೫೨	೨	ಈತನು	ನೀನು

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೫೨	೯	ಪ್ರಾಕಾರ	ಪ್ರಕಾರ
೫೫	೫	ಕಡಿಣೋಕ್ತಿ	ಕಠಿನೋಕ್ತಿ
೫೬	೧೦	ಅರ್ಥನನ್ನಾ	ಅರ್ಥವನ್ನಾ
	೨೦	ಮಾಡ	ಬಿಡ
೫೭	೬	ಅರ್ಥ	ಅರ್ಧ
	೨೧	ಗುಣ	ಗಣ
	೨೪	ಬಸವೇಶನ	ಬಸವೇಶನು ಶಿವನ
೫೮	೫	ಆಶ್ರಯದಂಡ	ಹಣ
೬೦	೧	ದಿಂದ್ದನು	ದಿಂದಿದ್ದನು
೬೧	೧೮	ತಲೆಯ.	ತಲೆಯಲ್ಲಿ
೬೨	೨೦	ವುಚ್ಚರಿಸು	ಉಚ್ಚರಿಸು
೬೪	೧೮	ನನನ್ನು	ನನ್ನನ್ನು
೬೫	೧೪	ಭವಿಸದಕರ್ನು	ಭವಿಸಿದರು
೬೭	೨೪	ಹರಿದು ಹಂದು	ಹಿಂದು ಹಿಂದು
೭೦	೧೮	ಪೊನ	ಪೊನೆ ?
೮೪	೧೪	ಮಾಡಿದವು	ಮಾಡಿತು
೯೬	೨೧	ಬಂದು	ಒಂದು
೯೯	೧೨	ಕೇಳು	ಕೀಳು
	೧೫	ಸಾಲದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ	ಸಾಲದುರಕ್ಕಾಗಿ
೧೦೦	೨೧	ಸುಖಿ	ಸಖಿ
೧೦೨	೮	ಮಾಧವ	ಮಾದರಸ
೧೦೫	೨೪	ಡುಡುವುದಲ್ಲಿ	ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ
೧೦೭	೨೧	ಮಾಡಿಆಕಾರ ಕೊಂಡು	ಆಕಾರಮಾಡಿ ಕೋಂಡು
	೨೨	ಭುಂಜಿಸು	ಬುಂಜಿಸು
೧೧೩	೧೪	ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟ	ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣ
	೧೫	ಪದಲ್ಲಿ	ದಲ್ಲಿ
೧೧೯	೧೬	ವಿತ್ತು	ವಿತ್ತು
೧೨೨	೬	ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ	ಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ
೧೨೬	೧೨	ಅವನನ್ನು	ಅವರನ್ನು
	೨೩	ಕೆಲವರನ್ನು	ಹಿರಿಯರು ಕೆಲ
೧೨೭	೨೬	ನಾದವನಿಕೆ	ನಾದದನೂ
೧೨೮	೧೭	ಆಸಕ್ತನಾದ	ಆಸಕ್ತವಾದ
	೨೨	ಹೇಳಲೂ	ಹೇಳಲು
	೨೬	ಪಡ	ಪಡೆ
೧೨೯	೮	ಸತ್ಪುರಸ	ಸತ್ಪುರುಷ
೧೩೧	೭	ಸಮರ್ಥಾ	ಸಮರ್ಥ
೧೩೪	೧೭	ಚಿನ್ನ	ಭಿನ್ನ
	೨೦	ಈಪ್ರಕಾರವಾದದ್ದು	ಈಪ್ರಕಾರವಾದ
	೨೧	ನಾಥನು	ನಾದನು
೧೩೬	೯	ಮದುರೆ	ಮಧುರೆ
೧೪೨	೨೨	ಚರದ	ಚಲುವಿನಿಂದ
	೨೩	ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ	ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
೧೪೫	೧೮	ಪಾದಾಚನನೆ	ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆ
೧೪೬	೩	ಕಠಿನವಾಗಿ	ನಿಂಬವ್ವೆಯು ಕಠಿನವಾಗಿ
	೬	ಸಿರಿಯಾಳ್ವ	ಸಿರಿಯಾಳ್ವನ
೧೫೨	೧೮	ರಾದರು	ರಾದವರು
೧೫೩	೭	ಸುತ್ತ	ಸುತ್ತಿ
	೧೯	ಪಾರ್ವತಿಯ ಕರುಣಾರಶಭ ರಿತಳಾದ	ಕರುಣಾರಸಭ ರಿತಳಾದಪಾರ್ವತಿಯ
೧೫೪	೭	ಸಂಬಂಧವು	ಇರುವಸಂಬಧವು
೧೫೬	೧೮	ಕೇಳಿ	ಹೇಳಿ
೧೫೭	೯	ಅಲ್ಲಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ದಾರಿಯುನ್ನು ಆವರಿಸಿ	ದಾರಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ
	೨೨	ಹೃತೆದ್ಯುತ	ಹೇತೇದ್ಯುತೆ
೧೫೯	೯	ಮೊಳಕೆಯ	ಮೊಳಕಯ್ಯ
೧೬೬	೧೯	ಪರಿಮಳದವರಿ ಮಳಗಳಿಂದ	ಪರಿಮಳದಿಂದ
೧೬೭	೨೧	ಹೇಳಿದಕ್ಕೆ	ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ
೧೬೮	೨೨	ಅಗಳಲ್ಲಿ	ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ
೧೮೬	೧೮	ಬಳಸ	ಸ್ತುತಿಸ
೧೯೧	೨೬	ಕಠಿಯನು	ಕಠಿಯನ್ನು

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೧೯೩	೨೬	ಆಯಾಯಾ	ಆಯಾ
೨೧೫	೨೫	ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು	ಸುರಿಯಿತು
	೨೬	ವೃಕ್ಷಗಳುಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವು ಆದುದರಿಂದ	
೨೧೮	೧೨	ಕಷ್ಟವು	ಅಯ್ಯೋ
೨೨೨	೨೩	ಸಾಸ್ಟಾಂಗನ ಮಸ್ಕಾರವನ್ನು	ದಸರಯ್ಯನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಗನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು
೨೨೪	೪	ಸ್ಸತೃಃ	ಸ್ಸತ್ರರಶಃ
೨೩೦	೮	ನಾತ್ರನು	ಪಾತ್ರನು
	೯	ಯಾವಾಗಲೂ	ನಿಮಗೆಯಾವಾಗಲೂ
೨೩೧	೮	ಳುವನೆ	ಳ್ಳವನೇ
೨೩೨	೨೧	ಥೈರ್ಯವನ್ನು	ಧೈರ್ಯವನ್ನು
೨೩೩	೫	ಹೇಳಿದೆ	ಹೇಳಿಇದೆ
೨೩೪	೧	ಳಲ್ಲಿ	ಗಳಲ್ಲಿ
೨೩೫	೨೩	ಹೇಳುತ್ತಿ	ಹೇಳುತ್ತೀ
೨೩೬	೧೭	ಜಾಣವಾದ	ಜಾಣರಾದ
೨೩೮	೨೦	ವೆಶ್ಯೆ	ವೇಶ್ಯೆ
೨೩೯	೨೪	ಅಸಕ್ತಳಾ	ಅಸಕ್ತಗಳಾ
೨೪೨	೧	ಮನಸುಳ್ಳ	ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
೨೪೯	೬	ಧ್ಯಾನಿಸುವನು	ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು
	೨೦	ಕೈಲಾಸ	ಕೈಲಾಗ
೨೫೦	೧೪	ಸ್ಥನ	ಸ್ತನ
	೨೧	ಕವಚ	ಕಚ
	೨೩	ಕೈಯಲ್ಲಿದ	ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ
೨೫೩	೯	ಮಾದಿದರೆ	ಮಾಜಿದರೆ
	೧೧	ಹೆಂಳಿ	ಹೇಳಿ
	೧೬	ಬಂದುಬಂದು	ಬಂದು
೨೫೪	೨	ತ್ತೆಂಸೆಂದು	ತ್ತೇನೆಂದು
೨೫೫	೭	ಸಾರಾಷ್ಟ್ರಧಿಪತಿ	ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ
೨೫೬	೨೫	ಹಾಕಿಕೊಂದು	ಹಾಕಿಕೊಂಡು
	೨೬	ಎಂದಿನಂನೆ	ಎಂದಿನಂತೆ
೨೫೭	೧೦	ಭಕ್ತನಿಗೆ	ಭಕ್ತನಿಗೂ
೨೬೩	೨೩	ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಾರೂ	ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಾದರೂ
೨೮೭	೧	ನಿಮಂಥಾ	ನಿಮ್ಮಂಥ
	೨೨	ಸುರಾತಾ	ಸುರತಾ
	೨೪	ತೂಗೆ	ತೂಗು
೨೮೪	೨೬	ಎಲ್ಲೆ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಅಭಯವನ್ನು	ಅಭಯವನ್ನು
೨೮೫	೧೨	ಶಬ್ಧ	ಶಬ್ದ
೨೮೬	೮	ತ್ತುತ್ತಿರುವ	ಮುತ್ತುತ್ತಿರುವ
	೯	ನಿಡಿದುಕಾದವನು	ನೋಡಿದ ಮುದುಕನಾದನನು
	೧೬	ದೃಷ್ಠಿ	ದೃಷ್ಟಿ
೩೦೦	೧೮	ಜೀನನೆ	ಜನನೇ
೩೦೧	೧೩	ಅಗ್ರೇಸರನ್ನಾಗಿಯೂ	ಅಗ್ರೇಸರನಾಗಿಯೂ
	೧೭	ಭಕನು	ಭಕ್ತನು
೩೦೨	೧೮	ಧ್ವನ	ಧ್ವನಿ
೩೦೩	೧೧	ಕ್ಕರಿಸ	ಕ್ಕರಸ
೩೦೪	೨೬	ಎತಿ	ಎತ್ತಿ
೩೧೦	೪	ಎಂದರು	ಎಂದನು
೩೧೩	೫	ಸುತ್ತಿಸಲ್ಪ	ಸುತ್ತಲ್ಪ
೩೧೪	೬	ಸಂಭಂಧಿಯನ್ನೂ	ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು
	೨೪	ಳಿಂನ್ನ	ಳಿಂಸ
	೨೬	ಜೈನರನು	ಜೈನರನ್ನು
೩೧೭	೧೪	ಹಾಗೆಯೇಕೂಡಿತನ್ನ	ತನ್ನ
೩೨೮	೨೧	ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ	ಜೈಸಿದ್ದರಿಂದ
೩೩೦	೨೦	ಹಥಿ	ಹದಿ
೩೩೨	೨	ಮತ್ತೂಬ	ಮತ್ತೂಬ್ಬ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೩೩೪	೫	ಹಂಸಿದನು	ಹೆರಸಿದನು
	೧೦	ಆಕೆಯು	ಆಕೆಯ
೩೩೫	೩	ಕಾಣಿಸದಂತೆ	ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ
	೨೩	ಸೇವಿಸುವದಕ್ಕೆ	ಸೇವಿಸಿದುದಕ್ಕೆ
೩೩೬	೨೨	ಹ್ಯಾಗೆ	ಹಾಗೆ
೩೩೮	೫	ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು	ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು
	೨೫	ದಾಗಿಯೂ	ದಾಗಿ
೩೩೯	೭	ಬಾದಿಸು	ಬಾಧಿಸು
	೨೧	ಭಮ	ಭ್ರಮ
೩೪೧	೩	ಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠವುಳ್ಳವನೂ	ಲ್ಪಟ್ಟಮಾಲಿಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದವನೂ
	೫	ಪಜ	ಪಜ್ತ
೩೪೫	೨೪	ಭಕ್ತರ	ಅರಮನೆಯ
೩೪೬	೧೮	ಸಮಾನನೇ	ಸಮಾನರೇ
೩೪೭	೨೨	ವೇದವು	ವೇದದಲ್ಲಿ
	೨೩	ಎಂದು	ಎಂಬ ವಚನವು
೩೪೯	೧೪	ಜ್ಞಾಸಂಬಂಧಿ	ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿ
	೨೧	ವರನ್ನು	ವರವನ್ನು
೩೫೦	೧೦	ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ರಿ	ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ
	೧೧	ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ರಿ	ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ
೩೫೧	೩	ಆ ಕಲ್ಯಾಣ	ಕಲ್ಯಾಣ
೩೫೨	೨	ತನ್ನಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟ	ತನ್ನ ಹಸನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
	೧೮	ಉತ್ತಮಜಾತಿಯನ್ನು	ಉತ್ತಮಜಾತಿಯವಳನ್ನು
	೧೯	ಧನಿಕರಾದವರನ್ನು	ಆಕೆಯನ್ನು
	೨೦	ತೊಳ್ಕಯಲ್ಪಟ್ಟ	ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ
	೨೨	ಜಾತಿಯಾದೆ	ಜಾತಿಯವಳಾದೆ
	೨೬	ಹಂಚಿಗೊಂಡರು	ಹಂಚಿಕೊಂಡರು
೩೫೬	೨೫	ವಂದುಕೊಳಲು	೦
೩೫೯	೧೪	ರಾನದ್ದರಿಂದ	ರಾದ್ದರಿಂದ
	೧೬	ಬಿಬ್ನ	ಬಿಬ್ಬ
೩೬೧	೧೭	ಸಾಮವೇಧಿಯ	ಸಾಮವೆದಿಯು
೩೬೨	೫	ಆಭೋಜರಾನು	ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜನಾದ ಭೋಜರಾನು
	೨೨	ತಲ್ಲದು	ತಲ್ಲದೆ
೩೬೩	೧೭	ವ್ಲಿ ಉಂಟಾದ	ದೇಹದ
೩೬೪	೧೩	ಗಂಧರ್ವನು	೦
	೧೯	ನಾನಿ ಅವನಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು	ನಾದನು
೩೬೫	೧೯	ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ	೦
	೨೩	ಈ	ಮುಂತಾದ
೩೬೬	೦೬	ವೇಶ	ವೇಷ
೩೬೭	೧೦	ಹೋಗುತ್ತೇವೆ	ಹೋಗುತ್ತೇನೆ

ರೇಣುಕ ಲೀಲಾವಿಲಾಸ ವಿಜಯವೆಂಬ ಶ್ರೀ ಭೀಮೇಶಾದ್ರಿ ಮಹಾಸ್ಥಳ ಪುರಾಣ ಕ್ರಯ ೧೨ ಆಣೆ

		ರೂ.	ಆ.	ಪೈ
ಟೀಕಾ ಜೈಮಿನಿ	....	3	0	0
ಮೂಲಭಗವದ್ಗೀತೆ	....	0	10	0
ಜೈಮಿನಿಭಾರತ	....	1	8	0
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸರ್ವವಿಷಯಾಮೃತ	....	1	8	0
ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ	....	2	8	0
ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	....	0	3	0
ಶ್ರೀರುದ್ರನಮಕಚಮಕ	....	0	2	0
ಶಿವಗೀತಾ	....	0	4	0
ಸಂಕ್ಷೇಪ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ	....	0	3	0
ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಮ್ಮನ ಚರಿತ್ರೆ	....	0	1	0
ಶಿವರಾತ್ರಿಕಥೆ	....	0	1	0
ಮೂಲಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕ	....	0	1	0
ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಹಾಸ್ಯರಹಸ್ಯ ಕಥೆಗಳು		0	3	0
ಹದಿನಾರುವರುಷದ ಬಾಲಗ್ರಹ ಚಿಕಿತ್ಸೆ	....	0	1	0
ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ	....	0	1	0
ರಂಗರಹಸ್ಯಮಾಲಾ	....	0	1	0
ಮಂಗಳಗೌರಿಹಾಡು	....	0	1	0
ಶುಕ್ರವಾರದ ಗೌರಿಹಾಡು	....	0	1	0
ಭಜಗೋವಿಂದಸ್ತೋತ್ರ	....	0	1	6
ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	....	0	2	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವ್ರತ	....	0	3	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥೆ	....	0	2	0
ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ	....	0	1	0
ಟೀಕಾಭಗವದ್ಗೀತೆ	....	0	12	0
ದೇವಲಮತಧರ್ಮ	....	0	6	0
ಪ್ರಥಮಕಾಂಡ ಅಮರಕೋಶ	....	0	1	0
ಬಸವೇಶವಿಜಯ	....	1	8	0
ಮೂಲ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ	....	0	1	0
ನಿಜಲಿಂಗಶತಕ	....	0	1	0
ನವಗ್ರಹಚಿಂತಾಮಣಿ	....	0	3	0
ಸಂಗೀತಪಾರಿಜಾತ	....	0	6	0
ಅರ್ಜುನಜೋಗಿ ಹಾಡು	....	0	5	0
ತ್ರಿಕಾಂಡ ಟೀಕಾ ಅಮರ	....	1	0	0

ಸಚಿತ್ರ ಪದ್ಯ ನಳಚರಿತ್ರೆ ಕ್ರಯ ೬ ಆಣೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಚರಿತ್ರೆ ರಫ್ ಕಾಗದದ್ದು ೧೨ ಆಣೆ.

ವೇದೋಕ್ತ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ

ವೀರಶೈವಾಚಾರ ಕೌಸ್ತುಭಾಂತರ್ಗತವಾದ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಆಸ್ಥಾನಮಹಾವಿದ್ವಾನ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾರತ್ನಂ ಎಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾಗಿರುವ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ದ್ವಿವೇದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಧನಗೊಳಿಸಿ, ಶಂಕರವಿಲಾಸ ಮುದ್ರಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಮುದ್ರಣಮಾಡಿಸಿದರು. ಆ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಯ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೇ ನಾನು ಸದರಿಯವರಿಂದ ಪಡೆದು ನನ್ನ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇಸಾರಿಮುದ್ರಣಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರುದ್ರ, ನಮಕಚಮಕ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ, ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಸ್ತುತಿ, ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮಾವಳಿ, ಶಿವಾಷ್ಟೋತ್ತರ ನವಲಿಂಗ ಸ್ತೋತ್ರ, ಗಣಸಹಸ್ರನಾಮ, ಬಸವೇಶ್ವರಸಹಸ್ರನಾಮಾವಳಿ, ಶಿವಕವಚ, ಶಿವಾಷ್ಟಕ, ಲಿಂಗಾಷ್ಟಕ, ನವರತ್ನಮಾಲಿಕಾಸ್ತೋತ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿಕಾ ಸ್ತೋತ್ರ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ತೋತ್ರ, ಅನಾದಿಜಂಗಮಾಷ್ಟೋತ್ತರ, ನಮಸ್ಕೃತಿಪ್ರಶಂಸೆ, ಶ್ರೀಕಂಠತ್ರಿಶತಿ, ಶ್ರೀಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರ್ಯಷ್ಟೋತ್ತರ, ಚಾಮುಂಡಾತ್ರಿಶತಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾಷ್ಟಕ, ಅಪರಾಧಸ್ತೋತ್ರ ಇಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳೊಡನೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರ್ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಬೆಲೆ ಪುಸ್ತಕ ೧ಕ್ಕೆ ೧೨ ಆಣೆ. ಗ್ಲೇಜ್‌ಕಾಗದದ ಪುಸ್ತಕ ೧ಕ್ಕೆ ೧ ರೂ.

ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್. ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ	1	8	0	ಗಣಸಹಸ್ರನಾಮಾವಳಿ	0	2	0
ಸಂಕ್ಷೇಪಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ	0	3	0	ಶ್ರೀ ರುದ್ರನಮಕಚಮಕ	0	2	0
ಪ್ರಥಮಕಾಂಡ ಅಮರಕೋಶ	0	1	0	ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಮ್ಮನಚರಿತ್ರೆ	0	1	0
ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮ	0	3	0	ಶಿವರಾತ್ರಿಕಥೆ	0	1	0
ಸಂಗೀತಪಾರಿಜಾತ	0	6	0	ಮೂಲ ಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕ	0	1	0
ನವಗ್ರಹಚಿಂತಾಮಣಿ	0	3	0	ನಿಜಲಿಂಗಶತಕ	0	1	0

ಬಸವೇಶವಿಜಯ ಬೆಲೆ ೧—೮—೦ ರೂಪಾಯಿ.

ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸ—

ಕೋದಂಡರಾಮ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ, ಸಂತೇಪೇಟೆ,

ಮೈಸೂರು.

ಕೋದಂಡರಾಮ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮೈಸೂರು.

	ರೂ.	ಅ.	ಪೈ
ಟೀಕಾ ಜೈಮಿನಿ	3	8	0
ಜೈಮಿನಿಭಾರತ	1	8	0
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಸರ್ವವಿಷಯಾಮೃತ	1	8	0
ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ	2	8	0
ಬಸವೇಶವಿಜಯ	1	8	0
ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಘೋಮೇಶಾದ್ರಿ ಮಹಾಸ್ಥಳಪುರಾಣ	0	12	0
ವೇದೋಕ್ತ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ	0	12	0
ತ್ರಿಕಾಂಡ ಟೀಕಾ ಅಮರ	1	0	0
ಸಚಿತ್ರ ಸಟೀಕಾ ಭಗವದ್ಗೀತಾ	0	12	0
ಮೂಲ ಭಗವದ್ಗೀತಾ	0	10	0
ನರಕಯಾತನಾರಹಸ್ಯದರ್ಪಣ	0	8	0
ಗಿಳೀಹಾಡು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಜೋಗಿಹಾಡು	0	6	0
ದೇವಲಮತಧರ್ಮ	0	6	0
ಶಿವಗೀತಾ	0	4	0
ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	0	3	0
ನವಗ್ರಹಚಿಂತಾಮಣಿ	0	3	0
ಸಂಕ್ಷೇಪ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಃ	0	3	0
ತೆನ್ನಲರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಹಾಸ್ಯರಸ ಕಥೆಗಳು	0	3	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವ್ರತ	0	3	0
ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥೆ	0	2	0
ಶ್ರೀರುದ್ರ ನಮಕಚಮಕ	0	2	0
ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರ	0	2	0
ಭಜಗೋವಿಂದಸ್ತೋತ್ರ	0	1	6
ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಮ್ಮನವರ ಚರಿತ್ರೆ	0	1	0
ಶಿವರಾತ್ರಿಕಥೆ	0	1	0
ಮೂಲ ಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕ	0	1	0
ಹದಿನಾರುವರುಷದ ಬಾಲಗ್ರಹ ಚಿಕಿತ್ಸೆ	0	1	0
ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ	0	1	0
ರವಿರಹಸ್ಯಮಾಲಾ	0	1	0
ಮಂಗಳಗೌರಿಹಾಡು	0	1	0
ಶುಕ್ರವಾರದ ಗೌರಿಹಾಡು	0	1	0
ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ	0	1	0
ಪ್ರಥಮಕಾಂಡ ಅಮರಕೋಶ	0	1	0
ಶಿವಲಿಂಗಶತಕ	0	1	0